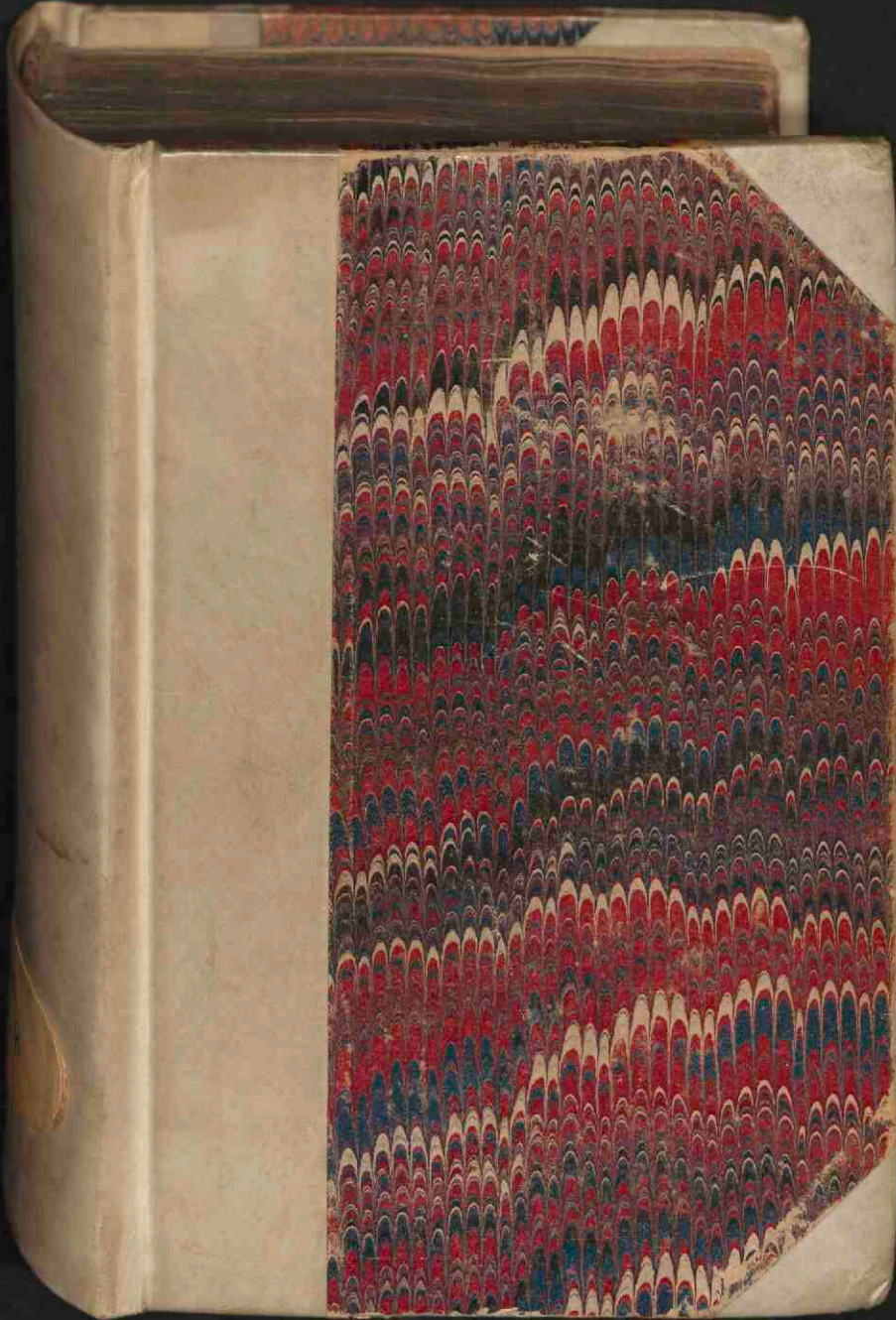

Stichtelijke tractaten en sermoenen.

<https://hdl.handle.net/1874/338926>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

N^o.

527

KVPL
N. 8

T. 1035

Hs.

5 L 8

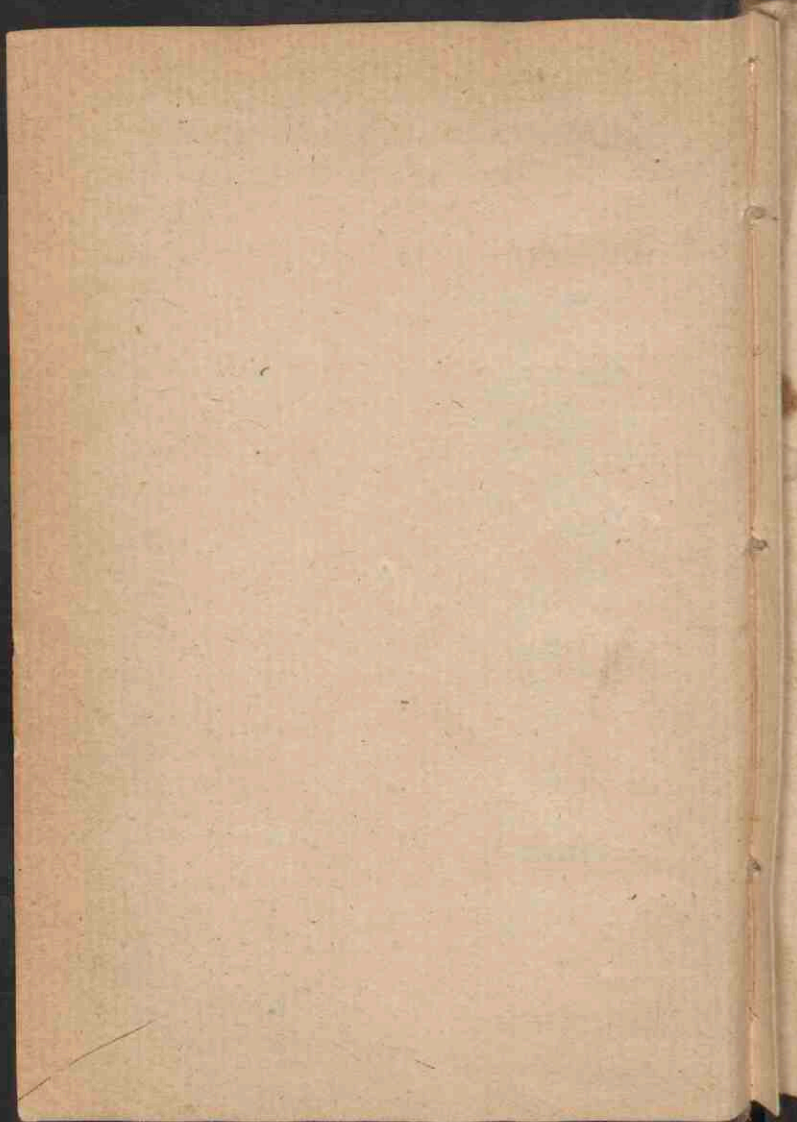
Utrecht, U. B. 5 L 8
(Ecl. 527)
86 b - 87 a

1035 (*Eccl.* 527.) *Charta.* 12°. 280 ff. *Fol.* 1—246 *sacc.* XVI,
fol. 247 *sqq.* *sacc.* XVII.

Stichtelijke Tractaten en Sermoenen.

Fol. 1a. Soeket ten eersten dat rijke gods etc. . . . Dit rijke is in den inwendigen mensche etc. (Over het ware geestelijk leven enz.; gevolgd door eenige gededen). *Fol.* 55a. Die here heuet weder geleit dien gherechtigen doer die gerechtige weghe etc. . . . Die vierde godlicke gaue die die siele versiert dat is godlicke startheit. *Fol.* 420a. Dit boeck is hoomen min ende geestelic doden sternen sal (in 21 capitt.) *Fol.* 226a. Hier beginnen die seuen psalmen mit die glose. *Fol.* 247b. Die heiligen geest hadde u veel wtucreoren schoon dochteren. *Fol.* 275b. Opten palm sondach dat anderde sermoen.

Afkomstig van het Archief der Stad Utrecht.

1
Dochet ten eersten dat ryche gods en
syn gerechtich; En alle dine sel v toe
geworpen werden **D**it ryche is inden
inwendigen mensche In welchen hetse
sacch die mensche begeert te comen moet
doer een enge wech wanderen Als doer
den soon ihu xpi dat is doer liden v
duldich; v smach; en oetmoedich; Wat
daer nyemant en went totten vader
dan oumits den soon Hier om soe en
mach die mensche op al aertryc niet
bet doen En gode den vader niet lieflic
ker doen En alle ellandige bedroefde
sielen vrechtbaerlicke doen dan dat
hi hem here mit heelre herten in gods
wtuercoren hint ihu cristi Alsoe dat
die mensche niet en begeert te dencke
dan ihu Niet en begeert te spreken
dan ihu En daer alle dage mede be
comert te syn hoe hi syn leuen mocht
venighen mitten leuen ons heren ihu
cristi want als huberting seit Soe en

mach die mensche in gode den vader
en den soon en den heiligen geest niet
meere danbaerly bewisen dan dat hi
in die gebenedide ihūs al syn tyt toe-
brenghet En daer van maket een bont-
ken van myreen: twelcke hi leggē sal
in die borsten **Barnard** seit Alsoe als
nye ogenblich tydes en is in welcke
die mensche niet en ycheuket die goet-
heit en barhertich gods Alsoe en salt
gheen ogenblich tydes wesen In welcke
wi hem niet tegewoerdich en sullen
hebben in onser gedachten O wonder-
like vburgen wonder Wat hem te ster-
uen is inden soon gods En syn leuen
toe venigen inden leuen ons herē ihū
risti Wat dat salicheden in brenghet
en is niet te spreken Die nu syn gemoe-
de neder ter aerden woude sinnen En
dencken dat hi hier waer een ellendich
pylgrim En dencken en sien aen alle
in dat wander des godlichen herē te

Ihu wisti In welcher herte ihu hi son
 de vinden een edel soete vclacerde boom
 mit allen vruchten verreyet En in dit
 vinden soude hi vgeten alle creatuere
 en allent dat god niet ^{en is} En bestaen neer
 stekken mit groten blite sonder alle
 marren die vrucht van deser edelen
 boom te plucken In welcher plucken
 hem alle ellendige sielen vbliden En
 het is oec dat soetste en vruchtbaerlic
 ste gebet en offerhande voer alle ellen
 dige bedroefde sielen: voer ouders veie
 den en magen: si syu leuendich of doot
 datmen hem ymer meer nae doe mach
 En aldus soe ontfangemen oec gref
 telicken gods vleyschs en bloet Want
 als sinte Augustinus seit in synre ome
 lien Gelouet in ihm cristu: dat is te ete
 dat leuendige broot dat is in ihm cri
 stu te gelouen in hem mit minne ende
 danckbaerly te wercken dit en leyt
 niet inden woerden noch inden ghe

Dachten **M**er goede gedachten hoemen
mit minne en danckbaerly den minnet-
lichen beelde ons heren sal v enigē hel-
pet seer wel daer toe **M**er het leit indē
werken van minnen en wt danckbaerly
Hoe wi ons seluer meer haten en vsmā-
den: hoe wi meer bestaen te minne **W**at
als Augustinus seit int derde boec de doc-
trina cristiana **A**lsoe veel te meer als dat
rycke der begeerlichy wort te broke **A**lsoe
veel meeret dat rycke der liefden **M**er
die reden **W**aer om soe weynich mensche
comen tot desen inwendigen rechten
wech is dit **W**ant si en v antwoerden
den wegen gods niet mit enen v lache-
nen haere selfs **E**n en sijn niet sorchuou-
dich in een inwendich waer nemē haere
selfs **H**ier om bliuen si meer wtwendich
dan inwendich **M**er menichuoudich
dan eenuoudich **iii 11 iii**

Die heilige doctoor kauler seit dese
woerden **K**inder siet wel voer v: die di

3
gen moeten al anders sijn dan ghi waent
Onderbuget onder ende lidet doer wient
v aen coemt **V**eruaert v an allen herte
soe wannec v enige troost geschiet vā
binnen of van buten **W**ant ghi en mo-
get dien wech niet doer ghi en moet
doer desen wech **V**an gronde mis her-
ten beuele ic v myn lieue kind ind ge-
huchnisse des cruas ons heren ihu xpi
Op dattet si in v en buten v .achter v en
voer v **I**n v mit starden druc en liden
van binnen mit grondeliker gelatenh;
hoe dattet god wil en ewdic gewilt heeft
Voer v mit alle tegenh; en liden dar v op
comen mach **A**fter v mit v nydinge ver-
smacth; en after sprake alre menschen
Die leuiten droegen die ardie **E**n soe
wie god nae maken wil dragen en lide
in gerechtich; en in sijn oerdel die moe-
ten sonder twifel in sijn gerechtichheit
en in sijn oerdel nae dit leuen ind ewic-
h; dragen **E**n mach anders niet sijn

heer waer du wilt du moeste di late
ind waerh; en liden God die dringt an
dat swaerste eynde al der geene boede
die gode en doer gode liden **W**th vliet
alle goede menschen en neemt v grondes
gewaer **W**ant ten dede in menigen ty-
den soe groot noot niet als nu is **N**eeemt
die lere xpi gewaer mit heelre herte
daer gescreuen staet **N**ymant en wet
totten vader dan oimits den soon **H**ier-
voermachs vloegen die heilige vaders
van vrese ind woestinen **M**er ghy sult
weten dat in desen sochlichen tyden
veel meer noot is te vlien dant ye was
Iren weet in desen tyden niet seker
dan alleen te vlien totten getruusten
xpi mit heelre betrouwinge **W**e vint
seer weynich menschen in desen tyde
die hem god alleen geuen willen sond'
hulpe der creatueren **O**p een ander
stede seit hi **D**ie opten rechten wech be

geert te comen Van dien mensche wert
 ghecijschet van gode dat hi mit een
 verlorhenen syns selues den geminde
 beelde ons heren ihu cristi nac volghc
 doer syn menscheit in lidender en in
 werelicher wiser En soe wie ene gec
 selicken schque of name heest En dese
 inwendigen wech niet nac en volget
 die is bedrogen En al syn leue is valsch

Dyomsius seit dat die mensche sal
 hebben vier punten die totten sacramen
 te sal gaen **D**at eerste is dat die men
 sche sal wesen onsculdich van alle sonde
 dat is wanneer hi sonden bekent van
 binnen: en hi biecht en penitencie doet
 als hem geset wert En hi dan heuet ee
 ynderlic suchen wt een groutliche be
 kennisse synre gebreken Dat suuert
 oer meer dan bidden of lesen **D**at an
 der is dat hi gedect sal syn mitten due
 elden ons heren ihu cristi als mit wa

Duldich; minne en oetmoedich; **D**at
derde punt is dat hi werde sijn selues oet-
set en werde in gode geset **A**ls in enen
inderlicken godlichen vrede **W**elcher
geschieet als die mensche gode geheeliche
betrouwet sonder troost alre creatueren
En hi nemet alle liden dat hem op come
mach soetlic en lieflic vand' hant gods
En hi laet alle menschen cleyn en groot
seggen wat si willen **W**ar hi smcket alle
in dat soete herte ihu cristi **E**n drembet
dan daer wt die heymeliche vbuigen
wysh; gods in groten godlichen vrede
Welche heymelich; dien alleen bekent is
die tot desen rechten inwendigen godlic-
ken vrede gerahet **D**ie in deser vrede ge-
rahet waer die en wist niet v'stuert wer-
den noch van menschen. noch enigerhande
liden **J**a noch vander hellen; en al dat
daer in is **D**at vierde is dat hi werde
een tempel gods **A**lsoe dat des mensche

5
gront ledich en bloot van allen vleysche
vey bliuet en lidet inden gront d' sie-
len dat god geleden wil hebben want
te liden is veel beter dan te wercken Au-
gustinus seyt van dat eten des lichaems
ons heren en seyt Dit is te eten die lief-
liche spise en te drincken die liefliche drac-
in cristo te bliuen Johannes In cristo te
bliuen is te wanderen als hi gewadert
heest en hier om die niet en bliuet in xpo
en in welken xpus niet en bliuet Soud
twifel die en etet cristus vleysch niet
geestelichen want dan dat hi die sacra-
menten des lichaems en bloedes xpi vley-
selic en salic mitten tanden drucket
en soe wie dattet eet vleyselic die etet
den ewigen doot en soe wie dattet etet
geestelic die etet tot synre salichichich
Wat isset nu geestelichen te eten op dat
wi in dat eten mochten verige ewige
salichich barnardus seyt op dat woert

Wen si sake dattu etste dat vleysse des
menschen soon en demeste syn bloet du
en moechste geen leuen in di hebben
Dat is hem mede te venigen synen pyne
En die wandringe nae te volgen die
hi ghehad heuet ind' ouden **W**ie dat le-
uen in hem niet en heuet die heuet god
niet **D**ie god niet en heuet die heuet de
quaden geest **A**ls **A**ugustinus seit **E**lke sie-
le enter si is en bruut xpi of si is en
speelster des bosen geests **E**en ygelic bruut
xpi die heuet dat leuen in hant die dat
leuen heeft die etet ind' waerhi geesta-
lichen gods bloet en vleysch **E**en ygelic
lic bruut xpi die daer begeert te volbre-
gen mit hoer leuen dat heilige kersten
geloue **V**an welken geloue **A**ugustinus
seit **D**at en is geen waer geloue dat mit
leuendiger minnen en werken niet op
en gaet tot gode **D**ie etet alle dage alle
wren gewaerlic gods lichaen en bloet

ind' sielen En dit is dat rechte eten **W**at
Augustinus seit in sijner omelien **G**helo-
uet in **ih**m **c**ristu: dat is te eten dat le-
uendige broot die in **ih**m **c**ristu gelouet
die etet onsenlic En die daer etet dat
vleysch **x**pi en syn bloet drincket die
heuet dat ewige leuen Dat is in **ih**m te
gelouen: en hem mit minne en dankbar-
heit te werken En te werken is dat
wi ons alle dage vsmaden en laten v-
smaden als hem **ih**u vsmact heft En
yenen troost te soeken an enighen
menschen. ellendich. bannich. v worpe
vsmact ongeacht te wesen En als sin-
te **b**arnaert seit **D**u moestte ee ghech
worden opter aerden wilstu ee goet
leuen leiden Die aldg dan gelouet in
ihm **c**ristu: dat is die aldus wercket
Want geloue seit sinte **J**acob sonder
werck is doot Die en etet yesteliche
gods vleysch en bloet niet En hoe he

Die mensche dieper heert in dat beelde
ons heren in lidend' wisen dat is hoe
hi min troost soechet opter neede hoe
hi hem dieper vsmact En dat lidē xpi
in synre heerten stidiger draget hoe hi
vruchtbaerlich' dat lichnem ons heren
ontfact dat wi dan dat hoge lichaē
ons heren ihu cristi alle dage vrucht-
baerliche mogen ontfangen en geestelic-
ken dat moet ons gonnen ihu xps
die onse spise is gheworden soetlic
lieflic en barmhertelic nu en ind'
ewichheit. **A M E N**   *in in*

Aen dinc begeer ic van u en van
ons allen mijn alre lieffte dat ghi nū
mer meer laet duncken datter wat ge-
wordert is alsoe dat wi ons late dinc-
ken dattet nu goet is **Neen**: want die
rechte ducht is alsoe diep in des me-
schen groont vburgen dattet niet te
spreken en is **Want** die mensche

7
inder eygenscap soe wonderlike seer
diep gevallen is dattet alsoe mitter ey-
genscap ghescriet Wat die mensche doct
hi wetet of hi en wetet niet dat hy
niet en weet dat wemt wter groter
duusternisse in welchen die mensche
gefallen is in adam hier om roept
die heilige kerche **O** heilige geest
wilt reinigen die grote duusternisse
ons sinnes **E**n dese duusternisse wort
daer nae wt-gedaen daer nae die me-
sche hem meer alle dage venicht mittet
liden en beedt ons heren **h**u **x**pi **E**nde
al des menschen leuen sal hier op gaen
Hoe hi alle dage die grote duuster
eygenscap in hem mocht leren kennē
En in dat bekennē hem alsoe te steruē
En hier toe dient alle wt-wendige en
inwendige oeffeninge **T**hauler seit
O mensche bekendestu dattu niet en
bekentste om dyn geytelike blunth;

Du soudenste bloedige tranen scryuen **E**n
dit wonder en mach ic niet leuen i mi
bekennen: **K**en se dat ic mit hede herte
in ihu s liden trede **E**n dat ic mij ge-
moede ter aerden neder slac **E**n werpe
mi onder alle creatuerens voeten in
vsmachty: in ougheachtfaemly: in alle
liden dat op mi comen mach: in der
uunge salacs alre creatueren: in vrien-
den: in magen: in susteren: in broede-
ren: in tytlic goet of in geestelic goet
En singen al sal tot allen dat ic hoer
Het se van hogen of van deynen me-
schen waerlic of geestelic **M**er alle we-
ge seggende **O** ihu ontfarm di mijre
Want die grifelicke onbekende duus-
ternissen hebben mi onbeuangen **D**ij
soete vclacende wille geschic mit mi i
ellende duusterly in allent hoe ghyt
hebben wilt **N**iet tot mijre baten
Mar om dijre soeter eeren **A**l bin ich

dat te begeren tot een ogeblit tydes we
 anvaerdich **N**och tans o heere du wiltet
Siet als wi aldus doen soe soeken wi
 in die diephz ons grondes geloge In
 Welken wi daerlicken sullen leere **H**oe
 wi eygentlic sullen streuen **D**at soe wo
 derliche en soe grifelicke vburgen in
 dat afgront der sielen leit **W**ant dat
 liden **w**isti in welken het si dat hem
 die mensche venicht in puerh der liefte
 sond' alle selues soekelichz is alsoe
 crachtich **D**at ihus den menschen va
 groter lieften allen vleent te bekenne
 dat hem nut en salich is **O**ch men
 lieertet waer men wil die gront moet
 onder socht syn hier of hier naemdel
 En dit ^{hier} vsumar wattet sendes in he
 uet dat en mogen alle die engelen
 niet ut spreken **A**ugustinus
Dint Augustijn seut waert sake dat
 een mensche alsoe veel sonden hadde

gedaen als alle menschen ye deden vā
adams tyden tot nu toe die selue mensche
mocht mit soe groten rouwe en leetwese
en mishagen squire groter sonden hem al
soe ghelichen van allen sonden heren
En heren hem alsoe aen dachteliche en
alsoe ijnerlichen wt dat liden os liefs
heren dat hem inden seluen ogeblie
alle syn sonden vgeuen werden ende
oec pyne der sonden dit syn synke Au
gustyns woerden Want daer en sy
geen costelicher iu weel dat hemelelyc
mede te copen dan die passie ons he
ren ihu cristi Op dese selue woerde
seit Augustyn Oec een heilich vad
Ic bin een arm sondaer: en ic heb veel
sonden gedaen En ic en sel niet meer
dan een vre leuen Nochtan wil ich
mitter hulpe gods sond' vgeueuer te
ewigen leuen comen Hoe sel ic dit
bi brengen Ic sel mit enen groten
mishagen mi van allen sondē herē

9

En mit ongereynen lichten ende
mit beteren leet wesen alle myne son-
den sel ick mi heren tot dat waerde-
hiden ons heren. **W**ant een dropel vā
syn heilige bloede is duerbaer ende
waerdiger voer den hemelsten vader.
Dan hondert dusent werelden sonde
onwaerdich is. **I**st aldus: sel ic dā niet
alle myne sonden quyt werden in
alle die bloetstortinghe myns heren.
Want wt een ygelic wonde vlietet
sonderlinge genade. **E**n der genade
vloeden syn wel ses dusent ses hondt
en sessen tsestich. **D**ie alle wege vlie-
ten mit genaden en vryheden. **I**n de-
se genade en vryheden mach ic alle
suuer en reyn warden van alle on-
reynheden myne sonden. **E**n oec vā
pynen der sonden: en anders nergent
in dan in die vryche vdiensken ons he-
ren ihu xpi als voerscreuen is. **H**uber

ting seit **D**u sel al onse vlyt wesen
dat wi alle wegen voer **d**ie ogen on-
ser sielen houden sullen **x**p̄m ih̄m of
syn wercken of wandringē. **E**n in
desen vlyte warden bekent alle ghe-
breken wter sielen gerodet. **M**er die
allencken wil arbeiden syne gebre-
ken te vwinnen sonder desen vlyt d'
passien ons heren. **V**eel sel hi arbey-
den en niet of weymich sel hi vorde-
ren. **E**n dit is oer die sake waer o'
datter soe veel syn geuallen vand'
wech der waerh̄. **W**ant si en constē
hem niet oetmoedelichen oeffenen
in cristo ih̄u. **H**uberting. **E**en dinc
en is dat der sielen meer reynicht
van allen vlecken der gebreken
dan een stadich cercauwen des li-
dens x̄p̄i en syn leue. **E**n daer toe is
noot bewaringe der sinnē. **D**attu
niet en wilste hoeren dan ih̄esu

Al ihus liden dat alsoe onbegripe-
 liche was van buten dat en was
 niet meer dan een cleyne teyken des
 inwendigen lidens Alsoe onbegri-
 pelic groot was die inwendige lide
 wisti Dattet geen menscheliche vnat
 begripen en mocht noch begripen en
 kan En al dat onbegripeliche liden be-
 stont in cristo te werden recht uoert
 van dier tijt Doc die siele den lichaem
 was wegeuoecht Sic die cleyne kinde
 hyn ihus dat edel kindchyn En hoe
 die siele edelre was hoe die syne oer
 mere was Ihus siele was die edelste
 siele die opter aerden yem qua vstij-
 maer meer comen sal Daer om mocht
 se van natueren alre minste liden
 mer van minnen heeft se alre meest
 geleden Een leraer seit Nijmer meer
 liden wi soe cleyne dinc om die mi-
 ne gods ten is ons oerbauerlicher
 dan ofmen ons gaue alle die we-

velt. Want haec deyne dattet si dat
wiliden om die ere gods Daer en sel
hi ons niet min om geuen dan hem
seluen Des gelycs voer een ygelic goet
werck dat wi wter minnen gods
doen sel ons meer loons gegeue wer
den dan alle die werelt Alsoe veel
is v duldichz beter dan ander duerch
den Een goet meester ind' godheit
Albertus magnus seit dat een ymich
gebet en gedachte vand' passien ons
heren ihu xpi nutter is dan of een
mensche een heel iaer alle dage lasse
een hele souler En oec is si nutter dan
of een mensche een heel iaer lang al
le die vrydage vastede te wter en
te brode. **S**oe wannec die mensche
hem heert mit aendacht in dat lidē
ons heren ihu xpi. **S**oe went hem
crisly tegen mit alle die goeden dat
hi seluen is En beghuet hem seluen

vnschickeliken mit groten duchtē die
 alle die gauen der creatueren bouen
 gaen **En** als die wille die gawe begri-
 pet soe laetse alle creatueren en al hoer
 gauen **En** hanget an gode alleen op
 datse van cristo ontfangen werde
Daer om spreect onse lieue here **Dat**
 rijk der hemelen is gelyc een scat
 die v burgen is inden acher **En** wan
 neer een mensche den acher vindet soe
 vberget hi den scat **En** van vruchtē
 loept hi en wech **En** vwoept al dat hi
 heeft en wept den acher **Daer** die scat
 v burgen lecht **Dit** is die hoerlyste gul-
 dene vrucht des lidens ons here **En**
 als hem die mensche mit gansen wille
 daer in keert **en** daer in soeket **Soe**
 vint hi alsulke gracie en genade **Daer**
 nyemant van spreken en mach **Wat**
 dat godliche minnen vuer doer heetse
Dat si soe seer dorsten en mit minne

lopen wiken wonden ons herē daer
alle genaden wt went. En daer hou-
den si den mont haere begeren niet
en drincken. En want si hebbē een
edel scencher. **S**ya. den minliche drac
En daer om is die dranc oec edel
Wāt die dranc en scencher sijn oec een
hormen geestelic worden sal

Alle menschen die geestelic worden
willen dien ist noot sond' alle v-
volclosen hoers tyts mit groter beger-
te inder herten dragen die edele vyf bloe-
dige wonden ons heren ihu xpi. En ic
en weet niet beters dan dat een men-
sche hem mit groter naer stich; oeffene
in dat liden gebedide ihu xpi.

Dat is al mijn leuen en al mij arbeit
van buten en van binne dat ic gods
ere en alre menschen salich; mochte
val brengen. En om al sulcken grime-
nen oerbacerbade ic nacht en dach

En ic oec selue mochte warden ee ge-
heel offerhande gods En oec ee onder-
worpen dienst knecht *cris* *un* *un*

Wanneer een mensche troost die hi va
god ^{hadde} *af* genomen wert dan soe wert
die mensche te mael op hem seluen
gelaten. gode dieneude op syns selfs
cost Aldus is mi oec seluen dusent
werue gheschiet *un* *un* *un*

Een mensche en sal mit syn wert-
ken daer hi van verche loe v bonden is
gheen wmer noch inwendige v lade-
nisse des herten hebben *mer* hi sal sy-
ne wercken vrylic en lichterlike go-
de ter eeren wercken sonder inwendige
wmer recht als een ander mensche dies
niet en doet en dies niet en en gact

Een goet mensche wil alre mensche
sande en laster liden ter eeren gods
mer geen ere noch heerscappe en wil
hi dragen En sulche oetmoedighe
menschen die hem seluen niet ver-

heffen en conuen: die v kiest die heili-
ge geest wt. En sijnt eerste waerdich
dat men se prelaten kiest mid' oerde
die hem alsoe oetmoedigen conuen
van buten en van binnen. En wande-
ren mit goeder tierren; onder hoer
conuent. Dat si alsoe wel die nederste
conuen wesen als die ouste. Als xpus
leert. Wie die meeste wil wesen die si
die minste. **A**lsoe vroe als die me-
sche daer toe went dat hi ghene cert-
sche tyteliche dingen meer en begeert.
Noch niets niet en acht: of enighe
waerliche ere. dan wart hi eerst an-
geuochten en swaerliche beuert van
geestelicher eren te begeren. Die nye-
mant te mael v winnen noch v dri-
uen en mach dan god selue. En hoe
heulich die mensche leeft altoes heeft
hi in syn eynde. vimmer yet te striden
tegen die geesteliche houerdie. **A**ho

uerdie of gherichz of haet of nyt
 of vreemde werne dese en mogen
 inden waerigen oetmoedigen mē-
 sche geen stat vinden **Mer** vā tract-
 heit **gulsichz oncuyschz**: die prin-
 cipale van naturen wt der bewegē-
 ge des vleyschs comen wert eē geeste-
 lich mensche: **ya** hoc gestelic dat hi
 is al syn leuen mede gequellēt
Wat een waerachtich leuen ende

En minnende sel **gront is**
 en mint anders niet dan liden en
 dogen scande: en al datker pijn mach
 wesen van buten en van binne om
 cristus wille te liden en om xps minne
 En dit begeertse bouen alle contēpla-
 tie en genuechte of troost van buten
 en van binnen En hier heuetse du-
 sentwerue meer genuechten in dan
 se mach hebben van allen inwendi-
 ghen troost: **Cristus spreect leert**

van mi **W**ant ic milde bin en oet
moedich van herten **E**n ned geuoecht
herte dat is een oetmoedich herte **D**ot
ter rechter godliker minne en is gē
naere wech noch sekerē wech te wānē
dan verhtē oetmoedich; **E**n is een gāue
gods bouen alle gescrepen dinghen
Oetmoedich; maect dat herte te niet
En set den mensche in enen gewac
rigen **S**adigen vrede **D**aer hi nym
mermeer toe comen mach dan mit
oetmaedich; **G**heen mensche en is
Du mi noch nymmermeer pyne of leet
hadde anders dan dat hem gebrac
verhtē oetmaedich; **H**adde lucifer oet
moedich geweest hi en hadde geen
duel geworden **H**oudic gaf hem
den val vanden aen sichte gods **W**aer
een mensche verht oetmoedich hi
en dede nymmermeer sonde als ma
ria was **E**n god waer geweldich
in hem te wercken aldat hi woude
Augustinus **D**ie mi vraechde wie die

alre beste mensche waer **Ic** antwoor
 de altoes en anders niet. **Die** alre oet
 moedichste **Nu** machet die maniere
 eens oetmoedigen mensches hoe hi he
 heuet en hout in allen dingen **Ten**
 eersten begint hi in hem seluen ende
 bekent hem des onwaerdich dat god
 eens syns gedachtich si en hi hem ee
 mensche gemaket heeft **hi** kent hem
 des onwaerdich dat hem god spiset
 en onthout sand' onderlaet: **des** danct
 hi gode alle tyt ouergetelic en oet
 moedelic nae synre macht **hi** en ver
 heffet hem nimmermeer eniger gauen
 die hi natuerlike van gode ontfange
 heeft: **het** si const wysheit sterck; magē
 of vergaelic goet: **of** watter dingē
 is of der gauen die die natuer vol
 eyshen mach: **of** die hem god geue
 wil: **dier** rekent hi hem te mael on
 waerdich **en** god is al syn waer om
 in alle gaus **Want** men sal ind' me

vinge mij mermeer twee eynden sette
Als datmen gode meent en een daer
we **W**ar al dat die mensche mede meet
dat dat si beneden gode in cenre or
dinantie en in een hulpe en in een
vordernisse we gode te comen soe is
die mensche recht **W**ant men sal meer
rusten oer opten genen diemen meent
en mint dan op alle syn boden die hi
sent: dat sint syn gauen **E**n voert
soe wat god desen mensche gheseliche
gauen gheuet in dien geuet god hem
seluen **A**lle die gauen neemt hem en
recht oetmoedich mensche alsoe luttel
en dat si van hem yet syn: alsoe hi he
en nam van hem seluen yet te wesen
doe hi niet en was **G**od is te mael in
desen mensche onghindert **D**aer om
valmaecten god op syn nre hoehste
Al dies god werken wil is desen me
sche ledich lidende volgende mede =

werckende en getrouwe **En** soe
 waer dese mensche is. **Dier** stede reket
 hi hem onwaerdich **waer** hi is. mit
 wie dat hi is. **Die** nederste stede soert
 hi **Dat** minste en dat snootste deel
 mint hi dat hem warden mach in al
 len dingen en noottruffen **En** hi staet
 sonder clagen en pynen in allen tyde
 en dingen **Want** hi neemt alle din
 gen vand' hant gods **Daer** om en heuet
 hi niet te clagen van enich creatuer
 hoe onwaerdich dat si tot hem syn
En hi en geuet nyemant soet soe
 waken hem daet **Want** hiet bloot
 van gode neemt en bekent dattet si
 beste waert **Want** god en geuet nye
 mant yet het en sy syn beste **En** aldus
 leuen si en struen sonder vdructe **Wae**
 liche dit syn die wegen oet en recht
Dier die mensche haesteliche mede to
 met tot synen besten gode **hoemen**
totten goede waere geestelic leue
me mach

Wilt ghi waerliche wys wesen in go-
de **S**oe moet ghi altemael dwaes wer-
den in u seluen **W**ilt ghi v siel seker-
lic behouden **S**oe moet ghise altemael
vliessen **E**n diese hier vliest om gode
die behoutse in dat ewige leuen **H**ier
om soe leert laten liden en minne **S**oe
moechdi god ind' ewichz ghewinnen

Hier om soe leert aerst laten: niet alle
inden wtwendigen grouen vley scelic-
ken sinnen en sinlichen dingen die wa-
buten an vallen **M**er oec inden inwe-
digen geestelichen dingen: die die affe-
rien der sielen en des gheests anhangē
Als geesteliche neerstichz in geestelich'
oeffeninge die die men secht an hem
treect **E**n bi hem seluen aennecmt als
vasten. waken. lesen. beden. dencke. scou-
wen. iubilieren en contemplierē: troost
soetichz en smaken: lichten en hennē:
hongerē en dorsten. quellen en bege-

ven nae loon en ewich leuen: en oer
 nae dat heilige sacrament **A**lle dit en
 veel meer. Dan men seggen mach in al
 le gescreuen dingen **D**aer die mensche
 sijn genuechte en troost in geset heeft
 en daer hi an cleuet **D**it moet al wt
 en te niet werden **A**l soe dat een me-
 sche recht dunctet datter geen snod
 ongeualliger hatuiger lauwer trager
 en vsumender mensche en is in alle der
 werelt dan hi is **E**n aldus wart hi te
 niete in hem seluen **W**ant hier wert
 die eygen wille. en eygen minne: eyge
 wyssheit en goetduncken te niet gemaect
En oer vmetelich: eygen begrip of an-
 nemelich: en eygen behagen altemael
 vloreu **E**n hoe dit niet grondelose
 is hoe dattet gewariger is en seker
Want dit grondelose niet dat ontfinet
 hem seluen altemael in een afgront
En dese afgront is god **D**aer vliet
 hem seluen en wert verkeert in gode

En god smectet hem neder in desen me-
schan syne leuende binnenste **E**n die siele
omgrypt hem in hoer: en hi vslinse
weder in hem en vteertse altemael **E**n
dan wert dese mensche altemael vwa-
delt in hem: als of hi een and' mensche
waer gheworden als hi oer ind' waer-
heit is **W**ant die heilige geest leuet in
hem ouwefelic als hi dede in synen hei-
lighen apostelen **Van liden**

Dat ander punt is liden dat een men-
sche vduddelic en mit wedeliker herte
pynt te liden als hi alre beste kan: het
si lief of leet: mede of tegen: gelike of
ongelike: voerspoet of wederspoet: ge-
win of verlies: wtwendich of inwen-
dich **H**oe dat die dingen op v of op
enen anderen comen: of wie dattet
doet **E**n al en dunctet v dat beste niet:
ya al duchtet v altemael quaet en tegē
die ducht **E**n dattet v duchte dattet v
hunderlic en scadelic waer nige vwe
duncken **S**oc laet v goeder tieche en

simpelic in gode en segget **L**ieve he
 ic en en noch en mach noch en weet
 altemael niet **W**aer omc dat ghi dit
 aldus laten geschien **H**et en duncket
 mi niet goet **M**er ic betrouwe vwa
 godlicher goet; dat ghi dit niet late
 geschien sonder sake ghi weet alle
 waer omc **D**aer om en weet ic niet
 beters dan mi simpelic te laten en
 te liden onder vwen lieuen wille **C**ondi
 aldus vwer wyssheit en goetdunckens
 wtgaen wt rechter oetmoedich; en vā
 puere minne in gode soe sal v alle dinc
 in besten comen **A**ls sinte pauwelo seit
Voerwaer nyemant en mach daer
 sude bi crigen of bi liden **W**ant al
 dunct v dat ghi daer sude of hind
 bi lidet **I**n die gescrepene dingen **D**ie
 ghi bi v seluen aen genomen en in ge
 togghen hebt **H**oe goet dat si oec seluē
 of synen: **G**hi vordert hondert werf
 mere in gode en in volcomen heilich;

oumits die oetmoedige gelate lyfsaē

Dat derde punt is minne die **A**heit
en wert nergheit alsoe hochlic ende
edelic gheoeffent als in desen twien
laten en liden want al ist datmen in
der minnen alsoe hoge op gaen mach
datmen omhelset oumits eenheit der
willen **N**ach tans soe daect hem god ne-
der mit al dat hi geleyssen mach in
die grondelose gelaten lyfsaem men-
sche **E**n daer wart hi om begrepen
vander minnender sielen **E**n god om
grypse weder en vsmte altemael in
hem **E**n aldus vliestse haer selue alte-
mael in gode **E**n wart haer seluen
altemael een vloren vat **E**n aldus
keert si weder in hoer oerspronck
daer si wtgeuloten is **H**ier om leet
laten liden en minnen **S**oe moechdi
god inder ewich ghewinne **N**iet
alleen nae desen leuen **M**er oec nu
tegenwoerduch syns vschertke werde

Milt ghi leren scouwen die waerhe
 van al dat v noot is tot vwer salich;
 Soe moet ghi dese drie punten an v
 hebben. **D**at eerste is een puere lutt
 ereneninge. Alsoe dat ghi niet anders
 en soechet noch en mint noch en meent
 noch en begeert niets niet anders dā
 den puer lutt'er god om hem alleen te
 behngen en te gelieuen. Niet alleen om
 te weten: mar oec om te leuen. **W**āt
 xpūs spreekt die leert en leuet sal groot
 yerehent warden. **D**it is een puer lut
 ter gesont oge mede te besouwē die
 v burgen dinghen gods. **D**at and'
 punt is grondelose oetmoedich; dat
 een mensche hem niet vheffen en mach
 hoe veel hogher v burgen dinghen
 dat hem god toent. **W**elche oetmoe
 dich; hi wel hebben soude. **W**aert
 dat hi alder eerst wel peffende die
 drie edele duccheden als laten lide

en minnen **S**oe soude hi dese twee duc
chden wel crighen. also puer god me
ninge en gront oetwoedich **D**at
Derde punt is vlitige naersticheit
in yesseliker oeffeninge **D**at een
mensche syn gedachten ophesse tot
gode: **H**et si waer of dattet si: oft
in welcher manieren dattet hem al
re beste beualt en smaect **E**n dat he
alre beste trecken mach **H**et si vand'
heiliger drieuoudichz gods: en va
die vburgen enichz: en te gad' voe
ginge in alre werchinge **H**et si oet
van die menschz **w**iski **H**oe dat die
yheschiet is **H**et si die leuende binnē
sten ons heren **ihū** **c**risti **E**n onser
lieu vrouwen en and' heilige **W**aer
wt dat si alle dingen gesproken
en gewrocht hebben **E**n wat elcke
woert en punt in heuet **D**ie geeste
liche sin daer wt te trecke **W**at

19

sal ic meer seggen **A**l dat ghi weten
of willen wilt dat suldi verigen hebt
ghi dese drie punten an v **E**n hebdi
dan ene goede gesate wel geordiner
de en geschichte natuere **E**n een goet
sterck hoeft en herte **E**n daer toe
goede bequame en subtile sinnen
Siet soe en weet ic niet wat v ontbli
uen maech van al dat ghi begeren moecht
Want dese mensche maech alsoe veel be
winden en verigen als ye mensche dede
in deser tyt nuest onser lieue vrouwen
An dese ses punten voer ghehoemt
hanget alle duechden der volcomenhe
en alle duechden en goet coemt hier
Hoe god sijn wtwaren sonder wt
oernims onbekentheit **b**ehceert
Osmiger heeten hoeren beheringe
dat si seluen hoeren gront en dat
begin en sake niet en behenne **S**oe sul
len si weten dat alle die beheringe
der menschen die waerachtich behceert

warden die spruit uit een wortel
dat is die geloue der heren; dat
wi gelouen datter is here een god
die alle dingen gescrepen heeft en wi
gelouen oec dat hi gerecht en ontfar
hertich is en dat hi die sonden wech
sul mit pynen nae desen leuen ende
duchden lonen mit glorien. **W**t desen
wortel des geloues spruten twee stamē
Die een is anxt der pynen die and
er is begeerte der glorien en noch ryst
wt deser wortel een ransshyn en dat
wast al recht op tusschen dese twee
en vallet al totten hemel toe en het
en neiget noch ter eenre syden noch ter
ander. **M**er het gaet al recht op inder
minnen en dit is dat alre edelste
dat wesen mach. **W**ie anders bekeert
wert dan wt desen dreien die en hou
de ic niet bekeert te wesen. **W**ant si
en hebben geen wortel inden grant
Daer om vallet alse haestelic weder
of. alse te geuallen is. **W**aer ic late

om die werthz wille meer doer of te
 scriuen In cesarius boec staect genoech
 vlnaert Daer om wil ic alleen voert
 gaen mit desen drien Op dat e yge
 lich om die werthz hem daer lustelic
 si in te spiegelen En voer hoer ogen
 hoers herten te houden En dat si alsoe
 mochten voert gaen van gende te gen
 de tot dat si comen in dat hochste

Die eerste der gheene die van any
 te dar pynen bekceet warden die sijn
 wel drierhande **D**ie eerste die ont
 sien alleen die pynne der hellen Endit
 sijn menschen die hoer leuen altemael
 quaet en lelij¹⁶ Alsoe dat si seluen wel
 mercken waert dat si hier in noruen
 sonder bekinge si souden ewelich ver
 doemt werden En want si sien dat
 dit leuen onseker is En dat si oec niet
 weten hoe en wanneer dat si steruen
 sullen Soe erigen si enen groten anyt
 diese altoes van binne prechelt En en
 lachte niet vusten totter tyt toe dat si die

sonden begeuen en beterē hoer lauen
En want si hem seluen crime beuī-
den die sonden te laten om veel oersa-
ken die in die werlt syn daer om
vlien si te cloester **E**n dese menschen
die niet anders en ontscien dan die
ewige helle dien is genoech dat si die
dootsonden seuen **O**p dat si die ewi-
ge pine mogen ontgaen **M**er ander
sonden en achten si niet **N**och si en heb-
ben geen naer sich hoer gebreken te
vwinnen en penitencie te doen voor
hoer oude sonden **N**och vuerige beger-
ten ducht den te vercrigen **M**er nae dat
si gebiecht hebben: en die gesette penite-
cie voldoen is soe dunckel hem al ge-
noech om dat si vand' ewiger pynen
vloest schijnen te wesen **E**n dan setten si
hem te vreden **D**ese menschen bliuē
dan voert meer laen en traech: vsamel
en ydel: lichtuerdich en houuerdich
stijf en ongebroken: eigen willich: suer
en suer en onwaerdich: **B**eter ende

Ledigh houw gemae en gewin in alle
 dingen soekende. En si nemen al dat si
 crigen mogen. **D**ese menschen sijn van
 pelic seer recht op dat cantien: en eer
 sijn weten soe sijn si durwile daer in
 geuallen. **D**ese menschen sijn in hōdt
 dusent auentueren of si ijmermeer vol
 standich sullen bliuen. **W**ant die viant
 beoertse en qudtse menichsins. En als
 si hem dan weder vinden in die selue
 periculen daer si te voeren in waren doe
 si daer buten waren. **S**oe vallen si in
 mistroost en in groter onbysaemhē
 En en hadden si dan geen vriende bi
 gode of bi hem. **D**iese daer wed' wt holpe
 soe moesten si vderuen. **W**ant si hebben
 al den hope vloren en seggen. **D**oe ic
 in die sonden en in die werelt waer: doe
 hadde ic doch hope. **A**ls ic wter werelt
 waer soe soude ic mi doch betren. **W**er
 nu en weet ic mijns genen raet. **D**an
 vallen si in mistroost en willen wed'

totter sonden gaen. **O**f dan gaen si wt
cloester en heren weder totter werelt. **E**n
warden argher dan si te voeren ware.
Of si geuen hem den duuel op: of hi be
sitse: of si werden wt hoeren sinnē ou
mus groothz der temptacion diese niet
geliden en connen. **E**n ist dat si ouco
men sond' desen val. **S**oc sijn si nochtans
in groter nuentueren hoe dattet hē
gaen sal int eynde: of si dan oec be
houden sullen bliuen: of ou comen sulle
of niet. **E**n al ist dat si in dat ald' laet
ste oucomen. **S**oc sullen si noch soe groot
en soe lanc veguier liden. **D**at tussche
die helle en dat veguier gheen ond
scayt wesen en sal: **D**an alleen dattet
niet ewich wesen en sal. **E**n als dit
al wt geliden is soe sullen al sulche mē
schen dan licht mogen comen in dat
alder nederste choer der engelen. **E**nde
in die nederste stede. **W**ant si en hebbe
geen minne gepleecht. **M**er mit groter

dwange en van node sijn si ingegaen
 in die alre minste staet **W**iste ic deser me-
 sche yemant als si noch buten den clo-
 ster waren ic en riet hem niet daer in te
 gaen: mer ic beuaelse gode **I**n die and'
 maniere der menschen. die en ont sien
 niet alleen die ewige pyne der hellen
Mer oec ont sien si dat gruweliche ve-
 geuier daer si in comen mochten **E**nde
 daer om en scuwen si niet alleen die doot
 sonden: mar oec alle dagelyxe sonden
En gebreken pynen si te v winnen **S**i
 suchten en wenen oec om hoer voerledē
 sonden en doen penitencie **E**n ist dat
 si in desen wege begrepen werde eer
 si vorder gaen in duechden **S**oe mac-
 ken si oec noch groot vgeuier lide en
 lanc **M**er wel hondert of dusent werf
 min dan die eerste manier der men-
 schen **O**m dat hoer rouwe en penite-
 tie alleen coemt wt angst der pyne die
 se v dient hebben: en niet van minnen

Om dat si die goetly gods ongetrouwe
gheueest hebben **E**n daer omc en huddē
si gheuen weganc toe gode mit hope en
trouwe sijn goetly; in sijre heiliger pas
sien en waerdiger vdiensse **H**ier om
moeten sijn al seluer vuollen mit pynē
En als du wtgeleden is soe mogen si
licht comen in dat and' choer der archā
gelen **E**n si sullen oer wel honderfout
meer loons hebben dan die eerste **O**m
dat si hoer euen mensche meer goeder
cxempelen achter gelaten hebben **I**n die
derde maniere der menschen sijn noch
naere hier in beheert dan enige vā dese
tween **W**ant si en ontfien niet alleen die
helle en dat grote vegewier **M**er si sou
de alte maet geerne sond' vegewier ten
hemel comen **D**aer om en seuen si niet
alleen die doot sonder en die gemene da
gelyc sonder **M**er oer alle cleyne daghe
lyc sonder hoe cleyne dat si sijn **D**ie pine
si hem te seuen en te vwinne als si ald'

best conuen **O**m dat si ijmer niet mit
 hem en brengen dat barnen mach **E**n si
 sijn naer sich en vlitich tot alre penitencie
 en goede wercken en tot liden om of te
 doen alle dat vegeuier dat si vdiene
 hebben **E**n dese sijn veel beter dan enich
 vanden anderen **N**ochlang moetta si oec
 vegeuier liden **O**m dat si dit al doen
 om hem seluen meer dan om die ere
 gods **M**er het sal veel minre en coeter
 wesen dan der andere enich **O**m dat
 si naere wege ghewandert hebbē **E**n
 als dit al wtgeleden is soe magen si
 licht geset warden in dat derde choer
 der vtuten **O**m dat si hem meer ge
 pynt hebben te steruen en te vwinne
 hoere sinlich; **S**i sullen oec veel meer
 glorien hebben **E**n dit is al gesait van
 der eerste stamen die ter luster syde
 wtgesproken is **W**eleke stame is gheie
 ten die nuyt der pyner als der hellen
 des vegeuiers en niet te liden **m**

Die and' stamme is die begeerte d' glo-
rien die ter rechter syde wtspreutet
die gene die hier wt bekeert worden
dat syn ghemeynliche menschen geer-
te van vrolicher en vlietender nature
dien treet meer die begeerte der glori-
en. dan die anxt der pynen hem vuc-
ren mach. Want si dencken aldus
in hem seluen. Siet of dese cranche v-
ganckliche dingen v nu alsoe genoch-
liche voerstaen en alsoe wel smaken
die niet dueren en mogen. Wat salt
dan wesen hier bouen daer geen eert-
sche veuechde bi te gelycken en is. die
men niet wtsprecken en mach. die oec
nijmermeer vgaen en sal. dit en de-
ser gelyc treetse alsoe seer. dat si alle
eertse veuechden vsmaden. En heren
hem vand' werelt. En beginne gode
naer stelic te dienen. Dese syn noch beter
dan enich van die anderen die wt
anxt der pynen bekeert werde. **W**at

als dese menschen te cloester comē **Soc** sij
 si alsoe naerstick en vlitich dat si niet al
 leen en pynten alle sonden te seuwen **Ende**
 alle gebreken te vwinnen groot en cleyn
Mer si sijn oec naerstick en begeerlic alle
 duerhden te vverigen **En** waer hem dūct
 dat si yet vdieneen mogen daer sijn si
 naerstick toe **Want** als si dencken op
 dat ewige loon dat hem nakende is **Soc**
 en mach hem niet vdricken wat si docht
 of liden mogen: op dat si dat vverigen
 moghen **Oec** soe sijn si hebbelicker ende
 hebben meer veestap in hem tot hoghe
 en volcomen duerhden dan enich vande
 anderen **Daw** om storuen si in desen staet
 si souden geset warden in dat vierde
 thoer der pobstaken: om hoer grote naer
 stich: **Mer** niet sond' vegueler **Om** dat
 si hem seluen hier in soeken meer dan
 die eue gods **En** dit comt hem die wil
 wt onbecantich en wt onbesochich **Dese**
 menschen voertganc legt alder meest
 in liden en in beuvinge en in tegenich

Want daer in leuen si hem seluen kennens
hoe si dit goet in hem seluen mit ey genthi
besaken En hadden gods eer en glorie alte
mael vgeten En minden alleen hem selue
Hier om moeten si mit menigerhande li
den en tegeulij geproeft warden totter tyt
we dat si hem seluer leuen vwiand en v
saken En minnen en menen die ere gods
bouen hem seluen En hoer euen mensche
gelijc hem seluen Sieh dan genaken si
eerst der gerechtichij en der wel geordi
nierthij En storuen si dan eer si vorder
voert ginghen si souden geset warden
in dat vijfte choer der principate En
si souden luttel of geen verguier hebbe
En ist dat si noch langer leuen en voort
gaen in dese duccht die si nu begrepe
hebben Soe souden si cortelike comen
tot alsoe groter starchij dat si nae geen
temptaci noch tribulacie noch tege
hat vragan en souden En dit want
wien vsehen hoers selfs en hoere eyge

heer want waert daer toe gewenē si soude
 haere lant in rusten besitten en genaken
 der volcomenheij En storuen si dan si mo-
 chten in dat selz doer der dominatioe
 comen mit gester glouen sonder enich
 vegeuier

Die derde stamme

Die derde stamme is dat vanchen dat
 ter midden wt spruut dat syn die geen
 die alleen an mercken die ou grote goet-
 heit gods En dat hi hem alsoe veel go-
 ets gedaen heeft dat hi niet vdiert
 en heuet hier wt springet in hē een
 minnende begerte gode te dienen en
 waerdeliche te louen En want hi niet
 en weet wat hi best doen sal dat gode
 alre geraemste is Soe roept hi tot go-
 de mit larnend' en quellende begere
 te mit grote beuende anxt en minne
 mit sinte Pouwels en seit Here wat
 wilstu dat ic doerecht of hi seggen
 woude Oh oh here mocht ic wetē
 wattu van mi begerdes gednen of
 gelaten of geleden te hebben daer en

wil ic mi niet in sparen **D**aer om bid-
de ic di dattu dat in mi volbrengeste
mit dynre gracie **O**ch die pynē d' hel-
len en mach dese mensche niet dueren
Noch die begeerte der glorie en mach
hem niet trecken **M**ar alleen die min-
ne gods **D**ese mensche heuet oec rouwe
om sijn sonden **M**ar dat en is niet van
anxt der pynen die hi v'dient heeft **M**er
van rechter minnen tot gode **D**at hi die
goet hi gods soe ontrouwe geweest heeft
Dat en can hi niet v'geten **E**n hi en weet
niet hoe dat hi genoegh ouer hem selue
sal mogen wreken **H**em dunet hadde
hi dat oerdel alsoe wel in sijnre macht
alst onse lieue here heeft hi soude hē sel-
uen werpen in dat afgront v'and' hel-
len en laten hem daer eweliken pynē
En om dat hi aldus gerechtich gewor-
den is en hem seluen aldus v'ordelt
Soe en sal hi niet v'ordelt wardē **E**n
al hadde dese mensche alsoe veel sondē
gedaen als alle menschen ye gadeden

Sy worden hem in dien agablic tyt
 altemael vgeuen **S**torue hi hier in hi
 voer vanden monde ten ewigen leuen
En hi worde gheset in dat seucende choer
 der thronen **W**ant hi waer den here ee
 vat d' wtuorenh; geworden **E**n leuede
 hi noch hier nae: **S**oe soude sijn voert
 ganch staen mitten cherubinne inden
 godlichen lichte **A**ldus soude hi altoes
 voert lopen mitten prophete singende
 dat soete bedehyn **P**aratū cor meū ac:
Mijn herte is bereit. here mijn herte is
 bereit te lieue en te lede: te doen en te late
Niet nae mynen wille: mar here naedi
 nen wille in al dattu op mi vhenyeste
 in tyt en in ewich; **H**ier nae beginne
 si te quellen mitten seraphynnen seg
 gende **O**ch wie sal mi verlossen van
 den lichaem des doots **O**p dat ic mo
 eht leuen mit xpo **S**ort daer nae soe
 comen si hier wed' toe **D**at si wed' seg
 gen mit sinte **P**auwels **I**ch hebbe be

geert gebaunet te wesen van ydō om
minne mynre broeders **D**ar is die vru
rht die hem dunt dat hi doen magh
in anderen menschen **E**n hier in be
haecht hi gode noch vet dan te voeren
om der gelatnly wille **E**n om dat hi
hem aldus vliest om gode en om mi
ne synre broeders **S**iet soe daelt hem
god weder in desen mensche **E**n besit
synen groet mit hem seluen **D**an magh
dese mensche wel seggen **J**e en leue nu
niet **M**er **c**ristus leuet in mi

Hoemen totten geestelic volcomen

Hen geestelic mē: **l**eue **w**omen mach
sche wert geuaccht hoe hi toe die vol
comenly waer gecomen **D**oe heeft hi
geantwoert aldus **D**ie eerste stene
van mynen fundament was **h**oe dat
ic mi nu die grote swarc proeuinghe
gode gheel op offerde en opdroech son
der enige geueynly **E**n beual mi
voert altemael in synen handen **E**n
betrouwede en geloefde hem voert

27
in simpelheden dat hylt sond' twifel doe
soude **E**n regieren en stueren mi voert
totten eynde in synen lieuen wille **H**ier
op vliet ic mi en en sochde niet verder.
Mer ic was hem in allen dingen simpe-
lic onderworpen **E**n dit was god seer
genacem bouen alle dinc dat ic doen
mochte **W**ant hier mede wart hi myn
altmael machtich **E**n mochte voert in
mi en mit mi wercken al dat hem ge-
hefde **E**n hier om loech hi mi doe voert
van allen creatueren tot hem **E**n leerde
mi van binnen ondersceyt in alle dinc
dat ic doen en laten soude **E**n ic sprac
Here ic betrouwe dat ic mi seluen
niet en staec **W**och op mi seluen niet
en ruste **W**och in mi seluen niet en be-
trouwe **M**er alleen here in iu en in
uwe gracie en genade **E**n hier om ge-
sac ic dat ghi mi niet en sult laten
bedriegen **E**n ist waer dat ic op mi sel-
uen staec: soe ist recht dat ic bedrogen
werde **E**n loech doe myn gemoet in

om die waerhy te besouwen **E**n god toen
de daer die waerheit **h**oe datmen aldus
wel hondert of dusent graden bouē die
ghemenē geesteliche luden stien **E**nde
want die wegen die die geesteliche lu-
den gemeenlic gaen sijn al synlich **E**n
alsmen mi seiden dat ic dwaelde **S**oe
staech ic myn hoeft en ogen ind' mit gro-
ter stemmen **e**n bangichz **e**n sweech nae
dat exempel ons heren doe hi voer pi-
latus stont **w**elche exempel ic altoes in
mijn herte droech **E**n ic bad hem allen
dat sijn mi vgaue **E**n ic viel op mijn
knyen en sprac ic woude mi gaerne
betreuen **I**ch tocende simpellic die geme-
ne oetmoedichz van buten **E**n mijn
gemoece ginc altoes in ^{tot gode} **w**er hem mij
noot clagende **e**n an hangende **E**n ich
dachte om geen and' vrienden of crea-
turen **w**ant god bouen al was: dat
een en al dat men soechen soude **E**n
hier mede stont en wert ic gheenicht

En hier om en konst ic ^{mi} anders niet gunt
 heeren En daer om moest ic veel liden vā
 dien die mit mi om ghyngan **Och** ley
 der ich moest alsoe veel liden eer ic wei
 licken liden mynen bliuen dorste en
 voert geen sond' anyt **Mer** god heuet
 mi al daer daer geholpen en daer ge
 yaget **Die** ynderlicke myns gemoe
 des tot die passie **trist** brochte mi tot
 in die leuende binneste ons heren **hu**
 trist En als mi duncket soe en help
 mi gheen dinc bet dan dat **Want** ic
 dranc mi seluen alsoe diep daer in
 dat ic daer te mael geuungen bleef
 En die viant en wiste mi niet vā gen
 om dat ic gode altoes van binne soe
 venicht bleef in die inwendige crach
 ten der seelen En al myn hulpe troost
 vact en weulucht was alleen i gode
 En hier om was ic wys en stavel
 in beweringe legen al dat mi op qua
 En want die luden geen standich in

heer en dragen Daer ven moeten si
buten bliuen in natuerliken lichte
en in menscheliken reden en goet
schynende dingen En als si bi tyden
en luttel in heers hebben in die neder-
la crachten En daer wat bewegens en
deuocie ontfangen dan dunctet hem
al genoech En dattet seer wel mit he
staet En dat si gode seer gecniecht sy
Och neen het is noch herde veer
hier mede vleytse die viant die sub-
tyl is en weet wel wat dit is *in*

Van die memorie d' passie ons heren

Ick en studierde nye and' boec dan dz
minnende open herke ons lufs heren ihu
reusti: of syne lieue moed' marien Noch
nye en ginc ick om troost noch om
raet tot yemant eynde lide dan tot go-
de Want du raet diende mi best tot
ter hoechster salich En ic wort somtijt
tot die gedachtenisse der passien also
ghelogen dat ic and' niet en wouste

Dencken al wat ic oer van lute dede
 En ick begerde van gode in mijn
 genoeude te weten hoe dat ic die passie
 best oeffenen soude En waer ic begi-
 nen soude En doe wort mi geantwo-
 ort inwendelic Ten auontmael tot
 compleet toe wed' ome En dese moest ic
 alle dage ougauen als ic best en ijner-
 liest mochte Daer en mocht niet after-
 bliuen van al dat ic daer ye of gehoert
 of gelesen hadde En dit was stichtes
 mitten genoeude in die gedreachtē mīss
 herken Daer ic altoes in ginc malen
 en malen waer ic ginc of stant sat of
 linc of waer ic was of bi wien ic was
 Wat ic dede altoes ginc ic daer mede
 vreesmet En altoes ijners om wt te
 brengen naden lettere En dit is die eer-
 ste grade ind' passien die ic oeffende
 en leerde En die veel vruchte in mi
 dede En hier bi vwan ic dat grote

wonder der werelt dat in mi leefde en
alle temptacie en ydel fantasien Daer
nae leerde ic om god and' graden ind'
passien crilli mi te voffenen Als die gro-
te machtige en crachtige doergruende
minne en medeliden dattet alle myne
vderen doerginck Dat ic sulche tyt die
wonden en quetsueren der herten se-
uen of achte dagen voelde in mynen
lichamen **I**ch deest sekerlic dit wel
seggen en vaden Als die stadelic passie
ons heren ou te dencken alle beynue-
de menschen. Het dan die wtwendig-
dingen daer men mi toe dreef **W**at
ic en weet geen beter medicine die ge-
breken mede te vwinnen **W**ant het
is anders al vloren si moeten ijmer
des herten yets wat gesmacet heb-
ben eer mensc aldus wt driue mach
sullen si anders ijmermeer ijuwen
dich werden **O**f si moeten altoes bu

ten bliuen **E**n en conuen niet in gera-
 ken: en ontbliuen uermael **D**at een
 deeler dine is **I**tem ic plach te bid-
 den dat hi mi mynen sonden v'gaue
 om datse gode misshagen **E**n niet om
 te ontgaen die pijn der hellen: of om
 dat ewighe leuen bet en eer te v'rigē
En op dat myn sonden die gode mis-
 hagen mi niet en hunderen sijne gra-
 tie te ontfangen **D**aer ic in leuē mocht
 te hoe ic voertgaen mochte nae sijne
 alre liefste wille **N**aer ic sprack ic
 late dat in dijne goetlyc saken: doe
 daer mede alstu wilst: als ic ten eijn-
 de come **A**ls dattu mi die pijn niet
 quyt en seides: noch dat ewige leuē
 geues **S**iet tot desen hogen geack d'
 hoechster kennisse en der v'burgene
 minne gods coemt men doer die pas-
 sie **x**pi **I**c weet dat seker wel dat die
 hondertste mensche die nochtans

groten geestelicken schyn dragen Ende
diemen meent die bi nae volcomen sij
Die xxx of xl of l iacx gode gedient
hebben in geestelicken staet die en qua
men nye hier in. noch hier toe Wat
wonder was dan dat si dit niet en v
sonden En dat ic hem seer ongelic viel
van binnen want al datse van gode
begierden. als alle deuotie en smert of
lust of troost en deser gelijc: dat ver
surade ic als sonde En si en conste mi
niet te vreden stellen want ic sochte
al een hoger en een afgrondiger
goet dat si niet en behenden noch en
smecten En hier om waerden si hem
voer mi en erregen misshagen op mi
en deden mi liden an En ic meende dz
sijt ijmers billijc gheweten soude heb
ben van die vechten werch ende mi
geleert En god loende mi van binne
die simpelhe hoerer onbecanthe ende

blinly; **E**n god toende mi dat hi mij
 genuec woude geuen bouen veel duſet
 menſchen **E**n dat hi mi noch wt wou-
 de yagen totter menſchen ſalich; als
 ic genoegh binnen hadde geweeſt **W**at
 wie bi hem ſeluen wt gaet: of eer hi
 wel ingegaen is **D**ie ſlachten die raue
 die wter arcken geſant was die niet
 weder en heerde om dat hi daer buet
 vant dat hem genoeghde. **D**aer ſi op
 bleuen ruſten **E**n al hebben ſomighe
 wat ingeweeſt en wat ſinaken **D**aer
 in gehad **S**i en ſynt nochtans niet
 geueſt alſe beſte **E**n hier om vinden ſi
 lich lehr dat hem genoegh en ſinacet
 en bliuen buiten **E**n u dwalen vaſt
 voert op vreemde dingen **D**aer geen
 vrucht noch ſalich; in en leit en ont-
 bliuen altemael **E**n god ſpreect tot
 deſen **A**l iſt dat ic daer mede lide als
 die gene die niet beters geboeren en

march: ic en bin noch tans niet vwoeght
Want alle die vrucht ontbliuet En dat
coemt al daer bi dat si inden eersten
wege niet te rechte gheueest en hebbe
in die wech der deuocien Al wanent
die luyden om dat si wat schyns daer
of hebben ¶ God die openbaert mi
en seide En hebste mi niet diec gebe
den dat ic di soude willen maken
een mensche nae mynen heere en na
mynen afgrondigen alre liefste wil
le in die naeste gelych; myns nae
uolgens en vruchtbaer vedre lude
Wanttu veel luden scadelic geweest
hebste en mi alsoe contrarie geleuet
Op dattu daer in voldoen moget
dattu contrari gedaen hebste ¶

Men sal weten dat die eerste wech
als die wech der sijnlicher deuocien
en smaer of soetich; opgaet in lie
nen en in minnen Alsoe sal die der
de wech als die wech der gelatenh;

neder gauen in laten en in lieden En
 die gelatenh; is gelegen in die eygen
 scap wi te trecken En hier in vliest die
 duuel altemael die macht inden me-
 sche En soe wie leeft sonder alle eyge-
 scap die is vri van alle stricke der du-
 uelen der temptacien. der tribula-
 tien in deser tijt En der hellen en des
 vegeuers ontgnet hi te mael En hi
 en mach nijmermeer dwalen bider
 gracen gods die in hem leeft Ende
 gelycher wys als die eerste werch:
 dat is die werch der beuoelich' deuo-
 tien en sehet altoes ducheden d' bar-
 hertich; dat syn die achte salichede
 der sielen Alsoe sal dese werch als die
 werch des ufterlatens en sechen ee af-
 geseyden der duchedelicher werche
 in ledich; van allen toelceer: en in
 swaren bereppen der consciencien
 Daer een mensche in sachtmoedige

laten en liden doer gaen moet in ee
sunpel geloue en minlic betrouwen
tot gode **D**at god hem niet laten en
sal **En** aer al woude god v laten dat
ghys dan getroust moet syn **S**iet in
dese werch sprecket god sal myne passie
en doot en begravinge altinael vol
daen werden tot dat wtterste punt toe
Ic plach te bidden dat mi god twee
punten geuen woude **En** dan voert
was ic al getroust **A**ls dat eerste
dat hi mi behelde van sonden **En**
dat and' dat **n**iet en ontbrake inden
liden. het en worde ijmer volbrocht
tot synen loue **S**elye als cristy **h**at
wort gegeuen geseleliche starchy in
allen liden **A**ls dat hi niet sondigen
en mochte **En** dat hi niet ontbreke
en mochte in alle liden eer dat alle
dine volbrocht was **En** als ic doe
in dat liden der gelatenhy quam

soe dochte mi god soe vrecinde dat hi
 mi niet en behuerde **Hi** duchte mi
 seer goet int besouwen en smaken
Mer int beleuen al contrarie **Och** hoe
 wel wau ic doe vscalket van gode
 en van sijner minne **Och** het is goet
 te seggen **Mer** dat doen: of dit te bele-
 uen is suer **En** waer yemant die dien
 werch wt curiosich; an nemen woude
 be hem seluen sond' die puere luttel
 minne gods: alleen om heilich te sijn
 en te sijn eer die rechte tyt gewo-
 men waer: of eer hem god daer in
 settede die soude den weg ges gemissen
 en vdwalen **Mer** die daer te rechte
 in comt bider gewariger minne ende
 bid' ordinancien gods die en mach
 niet dwalen **En** hi criget ee goet dz
 bouen alle goet is in deser tyt **Wat**
 hi besit god selu van binne int
 geloue hope en minne: in laten en

liden **E**n god besit hem wed' mit
alle die seuen gruen des heiligen
geests **E**n maect hem, alsoe stark en
wys bouen allen anderen mensche
dat hem geen dinc hinderen mach
noch deren deyn noch groot. ~

Wi wert oec ontdeet hoe ic daer
toe comen mochte en wat die wege
sijn daermen gode in dit leuen mach
sijn begripen Die nochtans een on
begripelic wesen heeft **E**n dat ange
beelde wiselose en formelose beelde
dese wise en oeffeninge die hier toe
behoert: en die den mensche hier toe
brenget staet in alsoe geestelike ar
moede van buiten en van binne dat
het niet te gronderen is mitten sin
nen **E**n dit mach een mensche hebbe
en gebruiken in hem seluen van bin
nen **E**n nochtans soe mach hi alle
staet en eere: goet en haue: gemack
en weelde behouden en gebruiken

van binnen **E**n hoe hi des meer heuet
 en gebruket van buten **H**oe hi meer
 gedrongen wert tot deser armoede
 van binnen **D**it en luttel yemāt
 begripen dat hier sac groot goet i
 is te vercrigen **E**n hier om al ist dz
 si van binnen vanden geeste gods ge-
 roert en gelogen werden totter hoch-
 ster en wterster armoede **D**it soecken
 si en verstaen al van buten in derui-
 ghe der tyteliker dingen in die grote
 strengichz der natuerliker armoede
Als sinte franciscus oerde of der catusee
 of dier ghelyc **E**n als si dit vercrigen
 hebben soe en soecken si niet meer
Want hem duncket dattet hier al in
 staet **W**onnen si dan die inwendighe
 deuotie en contemplacie vercrigen die
 ind' natueren en inden bloede wart
En in dat vedeliche en geesteliche en
 natuerliche smact **S**oe dunct hem si
 sijn al volcomen **E**n en soethe niet
 vorder en niet naere **E**n men meent

int gemeen dat dit die hochste wech
is tot gode wert mede te comen **Om**
dat hi **xpo** ind' menschez gelycke **wer**
dat en is niet dan inden nedersten
graet daer si **wilso** gelyc in werden
wtwendelic **Mer xpo** gelyc te werde
inden geest en ind' waerhe; daer hi
mede gheenicht was inder godhe; den
hemelschen vader **Daer** een mensche
oer soe veel alst mogelic is toe come
mach **Daer** en bekenntmen noch en ver
staetmen niet: noch en begriypt me niet:
god beket **Och** hoe luttel hebter geweest
op aertrycke van beginne tot nu toe
die dit vstaen te rechte: en mit den le
uen begrepen hebben alst in hem selue
te bekenen is **Och** alleen ken ic ee mee
ker ind' godhe; die daer of leert die deuo
te **Thauler** die gaet hem naere dan ic
ye hoerde in enigen scriffen **Nochtans**
en vclaert hi niet hoemen daer toe
comt **Want** dat was hem omogelic

mit woerden der letteren te vclaren
Mer hi wist die wegen alre naest daert
 pperlic en eygentlic in staet **E**n heer
 Jan ruusbrueck en syn coek comen he
 oer seer nae **E**n Augusting. barwardus
vychardus dyonisius dese wech en is niet
 te vinden in die mensche ons heren van
 buten Daer hem die minre broeders
 in nae volgen naden lettere diene mit
 ten sinnen begripen Dat nochtans en
 ouerheilich leuen is nu ter tijt op aert
 ryche Die daer te rechte in wanderen
 mit puere herten **E**n god wercket in
 dien staet vake syn wond Want die
 volcomen armoede van buten wert
 groteliche geloont van gode en in
 groter heilich van gode getroont
 en gheert **M**er dese inwardige armoede
 de is dusentwerf hogher en edelre dan
 die Want die eerste gaet alleen nae
 die gelych der mensche ons heren
 van buten inden nederstaende daert
 hem an voeren mach **M**er dese and

inwendige graet die gaet der gelijc-
heit sijns geests en sijns inwendige
leuens nae Daer hij mede ene was in
der godh; Die een mensche hier oec be-
leuen mach als gode van binnen na
te volghen

Onse here woude dat ic desen wech
gaen soude en als icken wel conde
en wiste hoe dattet te doen was dat
icken ander lude oec voert leuen sou-
de **W**p dat si oec aldus tot hem come
mochten in dat hochste en edelste nae
sijnre godheit **A**ls die ander tot hem
comen in sijnre mensche; **W**ant dese
wech is alte veel hoger en edelre dan
die wech van buten en oec veel sekerer
en puerer **M**er die beyde te gader moech-
te hebben alsen xpus hadde dat waer
dat alder best **M**er dit en is nu ter
tyt niet lichte te verigen **W**ant
die menschen werden nu te cranc in

der naturen **E**n si en connenfe niet
 beyde te gader oeffenen sond' gebreke
Want dese inwendige werch die is
 al sulch al hadde die menschelike ma-
 ne craft hi soude wel behouuen dien
 die te rechte nae gaen sal **E**n hier
 om is hem noot al dat gemac dat
 hem bueren mach inden wtwendige
 mensche **H**ier om soe mach hiet qualic-
 ken inden stuct der armoeden en der
 abstinencien verigen **M**er het hundert
 hem dit edelste daert al om te doen is
 en dat dat principaelste is van al dat
 men soeken sal of mach **H**ier om
 soe rade ic wel enen ygelicken mensche
 dat ynnerste te houden **M**er in dat wt-
 wendige en bin ic niet seker **W**ant si
 en willen niet ouer dragen ouer
 mits cranch der naturen: die beyde
 te gader niet en vmach **H**ier om heeft
 mi onse lieue here hier in en hier toe

voersien om dat ic desen wech voers-
leren soude den cranchen menschen
Die hi hier toe voren heeft **D**ie dat wt-
wendige niet en v. mogen. **D**it beste en
moest hem ontbliven: dat hi ymer niet
wil of en can **E**n god ligt daer mede
dat so mige menschen den anderē wech
gaen **W**ant die wech god oec behaget
om dat si veel vruchten doen inden ge-
menen volcke **D**ie desen inwendighen
wech niet en v. slaen **M**er dat and' v.
staen si om dattet wtwendich is **E**nde
dit sacht en leert die waerlike luden
En treet den wtwendigen lude en
bewegetse meer: en werden daer bi be-
keert van haeren sondigen leuen tot
penitencie en beteringe **M**er dese and'
wech dat inwendige leuen die dat te
recht soechen en wanderen dat is
veel edelre **E**n is gode veel gennaer
in hem seluen **E**n die dit leue prediche

en leuen en and' menschen hier toe
 brengen mit haeren arbeide van
 binnen of van buten **D**ie doen gode
 hondertwerue lieuer dan die ander
 doen. **D**ie den eersten wech prediche
 en leuen **W**ant god gelycher en en
 ger is dit leuen **E**n hier haert oer hō-
 dert werue meer arbeids toe dan tot
 ten eersten leuen **E**n si souden oer hō-
 dert menschen alsoe bekeren in ghe-
 meene bekeringhe: dan deser ander
 een te rechte **A**lsoe qualike comē die
 luyden hier toe comen **W**ant het is te
 hoge en te v'burgen **E**n daer souden
 wel hondert minre broeds bekeren i
 dien staet **D**aer der niet een bekeren
 souden noch en wil in desen geaet
Want dese heuet hem te veel an **M**e
 en weet niet wat armoede si liden vā
 buten **O**p dat si hem seluen in geeste
 like armoede behouden van binnen
En het dunct hem bi nae ongeloue

te wesen dat men hier van voert brē-
gen. En menen soe wie hier vā spreect
of leert dattet om syns selues lustichz
der suulichz en der natueren of des gee-
stes te doen is. En om hem seluen te pijn-
en. En menen al waers dat si dit wil-
len en gode dienen mit ledichz en mit
lustichz. **Och** neen: het is pijnliker
te beleuen dan alle wtwendige oeffe-
ninge ijmermeer mach wesen. **Mer** nye-
mant salt louen noch en can dan diet
beleuen wil: En dier in desen werch ge-
togen wert. En dient god van gracie
openbaert. *en 11 en 11*

Nyemant te oerdelen

An hebt ghen gemerck op ander
menschen gebreken. Op dat ghi niet
gequetset en wert ind' herte mit missha-
gen. misnogen: mit bitterh; en oerdel.
Dit doet alte grote sende. Daer om
leert v daer of: ende keert v altemad
tot v seluen. En besiet of ghi die ghe-

breken in u oec yet vint tegenwoerdich
 of geleden **E**n vint ghyse in u soe denct
 dattet god gegruen heeft dat in een
 ander te geschien **O**p dat ghy daer me
 de comen sout tot bekenninge. tot rou
 en beteringe vives selues gebreke **E**n
 bidt voer hem daer ghy dese gracie
 bi verregen hebt **D**at hem god kenni
 se en betringe geuen wil alst hem
 goet dunct **A**ldus moecht ghy gebetert
 werden bi een anders scade **E**n nochtas
 van mishagen misnogen en oerdel
 behoet bliuen **E**n aldus behoudestu vech
 te minne en vrouwe tot dynen euen
 mensche **D**u moeste hem oer daer of
 ontschuldich houden ind' herten al hoef
 tet dynen onpueren ogen alsoe ghe
 ducht te wesen **W**er dencken dattet
 alsoe inden anderen niet en was **E**n
 dat hyt wt goed' meninge ghedaen heeft
En al en hadde ^{hye} ~~x~~ daer om niet gedaen
God hadde dat daer om gestndet: op

Dattu daer bi geleert en gebetert soude
Ik wisen **O**f om dattu di hier in souste
leren oeffenen en veruen **E**n v winne
di seluen in v duldigen liden der ge
breken dyns euen mensches als di god
vduldelic geleden heeft **E**n dit waer di
beter die wil dan al dattu daer toe doe
conste in v manen in berespen. al dach
tet di dattet wt minnen quame **W**ar
v wintstu di seluen in lyt saemly in
vreden in puerly dyns herten du heb
ste al dyne vianden v wonne **E**n dit
is di beter dan oft alle die werelt wo
ste **A**ls cristus selue spreect **W**at baet
dat ghi alle die werelt wint en vuer
siele sende doct **D**er seir hi **W**at siet
stu een enf in dyns broeders oge: en
en sietstu niet een bale in dyn eigen
oghe **H**oemen te sacramente sal
Dom gnen salichhe
mige luden waert groot noot

al en hadden si dese grote begeerte
 niet. **D**at si nochtans dier totten sa-
 cramente ginghen **E**n meer dan so-
 mige anderen om die vrucht d' her-
 liger kercken **J**a al voelden si hem
 seer contrarie oec hier in **E**n somige
 anderen en souden alsoe dicke daer
 niet toe gaen. **a**l hadden si oec veel
 meere begeerten **W**ant die gene die
 daer of v'heuen werden in hem selue
Styf en eigen willich bliuen. vol claps
 en oerdels: onlytsaem en ongelaten
 in haer selfs sin: vol arguacien en
 murmuracien **D**esen en gaen daer
 niet salighliken toe **W**ant hoe si daer
 dicker toegien hoe si argher werden
En ic segge u si en hadden nye rechte
 oeffeninge der gewaeriger duercht al
 duncket hem **O**m dat si hem in dat
 leuen en liden ons heren mitten ghe-
 dachten bi tijden oeffenen conne **E**n

dat hem dat sinaker: en hoer herte
die wil beroert wert tot groter deu-
rien dan dunt hem tis al goet en
groot en een helich ducht. **Och** neen
het is noch herde veer. **Want** dat mi-
liche leuen en liden. **yn** inden verhte
naeuolgen inder gelych; geestlich of
lyflich dat en sinact hem niet: noch
des en roeken si niet. **Mer** het sij hoer
sinliche oeffeninge en opsette en an-
genomen; dat sinact hem. **en** wat
hem dese beroeringe maect en deuocie
Met groter begeren sinaliche en
begerliche naeden inwendigen men-
sche: al waer die wtwendige mensche
oer seer onbeuolliche hier of. **Daer** en
leit niet an. **Is** die inwendige mensche
alwoes bereut te seuwen die sonden
en gebreken nure synre macht en
weten. **en** al dar hi bekent dat teges

Die ere gods is en synen alre liefste
 wille en legen die waere duocht is. **He**
 uoelt hi dit van binnen en doet alwes
 van buten. **Soe** gaet hi daer salichlic-
 hen toe. **En** hi en is niet sonder grote
 deuocie: al waer die wtterste men see
 noch alsoe tracch cout en onbeuoelic-
 he van wtwendiger deuocien: daer
 en leit niet an. **Die** gewaerige deuo-
 cie die leyt al van binnen inden yn-
 nerste mensche in die dingen die voer-
 geset syn. **En** niet in die grote beroe-
 ringe en beweginge der natuerē: daer
 somige veel van houden: recht oft al
 die in stonde. **W**th neemt niet: wanneer
 dat ind' daer niet mede en is soe en
 doecht niets niet. **Wat waere penitēcie**
Wy sullent oec is en wat die best is
 eten mit wilder lactuben die bit-
 ter en scerp is. **Dit** is enen bitteren

vrouwe voer onse sonden en gebreken
En een ynnich beuoelic medeliden inde
oudencken der passien xpi en syns bit
teren doots En een sarp leuen va pe
nitencie Dat niet alleen gelegen is i
ostrecken der spisen en des drants en
in sarpen clederen te dragen en hart
te leggen Mer meer in een ostrecken
der sonden der sunlich: die genuelie
lust en begeerten te bedwingen en on
der die voete te treden Enge wille en
eygen wesen te gronde vlochenē Dat
is die sarpe penitencie die gode beha
get **I**ch sie veel in en schein alte seer
dwalen die enen groten schyn der
heilich: hebben: en veel wtwendiger
en beuoelicher gracen En si setten
al hoer heilich: op een voelen en sma
ken: en niet op een sijn En daer om
bliuen si ydel van binnen en alle ge
waerigen goeden en duechden

Ich sie sōmige die hebben alke grote
 en wyde vaten **E**n wnnen alsoe veel
 dencken dat si bi nae alle dagen on-
 sen here halen wten hemel en brengē
 daer weder in **D**at is dat si al dat le-
 uen en liden ons heren oūhalen vā
 dat hi neder quā tot dat hi opuoer
 en noch veel meer **E**n schynen veel
 roerens en bewegens en deuotichie
 in te hebben: en groten smacc heij
 melichz en opgauch die and' mensche
 niet en hebben **M**er si sijn nauwe ge-
 bogen tve vinger diep totter oetmoe-
 dichz. of totter gemeene minnen: tot
 v'sahingo hoers selfs: tot sachtmoedic-
 hz of puerh; des herten **N**ochmans wil-
 len si seggen dat si die puerh; des her-
 ten hebben om dat si mit dese gedach-
 ten beo'mert sijn **M**er ic segge hem
 dat si nye puerh; des herten en ken-
 den **vā** puerh; der gedachte of d' herte

Puerheit der gedachten staet daer
in. dat een mensche sijn gedachte be-
waren can **Van** allen ydelen wtdwa-
len en velligensse in alre goet' oeffeni-
ge **Als** door dat leuen en liden ons heren
in sijne waerden en werken **En** in die
heilige scriftuere **en** becomere hem hier
soetelic en gestadelic mede **En** sluten hier
mede alle vrecende sorgge en onnutte be-
comeringe buiten **Die** dat herte v'stoere
of v'beelde mochten **En** behoedent nau-
we datter niet anders in en come **Op** dz
hi die puerh' behoude **En** dit is puerh'
der gedachten **Van een reyn herte**

Puerh' des herten te spreken naede
nedersten deel des menschen staet daer in
dat sijn herte te mael reyn si van alle
quade seculiche erone meninge **En** dat
hi vey si van alle quade sondeliche en
sinliche meninge lust en begeerte **Alsoe**
dat hem die te mael contrarie en tegen
sijn van rechte puerh' **Alsoe** dat hi he

wt geen ding en voegen noch setten en
 en die sandel of quaet syn Noch hi
 en en oech geen dinc qualicken neme
 of trecken of oerdelen. al hoert hyt of
 siet hyt yet van euen anderen Om dat
 syn hert puer en reyn is Daer om is
 hem alle dinc reyn En en en hem
 niet licht lech vstoeren op yemat En
 heeft vrede mit allen menschen daer
 hi mede omme gaet En hi en doet geen
 sende mar bate in allen dingē Alsoe
 wel inden nedersten dele als inde
 ousten En dit is puerly des herten

In dese puerly staet alle gewaerige
 heilich En niet in die menichuondige
 nen nemelich en grote schyn. Die som-
 mige hantieren Noch oec in die ve-
 ueliche sinliche smaeck en beroert
 ge die somige hebben daer si veel
 of houden recht oft daer alle aen-
 stonde En willen hier veel en dicke

of biechten: en dat heilige sacrament
ontfaen: recht oft hem hier om toe-
behoede. En neygen hem natuerlic en
sinlic daer op. En dan dunct hem dat
hy niet deruer en mogen. En vloe-
ven hem seer opten genen dies hem
niet geuen en willen. Of diese in hoe-
re oeffeninge of annemelichz wed'staet
En si prutelen en murmurere en argu-
eren en oerdelen. en achterclappen
veel. En vleyen and' menschen en
vminnen hem hoeren gueden naem
En oer hoeren ousten diese va recht
anderwarpen souden wesen. En en
moghense nauwe sien of hoere om
dat hyse aldus weder staen in hoere
quaden crych. Die si in enen gode
heiligen schyn angenomen hebben.

Van houdie des herten
Het is noot die vheffunge va bin

nen en v̄ metele menschen doer w̄ fuyjs
 des swaren misdacts genesen te wer-
 den. **Conste** hi dit geerigen mit enige
 anderen dingen: als dat hi alsoe gro-
 ten bitteren besaemden neder ganc
 hadde in hem seluen. **Als** hi hogen be-
 geerlichen houdigen v̄weenden op
 ganc gehad heeft in behagen syus
 selfs. **Soc** en dede dit geen noot en
 god en laet dit niet geschien alsoe
 veer als hi bet mach. **Van een grote**
name te scouwē ond' die luden om sijn
In dat die mensche te seer en heilich
 te hoge v̄heuen wart voer den mensche
 en dat si hem hier om meer duecht en
 heilich toescriuen. **En** syuen name me-
 re maken dan hi ind' waerh̄ is voer
 gode om enige and' sonden of gebre-
 ken die in hem sijn die gode alleen be-
 kent sijn. **Siet** soc comt hom dit gro-
 te en goede geruchte te sende en te sca-

De: of tot pijn hier of hier naemaels
Want dit onrecht gaet dat hi hier of
ontfangen heeft. Dat maect ymer van
nede wed' gelicert wesen sal hi behou
den werden: of sond' pijn of confu
sie vbliden. Nochtans al ist sake dat
hi hem daer niet in en vwinde en
ydelic vblide en behaechde hem selue
hier in. Want den soudet hem tot gro
ter sarden comen in hem seluen: al wie
datter oec bate of pfijt of gewin waer
En al waert oec dat hi hier of alsoe be
hoet bleue in hem seluen vider gracie
oumits oetmoediger wesen en gewae
righer kennin sijn selfs snoothy crac
heit en sonden. En hi kennisse des reth
ten ondersceyts wel wetende dat hi
van desen dingen niet dan ee bode en
is. En daer om hem seluen niet beter
houdende dan hi te voeren was. Mer
hi doet dat alleen simpel ter eren

gode om hem gehoersaem te sijn en
 sijn euen menschen salich; daer in te
 wercken en om niet anders. Siet soe
 ist puer in hem en mach dit sond' san-
 de doen in hem seluen: en mit grote
 vrucht inden anderen die hoer p'syt
 daer in doen. Nochtans ist dat hi hier
 hi te seer en te hoge v'heuen weet voer
 den menschen als hier gheseyt is.

Hier om is die grote name en schijn
 altoes te seuwen en te vlien. Of ten mi-
 sten ijmer te out sien. Want si moeten
 dit nae becoepen en wed' heren mit w-
 fusien en nederheden alsoe veel als
 hoer name meere is dan hoer leuen
 voer gode.

hier begint een suuliche tractact van

De lide ons liefs heren ihu xpi
 doemen onsen lieuen here cruceen
 soude worpen si hem onwaerdelic ne-
 der op dat cruce. En dat hadden si ge-

leit in enen claynen berch of hoemel **E**n
si strecken daer op syn handen en syn
voeten **E**n doe lach hi op synen rugge
ge street anden cruce **D**oe sach hi op
inden hemel en sprac stille tot synen
hemel seer vad' **A**ls sinte **V**naert seit
Och vader ontfarint v mijns en siet
an mijn nederh; en mijn arbeit **E**n
vloest mi van mijnen noden **O** hemel
sche vader waer syn nu dyn oude of
farmherticheden **S**iet vad' dynē soō
hoemen spannet and' galgen des cru
ces **O** vader ic merck dattu nu wilste
geen ontfarmhertich; maer gerecht
lich; **W**ant du wilste dat ic voer alle
creatuereu genocch doe dyn gerecht
lich; legen dynen loere **S**iet vader
mijnen yāmer: en laet dat swaert des
loereu niet sincken op dynen soon **A**
heb ic alre menschen scult op mij

genomen: Doch en heb icht niet ghe-
 daen. En en laet mi niet out gelde tegē
 di dat ic mi des vloren mensche on-
 der wonden heb. Daer om vader ont-
 fermet v myns daer ic ^{hier} legge op
 die waghe des cruces. Ich wil di wed'
 gelden al dat daer misdacn is tegen
 di. Doe cristus aldus genagelt was
 doer handen en doer voeten: syn ar-
 men wtgerect wel een span langer
 dan si waren. Soe dat alle die v gade-
 ringe synre leden ontloffet waren.
 Alsoe dat men se tellen mochte. En die
 aderen sprongen outwe: en dat blo-
 et van te gader an thompē. En vand'
 dichheit der nagelen en wondet niet
 wt comen. Mer alle die aderen swol-
 len en die asenar crouppen. Dat lich-
 nem en mochte niet beuen vā sti-
 uicheit. Mer dat herte ontfanc en
 die ingedoemten beuede. En en had

geduen die edelhe; sijnre natueren
die sonder groot geweld niet sterue
en mocht **En** dat onthout der min-
nen die alle dinc liden woude dat
ter te liden was **Hi** had gesturuen
van groter pinen **Mer** daer was
noch meer te doen van minnen
Want die minne en was noch niet
inrede. **Hi** most noch op gwecht staen
anden berch tot enen spiegel alre
menschen. **Wat** hem treckende alle
medelidende herten **Do**c lieuen sij
onsen here op mitten cruce ind' lucht
En lient ongenadelic ned' scieten
Doc ontsprongen alle die vsslopte
wonden vanden geronnen bloede
En si vloyden wt als fonteynen
Daer stont die bedroefde moeder
die daer hadde gehoert **Dat** slaen
der hameren die daer haer herte gi-
gen **En** des lichaems opbaere ind'

luyt te: alle die pyne der geestelinge
 die slagen der doernen crone ver-
 nuweden weder in haer **W**ie mach
 hoeren rouwe bedencken **A**ldy henc
 die here en onse vloesser in groter
 noot soe lange dat hi riep mit ween-
 liker stemmen **M**ijn god mijn god
 waer om hebste mi gelaten **w**ant
 alsoe danige martelic en wort niet
 ghehoert **C**ristus sach noch des vaders
 wren barnen als een vlamme **E**n he
 doestede nader menschen salicheit
doe hi dre wren hadde gestat ande
 cruce **E**n was bereyt alsoe te staen
 totten lesten dage hadden des vaders
 wille geweest **d**oe ontferc die soe
 een antwoerde vanden vader mi ge-
 noeghet **E**n doe sprac **J**hus het is val-
 bracht **E**n te hants qua die storme
 des doots in alle synen leden **E**nde
 dwant die waerdige siele te gauen

wten lichaem mit groter pijnē doe
die doot dat herte cristi nahede doe
vocht die doot tegen dat lichaem xpi
dattet crakede als een hout die oge
braken en die doot door queste alle
sijne ghebeenten En het wert te wre
uen vanden anytelichen stoten des
doots als een cruut in eenre molen
te wreuen wort. Dat moech en die
uderen v droechden doe liet hi sigē
sijn eerwaerdige hoest op sijne bor
sten Want daer en was niet an te
neygen **D**rie grote dingen mogē
wi an merken inden neygen sijns
conincklichen hoests dat eerste die gro
te pijnē des doots daer hi of v wōnen
was En die waerdige reuerencie tot
sijnen hemelscen vader daer hi hem
dācbaelichen voer neygedē dat hi
mit sijne crachte alle v recht v dūch

had vuolt **D**at ander is: hi ney gade
 syn hoeft wt synre moeder **A**ls die
 haer die leste gruct te geuen en sprac
 wyf: sich hier dyn hint **D**at der
 de is dat minliche twency gen synre
 geminder beuut: die hi mit synre
 doot cast wt des viants vangenisse
Mit tegen den viant die se vā na-
 tueren niet toe en hoerde **M**a: tegē
 den hemel seer vader **I**n wies madyt
 hise die viant benomen hadde mit
 geweld **D**oe sprac **I**hūs **V**ader in
 dynen handen beuuel ic mynē geest
Daer waren mede beuolen die mit
 synre doot vblit soude werde **E**n
 die alre heilichste siele voer doe wt
In die wt ganc scorde die aerde: en
 die doden stonden op **E**n het beuede
 al dat inder hellen was **A**lle heme-
 len planeten en sterren en alle ele-

menten v̄scr̄ten in dies doots noot
Maria ontfeuc dat swaert des rou-
wen in haere herten **J**nd' helle wort
een salheit: die vianden incenden
dat god in synen toern alle creatuerē
v̄uloect hadde **T**e hants quā die hei-
lige siele inden voerburch der hellen
en̄ v̄loste die geuangen **D**ie hemel se-
vader is v̄noecht van alre scout vā
alle die genen dies hem deelachtich
maken mit wercken der dancker-
lyc der pijnen syns soons **M**er den
ondanchbaerigen den angehoersa-
nigen sel alsoe swaren oerdel ou-
gnen **A**ls syn liden swaere en̄
bittere en̄ mere was dan alle
liden datter ye gelede wt

Dit sijn die articulen die hoeren
Dien di geboetscap totten crans **pe**
wart vanden engel gabriel **in**

Dien du reine ionefrouwe ontferge
te vanden heiligen geest **Amē Aue**

Mit dien du gingeste tot elizabeth
inden geberchte **Amen Aue maria**

Dien du reine maget baceste mit
vreuechden sond' alle wee **Amē Aue**

Dien du in doechen wondeste en in
die cribbe leideste **Amē Aue maria**

Dien die heilige enyelen louede mit
soeten sanghe **Amē Aue maria**

Dien die herders tot bethleem soch
ten en vanden in die cribbe **Aue**

Die inden achtende dach besneden
wort en wort ihūs genoemt **Aue**

Dien die drie coningen offerden
gout wierocch en myere **Aue mā**

Dien du inden tempel droegelle
en offersten sy en vaders **Amē Aue**

Dien sy nege in synen armen nā
en anna bekende **Amē pater noss'**

Mit dien du in egipten vloechste en
nae seuen ieren wed' quacmste¹¹
Dien du in synen twalefste **Aue**
iære vloechste ende weder vondeste
inden tempel **Ame** **Aue maria**
Dien du milde moeder voedeste
tot synen drienderthigste iære toe
Dien sinte jan doopte inder **Aue**
yordanen **Amen** **Aue maria**
Dien sathanas betwerde inder woer
tynen **Amen** **Aue maria**
Die mit synen iongeren prediete
dat rycke der hemelen **Ame** **Aue**
Die alrehande siecke menschen
gesont maecte mit synen godlic
ke cracht **Amen** **Aue maria**
Die lazaru en and' dode o'wrekte
vander doot **Ame** **Aue maria**
Miens voeten maria magdalena
wosche mit hoeren tranen ende
droechde mit hoeren haere **Aue**

Die synen iongeren gaf synen heiligen
 heyligen heyligen inden auont male te
 eten Amen *pater noster*

Die inden houc synen vad' aenbat
 en swete bloedige swete *Ame Aue*

Die hem mit wille gaf inden hā
 den synre vianden *Ame Aue mā*

Die geuangen en gebonden wort
 en gelat voer den rechter *Ame Aue*

Die mit valschen getuge in veel sa
 hen beclaget wort *Ame Aue mā*

Die in syn schoon aen sichte bespogē
 vonden en geslagen wort *Aue*

Die nakent an een sule veel en seer
 langhe gegecesselt wort *Ame Aue*

Die mit enen scarpē doornē crone
 gewoont wert *Amen Aue maria*

Die mit witten en mit purperen
 elderen bespot wort *Ame Aue*

Die tot enen smadelichen doot ont
 sculdlichen veroordelt wert *Aue*

Die syn cruus droech wter stat op
synen heiligen scouderē **Amē p̄ n̄**

Dien die bosen syn elderen wto
gen en naect an den cruce sloe
ghen **Amen Aue maria grā**

Die syn handen en voeten mit na
gelen doerslagen wordē **Amē Aue**

Die worde gheuen datmen hem
ruusten en sprac **Vader vghif hem**
want si en weten niet wat si doē **Amē**

Die lotten moerdenaer **Aue mā**
sprac **huden selstu mit mij wesen**
inden paradys **Amē Aue maria**

Die dy syn bedroefde moeder be
ual sinte Jan syn lieue langher **Amē**

Die daer riep myn god **Aue mā**
myn god waer oen hebste mi gela
ten **Amen Aue maria grā**

Die daer sprac mi dorst en wart
gelauct mit edic en galle **Amē Aue**

Die daer sprac **het is al volbracht**

Die ten lesten sprac vader **Aue**
 in dynen handen beueel ich myne
 gheest **Amen Aue maria**

Die daer sterft enen scandelichen
 bitteren doot voer ons sondaren **Amen**

Die syu syde op wort **pater noster**

v gesaken mit enen scarpen speer **Amen**

Mit wien syde vloyde water **Aue**
 en bloet in vlatenisse der sande **Amen**

Die syu lieue moeder wert **Aue**
 gegeuen vanden cruce in haeren
 schoot **Amen Aue maria**

Die van goeden gerechtighen me
 schen begrauen wert **Amen Aue**

Mien siele neder voel ter hellen en
 alle der vaderen sielen daer wt v
 lossede **Amen Aue maria**

Die opten derden daghe weder op
 stont vander doot **Amen Aue**

Die nae veertich dagen voer synre
 heiliger ogen ten hemel voer **Amen Aue**

Die syne iongeren en alle gelouge
menschen sende den heiligen geest **Amen**

Die toecomende bispe te oer **Aue**

delen die leuende en die doden **Amen**

Die di sijn alre liefste moed **Aue**

heest opgetogen tot hem in sijns vaders
rych ende geset in sijn rechter hant
En getroont mitter trone der ewi-
ger eeren **Amen Aue maria**

Dien si lof en ere mitten vader en
mitten heiligen geest en mit di o
waerde en hemelsche conin ghyne
ewelie en ymmermeer sonder eynde
Amen Aue maria gra Nota

Altes salmen ducht den doen wt
wat meninge dat si oer gedaen wt
want al en ist niet altoes te rechte
Si machte noch nae omkeren ende
dan soude die duchte videntelich
werden En dit is waer in desen
deel dat dit geschiet is **Waer** als
si wonden wercken der ducht noch

aloes herder en stuer en houaer di-
 ger en vweender warden Als die pha-
 riseus dede Soe ist beter dat sye niet
 en doen latter tyt toe dat si die due-
 cht mit verhter meninghe weffenen

En suuerlic traustken van dat

Benbeden wi heilige In cramēt
 cristū onsen coninc die die vet-
 tich; des geests geuet den genen die
 hem ontfangen **pater nē pāge li**

Singet mitter tongen die vburgen
 heymelich; des gloriosen lichaems
 en des duerbaeren bloets welken die
 vrucht des edelen buuts coninc der
 luyden wtgestort heeft om die we-
 velt te ropen **Aue maria grā**

Aiet hier die tabernakel gods mit
 ten menschen **Aue maria**

Een gulden ader der vaderlicher
 heeten **Aue maria grā**

Een leuendich broot der engelen

en een spise der sicken **Aue maria**

Aen hemels manna dat die him-
deren gods gesact wort vādē hemel

Aen wt uertoren weyte **Aue ma-**
riern dat gewarpen wort inder-

uerden **Aue maria grā**

Dit is dat subtyle meel dat ons
vloyende is vanden ewigen vad'

Dit heeft die heilige geest **Aue**
gemengit in dat reyne vat maria

Dit heeft die enige trouwe **Aue**
ghehueden mit druc en mit liden

Dit heeft die enige minne **Aue**
ghebachen in dat vuer der tribu-
lacion **pater n' Nob' natus**

Hi is ons gegeven en ons gebo-
ren vander onbeculcker ontfrou-
we en hi heuet gewandert in die
werelt en hi heeft gesact dat sact
des woerts en hi besloet die meert

ghe sijn inwonens mit wonderlic
ker ordinancie **Aue maria**

Dit is dat broot dat die here ge-
sendet heeft vanden hemel **Aue**

Dit is dat aschen broot dat daer
om werp die tenten van madian

Dit is dat broot cristi dat **Aue ma**
geuet den coningen genuecte **Aue**

Die van desen desen broede etet die
sal leuen inder ewichheit **Aue ma**

Osalige warschap die vult biste
mit alre soetheit **Aue maria**

Ongemeten gaue der godlicher
milticheit **Aue maria gratia**

Die gelouige cristi die daer war-
schappen ind' tafelen des heren maect
hem vbliden: en geuen stemme der
hoger vrolichz **Aue maria**

Ogemude ihu ghif dijn volche dit
broot waerdelic te eten en te sinelic
die soetheit dijnre minne **pr' noster**

Inden auont des vüsten auont =
Emachs sat cristus mit synen broc =
deren **En** doe hi vol gehouden had =
de die ewe in wetlicher spisen gaf
hi hem seluen tot eenre spise die stave
van twaluen mit synen hande **Aue**

Die hem seide mit begeerten heb ich
begeert desen pacsche mit v te eten
eer ich lide **Aue maria grā**

Hi gaf hem seluen een salich make
de vrucht te smaken in die wre
syns doots **Aue maria grā**

Dat lam wort gesent vanden hemel
om te dragen die sonden des werelts

Dat lam wort in geleit om **Aue**
ghcoffert te warden **Aue maria**

Dat lam wart gebraden an dat
hoge hout des cruets **Aue maria**

Dat lam wort besprenget mit synē
duerbaeren bloede **Op** dattet soude
syn een socke spise der sielen **Aue**

Siet hier den kelck gods in welke
god ontfangen wort **Aue maria**

Melck sedich brenget voert broot
ende wijn **Aue maria gra**

Cocint en eet myn vrienden ende
wort droncken myn alre liefste

Dat wort dat vleys **pater nī**
angenomen hadde maecte waer-
achtich broot vleysche mit synen wo-
erden **En** die wijn wort dat bloet
ghegheuen dat saech dat die sinnen ont-
bliuet **S**oe is genoech dat geloue
wt den reynen herten te stanche **Aue**

Die heer sprac neemt en eet dat
vleysche des menschen soons **Aue**

Drinck den kelck des myn testamēts
die wt gestort sel werden in vlate-
nisse der sonden **Aue maria**

Halsoe dieke als ghi dat doet: dat
is in mynre gedenckenisse **Aue**

Aen si dat ghi eet dat vleysche des
menschen soons en drincket syn

Bloet ghi en salt geen leuen hebbē
in v **Aue maria gracia**

Die mi etet die sal noch hongeren
en die mi drincket die sal noch dorstē

Hi heuet hom seluen gegauē **Aue**
in eenre spise in geschuechnisse synre
wonderliker werken **Aue maria**

Oleuende ader die wtstortende bise
te die vloet der minnen in die be-
geerten der oetmoediger sielē **Aue**

Oduerbaer warschap die daer voc-
dende biste die hongeri ge sielē

Oalre soetste vruechde en welluste
onser hertes hoe begheerliken bistu

Hier om laet ons etē **Aue ma**

Kwi oetmoedigen alsoe groten sa-
rament En die oude leer moet wi-
ken dier nieuwer wise En dat gelo-
ue moet vullen dat gebee d' sinnē

Oheer du hebste een tafel **Aue**
bereit weder die genen die mij
bedrucken **Aue maria gracia**

Die here is bereit mit synre socti-
heit den armen te spisen **Aue**

Die armen sallen eten en ghesadet
werden **Aue maria**

Siet hier een wonderlic dine die
arme oetmoedige knecht etet synen
heer **Aue maria**

Al openbarende heeft hem die here
ghegeuen tot enen gheselle synen
discipulen **Aue maria**

Etende heeft hi hem gegeuen tot
enen spise **Aue maria**

Al steruende heeft hi hem gegeuen
tot een offerhande **Aue maria**

Al regnierende heeft hi hem gegue
in een loon **Aue maria**

Coemt en etet mijn vrienden want
mijn conrtmael is bereit **pr nū**

Lof hoghe vructhde salutz eer
veracht en benedixie maect syn
den vader en den soon: en gelyc
lof moet syn die van hem beyden

voert coemt **A**me **T**e deū laudam

Dat god louen wy z^r **I**es voert wt

Weest gegruet beginsel **G**ebet

Wonser scapenisse **W**eest gegruet

soon onser verlossinge **W**eest gegruet

cruinge onses pylgrimaedse **W**eest

gegruet **L**oon onser v̄beydinghe

Weest gegruet alre reynste vleysche

cristi des leuendigen gods soon **O** he

re ihesu criste **O**ntfarme di mynre

soe dat ic in dat leste myns leuens

dyn waerde lichaem scherliche ge

boren en̄ ghestoruen om mynre sa

lichheit. **b**ekennen mach **g**elouen en̄

nenbeden mach: **s**alichliken te ont

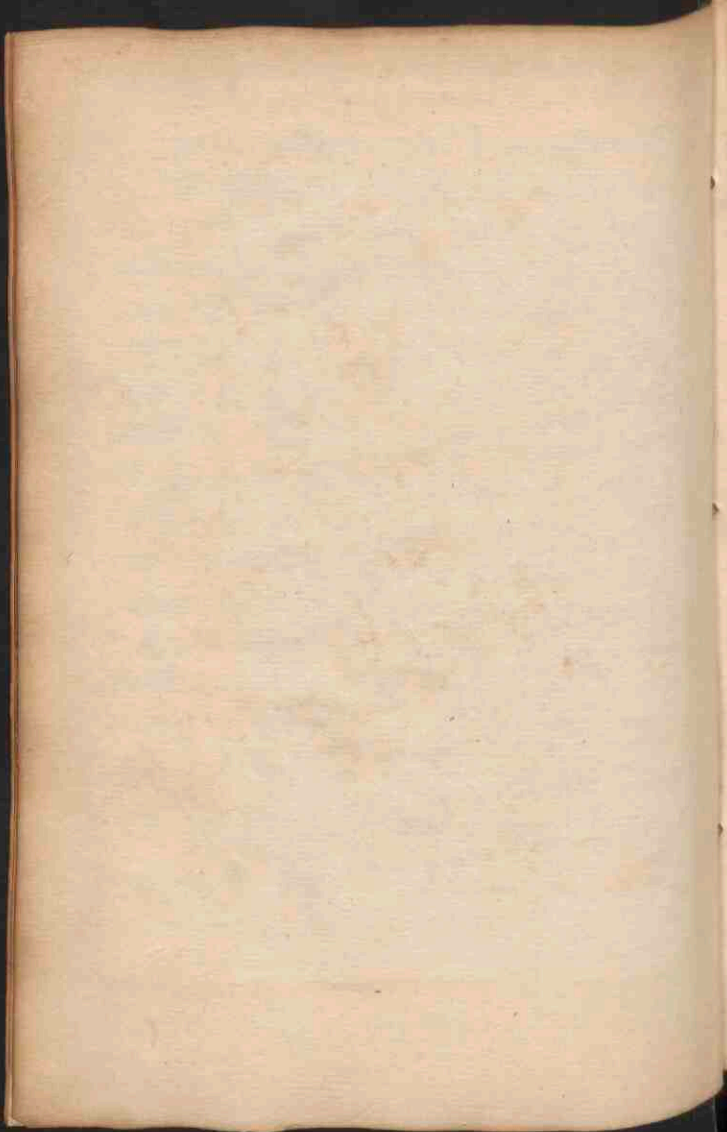
fangen tot aflact en̄ v̄giffenisse

van al mynen sonden **E**n̄ tot v̄dien

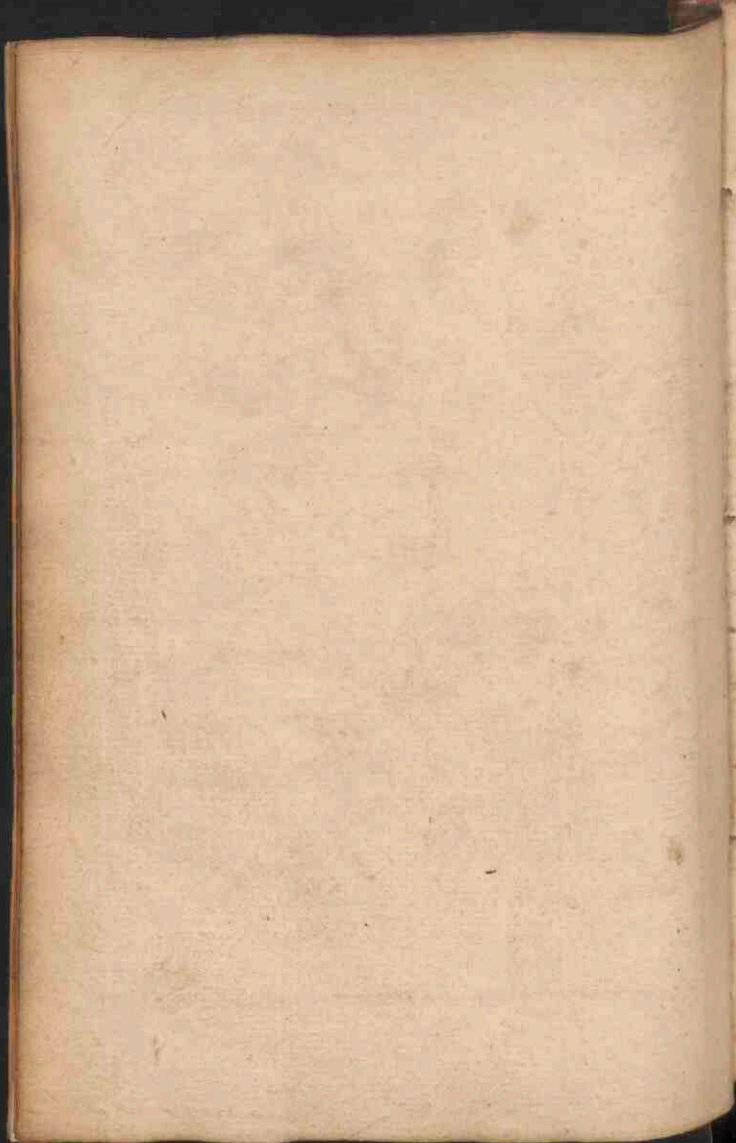
ten en̄ salicheit des ewigē leuens

A M E N

Die here heuet weder geleit dien
 gherechtigen doer die gerechtige
 weghe **E**n heuet hem getwont dat rye
 he gods **A** die vierde godlike gaue
 die die siele v'siert dat is godlike sterc
 heit **G**helycker wys dat die drie eerste
 gaueu versieren en ordinieren ende
 volmaken den mensche van buten en
 van binnen in enen werthenden leue
Alsoe v'tyert dese gaue dien mensche
 van binnen en van buten in enen
 begeerlichen leuen **G**eesteliche sterc
 heit v'heft dat gemoede boue alle tyt
 liche dingen **E**n toont der redene die
 eygenscappe der parsonen die moget
 heit des vaders die wysheit des
 soons die goede des haligen geests **E**n
 ontfunct die begeerte mit cenre ghe
 nuechlicher liefden **A**lsoe dat die me
 morie hoer van allen dingen ledicht
 en ontcommert **E**n die redene die
 ewige waerheit in al hoeren wer
 ken nensienende is **E**nde die begeerte

mit ghenuechlicher lieften in die
goetheit gods hier alwes druckende
is Ende dan alle die crachten der siele
inwendich en wtwendich in dat
ghemoede optrect en vercuicht Al
sac dat hi onachtsaem wardet alle
dies dat in die werelt is En dat he
gecreetuer dwingen en mach. hi en
moghe hem der goeden gods offerē
alsoe dicke als hi wil Hier om is hi
vry en onghenacn van allen crea
tueren En daer om is hi starr want
hi eerste dinge vwonnen heeft En
alle syne crachten der sielen vernicht
en opgerecht heuet elck in syne wer
ke ¶ Wt deser starrichz en wt deser
begeerlicheit comt louen en deu
tie ynnichz gebet mit monde mit her
te mit meninge mit ongeueyn den
werken Hier mede wort gemeeret
die geuueliche begeerlichz Want die
voerworp die ewighe waerh3 die

grondelose goede en mildich; is soe
 genoeglic nen te sien dat alle wege
 meerck die begaerlich; **W**t desen
 begeerten en wt desen nensien wert
 dat lyfliche herte des menschen ghe-
 wont **E**n geuoelt quetsueren ende
 wee van binnen in dichen toelcer
En soe hi hem didier toelceret: soe die
 woude meer verseeet **W**iwilen soe
 comt also grote soetichheit en troost
 van binnen: dat hi hem hoc gelaten
 en weet **H**em dunct dat alle die we-
 relt des geuoelt dies hi geuoelt **H**ier
 of comt iubileren **W**ant hi hem hoc
 gelaten en weet **W**iwilen also hi in
 hemelrijt starende is **W**ant god en
 wil synen vrient niet striden **S**oe wet
 dat ongeduer soe groot van buten en
 van binnen dat die crachte en alle die
 leden soe groot welich; hebben **D**at he
 dunct dat hem dat herte breken sel

Hier of coemt de onckenheit en vafen
Aldus doet god synen vrienden dwansen
Biwilen wart die woetlyc soe groot dat
het hem wtch spele gaet Ende dat hi die
he criken moet als men hem daer nocht
daer huyt v'staet **O**fte in enen bloten in
here in enen weder blinke godlics lichts
Wt alle desen wercken coemt ee grote
begeerte gode genoegh te syn in d'ker
duercht **D**it werck hiet godliche sterc
heit **I**n dit syn die ghene daer cristus
of sprecet **S**alich syn die ghene dien
gceselicken hangen en dorst liden om
die gerechtichy; **D**at is gerechtichat
vreye ledichy; **E**n outcommert te syn
van allen creatuuren **E**n op gerecht
mit meninge: mit begeerte: mit siele
en mit liue: mit oghen mit hande
En mit alle dat hi gelycken mach al
om gode lof en om ere te bieden in

tyt en in ewich; En gheen genoechte
 daer in te soecken want dat maecht
 twieuoudicheit en hondert die gerecht
 heit Mer hi en is nimmermeer son
 der grote ghenoechlicheit die dus le
 uet in minfacenheden . . .

Die vyfte godliche gaue die die
 siele des menschen v'siert dat is
 die raet gods want die mensche ouer
 mits die godliche gaue geesteliker
 stureheit opgerecht is tot gode mit lo
 ue en mit ynnicheit En neder gekeert
 is totten sondigen menschen mit w
 passien en mit ontfermicheit Ende
 weder opgerecht is tot gode mit be
 geerten en mit gebede dat hi der
 ellendiger ontferme en hem gracie
 v'lene dat si beheren tot synen loue
 En om dit te v'erigen en om gode te
 louen soe wast een hunger en ee mi

ne en een begeerte Want god toont he
soe milde en soe ryck en soe minlich
en soe val weelden en onbegripelich
veruechden en soeticheden Dit siet hi
al ind' eyghenscap des heiligen gheests
Want die heilige gheest is die ongr
meten minne Als die mensche dat ba
kent dat die minne grondeloos is
Soe weet hi wel dat hoer dese eygen
scapen volghen moeten Want gronde
lose goede is vol grondeloser ducht
den Du mercken en dit aensien en
dat gnoelen dat die mensche heuet
van minnen En oec van alle dien
godlichen gauen die god in hem ge
stort heuet Soe mercket hi wel dat
god alle wren sonder onderlaet vloy
ende is mit hem seluen en mit alle sy
ne gauen Aldus wart die mensche
ongeduerich van minne en in mach

hem niet onthouden **M**ar hi moet
 weder vloyen mit alle syne crachte
 in die onbegripeliche en in die ho-
 ghe triniteyt **E**n in die hoge ver-
 weende enicheit **A**lsoe verre als hyt
 geleyden mach **S**oe valt hi weder
 in een begyren en in een vloyen in
 die selue enicheit **D**aer onspringet die
 gnuce des godlichen vacts **D**at is ee-
 gherynen ofte een groeren in die
 gedachte des menschen **D**at went
 vanden ewigen gebaerene dus vads
 dat hi synen soon gebaeret **I**n die ho-
 ghe gedachte: **D**at is bouen reden in
 dat wesen der sielen **V**an dien ghery-
 nen werden si soe edel en soe ouer na-
 tuerlic **N**ochkans en enise niet begri-
 pen noch vlnen wat dat si **D**at si ge-
 uoelt **N**ochkans soude syt ougeerne
 weten **M**er haec si daer meer nre siet

hoet hoer men geschiet **D**it is een sonder-
linge wercken des vaders in die gedach-
te der sielen **E**n dit heuet si daer mede
Veregen dat si haer soe minnentliche
en mit soe groten begere der begerte
heuet gedreuct in die hoge enich; der
gedachten **N**iet alsoe dat si die enich;
godlicher naturen. **D**aer die vader
wtbarende is synen soon: en daer hi
hem besitter in synre vruchtbaeriger
naturen **E**n daer die parsonen sonder
onderlaet in crachte der minnen we-
der inulicken mit ongemekene minne
Die enich; en gewoelt hi niet nae god-
licher wise in desen grade **W**ant soe
viel hi in onwisen en in gebrukel-
ker minnen **W**ar hi gewoeltse nae
creaturlicher wisen **E**n dat en is niet
soe hoge **W**ant het is een gelyckenis

se die godlicher enich; En maekt on-
 geduerich; **W**t dien geynen der sie-
 len: en wt dat die sone geboren wer-
 det die ewige wysheit **S**oe went
 een claer licht in dat vstandnisse der
 sielen En vclaert en verlicht die ve-
 dene mit sonder linge claerh; **D**at
 licht dat geuet die wyshe; gods om
 gelychen en om vclaren en om v-
 heffen dat vstandnisse der sielen
Dit licht en dit vclaren ontfaet die
 vedene alsoe dirke als si haer oprecht
 en druct haer en dringet in die enic-
 heit mit gerechter begeerlich; **N**u
 soude die vlichte vedene geerne we-
 ten wat haer lettet. dat si in die
 enicheit die haer alsoe genoechlic
 is niet gedueren en en: en waen
 dit geynen went: en wat dit ghe-
 ynen si **S**oe mercket si veel nauwe
 en vmdet inden gronde der gedach-

ken recht als een adere eenre leuend
fonteynen walende wt enen leuenden
vruchtbarigen gronde Die gront dat
is die enich gods en eygendom der
parsonen en oerspronc der siele **Wat**
die gront is vruchtbaar en begin en
eynde alre creatuuren Die walende
aderen dat ghyuen dat is soe won
derliche en den istandnisse soe ghe
nuechlic: en den wille soe minlic en
soe sonderlinge begeerlic **Dat** die siele
valt in ongeduericheden en in wo
de van minnen en in groter begeerlic
heit **Soe** mercht si enlyk wat hoer
letten mach dat si niet gedueren en
can noch in gode noch in haer selue
Soe wil si dat ryche hoere sielen ou
sien van bouen tot beneden **Soe** wer
det redene sonderlinge snel **Soe** mer
het si dat ouerste daer si hoer in ge

Druet heuet in die cruch; hoer ghe-
 dachten: **D**aar die drie ouste crachten
 in ontpringen. **E**n haer begin nemē
 en haer wederker doen in cruchede
Daer leuet dat geynen die wallende
 nderen der godlicher fonteyne **E**n
 dit is die vronche der sielen: en is ee
 wael daer alle godliche gauen nae
 waerdich; en nae opelimmē der duerch;
 den in gegeuen worden **N**ochmans
 bliuet si onbekent in desen grade
 anders dan datmen heuet een ou-
 geduerich minlic geuoelen inden
 yhensteren **M**er die in werckende
 leuen sijn die en geuoelender niet
 nae dier hoger wys **N**ochmans al
 hoer goet willich; en al hoer duerch;
 den werden leuende: en behoude leue
 in deser vronche **M**ar dat sijn niet en
 geuoelen nae dier hoger wise. **D**at
 comt daer of dat si te neder sijn in

dien rycke der sielen en in begeerlic-
heden **W**ant het is een inhangen gods
in dat ouste der sielen nae dat die se-
le begrypt en geuoelt soe ist crea-
tuer **M**ar nae dat sy niet begrip-
en en soe ist god: en dit maect on-
geduerc **H**ier bliuet die siele altoes
in enicheden in haer memorie: **W**t-
ulickende mitten crachten in werck-
licheden **E**n in bliuende nae eyghen-
dom der crachten in enicheden der
gedachten **N**ochlang soude si gaerne
volgen der honds aderen doer die
enich **O**p dat si vonden ~~die~~ **l**euende
die leuende fonteyne daer die end **W**t-
uloyende is **M**ar hoe si meer daer
nae staet mit begeerten hoe si onge-
duerig wardet en meer woets **W**t-
minnen geuoelt **W**ant creatuerlic-
ke begeerten en mach gode niet v-

halen Want si wercket in wifen in ge-
 senpenē licht mit creatuerlicher min-
 nen **D**aer om bliuet si altoes in woe-
 de van minnen in desen grade **D**at
 is een edelhe; en een hoech gelyc der
 trinitait **A**ls si siet dat haer niet en
 beschiet: **W**ar altoes pine vloren
Soe wert die ho ge memorie dent-
 kende om dat rycke der sielen: **a**l dou-
 en door of daer yet in gebreat te or-
 dinieren oft regieren **S**oe sende si
 twe boden neder inden rycke d' sie-
 len **D**ie een is vlichyk redene die v-
 claert is van godlicher wysh; **D**ie
 and' bode is snelheit die geyaget en
 gedreuen wert vanden grynen
 des vaders en vanden woede der
 minnen die ind' sielen is **S**nellheit
 doet haesten dat rycke door ounuts
 den here **D**ie hem sende en ounuts
 die hem driuet **D**it is godlic ge-

ryuen en woet van minnen **M**er
lichte redene gaet nauwe mercken
Want si dient der ewiger wijsheit
Soe loept suetheit en vlychte redene
te gader inden rycke en regieren
en ordineren alle dinc **S**oe vnde
si grote armoede en grote gebreken
van dueyden **E**n dit rycke al wo
est van eyerheden der edele wer
ken **D**ie redene si mach dat merck
mar si en heuet niet te geuen **S**oe
lopen si weder op in die enich ende
tanent en clagent der hoghe minne
die legget in woede van anduer
om hoers gods te smaken in volw
menheden **M**er als die minne ver
neemt dese boetscap dat daer soe
groot gebrec is van goede en va
eyerheden der dueyden **S**oe neet
si beyde hoer dochteren ontfaem

hertiche de en mildiche de: en haer ghe-
 sellijne vlichte redene en hoere alre
 knecht dat is snelhz en lopen te ga-
 der inden ryche der sielen ned' die
 vlichte redene regiert en ordiniert
 alle dinc in gherechticheden en si
 ontfarmet alre noot in ontfarmic-
 hede Aldus heuet die mensche al dat
 ryche der sielen geregiert en gheor-
 diniert in redelicheden en alle noot
 nensien in ontfarmichede en alle
 behoeven begauct in mildicheden
 en mit minnen dat ryche beseten
 in enicheden dit hetet een begeerlic
 leuen in gewaericheden en is de
 vnde gods geuolget in edelheden
 dit is gode gemint van ald' siele
 dit sijn die gene daer **cristus** of
 sprecet **Salich** sijn die ontfarm
 hertige want si sellen der ontfarm
 hertichz nae volgen dese sijn recht
 ontfarm hertich want si werden

ghedreuen van gode en van gadlic
ker minnen op en neder in dat vyfde
der sielen te ontfermen alre noot
En si syn der ontferm herlichz gods
nac geuolget tot in die enichz daer
si niet vorder en ^{comen} **Q**uese me
schen syn wel gelyck den engelen in
den selken choer **E**n si behoeren totte
thore en syn haer gesellen die en
ghelen hietten dominaciones dat is
heerscappe **W**ant si hebben heerscap
pe en gebot bouen dat vyfte choer
der engelen **E**n si vclaren en regere
en ordineren alle die ordene der en
gelen ende der geesten die beneden
hem syn **W**ant si syn meer vclart
en bet geciert mit duechden dan die
and' syn **E**n si hebben geestelike wa
delinge mitken menschen die he
gelyc syn in duechden en in clac

heden van lauen en si beweeghende
 hemel tot alre creatueren nootkruf
 te die in eertrycke sijn. en inden wa
 ter en inder lucht. **D**ese mensche
 sijn oec gelijck der hoger vrucht
 baringer natueren gods. Want edel
 natuer die een principael eerste sa
 ke alre creatueren is die is vrucht
 baer. Daer om en mach se niet ge
 dueren in die enich; der vaderlic
 heit ouermits dat gerynen der
 vruchtbaerh; **S**i en moet sonder
 onderlaet baren die ewiger wysheit
Dat is die sone des vaders: sond'
 onderlaet is die sone geboren en
 wardet geboren en bliuet ongebo
 ren. **N**ochmans ist al een sone. **D**ier
 die vader synen soon aensiet die
 ewige wysheit en alle dinck ind'
 seluer wysheit. **D**aer is hi geboer

en is een ander persoon dan die va-
der. Want nu die vader mitter sel-
uer wyfheit siet den seluen sone en
daer wardet hi geboren sonder an-
derlnet. En want die vader altoes
bliuet vruchtbaer. Daer is hi onge-
boren daer die natuer vruchtbaer
is. Daer is die soon inden vader en
die vader inden soon. En daer die
vader barende is den soon. Daer is
die soon inden vader. Daer die va-
der synen soon nen siet en alle die
inden soon daer is hi geloven. Ende
dit is al een soon wter vruchtbari-
gher natueren: dat is die vader-
licheit. Noch wt dien gebaerne dat
vaders synen soon: soe en vloyet
niet die minne dat die heilige
geest is. Maar wt dien dat die sone
geboren een ander persoon wardet.

vader daer hem die vader aen siet
 gebaren **E**n alle dinc een mit hē
 als een leuen alre dinc **E**n den
 soon weder den vader aen siet ge-
 barende en vruchtbaer **E**n hem
 seluen en alle dinc inden vader
Dit is sien en weder sien in eenre
 vruchtbaeriger naturen **H**ier of
 wemt een minne **D**at is die heili-
 ge geest **E**n is een bant vanden
 vader totten soon en vanden soon
 totten vader **E**n van dier minne
 worden die parsonen ommeuacn
 en daer gaen en weder vloyt in die
 enich **D**aer die vader wt barende
 is sonder onderlaet **N**u al syn si
 weder vloyende in enich **D**aer en
 is ^{geen} geduerich om der naturen
 vruchtbaer **D**it baren en dit we-
 der vlyken in enich **D**it is dat
 werck der trinitat **A**ldus is

Daer drichheit der parsonen en eenh
der natueren **I**nder drich; wercket
god al sijn werken. **W**er eenheit is
dat baren en weder vlieten der par
sonen in honger van minnen ende
in groter begeerlich; **N**ochting en
is daer geen gedueren **W**ant die
enich; is vruchtbaer en eygendom
der parsonen **E**n daer om is si dat
ouste der wisen en beneden der
onwisen **E**n si en is niet die gebre
kelic salich; gods in deser wyse
Want dese enich; legget in vrucht
baerh; der natueren **E**n daer om
en is daer gheen ghebrukelic ge
dueren **W**ant die gebreukelic salic
heit gods legget in onwisen en in
ontuloetenheden der parsonen nae
parseonlicher eygenscap in den wi
selosen wesene gods **W**ant dese ho
ghe natuer is vol ewiger wysh;

en goeden en mildheden en gro-
 deloser minnen en ontfarmichede
Soe heert hem neder die vader der
 mogenthy: en aensiet al dat hi ge-
 scapen heuet mit wyssheden En
 ordiniert en regiert mit besceyde-
 heden En treet mit ontfarmichede
 en gheft mit mildheden En voeghet
 tot hem mit minnen: en druct in
 enicheden alle dies werdich syn
 in duerhdelichede **D**ese mensche die
 dese gane godlic vades in desen
 grade volbrocht hebben **D**ie syn
 cristo gelyc nae synre menscheit
Drie manieren van menschen
 vintmen die ghelyc syn der hogu-
 trinitat gods en synre ewigher
 menscheit **D**ie eerste syn gelyc
 natuerlic en onvolcomen **D**ie an-
 der ouer natuerlic en volcomen
 elch in synen grade **D**ie derde

syn gelyc en syn salich de nad' edel-
heit synre verdiensten. **D**ie eerste
natuerlic gelyche en onulommen dat
syn alle die menschen die dorch de
wercken sonder een driuen des hei-
ligen geestes en sonder godliche mi-
ne. **D**at syn alle die gene die mit
vreemder minnen goede wercke
wercken: ofte om tylic gewinne
ofte om enich waer omc die god
niet en is: ofte die onghelouich sy
ofte die in enigen punten contra-
ri syn der haliger wercken: ofte den
heiligen sacramente: ofte den gebo-
den wat gelyche dat si bewisen
ofte wat groter wercken dat si
wercken. **S**i en mogen niet syn vol-
comen ghelyc sonder die gracie gods.
Al waer oec dat sake dat si oümits
ledicheit en ontromerthz eertscher
dingen: en ouermits claclyz natuer

lie v'stanens En ouermits in heer
 haere cracht tot haeren wesen dat
 si gevoelen die natuerlike geneycht-
 heit die die siele heuet in haeren be-
 gin **W**ant al dat gescrepen is haget
 in syn eygene sake als in syn ey-
 gene ruste En si hem dan in drus-
 ken in haer wesen in vloren hede
 en in niet werckene noch vā bu-
 ten noch van binnen **D**at is noch
 in minnen noch in bekenissen
Dat is al vloren tyt **W**ant si syn
 ongelijck **W**ant die geest gods en
 godlike minne en is niet ledich
 noch in gracen noch in glorien **D**aer-
 om en comen si bouen hem seluen
 niet **M**ar dat si gevoelen dat is
 die natuerlike geneychtheit die
 si hebben tot haeren beginne **D**at
 is gode **N**u en mach nyemant
 godlic gebruiken smaken hi en

si gelyc **cristo** en der heiliger kerche
dat hi ouermits gelychz venighe
moghe **Want** dese menschen niet
en syn „ghelyc volcomen **Dar** om
willen si rusten plegen: en werthe
der dueden vertien **Want** si mey-
nen haer seluen in al haeren leue-
ne **En** si wanen grote geeste syn
om dat si hoers gronts gesmakē
en onwise geuoelen **Mar** wor-
den si wtgedreuen ouermits die
gracie gods tot allen dueden
in godlicher minnen **En** weder in
getrecket ouermits ongeduer en
woet van minnen **En** ouer ghe-
hacht ouermits gebrukeliker mi-
ne in dat ouerwesen gods **Dat** si
syns ghesmaccken in godlicher
wys **For** souden si in allen dued-
den leuen ghelyc **cristo** en den
heiligen **Ende** souden gelyc syn

vnder wise en in hangen mit ge-
 brukeliker minnen sonder and-
 lict vnder onwissen. **D**at ander
 gelyc is ouernatuerlick ende is
 volcomen elck in synen grade. **D**at
 syn alle die menschen die bewe-
 ghet warden vander gracen gods
 en van godlicher minnen dat si
 die sonden laten en duychde wer-
 ken: en gode meyuen en syn eer en
 hoers selfs salichz. **D**ie syn alle
 volcomen gelyc een ygelic in syn-
 re oedene. **M**ar nae dat si meer gra-
 cien hebben en duychden werken
Soe syn si hoger en gelycker. **N**och
 kans bliuen si altoes gelyc: ende
 niet een in desen grade. **D**ie derde
 partye dat syn die salighen inder
 glorien en elck nae dien dat hi
 vdiert heeft in licht der gracen.
¶ Want nu crees mere syue men

seheit was dat volcomenste ge-
lyck in gracen en in godlichen
gauen. **S**oe is hi oec dat hoerlyste
gelyc inder glorien. **W**ant van
synre volheit hebben wi alle ont-
fangen dat wi syn in gracen en
sellen syn inder glorien. **W**ant hi
was sonder onderlaet wter enichz
gedreuen ouermits dat geynen
syns vaders tot allen duerheden
en tot alre noot lyflic en geestelic.
En was weder inulickende ouer-
mits begeerte en angeduer van
minnen. **N**achlans en mocht hi
in die enichz niet rusten ouermits
dat geynen dies vaders. **E**n dat
hi was en is in desen grade en ge-
lyck der triniteit. **D**ie vruchtbaer
is in hoer seluen: en gheen ghe-
duer en heuet in die enicheit der
natueren. **I**n desen grade was en

is cristus: en hadde gracie: en he-
 uet nu glorie nae mate syns gesa-
 pens begryp. En in desen grude
 dragen alle goede menschen in
 gracie en gelyc gods en oec in
 der glorie. En want alle dese ge-
 lych syn soe vlieten si alle in eniche-
 den. **N**och tans en kunnen si niet ge-
 reyden die eniche. Daer hem die
 godliche parsonen in besitten. **W**at
 dese enicheit legger in eygendome
 der crachte in dat ouerste creatuer-
 liker wisen en onder die godlic-
 ke wise. **W**ant die creatuerliche wi-
 se is gemeten. En die wise der god-
 liker parsonen is ongemete. **D**aer-
 om en machse niet gereyken die
 godliche wise mit gheschapene
 lichte. **N**och die enicheit der parso-
 nen: dat is die vaderliche. **W**ant

Dese enicheit der creatueren is daer
enicheit een ghelyc. En die godlic
ke enicheit houdt huer bouen de
se enicheit. En daer omme legget de
se in ongeduer. om datse gelych
moet bliuen ewelic: en gods niet
ghesmaken nae sijne wise. Ende
dit is die edelheyt des grades. Want
in desen grade kent en mint die
mensche in geschapenen lichte dat is
gracie en glorie. En daer om en
mach hi niet smaken der enicheit.
Daer die personen in vlieten mit
ongemetenre wysheit en mit onbe
griepeliker minnen. Want altoes
bliuen die heiligen in gracie en
in glorie in desen grade een ge
lyc gods. En nimmermeer en mach
gracie of glorie soe groot sijn dat
si ongemeten werde. En nyemant

en mach die enichz besitten. het en
 si mit ongemectere minnen. **D**aw
 om en machse gheen gelijc v uol
 ghen en gelijc bliuen. **E**n wi moc
 ten ewelic gelijc bliuen nae desen
 grade. **W**ant altoes bliuet glorie
 inden ewighen leuen: en en mach
 niet vergaen. **E**n hier beken die mē
 sche ist in gracie ofte in glorie
 in sijne gescreuenre wise in lichte
 der gracie. ofte in glorie. **E**nde
 dit is die edelhe des grades. **W**at
 hier of wemt hongher der begeer
 ten en ongheduer: om dat mē niet
 gerycken en can noch gesmakē
 diemen mint nae sijne wys in
 volcomenre ghesach. **D**u besitet
 een ygelic mensche die in gracie
 is ofte in glorie dese enicheit in
 sonderlingher wise. **W**ant nae

Dien dat hi begauec is van gode en
Ducht en godlike minne heuet
Daer nae sijnact hi en gheuoelt in
deser enicheit En du en is niet een
enicheit **M**ar een ygelic die in
gracien is ofte in glorien die heuet
sijn sonderlinge enicheit. en syn
werken nae syn edelhz in hem sel-
uen En si legget in die memorie
en in ingedrucke alle der crachte
mit bande van minne En ee ygelic
geuoelt hem nae synre edelhz nae
dat hi begauec is En dat is in syn-
re eygenre edelhz enicheit syns selues
grondes Daer wardet een ygelic
ghegeuen meer en min nae dat
hi waerdich is En die godlike enic-
heit der parsonen houdt haer boue
alle dese enicheden En is een ygelic
ken gheuoelt nae haere edelheit

Dit is in wt-driuen tot allen ducht-
 den En in intreckene in ongedragt-
 licher minnen En hoc hi gelycker is
 der triniteit: hoc hi snelliker bevoert
 wart en mit meere minnen wed
 inulictet En dit is al een gemete
 werken in gracen of in glorien
 En daer om ist al een gelyck der
 drichet En sonder dit gelyc en ma-
 ch nyemant een warden mit gode
 in tyt noch in ewichz: ---

Hegt of alle ongelychz en alle
 middel verlyet vives selfs in al-
 len dingen behent v seluen en hout
 v binnen En cleuet an gode mit
 rechter minnen Syt luttet ledich
 enich en ynnich Soc moechdi gee-
 selic goet gewinnen Neemt wacr
 vives gronts en swijck al sal laet
 god werken dat hi wil laet v sel-
 uen daer ghi v vint in allen din

gen ghy vrede gewint vliet alle onre-
de en ydelhe; en menichuoudicheit
En rust mit gode in enich; Staet
op van tijt in ewich; en siet an
vwer sielen edelheit En gebruyt
godlicher tegenwoerdich; leert al-
le dinc van gode ontfacen Soe mach
v herte in vreden staen En en hebt
niet eygens noch geen vliessen Soe
suldi winnen en niet vliessen Hout
v gelyc den beelde ons heren Soe
suldi leuen in groter eer Ick heb
v dat voerwaer gesat Dit is die
wech der volcomenheit kende cleij
mint gemeyn Hout de reyn; bliuet
alleyn mit gode gemeyn kende sel-
uen en min god bouen al En en
min niet dat mach v gaen Soe
sal dyn hert in vreden staen

A M E N

Die propheet dauid spracet inden
 souder heer volmach mijn voe-
 ten als der herten voeten **Gregorius**
 die herte als hi opten berch climet
 soe ouer sprinct hi alle die scarpe tegē
 werpinghe thent hi v heuen wert
 totten ouersten vanden berghe **Al**soe
 die yn nige sielen die ougaen ende
 ou springen mitten spronghe des
 ynnerliken toechers tot gode alle
 die tegen h; die si sien dat hem tegē
 gheworpen warden en gemochtē **En**
 warden gheuoert totter ouster hoer-
 heit die god is die vriet die voeten
 vanden stricke der yageren **En**
 doordringet die muere mit pphcet
Gregorius die muere is al dat ons
 tegen gheworpen wart in desen we-
 ge **O**p dat men niet winen en mach
 totten geminden **Maer** doer dese

nuere gaet men almen vūmits da-
licften des vaderlants onder tref diege
nuerhten der werelt Augustijn Wij
gaen tot gode: niet wanderende: mer
lief te hebben **E**n alsoe veel meer licha-
men tegenwoerdich; :hoe veel dat me
meer mint **E**n daer om sya dese voe-
ten geestelic en niet lichaemelic **E**n
dus gaet men tot gode niet mitten
voeten: maer mitten begerten en mit
henninghe **W**ant dat onbekent is
dat en mach niet bekent werden
seit sinte Augustij Die bekennige
is tweere hande Die een vspanndic
ke diemen vcriget mit menschelich
vlitich; Als grote clercken vcrighē
mit studieren inder scriften Die schoen
en suuerlicke van gode en vander
scriften en van ducheden spreken
Maer luttel of niet daer of en ge

voden of smaken **D**ese keninge
 moghen vercrigen heyden en alle
 menschen goet en quact **D**ie daer
 nae arbeiden dat god gaeue van
 synre mildre goetheit **D**ie ander
 keninghe is onderuindliche of
 begeerliche **H**ugo **W**ant minne gact
 hoge bouen alle keninge **E**nde is
 meere dan die vstaendeisse **W**ant me
 mint meere dan men vstaen of beke
 nen mach **D**ie minne dringet in tot
 gode daer dat bekennen moet kufe
 staen **W**ant die minne betrouwet
 haeren geminden **E**n mit hoere vuc
 righe sarpheit daerdringet si alle
 dinghen **E**n volget die onstuerich
 hoere vuerige begeerlich **E**n si en
 mach haer niet verusen noch ruste
 si en come tot hoeren geminde **E**n
 hoe die drust meere is tot hem: huc

meer begeert tot hem in te gaen en
mit hem te wesen **N**ochtet geschien
dat si dat selue waer dat hi is **E**n
du danige minne criget den men
sche waerachtiger en sonder middel
mit gode dan die vstandnisse doet **E**n
aldus is begerliche bekennen **N**ochtis
wanderen si te gader en syn twe gesel
len kennen en minnen of begerlic
heit **E**n comen totten wtersten gebreke
Die vstandnisse heeft een eynde haer
lichts en kennisse **W**aer die begerlic
he liefte houdt noch sonderlinge such
tinge tot gode **D**u standeliche oprichti
ge en in uctinge vuerige blendige
en blenchende vuerich tot die hoge wt
gange: en tot die wtgaende hochheit
en mach die vstandnisse niet getogt
warden **W**aer alleen die minliche be
geerte wart mit gode venicht **W**ant
alsoe groot is die cracht der minnen

dat si niet alleen en doet die engelen
 en die menschen wt haere eygenre na-
 tueren te gaen En op te klimmen in go-
 de: maer si doet gode: waerut groe-
 loff te spreken wt synre eygenre na-
 tueren te gaen Die nochtans onwt-
 ganchic is In dien dat hi alsoe min-
 liche en goeder^{heit}liche schynt neder te da-
 len totten creatueren En en mach nye-
 mant ontfaen seit Augustij dan
 mit openbaringe inder sielen en mit
 onderuindinge ind' duusternisse des
 vburgens swigens In dier openbar-
 ringe openbaert hem god oueruer-
 standeliche Barnaedy In dese heyme-
 liche slaepcamer rustet die sachtmoec-
 dige rustige here Die siet den geproef-
 den willc goede en welbehagende en
 volcomen gesichts hi en vnaert niet
 maer satiget hi en moert den goest
 niet maer setten te rusten Hier in

rustet die rustige god en settet alle
dinc te rusten en te vreden En dien
rustigen aen te sien is te rusten die v
burgen wonen in dese hemeliche
slaepkamer mit geloue en mit min
nen dese sien grote dingen en hoere
grote dingen En worden geleit in vol
heit der verburgen rycheit gods En
ghoen dinc noch ~~g~~ creatuere en mach
den mensche werpen vand' liefte gods
Als sinte paulus seit dan alleen sonde
sonde is een oficer vanden sapporal
re creatueren: en een toelcer kotte crea
tueren Want als die geest onouderlic
inuliet inden creatueren thant wert
hi gegrepen tot onouderlicher seroey
inge En is in alsoe veel gedeelt: hoe
veel dat hi onouderlic begeert daer
of wart geboren beroerlich; sonder
indicheit: arbeit sonder ruste: en lopt
ghe sonder toeuinge en alsoe lange

is die geest onrustich thent hi begint
 dien niet te hangen daer hi hem of
 vblijt Daer sijn begeerten niet en ge-
 breken En dien hi mint betruwet en
 gelooft dat hi hem alwes bliuen sel
 En aldus ist sake dat die geest des
 menschen hem opricht van deser on-
 gheennder troeyinge die hier benede-
 sijn en laetse En leert hem allenche-
 te vgraderen in een hoe hi dan meer
 vgradert wart in een hoe hi maer
 vpuerheuen wert mit synen gedachte
 en begeerten in gode Dat hi ten leste
 yets wat onwandelbaer wart en
 onbeweglich En comt totter onwa-
 delbaerheit gods En leert seer stude-
 lieke in gode rusten Hier noot onse
 lieue here die ynnige siel ~~also study~~
~~hulden~~ seer min lieke toe En niet en
 beroept die ynnige siel alsoe crach-
 teliken als gode werckelic ende

crachtelic te noden en van hem ghe-
noot te warden **D**aer om sat onse lie-
ue here ind' minnen boec **S**tant op
vanden creatueren totten sapper
Haest ewige dingen te onderumde
Som in ewigher wellust mij vriende
ne: du minnest en du bliueste gemint
Mijn duuc **W**ant du biste eenuoudich
gemaect inden geest **M**ijn suuerlike
Want du biste gemaket tot mijn ghe-
lykenisse en beelde **S**tant op mij veie
dijne **W**ant die winter der routheit
der sonden is wech gegacen **E**n die
stoyinge der gedachten **D**ie bloeme
sijn geopenbaert in onsen lande va
lusteliker vroelich; en tegenwoerdig-
heit der godlicher sonne des ingebo-
ren woerts **D**ie tyt der snoeyinghe
is ghecomen of te snyden alle ouer-
vloedich; en idelch; die plagen te be-
lasten en te beswaren **D**aer om is daer

wt tel duuc Namme gehoert in onsen
 Lande **D**at in spreken des heili ghe
 geests vneemt die ynnige siele **O** wie
 en soude niet op laen vanden son
 den **E**n comen tot desen goeden mee
 ster **D**ie berader is die siele geson
 te maken en hou grote gauen
 te geuen dan si is te ontfien
 Van dien dat wi gode niet en moge
 dancken dan mit minnen

Die vercyerde siel mitten beelde
 gods en edel ind' gelych; gods
 heestet van gode in haer seluen daer
 si altoes of vmaent wart mit hem
 te sinen: of sond' marven wed te ke
 ren van hoere begeerten **I**n vā hoc
 ren gebreken is dat si in gebreke
 coemt **E**n niet alleen en heuet si
 daer si of in die hope der genade
 en in die hope der ontfri hertich;
 vruften mach **M**aer si heuet oer

mede daer si of woen is totter brulof-
ten des woerts te gaen en mit gode
te vbinden een vorwaerde des ghe-
selschaps En mitter engelen coninc
te dringen dat soek iue der minne
Dit doet die minne alte mael **M**aer
die siel moet haer seluen bieden gode
te gelijcken oumits den wille dien si
gelijc is oumits der naturen Ende
minnen gode alsoe si gemint is die
minne der sielen wt alle bevoeringe
en wt allen sinnen en wt allen begeer-
ten ist allen daer die redelicke crea-
tuere sinen scpper: al en ist niet wt
euen groot of gelijc in aech antwoer-
den en vgeliden **S**oe waer die min-
ne comt soe warpse ouer in haer
en vangt alle die ander minne
Der minnen genoeget oumits hou-
seluen en om haer seluen: si is ver-

dienste: si ist loon: si is die salve: si
 is die vrucht: si is selue die gebruike:
 ge. **D**umits der minnen soe warden
 wi gode toegeuoecht die minne maket
 enen ygest van twee. Die minne ma-
 ket enen wille van twee en enen
 onwille. Die minne doet eerst die se-
 den ordineren. Daer nae doet si
 alle dingen die bi haer sijn merckē
 of si niet bi haer en waren. **T**en der-
 den maete doet si mit enen gesichte
 des herten die ouerste en die ynnere
 ste dingen scouwen. **D**umits der mi-
 nen worden eerst eersamige dingē
 gewracht inder werelt. Daer nae
 warden die eersamige dingen van
 der werelt vsmadet. **T**en lesten war-
 den die ynneste dingen gods ghe-
 scouwet. **V**an des grens werck.
Daer die minne die god minnet
 gods in is die denct altoes wā-
 neer hi tot hem comen sal wāneer

hi die werelt laten sal **W**anneer hi
die verganchichy des vleys ontgaen
sal **O**p dat hi den ghewerighen
vrede vinden mach **S**oe heeft hi al
twes syn herte opgebuet inden ouer-
sten dingen **A**ls hi sittet als hi wan-
dert: als hi rustet: of wanneer hi yet
doet. **D**at herte en scaydet van gode
niet **A**lle menschen kroost hi watter
minnen gods **A**lle menschen priest
hi die minne gods **E**n hi bewijst mit
herten en mit monde en mit werche
hoe soet dat die minne gods is **H**ij
bespottet die glorie deser werelt **H**ij
beruspet deser werelts sorchuoudic-
heit **E**n bewijst hoe grote dwaeschy
dattet **A**betrouwen te hebben in dien
dingen die v ganchic syn **H**em ver-
wondert vand menschen blintheit
die die dingen minnen **H**em ver-
wondert oec hoe dat alle mensche

alle dese v̄ gancliche en̄ ofuallende
 dinghen niet en laten **H**i waent
 dattet allen menschen soet is dat
 hem smaket **D**attet allen mensche
 behaccht dat hi minnet **E**n̄ dattet
 allen menschen openbaer is dat hi
 kennet **G**hesladdic souwet hi syne
 god **E**n̄ in syne souwinge waer
 hi soetelichen v̄maket **H**oe dicker
 alsoe veel te salighlicher want het
 is hem soet altoes **M**ercken te minne
 en̄ te louen en̄ altoes genuedhich te

Osiele wilstu di bereiden **M**oue
 te smaken die hemel se soetichheit
Soe moeststu wesen gepuert gheoef-
 sent en̄ v̄heuen **I**nden eersten soe
 wert die hemel se soetichz aenghe be-
 det **I**nden anderen wert si ghesma-
 liet **I**nden darden soe wert si be-
 wilen ter dronghen sep ontfaen
Inden eersten sellen die gedachten

wesen gepuert van sonden van on
gheordinierder begeerten: van tyt
lichen solas van ongordinierder
hefte der creatueren **Barnardus**
seit hi dwaelt altemael soe wie die
hemelsche soetheit deser aschen: en
die godliche balsame en die genade
des heiligen geestes mit deser vdoemt
heit wil menghen **Maer** nae dat die
siel van dusdanigen toeval waert
gepuert en mit weentliche sudy
ten waert gereinicht en mit tranen
Want dat is recht dat hoer die gedachte
altes in haer seucheden houdē **Augu
styn** seit Die ofgedanen heeft hoeren
stepper: en immer in hoer seluen ende
in creatueren bliscap gesocht heeft
Het is recht dat si daer droefheit af
hebben **Job** seit **Eer** ich etc soe v'such
te is mi **Gregorius** seit dat ten der
sielen is dat si genoeft waert inde

besouwen des ousten lichts v'sucht
 si want soe wie hem in deser ellen-
 dich; mit surhten inder hemelscher
 begeerten niet en oetmoedicht: die
 bliscap des hemels vaders lant en
 sel hi niet smaken **S**i syn hongereub
 vanden voetsel der waerh; die hem
 ind' armoede deser pilgrimaedse v'
 bliden **T**en andoren sel die gedacht
 wesen gheoeffent in duechdelicken
 wercken: in toeuallende liden v' dul-
 delicken te nemen **S**alich syn si die
 v'duldich syn want si sellen getroost
 worden **D**ie gene die in die minne v'
 waerh; genoecht heeft: die smaeck des
 solacs is hem een voetsel **V**arnardo seit
O goede ihu hoe dicke hebstu nae mi-
 re onnuttelliche surhtinge en tranen
 mijn gewonde siele gesaluet mitte sal-
 ue dijner ontfaemherlich; **W**aer om
 waerlichen al ist dat die wech nauwe

is die ten ewigen leuen leyt inden
beginne: **D**och inden voertgang der
duocht mitter onspreekelike genuet-
like soetheit wart hi wyde **O** hoe
salich solacs die godlike wart in
gestort den genen die arbeiden om
wist. **D**at derde in welchen die sie-
le droncken in wart van soetheit
dat is vheffen der gedachten salich-
lich of wart getogen van aertsche-
dinghen **E**n altemael wonderlike
bouen haer seluen bouen der werelt
en bouen allen creatueren wert v-
heuen **D**at die siele spreken mach
die wine heeft mi ingeleit in sine
leere **D**it is die wyneleere daer die
siele wart ingelat **D**aer si demet
vanden wyn gemenget mitter on-
spreekeliker godhs **E**n vand' ald'
witster melch synre onbeulecter **m**
Siele hier droncken die vriende

maer die alre liefste warden dron-
 ken **O** salige droncken stay die eē
 reyn en heilige nuchterhys van lich-
 nem en van gedachten nae volger
 hier wart die siele reth telic noch
 teren vlyt en verhoecht **E**n wert
 sturch in weder spoet: seker in any-
 ten **W**ys en bestyden in voerspoe-
 dichat **V**ri en goedertieren in ver-
 gheuen **E**n rust in vreden in god-
 liker omhelsinge **A**ls die rechter
 hant des brudegoms die bruut
 vriendelichen omme vaet **D**at wēt
 wter vreden **D**ie vreden is eē bevoere
 des gemoeds sturpende dat siender
 gedachten: onder scyden die wa-
 erheit vand' valsheit **D**aer om sel
 die redeliche gedacht heren tot haer
 seluen **E**n v gaderen haer seluen
 in haer seluen **E**n die almachtige
 onbesrouweliche natuer gode.

mercken **E**n si sel vsmaden alle aert
sche dingen die haer gedachte voer
lopen mach **D**aer sel si haer ofherē
en besoecken haer seluen van bin
nen **E**n besouwen hoe si gedaen is
sonder desen **S**i sal mercken haer seluē
hoedanich si is ond' gode: en hoe si bo
uen den lichaem gesapen is **E**n dā
sel si opstac bouen haer seluen want
si in een vgeten went haer selfe **E**n
haer onderwerpen der contempla
rien haer steppers oetmoediche en de
uotelic **A**ls dan die gedachte begint
mit eenre puere vstandnisse haer
seluen ouer te gaen **E**n dan ingaet
ind' eluechz des ongesapen lichts
En in dien dat si inwendelichen be
souwet soe beuoeltse een smaech
trekende van inwendiger soetichz
Daer wart die vstandnisse in een
re wysheit gewandelt alsoe gro
telic dat inden ouergaen der sinne

wart gevonden en behouden die
 vrede die alle sinnen ouergaet
Alsoe dat een stille wart in hem
Soe dat die moet des besouwens
 van geene vreender ghedachten
 en wert bedruet: niet en is wande-
 lende in hem noch en scheidende mit be-
 geerten: of mit bedrukenisse bere-
 spr: of mit hate ghewrocht **M**ar
 die moet wart altemael v gader-
 en ingeleit in eene onghewoent-
 licheit begaerten seer inwendelic: **W**ik en
 weet niet: soetigheden **W**uert dat
 mensche stude lichen beuoelde dat waer
 een grote salicheit beuoelich: en
 wert daer niet noch beelichheit
 maer alle die neder crachten der siele
 worden in gode ghetogen **D**at puer-
 ste der siele wart inwendelic inden
 hemel schein vrede der ouerster ghe-
 sachticheit inder saliger ghenouch-
 heit in gheleit **D**it is dat enighe

woert gods werthelc en daer gaē
de alle glorie Daer om en schynt
inden creaturen niet anyteliker
te wesen dan dese deilinge: dat we-
selike een is en ongedeliken: dat
wart in hem seluen gedeelt recht
als in partyen Nochtans en is in
dien niet enich ander wesen die geest
dan die siele **M**er altemael een sim-
pel natuer en substantie **N**iet en wer-
den in twee namen tweerhande
substantie verstaen **M**er die cracht
der seluer weselichz is bouen ouermits
den geest: die nyder beneden ouer-
mits der sielen betrekent **I**n deser
delinge dat vleyschelic is dat blyft
beneden **D**at geest en geestelich is
dat vliet ten hoechsten: vandē laech-
sten werlet gedeelt op dat si mit go-
de wart vericht **D**u gode aenhardt
is een geest mit hem **O** salighe de-

linge en wonderliche sijn ding dat
 lichaemelic is en swaer blyft bene
 den dat geestelic is en subtyl wert
 vhauen ten besouwen der godlic
 ker glorien En inden seluen beel-
 de wart dat wi geformt die ne-
 der crachten werden geuoecht ten
 hoghen vrede en gesaetheit dat
 ouste deel wert geuoecht ter glorie
 en ter ghenoechlich; Jeronimus seit
 wt eu. st. hi. Je bidde di stant op
 en ganc een weynich wtan beuo-
 len dyns lichaems En stant in ee-
 doerkijn en sich die glorie gods
 voer bi liden En maed voer dij o ge-
 dat loon dyns arbeids hoe gedaen
 sel di wesen die dach als dij ma-
 rin die moeder ons heren te ge-
 maect sel comen seggende Stant op
 haesteliche mijn vrendijne: die win-

ter is geleden en die reghen hene
gegaen Dan sellen die engelen vwo-
deren van dynre glorien sprekende
Wie is dese die opgaet vander woef-
tinen en auuloyende van welden en
neygende op haer lief Die dochteren
van syon sellen di sien en louen Dan
sellen die hondert en vieren veertich
dusent luden die snaren inden aēschij
des troens singende nuwen sancen
Dan selstu schreuen op vlien inden om-
helsinge des brudegoms en sprekende
mit iubilationen **I**c hebbe geuonden
den **g**henen die myn siele mint **I**c
hebben gehouden en ic en selc niet
later gien Dan sellen die seuen kin-
deren des groten **J**obs die bouen hē
allen is die daer wonen inden hulen
gen oester vech maken warstap en
ygelic in synen daghen En sellen noo-

den haeren suster in haer geselschap
 en elckerlych seldi toesprecken **D**rinck
 nu en et mit genuechten **W**ant du
 hebste genade verwouen voer den
 ousten prince **E**n du selste mit blyscap
 pen antwoerden **I**c sel drincken en
 blide worden **W**ant myn siel is hu
 den vheuen bouen alle die daghen
 myns leuens **W**aerliken dit is ee
 onghoerde grootheit **D** hoe blide
 en vweende hoetheit die nye in de
 ser werelt ghehoert en wart **A**lle die
 hoetheit der werelt nae die **V**te
 gelijken is nauwe een dropel

Bernardus seit **O** myn siel v such
 te barnentlichen: beger storchdich
Op dattu comen mogeste in die he
 melsche stat daer alsoe gloriose din
 gen of gesat sijn **D**aer is hoere alre
 woninghe in. als der grence die v blide
Mit minnen mogestu op elimmen

Den minnenden en is gien dinc swaer
en gheen dinc onmogelick Een siel die
climpt een paer licken op En loept vrien
delicken doer die straten vanden he-
mel seen ihrlm en vundet die patriar-
chen en die propheten En gruct die apo-
stelen En v'wondert vanden heer der mar-
telaren en der confessoen En stouwet
die choor der machden : hemel ende
aerde en alle dingen die daer in sijn
En laten niet of mi te seggen dat ic
mynen god minnen soude **uuu**

Barnardus sut Vergaue god dat
een ygelick bekende hoe die prince te
gemockt ammen mit sangt ludende
mit snaren midt onder die tonge mach-
den Die mochte sien mit wat vruch-
den en bliscappen si sijn onder die san-
geren Si sijn tegenwoordich der genen
die in bedinge sijn Inden genen die in
oeffeninge sijn Louen den genen die
rustende **V**egen woerdich den genen
iii

die ghebrukende sijn . . . . .
Eens gherichtichs mans gemoede en
 is niet sculdich gelyck te wesen de was-
 se: of eniger ander wecker materialien
 die altoes voerwilt en ontfaent
 soe wat forme of beelde datmen daer
 op druct dat houtet in hem alsoe
 lange thent men daer ander werue
 een teken inprintet Mer hi sal wese
 recht als een adamants steen. dat hi
 die figuren en dat beelde gods ongher-
 quest houde En rechten sijn leuen ende
 al dat hi doet daer nae . . . . .

Dae maken der puerhy als wi inder
 ander collacien gesproken hebben soe
 sel eens yghes gemoede in sijn ghede
 gesicht warden en vheuen En of sey-
 den hem alsoe vre van allen nietse
 materliken dingen als die stiet
 synre puerhat vhenget En sel hem so-
 nyt den oetmoedigen hem: somtyt den
 glorificacien hem inder mogenthat

synre glorien comende mit claren ogen
der sielen doen scouwen Want nyemat
en mach **h**in in syn vye sien comen-
de die noch inder iocdscher oeffenige
staet **E**n mit sinte **p**auwels niet en
seggen **A**l hebben wi cristu naeden
vleysche **b**ekennet nu en kennē wy
niet **M**aer die alleen mogen syn god-
licheit mit puere ogen scouwen die
vanden nedersten dingen **e**n werckē
en gedachten mit hem in den hogen
berch der eenuoudichz opclimmen
En die in den puere geloue in dat heyl-
melike der hoechster duechden vheue
staet **D**ien vloghet hi die glorie synre
aenschyns en dat beelde synre clacvhy
Mer wart **h**us ghesouwet vanden
ghenen die in steden in castelen en
in dorphyne wonen **D**at is die in den
wrethenden leuen der ontfarmha-
lichz staen **M**aer niet in alsulcher clacv

her als hi sinte **P**eter sinte **J**acob en
 sinte **J**an die mit hem opten berch vā
 thabor geclommen waren **E**n moij
 ses inder woestinen openbaerde **E**nde
 mit **H**elias den propheet sprac **D**it
 woude ons die heer selue bewise en
 laten ons een exempel der volcomenre
 puerheit after **A**l was hi selue en fon
 teyn der onūwinlicher reinich; **E**n
 geen hulpe des opclimens ende der
 enich; van buten in syn gebede en be
 hoefde **W**ant die volh; synre puerh;
 die alle dingen reyniget en heilich
 maket **D**ie en mocht vand' menich
 uoudich; der saren: en van gheen
 geselschap der menschen in synen ge
 bede gehindert worden **N**ochtons
 ghinc hi alleen beden inden berch
En bewysde ons mitten exempel sū
 re enichheit **W**illen wi gode mit on
 uer mengde der herten bidden **D**at

wi van alre onrustiger druuſtichheit
der ſwaren des gelyes ſeyden **O**p dat
wi ons in deſen leuen eens dedis mogē
voeghen nader gelycheniſſe dieſer hei-
lichheit die den heiligen belouet is **Daer**
god al in al ſel weſen **— 11 —**

Antonien ſes ſet **T**ot wie ontſien
wil dat godliche licht die moet hem
leuen tot vuerighen gebede **T**ot gro-
ter dieper oelmoedicheit **T**ot reynich-
des herten **E**n ſyn ſinnen ſluten van
alre ydelheit **E**n ſyn gemoede van
alre verſtoeringhe **E**n den tyt nauwe
waer nemen **E**nde nau te merche
Die godliche gauen **E**n god
Seer danckbaer te weſe

07
119
Du hebste mijn herte **vulnerasti**
ghewont mijn suster mijn bruyt
Du hebste mijn herte gewont in een
dijne ogen en in enen haer dij hals

Die brudegom die een fonteyn en
een oersprongh alre godlicher liefden
is heeft syn wtuer toren bruyt tot vry
er hoger godsouwinge hier te voere
soetelichen genodet **M**aer hi wil hi
haer recht als een die inden gheest
droncken is die wonderlike vrucht
die daer of comen is genuechlic. ond-
wisen en openbaeren en seit **D**u heb-
ste mijn herte gewont **V**ertell' doe die
minnende sid die bruyt tot hogher
hemelster souwinge op genomē was
Doe ghinc si mitter doerdringender
scharpheit der minnen in die onbeu-
delike afgrondichz om naere heime-
lheit mit haeren geminden te onder-
vinden **D**aer si den geminden mitter

minlicher doerdringinge recht hiet te
wonden en heeft dat leuendich voetsel
haers ghepts recht als bloet alsoe wt hē
getogen Dat si nu voert an haers selfs
niet en is: noch haer seluen niet en le-
uet Maer is haers geminden ende
leuet den geminden. Die voer hoer ge-
storuen is en vander doot vresen Dy-
onisius Du hebste mi gewont Dat is
du hebste myn ouersuuerliche swoon-
heit: en myn ouergenochlike soetich-
mit dynre minlicher begeerten doer
gedrongen Silberts Waerlic heten is
niet alleen een oetmoedige waerdicheit
Maer oec een wonderlike en een onspe-
heliche ijnnich; des ynnigen brudegōs
en een bewisen synre onsprekelicher min-
nen In dien dat hi hem beuoelt tot haer-
re minnen getogen te wesen en daer
toe lyet en seit Dat hi van haer min-
nen die syn suster en syn brout is
wonden ontfangen heeft broeders

wonder is hier geschiet **E**n is dat niet
 een salige siele te rechenen die dat her-
 te ons heren **ihū** **crisi** selue mit min-
 liken begeerten doerdringet en doer-
 schietet **O** gode **ihū** hier is waerlic
 een scharpe crachtige: en een harde ge-
 weldige minne. die dyn minne alsoe
 beroert en beweegt **H**et is waerlich
 een grote cracht en een grote geweld-
 dich; der minnen die die godlike
 minne roert en doerdringet recht
 als een scharp scutte doer syn herte
Wat wonder is dat dat rijk der he-
 melen geweld lijct **A**ls die coninc der
 coninghen alsoe gewont wert **H**eten
 is geen wonder dat die minne won-
 derlike dingen in allen dingē wert-
 het **A**ls si alsulche dingen in des scap-
 pers ynneste werken en **O** beunt
 spaer niet: en hout niet op dynen
 geminden brudegō mit alsulchen
 scutten der minlicher begeerten te

schieten En wil in deser oeffeninge
niet vstragen En en laet di oer niet ge-
woegen dynen geminden eens gewot
te hebben **M**er wondet hem woude op
woude dagelics sonder ophouden **O**
hae salich bistu ist dat dyn scuttar in
hem geschoten worden En dyn min-
ne aldus tegens hem strydet **H**er is
een salige woude daer die crachtige
ducht wt comt **C**ristus geuolde cracht
van hem gaen doe een wyf die soom
van synen elderen voerde **W**ed te meer
als syn herte niet alleen sachtelich ge-
voert en wart maer gewondet **D**aer
schieten in hem scarpe scuttar des rei-
nen minlichen gesichts van binnen
Achte hem recht te wesen als ee kint
dat om alsulchen scuttar willen daer
we geset is **W**ant hi ontfangt alsul-
ke scuttar seer gunstelic En schiet al
des gelijcke scuttar weder **H**i sach pe

tra en en mit dien gesichte wort pe-
 trus vecht als mit enen scutte van bin-
 nen gewondet en beweget Van wel-
 ken gewonden herte syn tranen clau-
 getuge gauen **O** vgaue god dat hi
 in mi alsoe veel als sulcher wondē wou-
 de schieten. dat vander plantē des voets
 totten ouersten des heests geen gesont-
 heit en bleue **H**et is een quade gesont-
 heit des lichaems daer dese wonden
 des herten geen stede en hebben **Mij**
suster mijn bruyt **O** hoe ouer seer be-
 hoert hem te minnen die hem selue
 behent in alsoe nauere maechscap en
 naehet mit cristo v bonden te wesen
Mier nochtans hoe seer dattu minne-
 te. soe en minnestu niet: mar du we-
 der minneste **W**ant hi heeft ons
 eer **A** gemint **E**n hoe groot die mi-
 ne is tot hem: soe en geueste nochtans niet
 mar du weder geueste van dattu

ontfangen hebste **D**u biste hem die
minne schuldich **E**n du en mogeste hem
sonder loon niet minnen **O** du bruut
du en mogeste dynen minnaer niet
genoech minnen **W**ant hi en hout niet
op di noch veel meer daer bouen te en
nen **D**aer om laet dyn ogen altoes tot
ten heer gekeert wesen **O**p dat hi mitte
wenchen dynre minnen geuangen en
gebonden en gewont mach warden **M**y
suster myn bruut het is ouer groot syn
suster te wesen **M**aer het is trouwe veel
meer bruut te wesen **D**at eerste is va
machscap wegen: **m**ar dat and' is va
minnen wegen **D**at een beduut dat si
van enen geslachte syn **D**at ander be
duyt dat si inder eenly beide een syn
In een dynre ogen en in enen haer
dyns hals **D**at een oge beduut ee sim
pel op getogen v'standelhy **D**at een
haer beduyt een eenoudige godlike

begeerte Die hals beduut een hooge
oprekinge der begeerten tot godliche
dingen **H**ier mede door dringet men
die godliche soetheit die altemael
begheerlich is: **ador vngentoz**

Die roke dypre saluen is bouen ^{4/10-11}
Dallen welruhenden cruden dyt lip-
pen sijn drupende seem honich ende
melch is onder dyn tonghe En die
roke dypre clederen is als roche des
wyeroeck **I**n desen woerden bewiset
die leraer en meester Ja die vrent en
minnaer der heymelicker dinghen
Die onsenliche bekenre des stouwen
den gmoedes **h**us cristus **h**oedanich
die ynige siele is in haeren gedachte
in haeren woerden en haere werche
Want in haeren godachten is si vol
geesteliker weelden In haeren woer-
den vol loueliker stichtich En in
in haeren wercken starr en crach

rich en seir Die roeke dynre saluen
is bouen allen cruden Dyonisius die
materlike formen en gelykenissen
en gaen niet alleen te niet en ontbli-
uen in die bewisinge en bedudinge
der godliker ouerweschichz. als me
die daer nae gelycken wil **M**aer oer
mede gaense te niet en ontbliuen in
die bewisinge der geesteliker dingē
die die godminnende menschen in dese
leuen ontfangen en al mogen si mit
woerden of mit werken vanden genē
diese guoden te rechte en nae waerde
niet wtgesproken en worden **N**och
tans worter somtijts alsoe veel of ghe-
seit als die heere ontfangen mogē
Daer om worden die godlike soetic-
heden die vanden ynnighen valomē
gemouden gesmaect sijn betyhent
Als nu onder den naem des honighs
Als nu onder die naem der melcke

Als nu onder die figure der welru-
 kender saluen Van deser saluen d' mi-
 nen seit **gill'** hoe dat die gader bē-
 dinge: **an** die soek minne des va-
 ders en des soons **En** die onderlinge
 beuattinge haere beyder oūmits den
 heiligen geest die bestortet ons mitter
 ghenuechlicher roeken **En** nodet ons
 totter gelijcheit haere minnen: op dat
 wi een waren alsoe als wi een sijn
Want die heilige geest selue besaluet
 se beyde die hi alsoe te gader voeght
Laet ons dese saluinge volgen en lope
 in die roeke d'wre minnen **Want**
 broederliche minne is recht als een ge-
 lythemisse of een nae volgende beelde
 dier godlicher en wesclicher euinge
Ouerloop mitten gemoede alle and'
 d'ueyden: en vergader al haer oef-
 feninge en al haer werken **Daer-**
 en sel niet onder alsoe soekelicken

rulken als die broederlike minne die
wt reyne herten coemt Den here te mi-
nen en te begeren is groot Maer den
here te minnen en te hebben en te ghe-
brucken is beter Maer dat soete gewaer-
warden inden onderuinden datter mi-
nen cost betaelt en aendienst soe waer
dattet nootruich is dat is alre best
Want daer wart die siele alre gro-
delicste en alre sonderlineste gesaluet
Als si den ghenen die selue die saluige
is alre trechtelicste aenhanget Want
in een mit hem te wonen ruhet te mael
vrolich en ghenuechlike Als die pro-
phheet seit **Siet** hoe goet en hoe vrolic
isset die broeders in een te wonen en
al isset dat die bruut menigerhande
salue ontfanget Nochtans en isser
geen alsulck als die is die inder vre
sonderlinge neder vallet **Als si** den ge-
minden trouwelicken aen cleuet en
ouermits der minlicher aendacht

tuffchen haer borsten woent en rustet
 inden middel in dat heymelike haer
 herten Want doe die coninc in sin
slaepkamer was doe gaf sijn welru-
gende cruyt roeke wyde wt bouen
alle welrukende cruden der bruut
 Want hi is sijnre geminder een sal-
 ue: hi is haer een roeke En v gnaue
 god dat die salue nij mer meer van
 onsen heefde en ontbrack En die lucht
 dier roeke nij mer meer van onser
 herten en seyde Adyn lippen sijn
een drupende honichrate Gilberty
 Het is der bruut licht en recht inge-
 boren soetelich en te spreken En is set
 dat si hardelichen bevespet: dat is
 haer veeende en recht haeren natuer-
 lichen wesen tegen En wart daer
 van minnen niet getogen Maer vā
 nootkrustich; der minnen toe ghe-
 dwongen Die lippen en gebruket

men niet alleen inden spreken: mer
oec mede inden cussen En daer om
syn die lippen der bruuut recht als cē
drupende honichrate oumits den cuf
sen der minnen en oumits haere leet
ghe der waerheit want dan drupet
vanden lippen haers herten dat ho
nich der godliker genuechten alre
meest Als die bruuut mitten brudegō
heymelike sprake hout want in die
wen wart die bruuut alre mael in
minlichen begerten v wandelt En
dan drupen weder inden brudegō wter
herten der eenrehande stille riuieren
des danckelichen loues Die weder
mit enen saligen wederkeer totter
bruuut oueruloedelic gestort warden
Want totter Nedde daer dese riuieren
wt comen Daer heren si weder toe: op
dat si anderwerf en anderwerf son
der ophouden mogen vloyen O hoe

salich sijn die lippen die ma llander
 alsulcs honichs soeticheit toe stueren
 Want die brudegom geeft van bo-
 uen die genade Daer die minnende
 siele die bruut ouermits minlicher
 danich aechz in gesmouten wert ~~en~~
 ouerulooyt recht van haer seluc Als
 ysayas die pphcet gesproken heeft
 In dien dagen sellen die bergen dat
 sijn die vheuen gemaeden. soeticheit
 wt drupen Want als die bruut mit
 haeren geminden spreect en stot hi
 die soeticheit niet ~~wt~~ mit allen tef-
 fens wt: maer laetse al soetelic wt
 drupen Al des gelijc doet si oec als
 si die gauen der wysheit anderē mē-
 schen mede diecht Daer si niet an en v-
 liest: maer rijcker wart in inere
 gauen te outfangen Want die ga-
 uen gods sijn alsoe edel: hoe dat

men se meer ander lude mede deelt. **H**oe
dat si meer wassen **E**n veronwaerdē
den vruchen besitter. **E**n ontuallen
hem is dat hise den anderen niet
voert mede en deelt. **H**ier om o bruut
laet die soetichz int gemeen wt dru-
pen **E**n en ont sich di niet. **W**ant **h**
nich en melc syn onder dyn tonge
Alsoe dattu van deser yunerlicher soe-
tichheit niet berouet en mogeste wer-
den. **D**aer om laet dijn tonge honich
en melck der godlicher soetichz en
der men schelicher goeder hierenheit
wt drupen. **W**ant die tonge en die
lippen syn recht als sulueren gote
daer die riuier hyns des honichs en
der melcken wter fonteynen daer her-
ten springen. **H**oe salich is die
tonge die alsoe honich en melc en
gaen. **D**at haer nochtans geene
soetichz en gebreke. **D**ie roche

Dynre clederen is als een roche des
wierroets In desen woerden wert be-
 wyft hoidanich die bruut behoert
 te wesen in haeren heiligen wercke
 Want si is sculdich te hebben salus
 inder herten: honich inden monde
 En roche des wierroets inden wtwe-
 digen exempelē Want soe wannec
 die wierroet ontfunctet wort open-
 baert hi syn soektheit van buten
 die te voeren van binnen was vbur-
 gen hier om is die roche der clederē
 daer die ynnige siel mede gheleect
 sal wesen rocht als die roche des
 wierroets Want wat si doet of liden
 dat sel si totten welbehagen gods al-
 toes heren En pinen haer in allen
 dingē alle hinderliche middel kus-
 schen haer en haeren geminde doer
 te breken en te sweven En te deigē

haer seluen mit geweldde in des conincs
heimeliche kamer En̄ v̄suchtē
oetmoedelic eer si spreect want die
begierte haers herten wil die coninc

5,3 **I**ch heb mi beroeft **H**oeren
van mynen rothe hoe sel icken
weder an trecken Ich heb be myne
voeten ghewasschen hoe sel ick se we
der beulecten **I** dese woerden mogē
verlyt der godminnender sielen toe
behoeren **V**ertell' **A**nder ingrestingē
die der ynniger sielen van hoerē bru
degom gedaen wart begeerde si alle
die heimeliche hoecten haers gemachs
totten ontfangen des godlichen lichts
gemeenlics sonder ophouden wt te
reken En̄ wiste wel dat si dat andē
mit haers selfs cloech niet volbrēn
gen en mochte **H**et en waer dat si in
den eersten graed der scouwinge vā
alre sinlicheit of scyde **E**nde also

45

voert mit ordinancien totten ouer-
sten mochte comen hier om ontfeul-
dicht si haer **Eñ** quā node weder tot-
ten gemercke der nederster dingen
Want haer nader ouersten seer v lan-
get en seit Je heb mi beroest van my-
nen roche **D**ese roche betekent alle
waterlichz: dat is dat van buiten een
gedaent heeft daer die hemel se ghe-
moeden of ontbloet en berouet hiet
te wesen Dionysius **B**loothet ende
ontstroeyinge inden hemel se gemoe-
den bedudet dat si onbederhet en vey-
syn ja dat si van genre betoemerin-
ghe der nederster dingen ghindert
en mogen warden **fit** dat inē geen
wtwendige dingen mit reden hem
toe leggen en mach **Eñ** dan wart
die siele berouet van haeren roche
als si van allen wtwendigen din-
gen seydet: en daer nae haer selue

laet **En** den mitten vū schynenden
vanden venicht wort vūmits der ouer
kredinge ende den wtganck haeres selfs
En van allen dingen ontkōmert op
waert gewrocht wart totten vū wese
lichen radien die der sonnen licht ees
deels gelijken die om haere onbegri
pelichz willen duusternisse gelyken
~~—~~ **En** den gelyc mach die ken
nisse van hem want si om haere
hoedheit bouen alle kennisse gact wel
duusternisse hieken hier om mach
alsoe saligen scouster en alsulcken
minster der godscouwinge wel seg
ghen **He** heb mi beuoect van my
nen roche dat is van allen wter
licheit het is mi hier goet wesen en
te bliuen in desen lichte want ich
heb myn voeten gewasschen mitte
waker des snees dat is mitten
schynsel des ewigen lichts dat die

ijnnige gemoeden plegen te rein-
 gen en eenvoudich te maken **J**ob
 Ic plach mijn voeten: dat is minne
 en vstant daer men die weggen der
 ewichheit mede wandert mit botter
 te wasschen **A**bbacie Hi sel mij voe-
 ten setten recht als der herken voe-
 ten **V**ertell dat sijn twee ogen des
 gemoedes claclic mede te scouwen
Twe oren die godliche ingeestinge
 subtillicher mede te vnamen **T**we
 handen vruchtbaerlic mede te wur-
 ken **T**we voeten haestlic mede te
 lopen En al isse dat dat redelicke
 gemoede simpel en eenvoudich in si-
 nen wesen is **H**oehans hietet inden
 nauolgen des ewigen godlichen we-
 sens nae synre mogelich; bi gelijche-
 nisse veel leden te hebben om synre
 menigerhande werckelich; willen
Hoehans dattet selue niet dan een
 vracht in hem seluen en is: vrachtich

tot menigherhande werck te volbrēn
gion Hoe sel iese weder beulecken In
die vmen ginge mitten seamen der
lichneme licher beelden Du in deser
oeffeninge vlecken en hinderuissen
gerkent worden Augustinus dat ou
ste goet en mach niet dan vande al
ren reijnsten gemoeden gestouwet
worden Silb Als hem die lichaeme
liche weelden inden scouwenden ghe
mouden in dringen Al isset dat si ge
begeerte der tytlicher dingen en sake
Nochtans wart dat geseeliche ghe
sichte van hem vstueret En hoe vlit
lic datse dat gemoede van hem pyn
te weren Nochtans soe wortet alleen
vanden aen rijnen der in uallender
gedachten yets wat beulecker Want
soe wie dat perch na roert die sel pe
kijch worden Hier om want die yn
nighe siele gevoelde dat si tot desen
verganclicken dingen weder ghe

roepen was Daer huer v standelij
 ploomp en duuster of wart **S**oe sei
 de si mit v sichten en mit enen becla
 gen huer selfe dese woerde Je heb mi
beroeft van mynen vache: hoe sel ic
hen weder an doen **W**ant in die oef
 feninge des scouwens wort der siele
 inder kennisse alle duusternisse of ge
 nomen **E**n hoe si langer en meer in
 die veffeninge der kennisse marret
Hoe si meer en grondeliker vlicht
 wert **G**regorius **W**ant hoe dat ghe
 moede in die hoerheit des scouwens
 meer v heuen wart **H**oe dattet hem
 seluen van dien dat hem ontbrect
 en geer n hadde meer fruct en pynt
 te erigen dat hem ontbrect **E**n want
 tet nijmermeer al geerigen en can dat
 tet begeert en hem onthouden wert
Soe moekt van node in syns selfe
 cruinge en bewustinge mit enen ver

langen bliuen **O**m alrehande sake wil
len daer dat scouwende leuen bouen dat
wereliche leuen gaet **S**oe wil die scouwe
de siele den wtgelogen vorke node we
der an trecken mochte sijn vdraghen
wesen **A**die eerste is want dat scouwe
de leuen scouwet claerlike die waer
heit des godliken lichts **D**aer die ro
deliche cracht der siele mede volma
ket wart **A**ls dat gemoede hem totter
oeffeninge des scouwens keert soe weert
sijn gesichte scarp en bekennet veel din
gen **E**n gelijck wijs als dat lichaem
liche gesichte der eghen van buten we
der slagen en gequetset wart en ouer
dragende claerly niet liden en moge
Al des gelijck daer weder tegens **H**oe
dat verstant meere en ouerdragend
verstandelicher dingen bekennet **H**oe
dattet trachtiger en scarper wart **E**n

om dit te bewisen soe was rachel
 schoon van aensichte **En** lya haer sus-
 ter hadde lijf oghe **Silv** Want hoe
 soude dat oghe dat ontoegandliche
 licht moghen srouwen dat van sor-
 ghen **en** van menichuoudicheden ont-
 schicket is **Totten** welchen licht nye-
 mant dan mit reynen oghe toe gera-
 ken en mach **Nochtans** ist hem dic wil
 nae hoere begeerten onbereyt **Dat**
 srouwende leuen rustet oec mit meere
 sekerheden alst die ongemeten hz der
 godlicher mogentheit begrypt **Dae**
 die eernstelike cracht der selen in rust-
 tet **Want** maria sat neuen die voete
 ons heren **En** gebruycte die begeerde
 ruste des gmoeds in cristo **Want** si
 sloeringhe der menichuoudichz onder
 die voete ghetreden hadde **Mar** mar-
 tha slont **Want** dat werliche leuen

moet altoes inden arbeitelichen stry-
de vechten **H**ugo die siele mach mit
wysheden den vrede neerstelichen soe-
ken **E**n mit vlitighen gedachten
subtylichen **S**adich soecken: waer
ni mer meer vinden **H**et en si ouer-
mits den smakende mede weten gods
En ouermits der genaden des scouwels
En soe wanneer tegemoede mit claere
verstandelheit bouen hem seluen begit
te treden **E**n in die claerheit des onge-
scampens lichts mit allen te comen **E**nde
den smack der inrelicher seetich; wie
ymersten dattet vernomen heeft tre-
ket **E**n daer of syn vstandelheit sma-
kelichen maket **V**an dien ouerswan-
ge des gemoeds wort een vrede ghe-
uonden die onuerstueliker is **E**nde
dan wort daer een stilheit inden he-
mel gemact die een halue wre duert

Dat halue beduut onduerich; en on-
 uolcomen; der pilgrimaedsen in de-
 sen leuen. **O** hoge en ouerhoghe ruste
 daer alle vrese der menschelichs
 of veruercert is verloren pleget te wor-
 den: en daer alle ontsich dan alleen
 in gode of verdeluct is. **Wilt** ho dat
 gemoede onbecwmerder is hoe dattet
 rechtiger is tot dien dattet minnet
 hem te heren. **Het** coemt van ghe-
 woente als wi ledich en onbecwmer-
 syn. **Dat** wi dan vueriger vmanige
 totter minnen gods geuoelen. **Daer**
 weder tegens coemt van gewoente
 dat menichuoudige sorge en verstray-
 inge der werelt tghemoede in die
 minne gods onbeuoelic maket. **Ende**
 want die minnende siele dat gewaar-
 wart: soe seide si. Je hebbe myne roe
wtgetogen hoe sel icken weder an
doen. Je heb myn voeten gewassche

hoo sel icse weder beuelcken

5. Mijn siele is gesmouten doe mijs ge-
minde sprach Jeh hebben gesodt
en ich en heb niet gevonden Je riepē
en hi en antwoerde mi niet Die wach-
ters die die stat hoeden vonden mi en
sloegen mi en wonden mi Die hoeds
der mueren benamen mi mijnen man-
tel Maec enen hogen v'stande war-
den dese woerden vander godscouwē
der sielen beduut en dat om die heym-
like en om die ijnerlichste oeffeninge
haers scouwens hier te voeren dage-
de die bruuw weelic dat haer gemin-
de hem of neygde en voerbi ghinch
hier bewyft si weder die salige vru-
cht syns wedercomens. al was syn te-
ghenwoerdich; cort en cleyn: en seit
Mijn siele is gesmouten doe mijs ge-
minde sprach Want mijn geminde die

een schynfel der vaderlicher glorie
 is **E**n een vrolick spiegel der godlick
 mogentheit en een beelde sijner goet
 heit is **D**ie wort somtyt verburgt
 en somtyt geopenbaert **O**p dat hi te
 vuerichlicher gesocht wart **E**n als
 men soet geuonden wart **E**n als hi
 geuonden is mit alre vltich; beken
 delic gehouden wart **O**p dat die son
 wende siele dan seggen mach **I**c heb
ben gehouden ic en sels niet late gaē
Skrift het is een wonderlich dinc
 dyn geminde roet di: en dyn buych
 beuet van vresen sijner waerdicheit
Hi spreect di toe en du smelste van sy
 nen woerden **J**a doch dat comt dat
 hi di in die woestyn geleyt heeft: ende
 aldner tot dynre herten gesproken
Sich dat was een vriendelic leyden
 tot eenre bequamer stit **D**aer ee toe
 spreken sonder sprake was: **D**aer hoer

stu heimeliche woerden die die mensche
die wyl dat hi mensche is niet geoe-
loft en is te spreken Ja doch al en ist
licht niet geoe-loft wt te spreke Het
is licht wel gheoe-loft te hoeren: vā
wien: **Ic vmoede vander bruut** **O myn**
geminde hier om spreec dattu wilste
want dyn bruut en vriendinne houwte
Gill **O wonderlike** recht des woer-
des dat alsoe die brudegom spreect
Het ontfunchet dat herte Het v wādelē
dat gemoede Het maket eigen beuo-
len te niet Het doet die siele vā haer
seluen heren en recht te niet gāe **Al-**
soe dat si niet mit haer seluen en is
maer mitten brudegom **En** mach seggē
Ic ben altoes mit di **want** myn ghe-
minde mi en ic hem **Gill** die den
brudegō geueyn selicken minnet die
seu wet voer sijn aensicht te wōmē **Mer**
soe wie een rechte bruut is en mitten
gauen der minnen ghe goedet is: al

vliet hi voer si volget hem nae **Want**
 als die minne ghenen wederste en
 heeft soe oeffent si dat gebruech haere
 begerken veel te vuerichlicher **Maer**
 want die brudegō nader begerke der
 minnender sielen tot alre tyt nae haer
 re ghenuechten niet en pleget te open-
 baren **Soe moecht si wel seggen Ich**
hebben gesocht en niet gevonden dat
soeken is gewoehlich **Maer** het is
 alre swaer dattet nae volget **Je en heb**
niet gevonden **Dat is ic en heb nae**
 synre gewoehlicher minnen niet ge-
 uocht **Gregorius** Die brunt soect haere
 geminden maer si en vint niet **Wat**
 dat gemoede dat van gode begauct
 is begeret altoes dier groter soetheit
 te gebruiken **Maer** die cranchheit haere
 selfs daer si in desen leuen niet of ver-
 lossen en mach warden die beneemket
Hier om soect si en vint niet **Wat**
 al begeret si mit gebede en mit

oeffeninge vander soetichz synre te gen
woerdicheit ver sadet te wesen. **H**et en be
yeghent haer niet nae haeren wille
dat si begeerde **beda** **D**it mach oec
wel der gheue bedagginge wesen in
die heilige kerche **D**ie die sochoudic
heit alre v ganclicher dingen ouer
ghedommen sijn: en haeken alleen
naeden ouersten goede **H**oe si best tot
ten ingange des hemelschen vaders
lande mochten geraken **D**aer geen
twifel nen en is dat si altes en ghe
lyck mitte begeerten der ouster goe
den begauct mogen wesen **D**at oec
geen wonder en is **W**ant daer in v heue
te wesen en staet niet inden wille des
gemoedes dat hem geer n v heffen
soude: **m**aer het staet inden goetdun
ken des verheffers **E**n hier om soe
wannec een reyne siele wt haer sel
uen begeert totten herte te gaen ende

noch inden lichaem staende vanden
 smaeck der auctster **Petichz** begeert
 verheuen te wesen **En** haer dat tot
 haeren wille niet gebueren en mach
Dan mach si wel al versuchende seg-
 gen Je hebben gesocht en niet geuon-
den **En** hoe die voersmaeck soeter is: hoe
 dat dat lange vtrecken danc weder hi
 te comen swaerer te liden is **En** ver mee-
 ret die minliche begeerten **hier** om seit
 si voert Je riepen en hi en heeft mi niet
gheantwoert **Want** het en is niet ghe-
 noech hem te soeken het en si datme
 mede roepe mit reynen gebede **Gill**
No nu vndet die brudegom sij vrou-
 dyne: als nu ontsault hi haer
 weder en moytse **En** dat hier om op
 dat hi in mensgerhande wise des
 minnaers herke tot mere begeerte
 mochte verwecken **Die** geminde
 spreect: die siele smelt van ^{lijne} ~~lijne~~ spra-

he en ontbliuet van haere crachten
Nochtans en machse niet liden dat haer
gemeinde van haer secht Aldus staet
si tusschen twee Die sake syns fru-
wens is Want si syn tegenwoerdic-
heit niet liden en mach: Si smelt en
vliest haer crachten En als hi hem
seluen soe ontrectet soe wort si ver-
uerschet en gheeriget eens deels
haer crachten weder En isset dat een
luttel bi haer te wesen haer alsoe
crachteloos maect Hoe soude si hem
dan liden of hi eenpaerliche bi haer
bleue En hier om al isset dat si he-
riep mitter begeerten hi en ant-
woerde huer niet nae haere wille
naer nae haeren verbaer Gillberts
broeders mercket die druustighe
cracht der minnen die den gemin-
den niet deruen en mach Inden
bi wesen warden die crachten ver-

teert **I**nden of wesen warden si eens
 deels weder v'cregen **O** minnende
 siel du en lieste inden enen noch
 inden anderen mate houden **D**aer
 om moet dyn geminde die sorge
 dragen **E**n geuen di al sulche ma-
 te sijnre tegenwoerdich; nae dat
 die tyt en siet Hier om soechstu en
du en vnde nict **D**u roepste en
hi en antwoert di nict **D**ie hoed-
 ders die die stat bewaerden: vande
mi: si sloegen mi en wonden mi
Vertell' **D**ie hoeders vander stat sy
 die engelen: **D**oer welchen god sijn
 genade in die minnende siele wer-
 ket **D**ese wondense mit vuerighen
 seutten der godlicher liefsten ende
 slaense harde seer: **H**aer ymerse
 doer te dringen mit al sulchen seut-
 ten **D**an mach si wel seggen als
 hier te voeren gestreuen slact:

Ick hebben gheuat ic en selo niet la-
ten quen Du wercken die hoeders
vander stat dat sijn die engelen: si
vinden die siele en vlichtense mitten
godlichen lichte si slaense: dat is si
begauen se mit vueriger minnen
dacr si mede tot volcomen heden ghe
raken si nemen haeren mantel: alle
middel der creatuere of te doen war
dan wart die mantel genome als
alle behaech lieheit van alre wijse
diger wisen vanden vier der godlic
ker minnen vtert wort op dat die
minnende siele haer seluen alsoe val
te verliker wi marc rechen inde
ouer sten hemel scen dingen Als si
vanden neder sten eert scen dingen
verre ghe scryden is **Adiuo vos**

51
Ick besweer u ghi dochterē vā
Iherusalem: ist dut ghi mij ge

minde vint boetscap hem dat ic
van minnen quelle hoedanich is
dijn geminde vanden geminden
Alre swonste der wiuen hoeda-
nich is dyn geminde want du oec
aldus besworen hebste **¶** De se woer-
den moghen toe behoeren der min-
nender sielen die mitter begeerten
der godlicher minnen begauct is
En̄ geuoelt dat si mitter inulickinge
des godlichen lichtis opwerts ghe-
wrocht wort **En̄** mitter vueriger
minnen der ouerster engelen ont-
sonchet is **En̄** dat nochtans haere
begeerten niet genoegh gedaen en
is **Daer om** begeert si hulpe alre he-
melscher geesten en̄ seit **¶** Je besweer
v **Verall** Je besweer v dat is ick
bid v mit groter vuerigheit **Wat**
ouermits v worden die boetscap
pen der ouerster salicheit neu ge-

dient **E**n die alre heymelikeste ouer-
ste vrayen ghyopen baert. **D**u mit v
sae warden die conincrycken guregi-
ert. **G**hi syt des hemelschen conincs
edel banner dragers. **G**hi syt die
voerbearste edelinge des conincliche
pallaes. **G**hi syt des ouersten hemels
leuendige sterren. **G**hi syt lelien des
ymersten paradys. **G**hi syt rosen ghe-
plant op dat water syloe dat mit
stillheden pleget te vloyen. **G**hi syt
die bloeyende inecht die altoes blie-
ket en bleuet in veel godlicher
wyssheden in machdeliker rein-
heden. **E**n in ewigen brande der
godlicher minnen. **E**n al iset dat ghi
hier in en in menighen anderen
gauen veel vordels heeft. **N**och is
sydi vander ouerster wysshz ghe-
ordiniert onser cleyuhz die den stul-

be en der asschen gelijcken te hul-
 pe comen **O**p dat ghi onsen voert-
 ganch mit uwer hantleydinghe
 in die duusternisse deser werelt
 soudet te rechte stueren **E**n ons voer
 die reuuechtlinge der Vlaender besta-
 men **E**n brengen die begeerten ons
 ghebets totten gulden outaer des he-
 melsen conincs **W**be sweer ic of ghi
mijn geminde geuonden hebt **H**aer
 woerden luden twiuelachtich niet
 dat haer yet twiuelde **M**er om des
 brudegoms onbegripeliche groothz
 en onbeuindeliche afgrondicheit
En oec hoe veel dat hi vanden ouer-
 sten hemel scken geesten meer ende
~~uere~~ naere geuonden wort **N**och
 tans begeret si altes sijn aensicht
 naere en afgrondiger te soechen **D**aw
 om seit si of ghi hem geuonde hebt
voetsaet hem dat ich van minnen
quelle vertell **D**at w ich bid v

dat ghi mi mit vwer opwerckinge
en inuloyinge tot hem weder leyt
Op dat ich mit waer wardinghe
syns selfs hem te weten mach doen
wat ich lide en wat ich begeer. **D**ese
quellinge der minnen leydetse lotter
doot. **D**ese doot en is anders niet dan
een geheel seydinge der begeerte van
allen dinghen ouermits den ouer-
 treden des gmoeds. **W**alre scoo-
ste der wiuen hoedanich is dyn ge-
minde Gilt die hemelste geesten sa-
gen dat in die bruit een ouerueri-
ge minne was. En vmoeden dat die
oersaech en die verwachtinge al-
sulcher minnen wt den brudegom
waren ghemmen. En daer om vraghe
si oetmoedelic: niet van onwetenhe-
den. **M**aer van oueruloedicheit des
verwonderens en seggen hoedanich

W dyn gheminde: recht of si seggen
 soude **O** hoe schoon is hi in hem
 seluen: die di die te voeren onreyn
 waerste ghereynich heeft en alsoe
 wonderlike schoon gemaect **O** hoe
 vol minnen is hi die di die te vaere
 trayhe en lauwe waerste alsoe son-
 derlinge van syre minnen heeft of
 funcket **O** hoe begeerlic is hi die dat die
 daer onsmakelic en onbeuoelic waer-
 ste om syre soetich alsoe ghenoech-
 lich heeft begauct **En** al is dat al-
 dus die hemel se gessen alre dingē
 seonheit inden ewigen woerde seou-
 wen **W**orhting om onse vstant te v-
 wreken tot hoere gelijchenisse soe
 schouwen si in dat schoon den alren
 schoonsten **I**n dat goede den alren
 besten **I**n dat groot den alren mee-
 sten **En** veruolghen den gheminde

ouer al mitten ingeprieten voet-
stappen in allen gheschapen dingen
Si verwonderen in hem dien si scou-
wen: si gebruiken sonder verdriet
En si begieren dat wi hem mede ghe-
bruken mochten hoedanich is dyn
gheminde Dat is mit hoedanigen
weelden plegt hi di droncken te
maken Mit hoedani gher preclien-
ghe der minnen plegghet hi di te
ontfanten Want hi van di alsoe
ghepriset en ghesouwet is Ende
bouen datmen seggē mach
begeert en gemint is

Dinte barnaert bescrijft inder
epistolen witten broederen vande
berghē gods deure hande staet vā
geestelicken menschen Als der begi-

nender: der voertgriender: en da
 volcomene menschen **A** Den eerste
 stiet hiet hi beestlic: recht als die
 grof en onbesocht sijn die noch niet
 en ver stiet die dinghen die toebe
 hoeren den geeste gods **E**nde dien
 noch meest noot is dat si hem berō
 meren hoe si hoer lichnem bequge
 maken totten dienste gods **E**nde be
 dwingen en castien op dattet niet
 weder en stae den geest: gelijch alst
 voer in sonden dede. **D**oe vleysch
 den geest verheerde **A** Den anderē
 stiet hiet hi redelic **D**at is als die
 reden die dat waerdichste deel des
 menschen is ouermits welker die
 mensche bouen alle ander onredelic
 he dieren is **E**n edelre dan anders
 enighe creatuer der werelt **E**n een
 here bouen hem allen: sijn vleysch v

wannen heeft en onder geworpen
inden dien ste des geests hem seluen
pynt te bekennen en te suuceren en te
weder maken tot syne eerste waer
dicheit en schoonhe; die hi ouermits
vuytheit der sonden hadde verloren
Aden derden staet hiet hi geestelich
dat is wannec die geest die totten
beelde gods gemaect is mit hulpe
der gracie des heiligen geests boue
hem seluen elint En reudent in he
wies beelde hi is Op dat hi in hem
geprint werde en gelyck formich
ouermits bekennen des verstante en
ouermits begerke der minnen en
vruethe des gebrueks **M**itten
ersten wantmen totten anderen: en
mitten anderen wantmen totten der
den **A**die redeliche geest is ee beelde
der huliger drienoudicheit En gelyc

als god is drieuoudich ende een
 Alsoe heeft die siele die een is drie crach-
 ten daer si mede gods begripelich is
Als reden. memorie en wille **O**uer-
 mits reden mach si ontfangen die
 wyssheit gods **O**uermits wille mach
 si ontfangen die goetheit gods **O**uer-
 mits der memorien mach si ontfan-
 gen die cracht der ewicheit gods
Dat si in ewicheit nimmer meer en
 mach versceyden van hem **O**p dat
 dan dus grote yelicheit niet ledich
 en si tot gode inder sielen **S**oe sel si
 hoer nae al haer v'mogen pynen hem
 te vercrigen **O**p dat si hem houdē-
 de gesalicht werde **W**ant buten go-
 de en is gheen dinc datter sielen
 ghenoech wesen mach en wannec
 si gods heeft: soe en is niet dat si meer
 begeert. **O**m dat si al heeft dat si be-

hoest tot hoere ewiger salichz Ende
die soe goet is dat hi niet beter en
mach wesen En in welken gheen
ghebreck en is van enigen goeden
Want dan die ouerste waerdicheit
der sielen is dat si ontfandich is des
ouersten goets En hoer ouerste oer-
baer is dat si gode in hoer hebbe en
alle goet En si niet waerdigers en
soect noch nutters en vint Soe mach
men seggen dat si hem sochtet wt al
hoeren crachten: wt al hoere naerste-
heit: en wt al hoeren begeerten Wan-
neer si pynt alle dingen te doen die
hoer helpen tot hem te vinden En alle
dinc seuwet en vliet diese van gode
vuremden: al waert oec datmen
waende dat si goet waren Want ge-
lyche als die mensche diwaes waer
die enen hof hadde daer balsam in

wassen mochte: en versumede den
 balsen: en plant daer in ment en
 tomijn Want al ist dat si goet syn:
 in gelycheit der balsen syn si seer
 snode **O**neyndeliker dwaser is die
 ghene die dat ouerste goet ontfan-
 gen mach en vsu met dat en betom-
 mert mit vergandiche snode ende
 ouerijne bitter dinghe **D**it meyne
 ick vanden waerlichen menschen
 die aert sche dinghen setten voer he-
 mel sche dinghen **E**n vergandiche
 dinghen voer ewich goet **D**es gelyes
 is hi dwaes die enen eorcken wech
 haet van twee of van drie dach-
 vaerden totter stede daer hi wesen
 wil **E**n laet dien en soect enen lan-
 gheren en enen swaren en ene any-
 kelichen wech van drie iarewen of
 meer **A**ldus schynen enrehande dwa-
 se greefeliche menschen te wandere

Die in werten saeren wmen mochten
tot groten bekenen en tot heymelic
ker verient sijn gods ouermits werck
en nutte oeffeninghe der duucht en
der ynnich; en der puerh; En late
die en veronledigen hem mit ande
ren onwuchtbaren dinghen die
lanc sijn en onnutte tot hoeren aē
dacht En die totter kennisse gods
en totter waerh; en tot naerstich;
der volcomenheit niet en leyden
Nach tans dat onse here ons belooft
dat die geest der waerheit ons le
ren sal alle waerh; en wist enich
mensche veel consten Welcher een soe
neerich waer en soe edel bouen alle
die ander Dat hi daer mede mochte
in wter tyt eye warden en vhoget
naden naē groter lude vander werck
die waer alte dwaes liet hi dat
werck achter en dede een ander

dat snoder en onedelre waer: en nach-
 tans soeswaer van arbeide waer als
 dat ander En daer hi nauwe arme
 noottruiste mede vdieneu mochte Des
 gelycs ist van enen gesteliche me-
 sche grote onwyssheit ist dat hi uch-
 ker lact verchte oeffeninge der duechde
 Daer die alre meeste verdienste in is
 en die meeste volcomenhe der heeliche
 en der wyssheit En oer die alre mee-
 ste genaechte en scherhe En becom-
 mert hem mit anderen dingen die
 min nutte sijn en vol van sorgen
 En gestoert wart van veel dingen
 Als nochtans mer een enich haechste
 goet en is dat men begeren en soech-
 soude En dat nutte is tot allen din-
 ghen En als die apostel seit soe is
 vech die lichaemeliche oeffeninge
 tot veel dingen nutte Mer goddies-
 heit is tot allen dingen nutte: en

heeft die beloften des leuens die nu
is en dat we aenende is **D**ise goddica
lich; is oeffeninghe daer wi ons
mede synen gode te behennen en te
minnen en te hebben: en hem te be
haghen **D**och is lich aemelicke oef
feninge nutte: **m**ar tot luttel din
gen **W**ant om haer seluen en is si
niet **b**egeren: **m**ar om goddienste
heit diemen ouermits hoer eriget
wanneer haer oeffeninge besceij
den is **A**lsoe als een meester weret
mit enen instrumente van synre
const **A**lsoe verriyctmen die duedy
en brenghen in een ghewoente ouer
mits lich aemelicke oeffeninge **E**n
hoe die meester beter instrumente
heeft en bequamer des hysse wel ge
bruke hoe hi haesteliker en bet sij
werch volmaect **E**n alle gewoente
geestelics staets die wi van bute sien

syn ingestunge des heiligen gheestes
 gheordiniert tot wedermakinge des
 in wendighen mensche **Gregorius**

Die liet veel die tot synre behoef
 niet en behielt die liet veel die
 elck dinc hoe luttels was al liet
 waerlike wi besitten mit minnen
 dat wi hebben en dat wi niet en
 hebben dat soeken wi mit begier-
 ten hier om liet peter en andrieu
 veel als elck liet oec die begeerten
 van hebben hi liet veel die oech
 mitten goede dat hi hadde of ginc
 synen vuylen begeerten want va-
 den ghenen die onsen here volgh-
 den wart alsoe veel gelaten als
 die ghene die hem niet en volgh-
 den mochten begeren hier om
 en sel oec nyemant als hi siet dat
 somige luden veel gelaten hebbe
 seggen hi hem seluen Ic wil nae

vol ghen den ghenen die die werelt
vsmaden **M**ar ic en heb niet dat ic af-
ter laten mach **B**roeders ghi laet veel
ist dat ghi ofgaet die begeerten
vves vleyschs **W**ant v goet van
buten hoe cleyn dattet is het is ghe-
noech onsen here **W**ant hi aensiet dat
herte en niet dat goet **N**och hi en
mercket niet hoe veel men tot syn-
re offerhande brengt: **m**ar wt hoe
groter deuocien ment doet **W**at ist
dat goet van buten aensien wi soe
siet onse comane dat si costen der en-
gelen ewelic leuen. **o**me dat si lieten
haer nette en haer scip **M**ieue broe-
deren hemelryck en heeft geen miche
van ropen **M**ar nochtans ist alsoe
veel waert alken hebste **W**ant het wad
waert **J**arheus syn halue goet **W**at
die ander helpt hilt hi om wed' te ge

uen vier fout dat hi onrechtelic ge-
 tregen hadde **H**et was peter en an-
 dreas waert dat si haer netle en
 haer scip lieten **H**et was der wedu-
 wen waert twee penningen **H**et was
 enen anderen wine waert ene nap
 vol cout waters **H**ier omc als wi
 gesen hebben soe is hemelryck alsoe
 veel waert alstu heues **H**ier om
 broeders meret wat ondiere is als-
 ment coopt en wat weerder is als-
 ment besittet **M**er mach schien en
 heeftmen niet een nap cout waters
 datmen gheuen mach enen dies te
 doen heeft **D**an oec soe beloest oec gods
 woert sekerheit **W**ant doe onse ver-
 lossen geboren was soe waren die
 poeters vanden hemel vdoget die
 riepen gloria **I**nden hoechsten gode
 en inder eerden vrede den mensche
 die van goeden wille syn **W**ant

voer gods ogen en is die hant nū
mermeer ydel van ghesten is dat
die seuereder herten veruult is mit
goeden wille **H**ier of set die psal
mista **I**n mi sijn god dine begeerten
die ic ghelden sel di te louen **A**ls of
hi opelic seide **E**n al heb ic niet vā
buten ghesten te offeren **N**och tans
vinde ic binnen mi seluen dat ich
legge op den outaer dyns loues **W**at
du die mit onsen gheuen niet ghe
uoct en wardes **D**u wertste bet ge
payt mitter offerhande onser herte
Want niet en wart gode geoffert
dat rijcker is dan den goeden wille
Heuē broeders dat is een goede wille
dat wi alsoe ont sien den wed' stock
die enen anderen geschien mochte
als ons seluen **E**n alsoe vbliden vā
ons euen kerstens voerspoede als vā

ons seluen dat wi waren sellen dat
 ander lude schade die onse si En and'
 lude gewin die onse achten dat wi
 onsen vrient niet om die werelt ma-
 om gode minnen En onsen vrant
 minnende vdragen Dattu di niet
 en wilste hebben gedaen En dattu
 nyemant ontseggen en selste dattu
 gerechtelic begreeste dat ment di
 doe En niet alleen nu te helpē d'ij
 euen herstens noot nae dyne macht
 Mar dattu oec hem souste wille
 vorderen bouen dyne macht Wat
 dine is rycker dan dese offerhāde
 die siele in dien dat si aldus offer-
 de gode haer seluen inden outaer
 der herten doot **wt cantica**

Du hebste mijn herte gewont my
suster mijn bruur hier of seu die
 yn nige leraer **gilberty** Wat mirahd
 is dat broeders en sellen niet wa-
 m

nen dat die siel salich is die daer
doer stert en doer gaet dat herte oñ
heren ihu cristi mit yuniger begeer-
ten **I**hu die begeerte is te maec
scarp vrechtich en waerliche ge-
weldich der minnen die daer
aunyt en doer gaet dyn godlic-
ke herte: recht als dat scutte doer-
gaet die leuer **W**at wonder ist
al hi dat ryck der hemelen gewelt
Wanneer dat die coninc der conin-
ghen gewont wart het en is niet
te v wonderen dat die minne in
allen dingen wonder ghewracht
heeft **W**anneer si du danige dingē
weret ind borsten cristi ons gesot-
makers **E**n wil oer niet sparen
dinen brudegom te schieten mitte
scutten der yuniger begeerten **E**n
en wil in desen salien niet lauvelic

hen wercken **E**n en laet di niet ge-
 noech sijn dattu hem eens wonste
Wardingely soe schiet hem die
 ene wonde op die and' **S**ulich bistu
 ist dat dyn scatten of pelen in hē
 gheest werden **H**ier om o des ewi-
 gen vaders dochter en sijn enen
 ewigen soons **w**tūwen brunt en
 des heiligen geests vriendinne **E**n
 begraede ruste mijns herten alsac
 ouer herdeliche lief **V**an welchen
 du biste gemint: en die altemad
 is minne **W**es hem trouwe die de
 trouwz scher **E**n als di yet weder
 noets ontmoet ontfae dat als ee
 gulden bant **D**aer hi di mede mach
 trecken totter minnen sijn soons
En allehant verheffe di al heel
 neygende tot sijnen trecken: ende
 bereyt ouer mits **d**ancbaerheit

en v duldich; dyns herten dattet
meer mach werden getoghen: mo-
kende naersteliche wat salicheit
god wil wercken in dyn siel ouer-
mits syn trecken **Barnardus**

Sinke barnaert seit **W**i hoe lan-
ge sel ic den creatueren dienen en
mijn vryheit verliesen **W**i hoe
lange sel ich van vreemden dingē
weten en mijns selfs vergeten **W**i
hoe lange sel ic leuen inder tyt
en steruen inder ewich; **W**an be-
geerte een volcomen mensche te wer-
den soe hout dese ses punten **E**n
eersten selstu di aernstelicken hou-
den in bedinge **W**ant onse here
selue seit **A**l die daer beden sellen
ghoert werden van gode **J**a die
daer bidden als men sculdich is
Dat and' dattu gaern enich

selste sijn want onse here spreect
 in cantica Ich wil myn bruyt voc-
 ren in die woestine en daer wil
 ic mit hoer spreken Du selste weten
 dattu nijmermeer gerecht en esche
 en wartste mitten creatueren

Daer om pijn di in encheden te sij

Dat derde is du selste veel swy-
 ghen en sijn in hoeden van veel on-
 nutten spreken en van stouken ghe-
 laet Du selste weten dattu nijmer-
 meer soe die ydeliche en deneste of
 en spreeste: of en wouste ydelich ge-
 laet du en vheeste drie genade van
 dien dat di die here gegauen heeft
 of dat hi di geuen soude dat si di
 niet en werden En weet dat voer
 waer wilstu geern en veel clappē
 van ydelen en onnutten dinghen
 du verlieste alle die genade die

di god daer soude Daer om hoet di
mit groten vlyte van allen ydelen
en onnutten woerden en werche
Want si berouuen die siele van al d'
genaden die die men sche van gode
antfangen heuet ¶ Dat vierde is
Du selste di hoeden van alre waer-
licher genochten mit al der crach-
ten dynre sielen Ja van allen din-
gen die daer wart trecken mogt
Weet dat een heilich man geset
heeft dat nyemant vleysaliche
troost noch genuchte geschien
en mach sond' gesseliche sende
Ja daer lichaemlic troost an leg-
gen mach ¶ Een leeraer seit Die wy-
le dattu dyn heere heerste tot crea-
tueren al die wyle vliet god van
dynre sielen an rechter ghenaden
Daer om hoet di van alre weer-
licher liefsten mit groten neerst En

weet dattet een recht v̄giffenisse
 is des duuels Daer hi menige siele
 mede v̄gheuen heuet. ¶ **D**u vyf-
 te is dattu di seluen oeffenen sel-
 ste in rechter oetmoedichz van
 herten en van lichaem. Als dattu
 gaerne v̄smude cleder draghest
 En dattu dyne reden: dine begeerte
 dyn werke en al dyn wanderinge
 alsoe oeffenst als oft u alle tyt wā-
 deren en wercken soudest voer de
 ogen gods. En daer om wes nau-
 stich en gestadich altoes inder oetmoe-
 dichz en in heiliger conuersacien
 en in volhardinge. Want sond' dat
 en mogestu nijmermeer een volw-
 men mensche warden. ¶ **D**at selste is
 daer du mede voer gode bekent wer-
 dest. Dat is suuerlyz van herten en
 van lichaem. Als onse here selue seit
 inden euāgelio. Salich sijn die ghe-

ne die reyn van herten syn want
si sellen gode sien **D**aer om wes na
crstich in allen tyden dattu god in
dync herten hebste mit gedencke
nisse mit dancke en mit loue al sy
re godden: synre lieuen: en synre ewi
ger minnen tot allen menschen

Dat is dat claere luttel spiegel
en dat lieflichste soetste beelt oñ
heren ihu **w**ist dat hi ons allen
voer ghedrager heeft **E**n dat hi vā
ons allen begeert **E**n een gestelic
mensche sel syns selfs nauwe waer
nemen van binnen **E**n swigen en
hoeren wat god in hem spreekt
Hi sel vlien alle onlede en menich
uoudichz: en rusten mit god in eni
heit **H**i sel syn sinne besluten voer
alle ydelh; **E**n gebruiken godliche
tegenwoerdich; in allen tyde en

114

op allen steden **H**i sel syn eē in woē
re syns selues: en minnen waerh
van herten en vrede van conscien
rien **H**i sel syn sachtmoedich en oet
moedich van herten: en godlic in
allen synen wanderinge **H**i sel
alle dinc van gode ontfaen **H**i sel
god minnen in allen synen weer
ken **H**i sel altoes staen op een oet
moedige vertheyen syns selfs tusshē
hem en god **E**n laten hem onder
god en onder alle menschen **E**n
godlic mensche sel sonder ond' lact
aensien die goede en volcomenly
gods **E**n deynly en onvolcomenly
syns selfs **E**n denken dat hi een
mensche si onder allen menschen
Hi sel hem nauwe behoeden voer
eygen behagen syns selfs en vaer
seltheit der natueren **H**ien sel

oer niet meer van hem selue hou-
den dan hi van hem seluen haet
Hi sel alle tijt beginnen eens nuwe
leuens en oeffenen hem altoes in nu-
wen dueghden en in nuwer weerdig-
heit **H**i sel hebben weynich woerde
en veel leuens **H**i sel begeren ghe-
laten en ongeacht te sijn van alle
menschen **H**i sel grote consciencie
hebben van cleynen gebreckē **H**i
sel hem alsoe houden dat hi gods
nijmermeer en gemisse in sijne sie-
len **E**n dat alle menschen sijns ge-
bekt warden **H**i sel al sijn wer-
ken op haer volcomenste werckē
en sijn dien genoech dat hi vstaet
Een god minnende mensche en sel
geen dinc doen inder tijt dat hē
rouwen inach nader tijt **H**i sel
hebben in langē liden een stede

verduldicheit **E**n in groter menich-
 uoudicheit een v'sament gemoede
Hi en sel niet eygens hebben inder
 tyt noch gheen verkiefen inden di-
 ghen **H**i en sel in hem niet laten
 comen dan god **H**i sel hem houde
 of gesayden van allen menschen
 en ledich van allen ingetoghen
 beelden **E**n veyen syn gemoede vā
 allen toevalle **E**n ontfaen den in-
 ual syns hemel'sen vaders sonder
 onderlaet in synre sielen **H**i sel hem
 dicke oeffenen en spieghelen in dat
 waerde beelt ons heren **E**n merckē
 of hi dien gelijck si of ongelijck
En gauen allen menschen goet exem-
 pel **H**i sel gewaerich syn in synen
 woerden en gestichtich in allen sy-
 nen leuen **H**i sel aensien synē oer-
 spronc daer hi sonder middel wt-

gheuloten is En heren hem weder
daer toe mit allen naerste hi sel
aensien en merken wat hi is en
wacu hi gromen is en waer hi ho-
ne sel En merken wat hi doet ende
wac om En bliuen gestadich in da-
ducht tot inder doot **Nota**

Dijmermeer en coemt een mensche
tot wacachtige vrede eer dat liden
syn vrechde is Arbeit syn ruste is
Versmaechz syn ere is Armoet sy
rydoem Verlykenis syn troost is
Steruen syn leuen is

Van vier punten daer beginne
de menschen voerhoudich in we-

Dat eerste is dat si vāsen sellen
dien wille daer si eerst mede
in quamen tot geesteliken staeten
vander vrechz doe si nuwelic die
werde kennamen niet en y lauwe-
Dat ander is daer die beginne

De menschen voerhoedich in wese
 sal is dat hi niet beroert en war
 de van quaden exempel der gte
 re die quack doen **D**ien en selstu
 niet naeuolgende sijn **D**at der
 de is daer die beginnende men
 sche voerhoedich in wesen sel is
 dat hi hem naeuweliche hoede te
 oerdelen ander lude wercken **S**o
 derlinge als hi niet en weet om
 wat sake of om welcher aedacht
 si geschien **D**at vierde daer be
 ginnende menschen voerhoedich
 in wesen sellen dat is dat si niet
 gebroken en worden mit weder
 sloet of mit bewring **W**ar dat si
 dencken dat si daer om ghemmen
 sijn dat si alle dingen om god wil
 len liden die hem in desen leuen toe
 romen mogen **W**t perfecty genomē
Het sijn somige gemene vade die

sonden te verdriuen en die duerch
den te vercrigen En sommige so-
derlinge pade tegen elke sonderlin-
ge sonde En sommige die den me-
ste haesteliche en volcomeliche ley-
den tot gesontheit der sielen En
sommige traechlicher en onvolco-
melicher Die starckste rade tegen
alle sonden sijn dese Die eerste is
armoede dattu in allen dingen
armoede lides Niet alleen van din-
gen die du begeerst Want alsul-
gebrec hebben wel die alre ~~beste~~
menschen vander werelt die meer
begeeren dan si hebben ~~Maer~~ dattu
gebrec lides in dien dingen die du
van node behoeues in eten in drie-
ken in cledinge: in herberge: in ge-
sinne en dier gelijck ~~Die~~ and' is
v'smaetheit der menschen dattu

ver sumact wardes en snode geuekent
 en niet gheacht En in ghenen dingē
 sonderlinghe gheert en wardes **M**er
 dattu confuse lides en gelasterwer
 des: **o**ec die wile van dynen vriende
 ter tyt toe dat die opblasinge der ho
 uerdien in di gedruet wurde En siet
 thu niet hoe veel die broot bedelaers
 geduldclike liden vanden rycken dat
 si niet en daden. hadden si rycheit en
 eer. **D**ie derde is scharpe meester
 sarp dattu gedrongen wardes te
 doen dattu node doeste: En te laten
 dattu geerne dedes En niet te hebbe
 dan datmen di gheuet **N**iet te doe
 dan datmen di hiet **N**och spreken
 noch wesen dan nae eens anders
 wille En datmen gheen dinc di en
 vgeue **M**er wattu ver sumes dat
 men dat scharpelike berespe theert

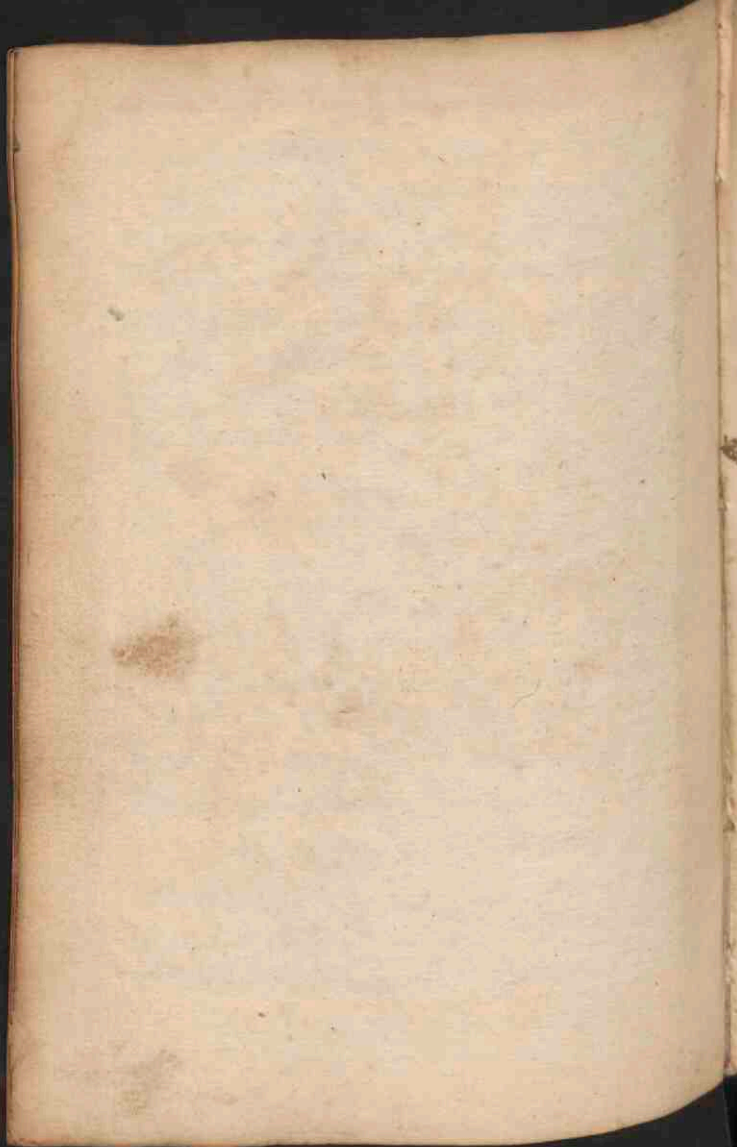
die cronicheit dyns eygens wille
volcomeliche tot eenre rechter for
me in di ghebrocht werde Die
vierde is een vureendinge van
waellicher geselschap Want gelyc
als water dat geroert en onclac
is clacere wart alsment set al des
gelyck wart een mensche suuer
en clacere en min beweecht tot een
schen dinghen wannec hi ofge
sceden is vander werelt En mach
te bet hemeliche dinghen begheren
en clacelicher verstaen en lichtel
ker daer an hangen mit synen ge
dachten Die vyfte is gedachtich
gebet Want dat gebet verheft de
mensche bouen hem seluen tot go
de En vercrycht van hem medecij
tegen sietheit synre sonden en ghe
sontheit in ducheden Die seste
is een ygelicke castijngc of tribu

lacie des wederstands **A**lle arbeit siere
 te persecucie beuoringe quinet ghe
 vucht en deser gelycke **W**ant recht
 als een vils metael purgicet ende
 tlaer maect **A**lsoe vdrinet tribuac
 en druck den roest der sonden **E**n
 daer of scrift sinte **G**regorius **D**ie
 volcomelicke vwinnen wil syn ge
 brech die sel hem pynen die casty
 inge synre reyninge oetmoedlic te
 den gen **W**ar ist dat int eerst bitter
 is tegenheit te liden van dage te da
 ge wartse lichter oümits gheuoente
Soe dat die mensche ten lesten niet
 en acht **W**ar dat huse mint om oer
 baer synre salicheit en gesonth
 synre sielen: **D**ie hi geuoelt dat haer
 daer of roent **G**helyc als een draet
 dien die meesters setten die eerst
 bitter is **E**n alst vleysche vdoet

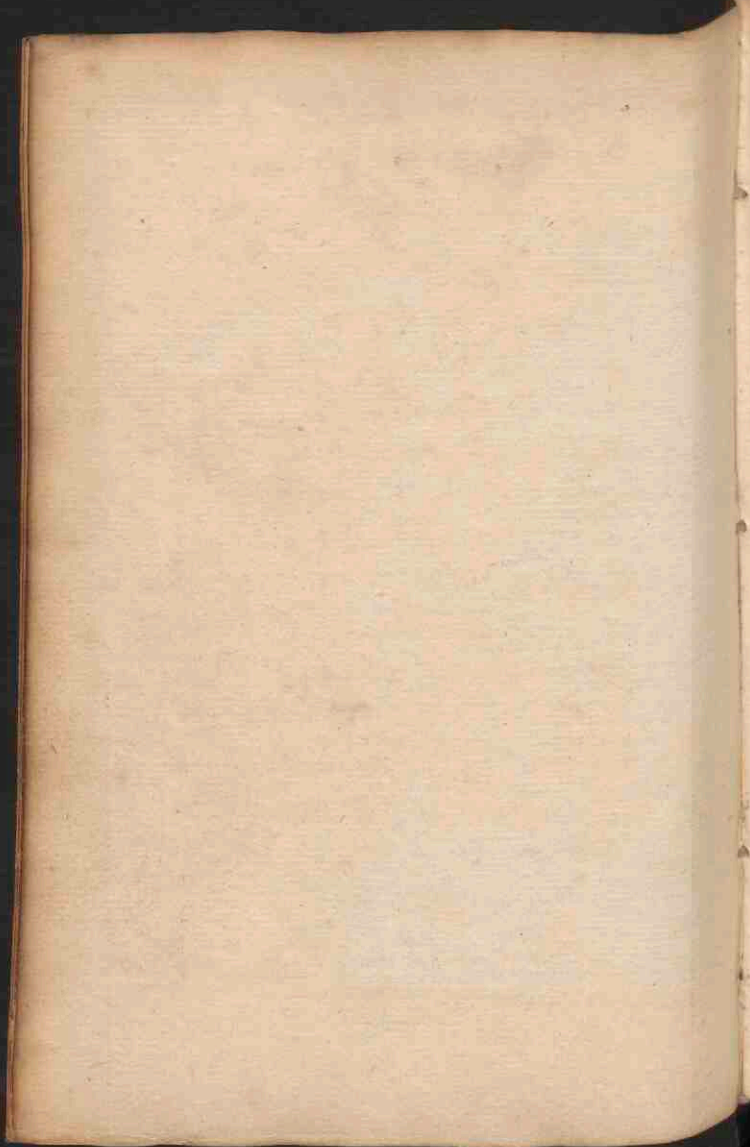
is niet wec en doet **Maer** vdenst
ouuloedige humoren **En** daer om
badt die pphet **proef** mi here en
besoech mi: **W**aric mijn nyere en
mijn herte **D**ie seucnde is een sta
dige ouerdencken der doot en des
loons onser wercken **En** dit doet
die sanden ontscien en in duechden
bliuen **W**ant soe men medeyng
uet contrari gheneest mit contra
ri **A**lsoe warden die gebreken ge
ganset mit contrarien en medici
nen der oeffninge: alle houet die
mit getmoedicheit **G**ulsich; mit
saberheit: onlytsaemly; mit tegen
heit **En** des gelycs van allen an
deren gebreken --

Dit boeck is hoemen min en gheschier
doden Aruen sal Dat 3 mpittel

Inden menem des vaders des soons
en des heiligen geests **A**me die
leuendige leuende sullen di belien
Dit waert sprach tot god die coninc
ezehyas **D**ien leuenden god sal sijn
creatueren louen en belien **V**nardg
die gene die niet alleen inden vley
sijhe leuet: mar oec inden geeste die
sel di belien **W**ant god en is niet der
doder: mar der leuend' **W**ant hi is
dat leuen seluen **E**n leuende in alre
volcomenhe; bekenet hi en mint hem
seluen ^{en alle creatueren i h; selue} in sijn ongebeelde beelde: ende
ongespenne wysh; weet hi alle
dinch **M**it synen ongrondigen af-
gront van blider mildich; minnet
hi hem seluen en alle creatueren **D**en

vader behoert en scriuet men toe al-
le moghentz; Den soou alle wysheit
Den heilighen geest minne en alle
wt vloyende mildich; **E**welic heeft
god leuende werken ghevrocht in
hem seluen van hemmen minne en
van vruechden **E**n is wt gheuloyt mit
rijcken gauen in allen creatuerē **W**ar
een goet als die meester der nature
seit: hoet ghemeenre is en wtuloyen
der en godlicher is **E**n eerst stort god
hem seluen in syn godlike inruenen
of vynen inden heiligen of en gelen
Als sinte **D**yonisijs en and heiligen
van hem spreken die gode naest en
gelyest syn **E**n die neggen choren
der engelen die storten voert dat
ontfangen goet ned waert **D**at ne-

ghende in dat achtende **D**at achte
 in dat seuende: en alsoe voert **T**en
 lesten nider wart heren si hem mit
 drierehande werck **W**ant si suue
 ren: si vlichten en si volmaken die
 naeste geesten onder hem **E**n wat si
 bouen ontfangen dat senden si voert
En bewegen drie sijn daer mede haer
 naeste ghebueren onder hem **W**ant si
 suueren daer mede **N**iet dat si hem
 enige smecte of nemen daer si geen
 en hebben **W**ar si bereyden daer
 mede tot mere suuhy. **H**oe groot si
 niet en hebben **O**p dat si totten
 doem sijnge daghe toe ghelycken of
 wassen en toenemen moghen **E**nde
 daer toe malanderen vorderen in
 puerheden. in claren licht ende
 kennisse ~~in lichte~~ **E**n alsoe tot

Dier puerh3 van minnen mogē comē
en volcomen mogen warden Tot welc-
ken si haerer tocher tot gode in hoc-
ren eersten beginne deden En op dat
si in die grade der caritaten en der vol-
comen3 wassen in onderseyt in ken-
nisse. en in wercliker minne: in dan-
en in loue tot gode Daer si toe berey-
ghewest hebben van haer eerste to-
cher die si van gode deden En daer si
mit veyen willen hem seluen ontfan-
lich mede gemact hebben ¶ Die ned-
ste engelen die vloyen voort uder ind'
haliger kercken En si vmanen: si beref-
pen en vclaren En volmaken dat
menschelicke geslachte mitten gaue
die si van bouen ontfan En alle tyde
si opwert mitten brande der minne
in loue en in reuerencien tot gode
En offeren hem waerdelike sij en

milde gauen **A** die nederste die volgi
 vaderlike en hertelike die ouste **E**n die
 gode geestelic naere sijn en sijn ont-
 sandigste sijn: die vensen en bewegen
 die ghene die vorder en ongelyker
 sijn **O**p dat si crachtelic mit hem in
 gode maghen tyden mit gunst ende
 danckbaerly **A**lle menschen hoert toe
 te werken opwert tot gode **E**n ond
 hem tot sijn passien en onduchde te
 leren kennen en te vwinne **E**n besy-
 den hem tot sijn euen mensche: en gief-
 telic en tytelic onderstant te wesen:
In hem seluen daer gode te soeken
En hem in gode pijnen te vinden **E**n
 hem te leuen **E**n om hem en in hem
 sijn selfs te steruen **J**ob sat die men-
 sche is geboren totten arbat: en den
 vogelen ten vliegen **H**ier om staet
 ons allen te arbeiden **V**ant die gear
 die als een beeste opter aerden wa-

deert en wercht goede ghevolofde
werken naeden wtwendighen mensche
Maer naeden inwendigen sinnen sijner
meninghe **G**od is sijn ere en vrede: Die
is ghelijc mitten menschen **W**ant hi is
een eertsche lichamen en sinnen als ee
beest **M**aer oec een hemelste reden:
een vrien wille in enen onsterflichen
gheest als een engel **M**er die nauwe
nootkruste nemet opter aerden **E**n da
sijn gemoede oprecht: en daer niet ru
sten en mach **M**aer altoes die vlucht
sijner heker begierden op boert totten
ewighen **D**at is een vnuustich of ver
standel voghel **D**ie is gheboren en va
god voren te vliegen **D**at gheen ar
beit en hiet om dattet opuaren solaf
lich is **M**aer daer is arbeit in dien
dat die vogel niet wonen en mach
inden hemel **M**er sijn sterflich lich
aen beswaert die vlucht der sielen

Dat si die wil mit leide ind' aerden
 onsalichlich rusten moet **D**ie bouen
 alsoe gaerne .ya pynlic die ruste na-
 me Want dan god en alle creatuere
 natuerlich in werke ^{syn} **E**n die creatu-
 ren natuerlich haeren scpper minne
 en dienen **E**n des leuenden scppers
 gheboden hour . alle dat in hem en va
 hem leuet **E**n segghen **W**i die leuen
 benedien den here **E**n alle dat in he-
 mel en in aerde is dat werchet of
 laet hem werden **A** **D**ie vogel dat
 is die geest des menschen die tot ee
 inwardsich leuen gheeyfchet is **D**ie sal
 op vliegen ten hemel **E**n hem pynen
 als die swaluc al vliegende in gode
 mit vuerigher minnen en mit heete
 liker danckbaerhy : dat aes syns arme
 sachs soekende **M**er want die leuen-
 pige creatuere den leuengheuende god
 leeft inden geest ende inder waerheit

mit leuenden wercken van buten Ende
mit leuenden eenst van binnen **W**at
doet dan gods een geestelick doot men
sche die niet en wercket van buten: sla
pich vsumende ydel ongestadich onpuer
ongelaten van binnen is. **N**ae dien dat
god een werkende god is **W**ant den god
lichen parsonen eygen is te wercken
van binnen in hem seluen: van buten
inden creaturen **H**ier om des mensche
siel ghebeelt nader heilige drienoude
ch sal wercken **E**n volgen nae mit haer
ren crachten dat godliche voerworp d'
heilige drienoudech **D**aer si nae ge
beelt en wtgeuloten is **S**i sel mit die
macht des vaders daer si alle dinc
in vmochte. **H**adde si gans betrouwe
in hem haer seluen ougacn en vsma
den **E**n alle lyden en swaerch te lide
Op dat niet die almogende hant

des vaders in haer vranct ~~wand~~
 schyne **Maer** si sel ind' almachtiger
 crachten gods daer alle middel drin-
 ghen en ouer middel voer gode **lae**
Si sel alsoe mitten vader alle mid-
 del doerliedende comen totter wijsz-
 des soons **Soe** dat hoer gheen hin-
 der noch onlede stoeren noch ontur-
 den en mach **En** soe mach si stille
 staen van binnen en werden en rus-
 te gods **Want** hi rust in vrede **En**
 si sal een spiegel syn daer die wijsz-
 gods in spiegelen sal **En** si sal haer
 weder spiegelen in dat spiegel sond'
 alle vlecken **Dat** is in syn wijsheit
En in deser wijsz sel hi gode leren
 kennen **Die** nyemant waerlich en
 kennet hi en moet hem trouwelich
 minnen **En** soe sel hi mitter minne
 des heiligen geests soe puerlich t

die ewighe drievoudich heren Dat haer
gheen v gundiche noch valsche minne noch
gheen cracht noch pyne v leyden v wi-
nen of ondertriden mach **Si** sal oec
die waerly en alle noottruffige ond-
scryt soe claerlich bekennen van die
wyssheit des soons Dat haer gheen
bedriechnisse swaerlic of lange sal
moghen v blinden ¶ Nu yemant mocht
te seggen **Je** en ontsie niet dat liden
Mer die onlede inden liden **Neen**: of
sagestu gheen liden. het en soude di
nendacht en toeker niet mogen ne-
men **Mer** wanttu liden ontsietste **Soe**
werdestu vanden liden becomert en
v beelt **Dies** wardestu qualic onle-
dich en onuerdet **Dattu** van binnē
blint en ongefact en woest wardeste

Daer omc hout di stille en vredelic
 En pijn di seer souelic puerlic en
 blidlic gesatelic inwart te gnen
 En di daer voer die waerh; te hou-
 den En stoppe dyn inwendighe oren
 voer dat beclagen des wtwendigē
 menschen **W**ich die vrucht en salu-
 h; en vrede die gelegen is in ver-
 duldich bliden liden: en daer inwert
 te tijden En den geest xpi te volge
 tot synen vader En hoe seer wond-
 lich behaechlich gode en al synen
 heiligen vblit dat doerdringende
 vrolich onghetuefelic liden **D**aten
 mich geen tonghe vstellen hoe seer
 die mensche den sone gods daer me-
 de eert En hem daer mede gelijck
 wort **A**lle goet is in god om dat
 te tonen En want die ducht des

liden en willighe armoeden inden
hemel niet gesien en wart Daer om
woude god ind aerden in eenre ghe-
leender natueren ons toenen dat hise
vbuergen in hem hadde Al en mocht
te hise in synre eygenre natueren
noch inden hemel in ghenen stat
noch in geen stat of wisen daer to-
nen inden wercken En hier om
woude hi ind aerden alre eerst in
den wercken bewisen En alsee daer
erst voertbrengen en leren Op dat
wi hem mit vrechden in liden sau-
den naelopen in dien duchtiden die
hi opter aerden ond' ons eerst voert
gebrocht heeft en inden wercke be-
wyst dat syn armoeden vsmacht
en liden oetmoedich en vworpe
Och hoe weerd soude **ij capittel**

ons wesen onse buerynnē en lants
 vrouwen en onse susteren Die van
 onsen scoppē onsen broed gemacht
 hebben En hebben hem ons gena-
 gelt anden cruce der pijnen: en aē
 der calupnen gebonden mit drie
 cluſtigen banden der ſtarck' wiſer
 minnen Dat hi ons nimmer meer
 begeuen en mach Noch ontgaen
 in onsen liden en armoede Want nae
 den ghetuych des ppheten Soe is
 die here biden genen die bedruet
 van herten ſyn En onse here ſpreect
 seluer Dese dingen heb ic in voer
 gheset: op dat myn vruechde in
 ic si Veruolginge en perſecucie
 heeft hi alle synen nae volgen
 voer geset Want druck ſeldi ind'
 werelt hebben: ſpreec hi: **mae vrede**

in mi **E**n als si mi volgen hebben:
dien si sonderlinghe menen **S**oe sul-
len si in oer volgen: **D**ie mijn gees-
telicke leden sijn **D**e troost gods
seer noot in desen kerker alte groot
Waer om stadtiget god op in druck
gebreck en menich quaet **D**at sijn
natuer tegens gaet en alte ongher-
lych is **D**at doet hi wter minnen
vriet **D**at hi die puer se van binnen
kere ter vuerchden bate **E**n buten
yaget den ynren staet **D**aer toe leert
sijn lessen **O**p dat die ridder niet
swaer soude sijn ten stryde te come
tegen alle vianden **S**oe gewaerdich
de hem die coninc soud' vley selicke
wapen naect en bloot te velde te w-
men tegen den genen die coninc
is ouer alle die land' der houde

Die een be ginsel is alles quaets
 En daer om een moeder is ge hick
 Van allen sonden **T**egen desen ro-
 mine der logenen en tegen alle son-
 den die hi voert gebrocht heeft wt
 die moeder der hou dien **S**oe heeft
 hi mit oetmoedichz en v duldicheit
 gestreden **E**n hi heeft lieuer oetmoe-
 delich raden schyne laten vwinne
 dan hi mit machten. of van die
 stryft te vlien hoemoedelic dat velt
 behouden. of scandelic hem geuloe-
 gen hadde **O**p dat nae dier tijt
 nijmermeer int heere des mensche
 en quame blotichz of anxt voer
 liden en voer ~~lijden~~ strijden **A**ls dat le-
 uen voer die doot gestruuen is
Sullen dan die dode om ewich le-
 uen niet willich lich en sachtelic
 steruen **S**eker dat hemel se leuen

en hadde hem niet ghegeuen in een
re doot **D**it duerde van dat hi ont-
fangen was hent dat hi den geest
gaf **W**ant hi was altoes syns selfs
gestruuen nader menschy in gode **E**n
stont vast in die wille gods **I**nde
heest hi gesinnect in sijn menscheyt
Op dat hi ons woude leren liden
En mit liden comen bouen lide **M**er
niet om liden principaelic **M**er om
niet te liden heest hi ons leren lide
Want hi soe recht mit en vol vreu-
ghden is van natueren **D**aer om
scheent of hi hem gesaemt hadde
op synē creatueren te shiden: **D**at sel-
ue nochtans dat hem noot was: **D**at
si alleen vdiect hadden dat sijn na-
tuer onnatuerlich was: **H**i en had-
de eerst selue exempel ggeuen **D**at

wi ons daer nae nijmermeer van
 liden ontsuldigen souden **E**n aldus
 soe woude hi ons dat liden soet en
 vrechtbaer maken dat ons daer
 nae vlangen soude **D**at te voeren
 ghehact was als die helle **W**ie sou-
 de hem voort meer scamen der w-
 nineliker clederen **x**pi **W**ie staent
 hem des leuens syns scappers **d**ā die
 geen deel mit hem hebben wil **D**ie
 hem niet nae volgen wil totten cruce
 die en wil mit hem niet veruisen
 noch ten hemel varen **W**ie en wil
 niet droeuich mit hem syn: **d**an die
 die hope vloren heeft ewelic mit
 hem te vbliden **N**o hi en meent
 gheen liden int liden dan minne
 trouwe edelhy suuerhy: **e**n cē stave
 onueruaert doer liden: **t**hent men
 coemt daer gheen liden gelangen

en mach noch volghen **M**aer daer
is alleen vrede en vruechde **O**p dat
syn vruechde alleen ons is en volco-
medich in ons si **S**yn vruechde dat
die heilige drievoudich; die is troo-
stelic in ons **A**ls ons gheen liden
en vswaert **E**n gheen waerlike of
vleschelicke wijsheit en verblint
Noch gheen vreemde minne en be-
smecte ons inder minnen gods **E**n
xpūs wil oec in ons wesen **W**ant
sullen wi vruechde in synre godh;
hebben **S**oe moeten wi ons oeffe-
nen in syn leue en leuen **E**n hem
nae volghen **E**n eertse genuech-
ten te vsmaden **A**rmoele sander
vspreck niet te achten **E**n onse
wtwendigen mensche te slaen aan
den cruce syns leuens en lidens

Op dat wi van wtwendigher bitter-
 heit; moghen haesten tot geestelic-
 ker bliscap En van wandelbaer
 onuerde tot stadighen vrede En van
 solacs des vleysches tot solacs des
 gcestes Als hi sprach: inder werelt
 is druck en onuerde In mi suldi vrede
 hebben Maer sullen wi desen
 vrede behouden moghen En den le-
 uenden leuendich moghen louen
 Soe moeten wi vuerich wacker-
 nerstich en voerhoedich wesen En
 onse minne bewisen van buten mit
 ten wercken Van buten en van bi-
 nen leuendich oeffenen: roepen: soe-
 ken: cloppen: karmen: slagen: biddē
 begeren voer onse sonden: en voer
 leuende en voer doden En voer alle
 state Wgint op geoeffende minne
 verout lichtelic Sint Gregorius

seit **G**rote werken doet die caritate
daer si is **M**er vsumat si te werde
soe en ist gheen caritate **S**ijn wi
dan traech vergetende lichtelic ge
hindert **D**an mogen wi weten dat
onse minne gheen niet storch en is
En daer om soudse lichtelic gebro
ken en ghemiddelt werden vante
genh; **D**auid seit **H**ere die doden
en sullen di niet louen **N**och alle die
neder climmen ind hellen **M**er wi
die leuen benedien den here **W**ant
die lichtelic ueder geslagen sijn en
inwendich traecht en lust vliessen
die vliessen haeren sepper. **D**ie god
is der leuender **G**od is in ernst
en vromicheden te dienen **b**arnel
lich en ouer ueert **D**ese sijn als
dode luden voer gode die ewelick
werket leuende werken **E**n het is

nauwe waerdich yet van gode ghe-
 acht te wesen dat si in desen lomere-
 gen slapende leuen doen. En alte-
 geringhe vallen si in die helle der
 mishopen of der dootlicher sonden.
 Want soe wie die cleynre gebreken
 niet voerhoedet die vallet allenchē
 in die grote. **H**ier om sullen wi al-
 toes van nyet aenbake en nemen
 onse crachten vanden leuenden al-
 machtigen god. **O**p dat wi hem mit
 ten leuenden heiligen als leuende
 luden en niet als doden mogen lo-
 uen dienen kennen en vresen. **H**ent
 wi comen inden lande der leuender.
 En hem en synen ewich leuenden
 heiligen sonder eynde behagen mo-
 ghen. En syns gebruiken in leuend'
 minnen en mit coninck rijk der le-
 uend'. **D**aer wi leuende stenen mactē

wesen der nyer stat van ihrlm vā
ewen tot ewen **Ame in capittel**

Alsich sijn die daden die inden he
steruen dit woert woert Iohā
nes euangelista toegesproken Gelyc
dat inder natueren is dat leuen voor
die doot **Eñ** nae dit sterfliche leuen
is een korte doot **Eñ** nae beyden eē
ewich leuen vol glorie eñ weelde
Soe ist eerst inden geesteliken staet
Eerst in een leuen in gracen dat
begint geerne in linclytelike vrese
het neemt toe totter hopen des ewi
gen leuens **Eñ** wert volcomen in
starcher wisen der puerer minne
Want wi in sonden ontfangen eñ
geboren sijn **Eñ** ons die sonde onge
stidich maket **H**ier om sijn wi vā
ingeboren gebreke bereyder twewer
ken dan te rusten: eñ tot onlede

dan tot vrede: tot wt dwalen dan
 wt in bliuen. **E**n want wi van na-
 tueren gheneyget sijn te leuen. Ende
 men in leuen onder seeyt en meniger-
 hande dingen oeffent. Daer wi van
 natueren toe gheneycht sijn. Want die
 meester van natueren spreect dat
 alle menschen van natueren begeert
 te weten. Mar die doot en begeert
 noch te weten noch te hebben. Hier
 om sijn wi natuerlic geneycht tot
 een leuende werdelike oeffeninghe
 en begriyp. Mar ee steruende oeffent
 ge en een geestelike doot te oeffent
 in desen leuen: dat is tegen natuer
 en haer doot. Want het is een ster-
 uende leuen. Dies die natuer niet
 en wil steruen. Want ons dat ster-
 uende leuen alsoe seer tegen is. Hier
 om woude dat leuen steruen. **O**p dz

hi ons woude cū mochte gesont ma-
ken **E**n prisen den heiligen doot
ons selso cū alre eygenth; **E**n als wi
mit hem heilichlick waren gestorue
Dat wi dan saluhlic mochten opstaē
mit hem vry cū los vander doot der
souden **E**n dan weder leuen mit alre
volcomenhy; ¶ **O**er want die minne
een geestelich vuer is. cū **S**tarch is
als die doot **E**n dat vuer dat weest-
lichste element is **H**ier om en mach
die minne van natueren niet rustē
Maer ruste is haer die swaerste on-
ruste **E**n hier om is die minne seer
gheuecht tot leuend' begoeueliker oef-
feninge cū die stadelic te hebben: cū
daer niet an ghehindert te wesen
Want sulch hind' is hoer tegen als
die doot ¶ **M**aer nu selmen weten
dat sōmige menschen sijn werelich

van naturen **E**n sacht en wech wie-
 delich minsaem **D**at is ghevinge be-
 wegheit te minnen **D**ese werden die-
 ke haestlic beweget tot godlicher
 minnen **E**n ghevinge barnende en
 vuerich werckelic en woedich in
 oeffeninge der minnen **E**n die somich
 van hem menen god puevlic sond'
 enich waer om te dienen **E**n die
 meninge coemt hem wel wt bewe-
 ginghe die si van binnen hebben tot
 hertlicher minnen **E**n wt lust en
 smaech tot god en totter duecht **E**n
 want si voelen die **d**edelheit gods
 en die hoechy sijne levinge en sijn ge-
 boden **E**n hier wt coemt hem een
 hete begeerte wille en meninghe
 tot gode **D**at si ingaen al barnen-
 de **E**n droncken warden van die
 crachtighe wijn der ewiger mari-

taten **H**aer meninge en comt hem
niet alleen wten viden: of wt redelic
vhiessen der duecht **W**ant si eerlicste
ghestadichste en meest geprijst is **W**at
dit dient den mensche alte licht tot he
seluen **M**er hier mede gaen si naere en
dieper **E**n wimen totten oerspronc en
totten wesen der duecht **D**aer wordē
sife ghewaer en geuoelense **E**n die
godlike cracht doer spijstse en doer ghiet
se **D**at si hem heren van allen pfit
en vrucht der duechden tot haerē we
sen **E**n noch en rustet hem geen heb
binge van duechden **M**er si treden ou
wt alle hebkinge: **w**t alle gauen en
rycheden bouen kennisse en ondersaeyt
En en rusten niet **M**er si vlien mit
ousprekelike begeerten totten here der
duechden **D**ie een begin en eynde alre
duechden is **D**aer comen si alsoe ydel

en hongherich; En brengen alsoe wy
 den hungerigen begeerte dat hem hemel
 noch eerde vullen mach Ja al worpe
 god daer in al dat hi ye gewrochte. Het
 en soude die begeerte niet moghen v
 saden. En haer hem meer ontmoeten
 hoe hi hongreriger wart naden scapp
 alre creatueren Die hem alleen v
 den mach en ontmoeten Dit onuer
 sadeliche afgrout en dese geesteliche
 helle Want die geest die hi syns selfs
 ontfaelic gemaakt heeft dien en
 mach hi anders nergent mede ver
 saden dan mit hem seluen Mer soe
 lange als die geest alleen in beger
 liker minliker oeffeninge staet Soe
 en mach hi niet erigen daer hi nae
 inghet Noch gebruiken dat hem beha
 get En dit is om twee reden wille die
 eerste wemt van een huda dat hi
 seluen doet Dat is hi soeket veni

ghe mit gode en ruste in hem mit on-
ruste der werlicher oeffeninge En mit
middel des begrens en verlangens
En als twe dinghen sellen venicht
warden die moeten sonder middel
malander ghenaken En dat in stadi-
heyt rusten sal dat moet stil en effen
wesen **M**er dese twe hunderen heuet
dese begerende geest **W**ant tusschen
hem en god sijn sijn begeerte dat hi
mit god niet venighen en mach **G**od
eyndt van naturen twe dinghen daer
hi seluen blotlic en enuoudelic sijn
geuen geuen sal **D**at een is ruste en
stil; **W**ant wat stil is en mach niet
onbewoent bliuen inden wercken en
inden bewegen **E**n dat stil is en mach
den roerlichen niet onuerenicht wer-
den **W**ant daer si vngaderen daer
moeten si beyde rustelic of roerlic

wesen **E**n want god een onwandelbaar
 onbewegelic goet is **D**aer om moet
 een grote stilhe; wesen en een stille rust
 te daer hi hem seluen mede venighen
 wil **E**n hier om ist als die geest in
 inwendigen werken is. in begaeren in
 dengen af vlangan: in cloppen of in
 dringen: en in andere des gelycs gees-
 teliker oeffeninge die der edelre mi-
 nen natuerlich sijn **D**an en mach
 hi gode noch niet blotelic venicht
 warden **N**och in werken can hi ge-
 maken die godliche ruste **W**ant dat
 werck der begaerten is tusschen he-
 en die ruste **E**n hi is werckelic en in
 onruste. in arbeyde en in roere **E**nde
 daer om en mach hi den onberoer-
 licken god niet venicht warden **E**n
 want god in hem seluen die stilste
 ruste is en heeft die wesen mach

En die sielen die ouerrusten en die sa-
ligen alleen in hem ruste vinden en
gebruken **H**ier om seit die pphet vā
hem **I**n vreden is ghemact syn stat
En noch meer in synen parsoen **I**n vre-
de in dat selue sal ic slapen en rusten
Die godheit heeft dat selue **W**ant si
eenuoudich onwandelbaer en altoes
een mit haer seluen is: of in haer
seluen altoes gelyc is **E**n hier om mach
god alleen rusten op den gerusten en
mitten stillen **A**ls hi spreac doer ee an-
der pphet **D**at ander dat daer we-
sen moet daer god nae syn simpel
wesen comen sal: of daer men hem vi-
den of syns beuoelen sal bouen syne
gauen. **D**ie alle creatueren syn dat
is ydelheit en ledich; **W**ant alsoe
veel mach een vat weder outfuen

alst wtghift **M**ar soudmen eē quar-
 te wnters ghieten in een stoep. dat
 mer een quartt ontfaen mocht **G**oe
 moete dat vat ghedeelt sijn soude die
 mate daer in maghen **H**oe soude dan
 god ind' sielen die niet altemael ydel
 eū ledich en waer van allen crea-
 tueren **O**ec van synen gauen eū ge-
 naden **W**ant die niet god sijn mar
 creatuuren **N**iet datmen dan die ga-
 uen der dueyden of genaden yet ver-
 lieft **M**ar die sal hoer vheffen bouē dat
 voorwoep haere crachten eū bouē haer
 werdelichs eū bouen alle beelden **E**ū la-
 ten die onbeeldelic sündien in dat ne-
 derste deel **E**ū houden haer onübeelt
 in dat ouste der crachten **E**ū daer niet
 bi haer te houden dan eē onübeelt
 begeren eū vlangen tot gode: eū enē
 onüduligen honger **i**n god te wisc

En van hem ou ghenomen en venicht
te wesen **M**er die honger en sal in geē
ondersecht staen noch in geen beelde
En dat is noch een dubbelt hind **W**at
dese honger is een vlangen en eē
onruste en een beroeringhe vanden
enen totten anderen **W**ant dat hi heeft
waer hi gaerne quyt **E**n dat hi niet
en heeft daer vlanget hem nae **W**at
syns selfs waer hi gaerne quyt **E**n
hi waer gaerne vterct van gode **O**p
dat hi van hem weder gesadet mocht
te worden **E**n oer dit vlangen is eē
hinder **W**ant deser ouerste daer sij
reynken an die simple eenuoudichs
der sielen. **D**aer en syn si noch niet
ydel **M**er noch hebben si daer dat mid
del en dat voetsel des vlangens **D**aer
moeten die crachten bouen **E**n die be
gerete moet oer onuer beelt neder

sincken en vumen **W**ant die ou langēde
 siele vocht dat si inden begeren niet
 gheest noch gerust en wart **E**n hoe
 si meer begeert hoe die minne meer
 burt en woediger wart **E**n hoe die
 minne werdeliker en vueriger weet
 hoe die siele stacheliker begeert en
 seerpeliker versceert **M**er blijft altoes
 in onruste **E**n hier mede is lyf ende
 trachte vtert en gebroken **D**ese mi-
 ne snyt lyf en siele en sette in groot
 noot **W**ant si is stark als die doot
En hier of soude die mensche drie ra-
 sende warden **H**ier om ontfaemt
 syns die trouwe vader en toent hem
 dit **O**f geest hem in dat hi vume
 van hem seluen van allen wille: vā
 alre begeren **E**n ontsmeke wt alre
 oeffeninge in gode bouen onder sayt
 blotlic en onuerbeelt **E**n laten hē

genoech doen hem seluen voer hem
seluen en voer alle creatueren **W**
dan is dese salige siele in gode gestu-
uen **E**n sal ewelic rusten in die ruste
Want dan is si eerst stille ydel en le-
dich en onuerbeelt **H**u die natuer en
laet geen dintel ydel **M**ar god mach
die natuer breken die hi gemakel-
heest en anders maken **W**ant hi seit
Siet ic vnye alle dintel **J**e sine voer
die doer en cloppe **W**ie mi op doet
ic sal tot hem ingaen en doen myn
uontmael mit hem en hi mit mi **A**-
loc vroe als wi hem stide in ons late
loc moct hi comen in **N**iet van veer
mar nae bi **W**ant hi clopt doet op
die duer hicoemt eerst in **W**ant wi
geuoelen hem ind' eenuoudichz der
sielen hem seluen mit syn gauen **D**at
coemt hi seluen nae syn simpel ceuou-

dich wesen **W**ant die eenuoudichz gods
 daer si in ruste. **D**aer en mach noch be-
 weringhe noch beelt noch kennisse noch
 minne noch werck: noch gauen **N**och
 dat meer is. **G**od en is daer niet nae
 persoenlicher ondersayt gelyc als hi is
 ind' enichz der godlicher natuerē **A**
 is daer die driehz in nae wesen **W**at
 si hebben een wesen **D**ie drieuoudic-
 hz en is niet inder enichz nae persoe-
 liker eygenth; **D**at is god en werct
 binnen hem niet: noch en vloyt buite
 hem niet naeder eenuoudiger simpel-
 re stiller natueren **M**er nad' persoe-
 liker eygenth; **A**ls die sonne niet
 op ons en schynt nae **D**at vbluēde
 wesen dat inden hemel altoes ome
 loopt **M**er nad' crachten en wtulic-
 ten daer si mede in ons werct be-
 sarnt en verheet **E**n die crachtē der

hetten is wie sonne haer licht en haer
wesen syn oec een sonne Mer elc heeft
syn natuer Al is die sonne inde hemel
en ind aerden Si is nochtans daer
en hier seer ongelyck Want al vbarnt
si ons hier ind aerden: si barnt i haer
seluen niet inden hemel Want als die
natuerlike meesters seggen Oec wer-
liche hetten en is inden hemel bouen
dat element des vuers Noch cout noch
nathz noch droechz Want daer en is
geen contrarie seit Aristoteles Mer de
se vier genoemde qualiteiten dat is
die vier crachten syn onderlinge contra-
rie En daer om wercken die ee inde
anderen om te vwinen en in hem
seluen te vwandelen Dat wesen der
sonnen is bouen der crachten: die
hetten die si ons maect sent si wt
neder waert en haer licht Na deser
barnender hetten en is si niet inde

hemel want daer en is noch hetten
 noch coud Als die wijn die coud is vā
 natueren nae syn sinliche volē en
 nae die nathz Nochtā v'hettet si die
 mensche nae een cracht die in hem is
 Die siele nae haer simpel cenuoudich
~~h~~ wesen niet gemerct nae haer
 crachten is alsoe simpel ledich cen-
 uoudich en stille dat si niet werche
 en mach: noch niet ontfaen dā gode
 nae syn cenuoudichz **D**i heeft een
 lidende natuer: en niet alleen weer-
 kende lytbaer godes en syns ontfaer-
 lich Dat die siele geledenre dingē
 gedencbet dit en is niet haer wese
 want dat wesen en hoert niet toe
 dan wesen en te ontfaen of te ont-
 houden dat hiet hier liden dat
 puere wesen slechtelic aengesien
 of genomen wesele en mach niet

wercken **W**ant soude werckē het
moste eē werckliche cracht hebbe **D**ā
en sietment niet eē uoudelic: mar
twieuoudelic: niet simpel mar wer-
lic: niet wesclic mar crachtelich

Die siel en hiet men niet eē uou-
dich nae haere crachten **M**er der
uoudich of menithuoudich: **N**och
nae haere wercken: mar nae haer
wesen: eē natuerlic **E**ē uoudich **O**f
die siele tegenwoerdige dingen verstaet
eē bekent. dat si minnet dat haer
wel behaget: of dat goet. of goet
sijnt **D**at en is niet nae dat bloet
wesen der sielen: mar nae die crach-
ten **S**i dencket: si vstaet eē minnet
binnen eē buten **G**ods incoemen. en
is niet sijn comen daer hi te voere
niet en was **M**ar als wi hem ge-
uoelen in ons. dien wi te voeren

niet en voelden **D**an hieten wi hē
 te comen **M**er en inat, sijn comē
 niet nemen als creatucler comē
Want alsoe en coemt hi uerghent
Want hi ouer al is **D**och moeten
 wi enige woerden hebben van hē
 te spreken mit woerden **E**n dier
 wi gewoenlich sijn genomen na
 den verstant datmen hem toescri
 uen mach **G**od en coemt niet vā
 buken in **M**er van binne wt sijn
 vbuergen godheit **D**aer wi hem
 niet begripen noch genaken en
 mogen wt waert tot ind' sielē cē
 uoudich; **D**aer wi hem mit hē
 gevoelen moghen **D**aer et hi al
 dat wi hebben: daer wi mit hem v
 enicht sijn **E**n noch voerd wt waert
 coemt **I**nd' crachten **D**aer eten wi
 mit hem van sinen gauen. die hi
 daer rydelic in stort **I**nd' enicht;

is hi alleen sond' werck eenuoudelic
en blotelick bouen syn gauē **M**ar inden
crachten weret hi alle syne gauē **D**aer
weret god nae persoonlichz **W**ant die
dreuoudichz is dat ewige salige voer
woep der crachten **M**ar haer werck
ontfaen wi hier en kennen oümits
hulpe sijner gracen **E**n inden ewige
leuen oümits den lichte der glorie
Der simpelz der sielen en hoert
gheen werck **W**ant waer si werclic
sac en waer si niet simpel en stille
mar dien crachten die ondersceyde
niet inden wesen **W**ant si sijn een
siele **M**ar nae wercke en ond'sayde
eygentlic natuere vand' heilig' dreu
uoudichz **D**aer ghi nae gebeelt en
gesmpen sijt **D**aer hem wtuloft
glochuechnisse kennisse en minne en
alle duerhden. **D**aer tog **W**maent en

gheholpen worden **A**ls die siele dā
 ontfincket alre oeffeninge en beelden
 Want haer geen begeerte vsaden en
 mach **E**n niet en vint of dencke mach
 dat haer waerdich ghenoech dunc
 laet den angemetenen god **D**ā laet syt
 al staen **E**n vallet wt alle creatueren
 in syn schoot of onder syn voeten **E**nde
 laet hem daen dat si mit al dat god
 buten hem seluen wercken of geuen
 machte niet doen en en nae haer
 trouwe in barmhertich minne **D**aer
 vint si rust: **D**aer wart si geest van
 hem **D**aer si plach nae te lopen **M**er
 dan hier vrede en ruste vindende en
 besittende **D**an geuoelt si smact vā
 gode **D**aer is si naed wesclicher sim
 pelh; een geest mit hem ghewordē
Niet dat si weet dat wesen gods **M**er
 ougenomen van hem in han en in

hem vericht. En si gevoelt haer in
gode. buiten wien si nijmermeer volle
vrede en mach hebben. **S**oe langhe
als die siele gode niet en wyet. soe en
mach huse niet nae sijner gerechticheit
in hem treden. **S**oe lange als si haer
buiten hem voert. en heuet si geē rech-
ten vrede. **D**aer om alle ghi edele sie-
len draeghet gode op dat ghi tot sijner
eeren gaerne dedet of ledet. en al dat
ghi begeren mogt. En hi sal vwe be-
geerte mit **x**pō onbegripeliche beger-
te alsoe vgrulden en vteren. **D**at si hē
volcomelic behagen sullen. En hi sal
seluen in hem seluen te vollen beha-
gen. En daer laet in oec in syn be-
hagen genoege. **W**ant alle dinc hoe
scandelic onrecht. of hoe scandelich
gode het ons dunct te wesen van
buiten. **W**anneer ons god vtoent waer

om en tot hoe groten oerbauer hi dat
 gedaen heuet of gheschiedlaet dat
 ons nu soe onuerdrachtlic duncket daer
 of sullen wi ons soe seer vbliden Ende
 daer bouen van synre afgrondigher
 wyshe; dat wi niet en sellen willen
 ten waer gheschiet naden wercken
Mar die misdaet alleen in haer sel-
 uen aengesien en sel den heilige n^o
 marmeer lusten of behagen dat si ge-
 schiet is **M**ar si sullen blide sijn van
 die groter vruchten die ind' sonde ge-
 comen is wter grondeloser genadie-
 heit gods **O**p dat hi se geringe wou-
 de vgeuen die hi soe scarpelic mochte
 gherecht hebben **E**n si sullen hem v-
 bliden dat hi die strenge vreesliche oer-
 delen der gerechtiche; alsoe vaderlic
 woude temperieren **A**lsoe dat die son-
 daren nae haeren swaren valle mit

synre groter gracen weder mocht op
staen **E**n inden lesten syn hulpe behou
den hebben **E**n in synre afgrondighe
wysheit die alsoe onbegripelijc dat
syt quade ten goede can keren **E**nde
dat hi die scalden in haere scalden hā
vscalden **A**ls iob seit **W**ant daer
die bose pryncen die martelaren me
de waenden te vwinnen daer hulpe
sise mede tot god en totter ewiger
tronen **E**n daer si dat geloue waende
mede te creuchen daer holpen si
aen dattet seer vclaert betugct en
vincer wart **E**n dat si gode wou
den stelen: **a**l nemende brocht syt
hem te huus **D**aer die sondare me
de wanen van gode te gaen **D**aer
doet hise mede weder tot hem heren
Hier om sel die minnende siele vā

minnen en trouwen wt oeffeninge
 vallen in gode En houden haer doot
 van alre oeffeninge en onderseyde
 Daer si gode niet vlangen en en
 Mar alleen ind soeker doot Daer si
 hem voldoet mit hem seluen: en daer
 si rust in hem **A**hier nae vweect die
 heilige dreiuoudich die siele in haer
 crachten en in sinnen Dat al dat
 weder soet en sacht wert: en geuef
 dat te voeren blint hert en gequest
 was **W**ant woedige minne doer
 breet en quest inwendige en wtwe
 dige crachten En die voer die oeffen
 ghe bereffinghe der consciencien vme
 nichuoudiget glos blint rouw en bloot
 waren Die warden ind inwendige
 gewoelicheit oeffeninge barnende coen
 en neerstich En oeffenen veyne minne
 niet knochtelike vrese Noch loon

der huerlingen: **mar** kintrliche trouwe
Mar noch tans bliuen si hongr
vrij gapende on gesadet: **mar** al
leen van minnen en ongeuredet **Wat**
lopende en mogen si niet te ruste co
men: noch mitten stillen al lopende
en al roerende **Mer** gaen in weert vā
wt der oeffeninge binnen ter stille en
ter rusten **Daer** vinden si bereit de
genen die daer is van binnen wt
weert cloppende **Dat** wi van bute
inweert souden comen doer die sinne
totten inwendigen crachten **en** voert
doer die crachten tot in die simpelhe
der sielen ~~du sielen~~ **Daer** soude wi
hem ontfaen in onbewisliche ge
uoelen **Want** hoc hi daer smaect
dat en weet nyemant dan die dat
smaect **Hadde** die mensche du set
werelden si worden alte wel bestaet

om gods eens daer te smaken en ny-
 mant anders **W**ant die god godlic
 alleen en niet bedect in synen gawe
 ontfaen sal **D**ie moet alre balden ghe-
 ydelt in god vallen. die in desen selue
 nu weder in hem is **W**ant anders
 bleue die geest ydel dat die natuer
 niet en lidet **H**oe soude dan god die
 geesteliche ydelh; liden **H**i heeft doch
 gesey **S**alich syn die arme van ges-
 te **W**ant dat ryche gods dat hi selue
 is dat is haer **S**oe vroec als si varmt
 syn: niet alleen vander werelt: van
 lichaem: van haue: van ghemar **M**ar
 oec daer toe van geeste **D**at si geen
 eygen wille of vhielsen en hebben. ac
 wisen. en god. of en ducyden **S**i
 en hebben altoes lieu synen wille da
 hiesinge ond' alle syne goede **M**ar latide

hem seluen en alle creaturē En den
gent den enighen here op: en ont
sinden wt hem seluen En vsmelten
en gebreken haers selfs in hem de
enigen lieuen en getrouwen die al
is in al **H**i heeft alleen ere en gloie
en ghevout in allen en ouer allen:
en alle creaturen van hem en in hē
nac synre weerden en nac haere be
quaemhē **S**oe wat mensche die hē
in ghehelen inkeer niet en hoeden
dat die deuotie niet neder en vloye
inden wtwendigen crachten der sie
len die syn al sinlich buten oeffe
ninghe ydel onbehoet vacheloes
stout werclich En si syn haest ge
hindert en ofgetogen van gode
Want al minnen si bi auenturē
puerlic en en menen gheen deuanc

of factichz vorder dan si daer
 mede te vaster mochten bliuē En
 Gestadiger mede minnen Soe dat
 si puer en reyn inden gheest syn
 En gode wonderlike ere en reue-
 rentie bieden En niet en begeren
 dan syn wille Mar want nadē
 wtwendigen mensche. soe syn si
 sinlic onbesniden ongebroken on-
 gheoeffent vol passien en gebre-
 ken: ongeordiniert en onbehoet
 En vallen dagelij in menighe
 sware gebreken En hoeden si hē
 niet soe comen si lichtelic aen vlei-
 schelike vrighz Want al ist dat si
 claeer genoegh syn: en haer gebre-
 ken te gronde voer gode clagē
 Of licht stadelic alsoe bereide de-
 uocie hebben dat si hem mogen
 inkeren als si daer toe vmaect wer-

den **D**at doen si wel in edelre me-
ninghe **M**er ist dat si dan mitte
beroeven gods haer geest niet en
seyde vuid' sielen **D**at is die ver-
standeliche cracht van die sinliche
En neerstelic wachten dat haer de-
uocie en soetich; die si ontfuen va-
den heer niet en sincken noch doer-
vloyen inden sinnen **W**ant dan wt
geest vleysch **A**ls die apostel seit
die inden geest begonne hebbe die
eynden inden vleysche **W**ant si val-
len in grouen sonden van gulliche-
den onreynicheden: of in grater
cracht; **O**f si hebben ghenē geeste-
lichen voert ganck: alsoe sinlic en
weech werden si **W**ant al minne
si god dat is mit soeter geuoel-
ker minnen wel beweget **E**n al is

dese minne nae vleyseliche wise
 puer **W**ant si doch inden sōmigen
 niet dan die ere en wille gods begeret
Noch tans en is si niet starch **D**aer
 om en is si niet volmaect noch si en
 is niet wys **D**at si leuende oeffenī-
 ghe niet en kent te wesen onder ee
 stervende oeffeninge **N**och si en heeft
 haer niet wyslich. si rust op die ga-
 uen gods sijnlic en vleyschelic **D**ie
 minne is starch als die doot **E**n die
 alsoe wys is dat si vwinnet alle
 quaethz **A**ls **B**'nardy seit **I**ere minne
 seckelic wyslic en starchlic **E**n wāt
 dese minne niet meer dan eenou-
 dich en is **D**aer om is si slap wer-
 lich te lie te bughen: en geringe te
 leyden en te vleyden en vafsch te bro-
 ken **N**och wisen mogen ons mit

In danigen minnen daer luttel mē-
schen toe comen niet laten ghenoege
oumits dat dat herte vleysch is **Soc**
hetet dicke van alre herten te minne
Dat die eerste graed is inden gebo-
den **M**ar want dese minne vā ge-
steliken voelen lichtelc vliet in
sinlic voelen en vascly vleit wart **A**
is si soet si en is niet stard **H**ier
om is ons geboden god oec stardic
te minnen mit al onsen crachten
Op dat wi van gheen liden of ge-
breken **O**f van yet dat ons belas-
ten mach van synre minne ontwi-
ke **M**ar dat wi van alre swacche-
den onbeswacet en onuwonne bli-
uen. **N**arr als vrome vidden in syn
liefte **E**n ongeuangen van natuer-
like liefte en van valsche lust dat
wi mede totten anderoy grade der
godlicher minne genaken **D**an en

moeten wi ons niet alleen hantkerē
 in leuendiger oeffeninghe Daer of
 gesproken is **M**er wi moeten ons
 stancheliche geuen in des leuens doot
Wten voelen vheffen in een onbeuo-
 len **E**n niet te rusten op gheen cre-
 atuer. noch geuen. noch kennisse
Noch op god seluen creatuerlic ghe-
 nomen **W**ant du en sal se god niet
 minnen dat hi di goet milt soet of
 Genadich is **W**ant dat en is geen
 reyne minne ghesuert vnn alle on-
 puere minne en meninghe **M**er du sal
 se god minnen puerlic om dat hi goet
 is: al waer hi di oec bitter vdoctme-
 lich en een scerp hart rechter **E**n al
 hagede hi di en vworp di **N**och tens
 soudestu hem altoes minne danke
 en louen en dienen om gheen nutwaert
 of goet **M**ar om syn edelhe: en tot syne
 ere die alle creatuerlic begryp alsoe

onbegripelic bouen gaet dattet sonder
mak is. En daer is hys bet waerdich
eert en mint sond' loon. Dan ee inēsche
crigen mochte te loon en besitten alre
creatuere glorie. Ja het waer edelre te
een gods al berit te wesen ewelic ind'
hellen te sitten. Dan niet ghelijc gestu-
uen te wesen inden gronde des herten
in alre gelatenhys: oec wat god mit hē
woude doen en hemeleye rechte voort
ontfaen. Want die salich ~~te gheue~~
of gebruchen des hemeleyes en is in hē
seluen gheen edelhs noch trouwe of
minne. **M**er het is een loon en troon
der heilichs en ee teken der minnen.
Ancelmus seit. **C**ristū en minnestu niet
volcomelic woudestu niet lieū mit hē
ind' hellen wesen: dan mitten duuel
inden hemel. En niet lieuet mit dynē
vrienden wesen in liden: dan mit si-
nen vint te regneren. **D**ie derde

Graed is van minnen du ons noch
 geboden is te houden **N**iet wt gebie-
 den: mar wt vhiessen **N**iet wt vrees
 mar wt minnen en van lieffē **W**āt
 wi en mogen wt anyt niet puecler
 minnen **M**ar wi mogen wel vā trou-
 wer en vaten onsen vader hertlich
 vreesen **D**at is dit: dat wi onsen god
 minnen sellen van alle onsen gedach-
 ten **H**ier wort dese hemel se coning-
 ynne volbrocht en vriet **E**n dit geeft
 god te loon der vuerseyder tweerhāde
 minne **I**n desen graed wort volbrocht
 en ander gebot inden ouden testament
Daer god dus in gebiet **E**en vuer-
 sel stidelich bannen in mynen outaer
Dit geschiet daer die siele inden eer-
 sten graed den leuenden: daer alle
 dinc als in haur eerster sake in
 leuet. **G**e minnet **w**at heest **E**n min-
 lic hantiert in leuender oeffeninge

en in een begeerlic leuen **E**n hier nae
den gesturuen god ghevolget heeft in
een steruende oeffeninghe **A**ls si alle
dies salichlic leert steruen daer si te
voeren heilichlic in leuede **W**at soude
den hinderen datse niet en mochte
dat hemel se broot darh onsmakelic
nemen **A**ls si vwonnen hadde alle
smaech en lust **E**n doer een stadelic
steruen gecomen waer ten ewigē leue
Hier is reyne minnen vuer **E**n als u
vuer gepuert is van contrarien dat
ket lesschen of wten mach **D**an barnet
sonder eynde soe veer alst voetsel heeft
Noch gheen winde der temptacien
noch vlooden der tribulacien en mo
gen ons crentchen **o**f stillen die in
vuerige hetten deser stercher en zoge
verlytender caritaten ontsteken is **E**n
Dier om barnet si altoes soe lanc soe
meer vuer dat godliche aenschyn

in dat outaer des herten **O** onbe-
 hende caritate wie bistu: wat daerstu
 hoe woedestu: hoe groot is dyn prijs
 het schynst dat hem die enige sonne
 aen di wil warmen **E**n hoe veel lieue
 is hi bi dyn vuer dan biden lichte:
 als hi des eens moest ontberen **L**uci-
 fer is hem ontgaen: ignifer: dat is
 een vuerdrager is op gehaelt **V**nar-
 dus spreect van lucifer **O** onsalige
 du hadste licht: mar geen hetten **H**et
 waer di betet dattu een vuerdrager
 waerste dan een lichtdrager **D**ese
 brant is inden outaer gods **W**ant dat
 gemoede daer dese minne in opgaet
 tot gode is syns selfs niet **M**er meer
 des eens die syn leuen voer hē heeft
 ghegeuen ind' doot sand' noot: om
 dattet hem minne geboet **O**p dat
 wi om synen willen wed' soude lere

steruen Niet alleen onser sielen en ō
selfs **M**ar syne selfs oec nae geuae
licher wisen **D**an waren wi salich
lic in gode gesturuen als wi syne om
hem wouden ontberen **D**it gemoede
dat niet in hem en hadde dat hem
hunderde anden salighen voer worp
Dat mochte waerachtelic mitten apos
tel segghen **I**c leue althans: ic niet
mar cristus in mi **M**ader natuerē le
uet si **M**ar van gracie leuet cristus
in haer diese regiert en besit **D**ese dese
graden van minnen en syn niet vā
noot ten ewighen leuen **G**od die lyt
wel mit mi **W**ant die berouwe heeft
synre sonden en hem voert meer dat
voer hoet: en syn geboden te houdē
dien ontfaet hi wel in synre gracie
al en minnen si hem noch niet puer
lich noch edelic **M**ar si moeten hem

nu meer minnen dan creaturen **A**
 lly si totten creaturen raaden neder-
 sten crachten der sielen meer geneycht
 en na den vleysch **N**ymant en mach
 rechte voert ten alren eersten volcomen
 wesen naed oeffeninge en wtwendig-
 ge mensche **A**l mocht hi wel ene vol-
 comenen minlichen tocheer gedaen
 hebben inden geest **H**ier om lidet god
 mit **ous** **M**er al en hebben wi dese
 volcomen minne niet die wi sculdich
 sijn te hebben: of daer om te pynen en
 waerlic te begeren **N**iet min en moge
 wi daer toe doen. of wi sijn doot: niet
 salichlic mar onsalichlic voer gode
Die eerste minne oeffent haer in le-
 uen en in doen **E**n soet stede en stode
Si scruwet ongelic en volget ghelyc
Si vliet meer van buten dan van bin-
 nen **E**n aldus staet si al in een doen

of in een scouwen **E**n si oeffent hinder **E**n
daer om vint si hinder ouer al en in
allen **A**l en woude si gheen wtwendich
hinder. si waer haer seluen dat meeste
hinder **W**ant si oeffent haer selue op
een doen. hebben en schynen: op we-
sen en willen: op een hieten en weten
En hier om moghen haer alle crea-
turen stueren **E**n alle beuoringe vin-
den hier dat en materie **W**ant hier
een ontfaeliche materie daer dat
vuur der temptacien in marly barnē
dat het vuur der passien en ghe-
nuechten en der sinlicher beuoringe
barnē inden vleyseliken menschen
Alsoe vintmen in die gesseliche be-
uoringe altoes materie ghenoech in
dese gesseliche oeffenaren te barnen
Want si dienen god in middelen
Want al heren si hem wel binnen

onū middelt in en ant sincken voert
 in gode bouen alle oeffeninge en be-
 geerliche minne alsoe woedich En si
 volgen den rechten aert der minne
Die alsoe seer altoes wil geuoelic en
 werelic mitten geminden wesen dat
 si hier in leuen: en dies niet mit ghe-
 welde en pynen te steruen dat hem
 alte veel druckes en onuerde in bren-
 ghet **W**ant dat si seuen dat want
 hem sekerlich En dat si soeken en
 vinden noch en houden si niet **S**i
 soeken vrede: si vinden onuerde **S**i
 seuen liden armoede en duusternis
 se van binnen. en si sijn vol **E**nde
 hebben si dat si begren: si hebben
 anxt dat te vliessen **W**ant si heb-
 ben daer eygently in En die moete
 si vliessen **W**ant het is der hindere
 spise en niet der starcker mannen

En want wi ijmer rijk willen wesen
alsmen vint in god: **mar** doch eer tyt is
daer om bliuen wi langhe ellendich
arm. **D**ie wise man seit Die substā
tie die haestelic v'gadert is sel v'indert
warden. **E**n die in synen voete hae
stich is hi sel hem schier stoten. **S**one
dyn wercken en sellen niet wesen in
voelheden. **W**ant die rijk wil wesen
die en sel vander misdact niet ondel
nchtich wesen. **N**iet en haeste tot die
tyt der gesonden. **W**ant dauid seit
tot gode Die haneloes en helpe loes
sullen di louen en haer naem is eer
lic voer hem. **H**ier om die ter wter
ster armoeden van buten en van bi
nen volstandich bliuet totten eynde
die sel sonder twifel behoude wa
den. **N**iet alleen nae syn liden: **mar**
oec in syn liden. **W**ant god is een
hulper inder tribulacien seit dauid.

diet wel onderuonden hadde Ende
 ver seic hi In die tribulacie hebste
 mi gebreed of wylt gemaect Ende
 noch: totten here vrecp ick als ick be-
 droeft was: en hi heeft mi gehoert
 Dat hi elken mensche wil doen
 gheen wtneemer der parsonen **W**at be-
 duyt dit dat dese minnende en wel
 minnende in allen ruste soet en ver-
 gent en vint **E**n al vint sise binnen
 eer sijn weet is si die quyt **I**s dit van
 god daer sijn om sijn **I**n desen eerste
 graed of wisen en waert niet behoer-
 lich dat hi hou volle ruste vleende
Wat soude hise lonen als si eerst be-
 gint te dienen **O**f soude hise conin-
 ginne maken eer si een trouwe dienst
 maghet gheueest heuet **A**l heuet hise
 vrowen: si en is niet wtrowen **W**ant
 al leeft si in hem en van hem **S**i en sterft

niet om hem en mit hem **E**n was
god en syn onuersadelicke minne
niet ghenoch dat hi ons loonde mit
al synen goede en mit hem seluen
Mer syn ongemeten minne en was
niet gecrust. si en hadden gebrucht
in die diepste onrust **E**n want doe
geen creatuer en was die syn siele
vorder dorste setten dan licht voor
die vrienden **H**ier om dede hi een
ougand inder minnen **E**n maecte
hem seluen een siele en een teder
lichaem **E**n gaffe te gader in al dat
liden dat hem alle creatueren aen
doen mochten **E**n dat voer syne via
den **W**ant wi waren alle kind
des toerns wt dien dage toe dat hi
ons soe bitterlic in syn menscheit
vsaonde tegens syn godh; **E**n dit
dede hi op dat wi niet alleen gem

pel niet hem nemen en souden van
 duerden en goede wercken **M**ar dat
 ons soet soude wesen armoede te lidē
 en enen gheleu doot **N**iet alleen d'
 souden: **m**ar oec gods en alle syne
 goedcs **E**n wi niet eygens en soude
 hebben noch een god noch in alle sy-
 ne goeden **M**er onsen wille te mael
 ougauen in synen wille **N**och wi en
 souden nergent hind' of comer make
 noch besorget wesen nader volcomē-
 hz der ouster volcomenhz: **n**ergent
 mede **W**ant wat moghen wi vreesen
 die hem nergent voer ont sayge **O**f
 wat mochten wi hopen die niet en
 begerden **W**at mochte ons bedroeuē
 die druck en liden minnen **W**at mocht
 te ons vbliden **d**ie alle bliscap haredē
Wat mochten wi willen die gheen
 wille en hadden **O**ch hoe veer is

mi dit want in mi ist dat mi alle
dese dootlike hunder geerne of name
Mer ich wil schynen het doet can
geest der geueynsthyz **J**c wil wete: het
doet ongestadichz **J**c wil wesen: het
doet blinthyz **J**c wil hebben: het doet
dwaeschz **J**c wil doen: het doet onge
sturuenhyz **J**c wil stricken: stricke di
seluen **J**c wil lichten: lichte god **J**ch
wil liden daer en darfstu nergent
om lopen **J**c wil leren: die meester
is in den hemel **J**c wil klimmē in den
hemel **E**nur binnen in di daer is
dat rycke gods **J**c duchte scande
der luden: vhuetsē dan **M**er en wesc
ser niet onledich mede **O**p dattu
geen scande dijns selfs en lides
noch god in di **J**c moet en rycke
begaeuen acuden luden die mi god
gebiet te minnen als mi seluē **J**c

volges: **W**ar niet en minnise bouē
 di seluen **S**ich dan dattu om dyn
 schyn der caritaten niet breeste
 ouer caritate **W**i syn ons selues go-
 de veel te luttel in allen stucken
Onsen broederen syn wi som wyls
 te luttel en die wile te veel **S**oc lan-
 ghe als wi leuen en noch niet door
 en syn: en vand' doot weder vwert
Als wi ons seluen en alle dinc een
 hinder en een last sijn **S**oc is der dat
 schyn van broederlike minne **W**at
 die caritate begint eerst aen haer sel-
 uen **N**iet alsoe dat wi lieuer hadde
 god gemint van ons dan van een
 ander **O**f wi en hadden alsoe geer-
 ne dat onse broed' god diende en hē
 behaechde als wi seluen **M**er daer
 om moeten wi alwes aen ons selue
 wercken **W**ant wi onsen broeder

niet machtich en sijn **En** want soe
wat datter leeft deyne vruchten bren-
get eer datter gebroken gebuecht
besneden ghevrocht of gestorue is
Als onse here seit **En** steruet dat wey-
ten coeru niet dat inder aerden vallet
Soe en macht geen vrucht voert
brenge **Maer** alst gestoruen is soe
brenget veel vruchten **Dae** om
souden wi alleen een voer neme **En**
daer souden wi alle dreck andaen
en laten **Dat** is die here die maester
ihus want hi is onse voer worp
Als hi seit in d' minnen boeck **Sette**
mi als een **f** teyken op dyn herte
en op dyn verhyter arm **Want** stark
is die minne als die doot **Hier**
om dwalen wi vanden saligen
een **Dat** wi mitte barnender
marien niet alleen en sonder lige

hebben v'coren stachtich en onussey-
 delick En wi warden daghly en lich-
 telic gestoert van veelheden mitter
 werclicher martha **D**ese werclie-
 lich; en wart niet bereypt om die
 wercken **H**ier om die stouringe en on-
 leden: en der eygenh; en ongelyc-
 hat die wi daer in v'effenen **W**ant al
 souden wi alle dage enen hemel v'lie-
 sen **N**ochkans souden wi alle onse
 wercken ledichlic doen En altoes ef-
 fen en vreedsaem bliuen: en al gelyc
 staen hoe si eyde en wat daer wt qme

Want cristus god en **iii capittel**
Mensche is En wi totter godlich-
 ynnen twee sijn behoeuen te gaen
 hier om sullen wi pynen hem in ons
 te hebben in twee manieren **A**ls ver-
 beelt en onubeelt: menschelic en god-
 lich **N**iet v'beelt mit sinlichen beelde
 te dencken om xpus wanderinghe

en wtwendige manieren **M**er wi
sullen hem in ons beelden en ons in
hem mit v standigen beelden **A**ls altoes
voer te hebben syn leuen geestelic en
syn inwendige oeffeninghe **W**ant die
aen sage hoe dat hi van binne leefde
in allen heiligen oeffeninge: en alle
duchden in hem leefden **E**n hoe die
hoechste caritate in hem gloyde **H**i
soude hem vilix bidden dat hi syn
vuer der godliker minnen ontfonte
woude in syn wude herte **D**it leuen
souden wi nae volgen **O**p dat wi
ihm kenden naden geest en niet na
den vleysch **E**n hem nae mochte vol
ghen **E**n onse herten vbeelden mit
syn wtgenomen inwendighe leue
En dat wi onse crachten alsoe sterc
in synre heiliger minne mochten ma
ken **D**at wi alle eygenthz mochte
doerdringen mit syn stercke minne

Want hi wil staen op die crachten on-
 ser herten als een schild of teyken **En**
 daer om wil staen als een tugen op ons
 verhyter arm **Dat** wi daer mede velle
 moghen al dat ons tegen coemt ouer
 die luffter syde **En** op dat wi daer me-
 de sturch warden inden wtwendigē
 mensche: **vromelic te wercken en v-**
duldelic te liden **En** noch sellen wi
 sijn ou trouwe minne setten op onse
 herte. **En** printen dat in ons als was
 inden zeghel **Als** si eerst wel gebou-
 wet is mit smeltender geestelichz der
 brennender minnen **Liden vsmelten v-**
minnen salmen vstaen die minne
der herten **Want** vleyseliche dingē
 sijn morwe en wyken vafche **Als**
 die here betuget doer den **pphet** **Je-**
sal van v nemen v stenen hert en
 ic sal v gheuen een vleyselic hert

Vider geesteliker minnen v' s' nachtme
mede wel gheordi nierde wise mine
Want god een geest is **D**aer om ist
behoerlich datmen hem hoger dan
vleysaliker nenbede. **a**ls inden geest
Want hi seedanigen soect **W**ant het
sijn ghewarigt nenbedes god nen
bedende als hi is geestelic en godlic
En niet in creatuerlicher wys in
beelden en in formen **E**n al ist wel
geoorloft een sinlic voerworp te ne-
men **A**ls een boer of een beest **O**f
dat leuen en leren ons heeren **H**ier
en sellen wi niet op rusten als int
eynde **M**aer wi sullen daer mede in
wart en ouer liden als ouer enen
weghe **O**f als mit enen stock daer
die blinden nen gaen mach **M**aer
wanneer **D**ie waerhz van binne
aensiet soe laet hi den stock **E**nde

hout hem inder stat gods **A**nder
 barnender minnen daer oer dat ghe-
 moede ind' minnen gods wel mede
 gesticht wart salmen v'stuen stanche
 minne die der doot niet en wyet
 vleyselic of geestelic Die welke
 veel vlooden der menigher hande op-
 valle niet wten werch leschen en mo-
 ghen **O**m welke caritate weschic
 en crachtelic te houden nae salomōs
 leringhe v'smader die mensche als
 niet alle die goeden sijn v' huse
Want hi om haer te houden begheft
 lichtelic alle ander goeden **W**ant die
 die minne heeft dien wert alle and'
 goet toegheuen **M**er diese niet en
 heeft dat ander dat hi schynt te
 hebben en niet vruchtbaer lich en
 heeft dat sal hem ghenomen wer-
 den **W**ant sonder minne en docket

hem geen staet En sal daer om den
genen warden die oec alleen inder
caritaten veel heeft **M**er alle and
gauen mogen alleen vruchten doen
inden genen die minne heeft tot alle
goeden En want hi alle dinc mint
om god. daer om brengen si alle fru
chten wt gode dat moet dan seer
barnen dat alle contrarie vwinnet
Siet den vwinne is alte veel belouet
van godliken hogen gauen **M**er wi
willen vanden gauen der hucelinge
gaen tot reyne minnen En werde
als getrouwe kinder al soudet syn
mit dusent tormenten En en wille
gheen roopluden wesen noch werde
mit al den vlycken gauen gods **M**
Woe wannec dan onse gemode
inden leuen ons heren gepreint waer
in sijnre nuwendiger oeffeninge nae
dat ic mene En wi hem bekende

en mīnden nae den geest **D**an en had
 den wi syns gheen behoef te kennē
 naden vleys: naden woerden des apo-
 stels **W**ant wat soude mi bewegen dat
 hi daer of daer dede: of v̄wonderen
 dat werck synre duechden **A**ls ic vā
 binnen geuoelde en bekende die af-
 grondige geont alre duechden **S**yn
 lichtschynende ogen: en syn trecken-
 de fonteyne synre gloyender herten
Dat alsoe antreckende in hem bar-
 nende was dattet bequaem was alle
 redeliche creatueren te bemorwē en
 nae hem te halen **A**ls hi seluer sprac
Als ic v̄heuen bin vandaer eerden **E**nde
 ghi vanden wercken myns vleysches
 inwards gaet totten bānenden ouen
 myns geests **I**c sel dan inwards en in
 geesteliker wisen alle dinc tot mi
 trecken **W**ant dan werket al in ons
 leuende ende bānende dat te voeren

wtwendich werclich en cout was dan
sullen den suueren en den reynen alle
dinc reyn wesen En den godminne
sullen alle dinc mede wercken int goe
de En niet: seit hi. sel in deren Allet
dat niet dat sonder hem gemaect is
dat is sonde Als sinte Augustijn seit
Want die is alleen die ons hundert en
quert Want als Iohanes guldemot
seit Nyemant en wart gequert dan
van hem seluen Aldus treet en leert
ons sijn leuen geestelic nae hem Op
dat wi onsen leuenden meester en be
houder nae souden volgen inden loue
dienst en minne sijn vaders Daer hi
of leuet En wi van hem geestelic eten
en dagely gespyst warden van sijn
geest En leuende ghemaect warden
in sijn minnen **5 vyfte capittel**

Ich scriue noch meer van steruē
offeninge Al wast dan dat ich
weynich daer in gheoeffent bin **Wort**

tans vanden begin dat ic god gaerne
 gedient hadde. altoes tot desen leue ver-
 maninge en begeerte heb gehad En son-
 derlinge daer gruoelen soe lanch soe
 meer Dat ic die edelhe van een sterue
 de leuen of van een leuende steruen
 gemint hebbe En den gewaerighen
 vrede die daer in gelegen is recht als
 of icht taffe en voer mi ghescreuen si
 inden leuen en steruen ons heren en
 der heiligen inder heilige scriftur inden
 ouden testament en nyen: en inder le-
 uers scrifte: en in mynen gronde dat
 mi lust bouen al van minliche leue
 en van leuen steruen te lesen. te spreke
 en te scriuen Nochtans dunckt mi al
 dat in mi is leuen en niet sterue En
 ic vinde mi stadelich daer tegens doe-
 de En altoes mi seluen te soeken En
 ic late staen dat ic myns selfs niet en
 sterue Ich vgete die meeste tijt daer
 om ic dencken soude Hoe soude ich

Dan steruen als ic niet en dencke dā
leuen **E**n dat selfde leuen keer ic ha
de selden tot gode **W**i souden den leuen
digen god in dienste en in minne laue
En wi souden om onsen gesturue god
altocs steruen alles en dragent hem
op **D**an souden wi beyde leuende en
steruende sijn **A**ls paulus van hem sel
uen en van aldusdanigen liefhebb
ren getuget **W**aer wi leuen wi leue
gode **E**n steruen wi. wi steruen gode
Waer wi dan leuen of steruen wi sij
des heren **O**ch dat en mach niet mis
sen **M**er dat leuen is voer die doot als
dat natuerlic is en onuolcomenste **W**at
die wise man seit **B**eter is ee vduddich
man **D**at is die wel can liden en ster
uen. **D**an een sterc man die veel can
wercken **E**n die sijn moer vheert dā
die een winre is der steden **W**ant die
edelste en die heilichste stryt die is

op ons seluen **H**istoria seit in eenre col-
 lation dattet meere zeghe is die passie
 en onduchden wt ons eygen vleys te
 werpen dan die vianden wten beset
 mensche te werpen **E**n sinte **G**regorius
 seit **H**et is beter vduddelic tegenh^z te li-
 den dan gaede wercken te doen **D**ie
 hochste leringe die onse here gegeue
 heeft in eenre steruender oeffeninge
 is **D**ie mi nae volgen wil die vsake
 hem seluen en bger op syn cruce en vol-
 ghe mi sac nae **D**it is syn hochste le-
 ringhe of beulinge **N**iet nae hochheit
 der salich^z **M**ar nae der vruchtbaer
 vdiendelic^z of der heilich^z **W**ant die
 grootste minne is voer die viandente
 steruen **A**ls onse here alleen dede **W**at
 hi en storf voer hem seluen niet **M**er
 voer dat menschelike geslacht **D**ie
 alle ballingen waren des ewigen leuens
Si waren syn vianden **W**ant si dede
 hem quact: en en konden hem gheen

goet doen **W**ouden wi nu tot onser
salichz om onsen getrouwen vader en
vriant weder. **B**eruen het duchte ons
groot **I**n ghenen staet en staen wi vas-
te noch behoet dan als wi staen in ee-
struyt en vsmaden ons selues **E**n als
dat niet en coemt wt reden **M**ar wt
een diep oetmoedichy gevoelen **W**at da-
op die mensche viel dat soude die me-
sche een vruechde wesen **W**ant het helpt
hem seluen op hem seluen vvolgen **E**n
gode sijn en ghen misdact op hem selue
wreken **O**etmoedichy die wt kenni-
se coemt die vsmact haer seluen wel
Mar si en mach niet liden datmanse
vsmact **M**aer oetmoedichy die wt ge-
uoelen coemt heeft sanderlinge min-
totten ghenen die hem van buken beres-
pen en vvolgen **D**at si van binnen
haer haken inden gronde haers herte

Leuen wi gode alleen in goed oeffeninge
 Soe warden wi niet gereynicht van on-
 se passien En bliuen sijnlic en waer En
 men vint ons waer men ons roert Wat
 als men en cruut wriuet wat roeke dat
 ket in heeft dat glijft wt Nochtans
 moet onse wtwendige mensche gode
 leuen in goeden wercken En die in-
 wendige in goder oeffeninge **W**oert
 stonden wi van binnen en van buiten
 ledich onder een meninghe van gelatē-
 heit En wouden god alle dinck beude
 en doen laten nae synen wille En pij-
 den ons niet te wercken van buiten
 noch te oeffenen van binnen Soe so-
 de die mensche ledich: dat die rechte
 minne niet en smach Want al ghe-
 breet se in dat ouste der crachten En
 valt voert mitter een uoudich der sie-
 len in god Doch vloeyen altoes inde
 ouganch weder. als hi geschiet. nu

we gauen en genaden die die siele vā
nyes beroeren. **W**ad snellie aen te vate
en op te vlien: gode enen nyen sanc te
singen mitten hemelsten geesten **E**n hē
een barmhertige lof te gheuen mit eenre
vueriger tonghe mit alsoe gapende
monde **A**l worpmen daer en mōle stien
in ten soude niet stoppen. **G**od en vol-
de hem mit hem seluen **E**n dat moet
hi mit hem seluen nae drien wise wer-
ken: in die siele rustende van alle wer-
ken: niet nader crachten **W**ant die
maecten altoes gemeenliche werke: of
bequaemly daer toe hebben daer si toe
gestrapen sijn **E**n onderlinge van en
vscayden sijn **N**iet nae delinge der sub-
stancie **W**ant si sijn te gader een siele
God werket altoes sijn natuerlike
of ouer natuerlike gauen inde crach-
ten der sielen. **n**ac dien dat die mē

sche nae natueren of in gracen leue
Die crachten want si in ondersceyde en
 in wercken staen: en mogen si god
 niet blotelic en wesclic ontfangē: noch
 nae synre parsoenlich; **W**elcke godlike
 parsonen die oec altoes in ondersceyde
 en in wercken staen **W**ant die onstillh;
 onser crachten middelt tusschen god en
 onse crachten **E**n oec dat werc gods
 als dat inden crachten coemt. dan ist
 creatuere: **D**at in gode god is **W**ant gra-
 tie en glorie sijn in god: god in crea-
 tueren **E**en natuerlic exempel dat
 inder sonnen gheen hetten en is **M**er ee
 cracht sonder hetten **A**ls die wtbreit
 neder wart. dan ist hetten **A**lsoe des
 menschen siele in haer seluen. is si goet
 en edel **M**er totten creatueren gheert
 is si onedel en sondich **D**ie wijn
 en vwarmt haer seluen niet: mar
 den menschen die hem drinet **G**od

wercht dan in die crachten hier mit
gracien: en in den hemel mit glorie: mer
in der stille eenuoudiger simpelheit Die sie-
le die dan ontfaen mach die ouerste
eenuoudich; der alder simpelster natu-
ren gods Daer rust hi simpellic sond'
werck en bouen gracien Want al dat
in god is dat is god der creatuerē
beelde Daer god alle dinc nae gesta-
pen heeft. elck in synre naturē en
behoerlich; Dat beelde is die wijsheit
gods Mer want god gheen creatuur
nae synre simpelre eenuoudich; ont-
fangen en mach. dan die simpelheit
der sielen of die engelische natura
Daer om stork hi syn gracie en syn
werck in die crachten en ind' creaturē
een Daer hi hem in vbericht en daer
hi doer werct Hier om plach hi
doer engelen of doer enich ander

creatuur: of doer die enlupme vā vuer
 of doer een wolcken den volcke ~~van~~
 van yfick toe te spreken Die simpelhz
 der sielen is een wesen gods ontfar
 lich daer hi altoes in rustet in allen
 menschen Dat wesen ontfact god mar
 si en begripen daer niet Si geuoeden
 oer in haer Welc geuoelen ind' sim
 pelhz der natueren is sond' onderseyt
 Mer dat geuoelen kent si inder crach
 ten Die siele nae haer simpelhz is
 cē wifelie leuen dat god geuoelt al
 leen: en niet en kennet ind' cenuoudic
 heit der natueren Mer ind' onder
 seyde der crachten En dat leuen rust
 in gode Mar die sondaren en geuoelē
 niet Want si sijn soe seer vblint
~~en~~ en neder gheert in die crach
 ten Die in gratien sijn hope is dat
 sijn al wel geuoelen Mer hoere veel

en weten niet wat dattet is: noch en
weten niet dat sijt geuoelen **M**er seitmē
hem dan wisten sijt wel dat sijt hadde
Vrachtmen hem of si yet geuoelen
inden alren diepsten eenuoudichste
gront haere sielen enige vrede en ē
ruste: recht of die ruste in gode waer
inden ouersten goede daer si toe gemaakt
sijn **E**^{mit} sulcken woerden dat sijt be
gripen mochten **I**c vmoede dat alle
die in gracen waren souden die rus
te geuoelen **M**er wele si sijn die in
gracen sijn en weten wi niet **W**ant
xpūs die onse voerworp soude sijn die
nader menscheit hem oeffende van bu
ten en van binnen mit eenre leuender
oeffeninghe en mit eenre steruend' oeffe
ninge **D**aer om soude ic gerne alsoe
ghehelic mit hem en om hem en in
hem gesturuen wesen **D**at ic synen
edelen doot claerlic geuoelē mochte

en v'standelic wtbrengen **W**illen wi
 dan synen vader bewisen dat hi hē
 bewyft heeft **E**n willen wi hem trou-
 welic nae volghen **D**an moeten wij
 alle ongtordinierde luste nae verhtē
 laten. tot ~~s~~ maghen en eertlike goe-
 den en tot anderen creatueren **W**ij
 moeten onse sielē haken **D**at is natuer-
 like beweghinge en gheneychtheit
Hier moeten wi ons voer hoede als
 onse doot viant **V**oert moeten wi ge-
 helicken ons selfs versaken van bin-
 nen en van buten **D**at wi nijmer
 meer yet doen van gheneychthede
Hier en moghen wi niet tocome onse
 selfs ledich te wesen **W**i en setten ons
 in een geestelike helle **E**n achten oō
 selfs als v'doemt te wesen **E**n gri-
 pen niet onsen here: te glorificiere
 en te dragen: **m**it sinte **J**ouwels ge-
 truuft te wesen **N**iet alleen in onser

herten **M**er oec in onsen lichaem **G**hi
syt. sprict hi. ghecoft mit enen groten
loon: glorificiert en draecht den here
in v lichaem **E**n alle gemac en wel
lust te seuwen soe veer als si lustelic
sijn **M**er niet in dien dat si nootkrif
tich sijn **M**er leyder onder een deesfel
van node wert menige smilichz vol
brocht **E**n onder een scheem van due
cht wart menige sonde gewrocht
Wi moecten ons seldichs setten op ee
vry ou gheuen **E**n nijmermeer yet te
willen van onser wegghen. **D**an on
troost hardichz gelatenichz vsmactichz
ellende **E**n gaen mit een gheheel ge
latenheit bouen hope en vrese: boue
hebben winnen en vliessen **M**er dan
seggen wi **J**uden swaren liden en
can ic mi niet tot gode keren **W**at
isset tot gode te keren **I**isset van hem

te spreken **D**at doen wel alle mensche
Het waer hem seluen scande prysden si
 haeren here niet **D**aer si doch niet da
 lof of en waken **M**er vrienden proestme
 inder noot. en in liden totter doot **E**hi
 sijt: seit hi tot syn naepolgeren: die
 mit mi volstandich gebleuen sijt in my
 nen beoringhe **E**n ic bereyde v dat
 vyeke alst mij mijn vader bereyt heeft
Hi spreect doer den propheet **I**c bin mit
 hem inder tribulacien daer ic hem
 wt vlossen sal **E**n dan sal ic hem
 glorificieren **E**n noch seit hi: roep mi
 aen inder **D**oefhz ic sal di vlossen. en
 du salste mi eeren **M**en ceert hem als
 men tot synre eeren liden **E**n datme
 hulp en troost aen hem allec soect
Men ceert hem als hi ons van liden
 verlicht. dat wi ons van synre mil
 dichz vbliden **E**n hem daer of dae =

ken te grande. **E**n als wi een wille hou-
den altoes bereit te wesen doer synen
name en gerechtich; te liden. **O**m een
vdiende gerechtich; sijn wi sculdich al-
soe blidelich om hem te liden. **A**ls hi al-
te sijn tyt voer ons geleden heeft. **H**et
is oec recht dat wi liden om onsen
scapper: of dat wi liden om datket onse
lieue here wil. **W**ant wi sijn syne van
naturen. **V**an rechter comen scap heeft
hi ons daer toe gewist. **A**ls die apostel
seit. **E**hi en sijn vrees seluen niet: ghi
sijn gewist mit enen groten roepstat
hier om als hi noch seit. **D**ie leuen en
sullen althant voert meer hem seluen
niet leuen. **M**er den ghenen die voer
hem gesturuen is. **D**es gelych: die
steruen en sellen hem seluen niet ster-
uen. **M**er den ghenen die voer hem
gesturuen. **E**n hi sal mitter trouwen
dancbaerlicher bruut seggen. **E**n

bandelijn van myre is mi mijn lief
tusschen mijn borsten sal hi wonen

Och geweld der onredeliker caritate
die den mensche al dwaes maect na
der werelt op dat hi vroed werde voor
gode Want dat hoge is voor den men-
schen dat is dulle een laster voor gode
O woedende gloyt en gloeyende woet
du en biste niet te leschen Want hoemē
meer wateren der onledichz op di ghiet
en winden der beoringe op di wayen
En regnen der persecucie op di vallen
hoe du stercker en geweldigher werde
te en al in di werste Die hemelste gout
smit die dat gout onser sielen purgie
ven moet inden ouen der tribulacien
Die sloet water op sijn vuur der min-
nen Niet om te leschen: mar om te
stercken **H**i blaest den wint op en
daert of schynt wt te gaen daer wer-
ket meef barnende Dit is wel ee
wonderlike cracht die vā cranche

den starch wart. en van liden blide en
van dusent dode altoes leuendich wert
Dat water spiset dit vuer: en gebeet
sadet den hunger **G**od sprecet doer de
Ppheet **D**encket aen en siet of enich
rouwe ghelyc is mynen rouwe **N**cent
Want geen rouwe en is gelyc dynre
rouwen **D**ie minne moet wtbrekē nae
dien dat si is **W**ant liden mach ruste
temptacien moghen vgaen **M**er die mi
ne als onse heilige vader Augustinus
seit en can niet rusten waer si is **I**s
si waer si moet seer wercken **S**ij houde
ste minne eyschede hem hoger wert
van minnen dan alle creatueren
ijmermeer souden mogen of dorren
dencken **H**adden alle creatuerē dat
enige hope toe gehad: of oer dor
ren hebben. **D**at hoer alre sappet
mensche hadde willen werden **S**i
souden villyc mit allen vreuchden

in eenre wannentlicher eendrachticheit
 hi hem tegen hebben ghecomen **E**n ha-
 ven coninc mit coninclicher eere ghe-
 dient en gelouet hebben **M**er salmā
 hem nu min loues en eeren bewisen
Als hi arm ongeacht vsmact en on-
 ghetroot om onsen wille geworden
 is **E**n gheuangen bespot gegesselt
 en ghecrust is **O**p dat wi van sijn
 liden ruste: en van sijn armoede gloie
 en van sijner doot salich en ewich le-
 uen scapen souden **M**er dat alsoe als
 die apostel seit **H**ebdi medeliden mit
 hem of lict ghi mit hem dan suldi mit
 hem regnieren **C**risty is voor ons ge-
 sturuen **O**p dat die gene die daer le-
 uet. **D**at is te vsmen in natuerē en in
 gracen. **D**at hi voert mer hem selue
 niet en leue **M**er den ghenen die voer
 hem gesturuen is en op verstaē **D**ie

syn siele minnet die selse vliessen sprac
onse here **H**i en seit niet lichaeme: om
te bewisen **H**aten wi onsen siele wi sou
den vluchts haken onse lichaem **E**n hi
en v'biet niet alleen wtwendige troost
Mer oec inwendigen troost **W**ant
inwendich goet is alsoe wel van go
de gescrepen als wtwendich **G**helyck
wijs al hebben wi der dingen van
buten te doen wi mogense besigen
en niet gebruiken **W**ant nootkruffte sel
len wi daer van nemen **M**er dat in
den genuethen der dingen gelegen is
dat sullen wi scruwen en haken **E**n
ons daer of heren **A**ldus sullen wi
oec doen inden inwendigen goede **W**i
sullen nemen mit geesteliker blyscap
en god daer of dancken **E**n wi sullen
onsen geest ophessen en scryden vande
sinnen **E**n hoeden dat die geest he
niet en v'blide: als van synē ver

diensten en veeemde goede. dat hem
 soe veel veeender wort als hi in sijn
 heren goet niet trouwe en is Voert
 sal hi hoeden van sonderlinge ge-
 nuetliche sinliche deuocien voer see-
 tichz en smaech Want daer mede wert
 die geest gecranct Die siele wert vley-
 selic Die natuer wart daer qualic
 mede gestart en scadelic daer of ge-
 hrent Si doet wt godlike vrese
 Si maect den mensche sinlic trach
 slap ydel rocheloes houerdich En
 het is soe wel een ongeordinier
 gebruken der creatueren. als of cē
 mensche inden wtwendigen dingen
 die hi van noottruffe behoect ghe-
 mach socht lust en ghenuechte Ja
 het is soe veel te vreselicher als mē
 inwendigen creatueren oeffent ond
 een schyn der duecht Dat cē grote
 geesteliche scade en sonde is dat en

vhoet men niet: noch en bedra get mē
niet: noch men biechtet noch men be-
tert niet Ja men priset en vheffet
dat onder een schyn van gesseliche
puere oeffeninge datter alre swaerste
is Al is si soet: si is nochtans vmen-
get en sinlic En en is niet recht ge-
stelic noch puer En meent hem selue
daer in nae geuoelen. al en weet hy
seluen niet Want al en meent hi
niet dat die ere gods als hem dunst.
dat is war nae dat getuych syns ve-
dens Mer dat en is niet nae vollen
consent des gehelen wille Mer dat
ouder seyt hemmen luttel luden tusche
den oerdel des vedens en des willen
Want die vreden wijst ons daerlich
dat wi synen wille fouden doen en
sullen daen En luden wat hi ap ons
stadet die onse here is En ons daer

an seluen een exempel ghegeue heeft
En dat si ons raden dat v hiesē wi
 nae hoeren lichte te doen **M**er al
 leert si ons dat wi liden souden. si
 en helpt noch en doet ons liden niet
 liden **M**er wanneer wi dan tottē oer-
 del der reden en tot leringe der heili-
 ghen volle consent niet en willen
 gheuen den wille gods te doen inde
 sueren als inden soeten **D**an v ino-
 gen wi al dat die here wil mit syn-
 re hulpen te volbrengen **A**lle crea-
 tueren minnen god als hoeren sepp
 en haeren here daer sijn al of hebbe
 dat si hebben **E**n sond' welcke dat
 si niet en v mogen **M**er het is ee na-
 tuerlike minne die onpuer is en we-
 der op haer seluen ghebuecht **W**at
 si minnen god om hem seluen meer
 dan god **W**ant **A**ristoteles seit **W**aer
 om enich dinc geschiet dat is meer

gemint of gemeent **A**ls exempel is
Wi minnen die heiligen meer dan an-
der creatueren om god **W**ant hi se bo-
uen alle creatueren minnet **E**n die sa-
ke hier of is god **W**at wi hem meer
minnen dan die haligen **E**n hier om
is die natuerlike minne gods niet
vdiectlic **W**ant die sake der dingē
en is god niet mar hi seluen **W**i moe-
ten god bouen ons seluen minnē sel-
onse minne hem behagen **E**n wi en
sullen hem niet alleen dienē **W**ant hi
nae onsen wille is **D**at is **W**ant hi
milt goet en soet is **W**ar oec moete wi
hem minnē als enen rechten rechter
en al waer hi ons hart en pijnlich
die openbaer sondaren vbliden hē
natuerlic in god en in synen ganc
En si betrouwen ^{hem} wel en minnē hē
al wt haers selfs behoef **M**er si en
minnē syn geboden noch gerechtich

niet hadden si hem geestelic lief si
 souden om hem doen en laten en liden
 dat hoert doch der redeliker sedelic-
 ker minnen toe. Want die heydenen
 segghen dat vrienden om malcand'
 liden en doen souden en enen wille
 en onwille souden hebben. Mer onse
 here seit die mi minnet mit centre
 geesteliker minnen die sal myne
 redenen houden dat is syn wille te
 doen. En noch seit hi. Wilt ghi comen
 tot mi en en wilt niet doen dat ick
 v segge. En daer om en mach dat co-
 men dat water reden wasset noch die
 wille der reden niet baten. Dat wi
 daer mede alleen tot salich en tot
 synre minnen yet mogen comen.
 Want dese minne en dwinget noch
 en swint onse onduchden niet. Wat
 al is hi slac si en is niet stark en
 si is oec meer slac natuerlic dan
 geestelic. Want die geesteliche rede

vlicht mit graciën **E**n vwinnet die
siele en eigen minne of si dronckē si
ten minsten onder der minne gods **W**at
die wise man seut **W**ijth; vwinnet die
quaeth; **W**ijth; in latyn gebiecten beduyt
in duutsche smakende glecterth; **D**ie sijn
het den geest en niet die sinnen die
vwint lichtelic alle ydelth; **S**oe wie go
de dan alleen dient en oeffenachtich
is ind' deuocien **M**er in gelatenh; onge
laten is en ongestadich **E**n sijn oeffeni
ge niet en hout **M**er croent en claget
en hem anders onledich maket **E**n
die om god liden wil en sijn gherich
tich; niet en minnet **E**n niet lieuer
in harder pijn en blind' gelatenh;
en ind' gerechtich; gods en waer. **D**a
dat hi waer sonder liden of pijn
weder dattet gode eerlic waer **E**n
al geuoelde hi hem want en onbe

rent te liden **E**n en hadde hi niet lieū
 te roepen dat hi hem tot synre eeren
 daer wt holpe: of woude hyt geleden
 hebben gaerne liden wouden **E**n en
 hadde hi hem dan niet lieuer den wille
 en der hulpen gods te beuden of te be-
 trouwen **E**n hem ter eeren gods in syn-
 re gherechtichz ou te geuen in dese
 of in andere liden dan dat hi slechts
 dat liden quyt waer Dese mensche
 wort vleyt is seer te beantzen vanden
 natueren en niet van gracen: vanden
 reden en niet vanden wille Van na-
 tuerlicher minnen. en niet van die
 geesteliche minne gods Die oock alle
 god waent te behagen in deuotie
 in geuoelen Ja of oec in werliche
 tockeer Die duerhden wil v gaderē
 en niet vliessen Die rijk van bin-
 nen wil wesen en niet arm Die ge-
 troost wil wesen en niet troosteloes

En die lieù troost aen eentuerē name
dan hi ongetroost bleue Die lieù sterc
is in gode dan cranch om gode **E**n lie
uer wil werken dan liden **E**n wil lie
uer leuen in god dan steruen in god
Hoe ouden oeffenaar hi oec is: of wat
name hi oec heeft: of wat schyn hij
draget: **v**s hi yet voer gode. hi is e
weck pap eter en een sulker **H**em is
noot niet **H**i en mach gheen broot en
Worh hi en wil niet steruen doot **vi**
Och hoe menich sint wardē **mpit**
Wi vanden wege gods gtegen
en sien om tot onsen ouden maghen
als sathis wyf dade: en warden onsta
dige sont steenen: daer wi te voeren
menschen schenen **J**a soc sond'linghe
hart en vhart en vkeert **D**at die
beesten vanden velde hem aen ans
luken en hem vbekren **D**at syn die
simpele die oetmoedelic doen datme

hem liet **O**f wi werden inden werch
 alsoe vaste gheheft en gebonden dat
 wi somwil nauwe enen voetstap vor-
 der voert gaen dan doe wi eerst be-
 gonden **E**n dat inder minnen gods
Want als die heiligen seggen: menich-
 uoudich; der wercken: noch haer groot-
 h;: noch die vrucht die daer wt coet
Dese en doen ons god niet naere co-
 men **M**er alleen toenemen van ges-
 teliker minnen **O**p dat wi ons
 seluen meer vsmaden en haren: en
 god sterckeliker minne **E**n bereyd
 warden om hem te liden: en syns on-
 geliker: of in creatuerlicher wyse te
 ontberen **D**ie somige warden soe on-
 ledich van buten **D**ie and' oeffenen
 hem slechts op lesen en op studiere en
 op veel wetens **W**aerlic dat wi van
 buten moghe halen dat en mach ons
 niet heiligen **W**ant die letter dodet

en die geest maect leuendich Die const
vheffet: mar die caritate lichter en sta-
dicht den mensche in een lict xpi So-
mige and lopen en vqueesten hem sel-
uen in kercken om oflaet en sermonē
En doen veel goeder wercken soe voer
als sise wel en in minne doen **M**er
alle dit sijn middel wercken: en in hē
seluen noch goet noch quact **D**orch hie-
ten si goet **W**ant si den schyn hebben
van ducyden. en instrumenten der duc-
cyden sijn **M**er wassen dese vruchten
wt enen goeden boem der godlicher
minen soe sijn si goet **A**du segste: hi
doet alle dese goede wercken en daer
toe minnen wercken **H**oer wat die
apostel seit **H**ende ic alle consten ende
gaue ic al mijn goet in spise der
armen **E**n daer toe mijn lyf in enē
braude en heb ic geen minne ic bin
voer gode niet en ten baet mi niet

Daer om en niet dyn heilichz niet aē
 dese wercken **M**er aen der hemel seer
 regule der caritaten **E**n op dattu weet
 ste wele dat si sijn: die moechste niet
 hebben. en nochtans haer wercken
 nae dynen wanen dagelij oeffenē
Soe hoer noch dit voren vat en hi
 salt ons te gader segghen **D**ie carita-
 te: seit hi: en vheffet haer niet **W**an-
 neer ic rust op myn wercken **E**n ic
 niet en wil liden dat mensc lastet
Die ic soe groot voer gode waende te
 wesen: **M**er ic dan vast in oetmoedi-
 ger caritaten **S**i en vtoert haer niet
Dat ic leyder doe als ic ergent in mij
 werck ghehindert. of wedergestaen
 werde **M**erck of ic dan vaste staē i
 sachtmoediger caritaten **S**i en benydet
 nyemant. al heuet hi name voordel
 of gracie bouen haer **W**ant dat
 waer geestelic veyn **S**i en doet

nijemant quaet **W**ant si en meent
geen quaet **W**ant wt ouuloedich; d
suuere heeten spreect hner mont mit
nijen onghewoenlichen tongen den
wtwendighen werckers **W**ant daer
si spreken vander menschen gesette
Daer spreect die minne van gods wer
te **D**aer si vtrecken vanden middel
baeren **D**aer spreect dese vanden
hoerhsten duechden **D**aer si vtelle vā
den wtwendigen wercken of midde
len der duecht **D**aer spreect dese vā
inwendiger oeffeninghe: als van le
uenden steruen: of steruende leue **D**aer
si spreken van boeken en kercken: en
vander luden doot en staet **D**aer oeffe
nen hem dese in een vry gelatenhar
Si schynen als dwacs en balhoerich
Op dat si wijs voer gode sijn dien
si alleen behagen willen **E**n wt trou

wen herten minlic van hem spreke
Die caritate is vduelich goederkerē
Si bedroeft haer vanden qundē **S**i
 vblit haer van allen goeden **N**ac die
 dat wi hie meer of hebben **E**n in
 deser moeder alre duechden meer toe
 nemen : **D**aer nae nemen onse wer
 ken toe **E**n daer nae syn si vrucht
 baer gode cū den menschen **M**e sel
 altoes op dese duechden sien cū hier
 wt werken cū rusten . spreken den
 ken of swigen **W**orh syn and' lude
 die hem inwards heren **D**ie alre seer
 ontbliuen of swaelic vallen **D**ie
 oeffenen soete minne cū hebben cē
 goede meningē die der nature seer
 nae bi is **W**ant si oeffenen god **W**at
 hi saet milt cū goet is **E**n begeren
 oer om hem te liden **M**er alst wemt
 si syn onbereyt **E**n daer wast om
 die meningē wt die reden : **M**er die

wille en is niet ghenoech gesturue
Al duncket hem alst wd gaet dat si ge-
sturuen sijn dat doet want si en sijn
niet doerghcoeffent want om dat si
sot cranch sijn. soe geeft hem god
geen liden En oec als si gelaten sijn
in leuender oeffeninghe Soe want
si waerachtelc gelaten te wesen Of
al coemt haer goede mininge wt enē
goeden wille: die is geuoet alleen
in een geuoelic leuen Mer niet gebro-
ken mit eenre steruender oeffeninge
Soe lange als wi enige scherchz oeffe-
nen. het si vandin ewigen leuen: of
vanden geboden: of vanden duychden
of aen gode dan en sijn ^{wi} niet te gronde
arm van geeste En dan hebben wi
noch in ons een sterch daer ons die vi-
ant onse verheit mede benemē mach
of een roede mede te slaen En cē stat

daer onse heete op hanget dattet hem
niet al heel en vloeyene **On capittel**

Aen inwendich mensche nae geuoe-
len en inwendige staet heeft noch
een ander wet dan die gemeen we-
te der knechten Die den wtwendige
wtwendelic ghegeuen is Dat is
die wette der kinder gods Die gele-
gen is in geestelichen vstande der
wtwendiger wette Want si war-
den vander minnen inwert ghe-
eyschet en getogen totten geest der
scriften Welche geest die werelt niet
ontfaen en mach. spreect onse here
noch si en kennus niet dit bewijst
hi daer hi seit Ic heb v noch veel
te seggen Mar ghi en moget nu
noch niet dungen Mar als die geest
der waerhz coemt hi sal in alle waer-
hz leuen hi is die waerhz: en dit is

syn geest Als hi dan geestelic in ons
coemt dan sel hi ons van binnē leuē
Dat wi niet begripen en mogen soe
lange als wi menschelic leuen: en nad
letter van buten wanderen Daer die
haghe waerhz in bedect is Want hoe
souden wi bekenen die vburgenthz
des rycken gods Dat is der scriften
Als Gregorius seit Soe langhe als wi
buten staen: en niet inwaerts daer
toe gaen: noch daer en hoeren noch
en bidden den vader die in dat hemel
ryck vburgen is Wi en sullen die wt
wendighe wise niet vsmaden noch
eygentlich houden Mar alle dinc ind
steruend' gelatenhz en den willigen
ougeuen en der geesteliker armoede
laten en doen Want cē vry gelaten
hz gact bouen alle dueden Ja oer
die leuende meritate **N**u is altoes
een duedt edelre in steruen en in

dat ougelyken dan in houden **Een** leu-
 uende duecht hoers selfs is edelre dan
 een leuende duecht in god **Want** daer
 si om gode haers selfs steruet daer le-
 uet si edeliker in god **Want** daer dra-
 get mense gode mit allen op **Mer** daer
 mense gode ongesturuen op draghet
 in minnen daer vlyot wat neder inde
 nedersten crachten daer si wat op ha-
 ghen en rusten **Daer** die inwendighe
 crachten oec diuvel of besmet werde
 mit ydelre glorien of mit behagen
 inder oeffeninge of inden gheuoelen
Exempel **Als** men een leuende dier ye-
 nant verre senden wil dat plachme
 te binden **Op** dattet den bode niet
 en ontwinde **En** als men bi dwaesen
 heymelicke lieue dingen enigen lieue
 vrent onsendet **Die** plechtmen wel
 te bewaren en te bewinden dattet
 niet varrcht noch gehandelt en wor-

De En sonderlinge daer dwafen of ra-
uers in die wege sijn. **D**us ist in geel-
telichen staet die leuende oeffeninge ghe-
lyct den leuende diere alst vey is. **M**er
die steruende oeffeninge gelyct den ge-
uangen diere. **D**at present onser oeffeni-
ghe ist dat wyt leuendich en vey tot go-
de senden. **D**an mach hem slich ende
vulnisse anhangen vanden sinnen of
van onser eygenre minnen en onghe-
sturendich; **D**ie si oec niet recht en als ge-
bonden tot gode laten gaen. **W**ant soe
wat ~~ghebrek~~ gebreke is dat ontdeckt en
beulect si. **W**ant soe lange als wi niet
slechtes gods geuangen en sijn en ons
selfs quyt sijn. **D**an gackt al wrige-
de wat wi tot gode senden. **E**n ghelyc-
ker wyse hoe schoon een beest waer
men moster doden en wken soude daer
yemant of gespyst warden. **S**oe moe-
ken wi gode liden in gherechtich in

steruen ons selfs ^{in brennend} En gewelck ougeueid
 minnen op senden en voertbrengende
 sal hi daer een volcomen behagen in
 hebben **O**er moeten si gedect wesen
 voer onse dwase sinnen en voer die
 helche rouers **E**n besloten mit enen
 ghehelen ofsenden van ons selue **D**at
 wi ons niet dan sonden toe en scriue
 verht of wi tgoet niet en saghen noch
 daer of yet en wisten **A**du moest se
 steruen deser laester middele in een
 steruende leuen **D**at is die becomer
 nisse **W**ant die meester inder god
 en die meester inden geestelichen
 verht die seggen te gader **D**at geen
 becomer nisse te geuen is ^{noch} **I**nden scrifte
 noch inden rechten **S**aemt di dit da
 te voeren dat is god onearlic: **W**eet
 stuit soe laetet **C**onstu dat niet doen
 of laten lyttet hent di god geeft en
 ders te doen **M**er al waer dat mo

gelick dattu wel woudeste weten dattu
in dusent dootsonden waerste. **B**istu in
warts di oeffende draget gode op **E**n
bidden hem dat hi di vgeue dat hem
tegen is **E**n hoe hi wil soe wil du oer
En doe en late alle dinc tot sijner we
Of hyt ontfaet of niet daer en heb
gheen onlede mede **M**er betrouwe he
dat ganselick **W**atmen mit gheleer
meninghe op hem doet laet of lidet dat
hi dat weerdelic ontfaet **O**effene di
allicen op een geestelike helle. op ee
struen. **e**n op een niet te hebben dan
bistu seker en alre onbelangen **E**nde
geen swaerhe van binnen of van bu
ten mach di bedrucken **D**u selste alle
oeffenen een onustuerlic dat is ee ge
heel gelatenhe gods en alle sijner ga
uen. **a**lles. **v**lies en winst ledich te
staen **W**ant in allen desen machme
di lagen leggen: **h**inderen en beco

mer nisse in brengen **M**er ghif di ou
 en troost di dyn salich en onsalich
En begier alleen dat die ere en wille
 gods geschie in allen werken en din-
 ghen tijtlich en ewelic **E**n arhte dyns
 selfs niet meer dan een ander **M**er be-
 gier gelijch god van allen creatueren
 gemint en ontsien te warden **H**ope
 moeten wel hebben **M**er het is volto-
 maere die hope ouer te geuen van ge-
 lakene minnen **W**ant wat soude die
 ghene hopen die niet en begeert **D**an
 hi mochte hopen of god noch yet be-
 kent sal wesen en geminnet **W**at sou-
 de hi wesen die daer liefste wil wese
 daer god hem liefste hadde **E**n die dat
 wil liden dat god geleden wil hebbe
Die niet en wil dat hi vliese **D**ie here
 hiet ons veruechde hebben onder ons
Dat wi niet doen en mochten **S**oc
 langhe als wi yet scherps voffenden

of begeerden **W**ant en weten wi niet
van twee dingen welc goet of quaet
is : of goet of beter **D**aer en sel oec ge
gelaten men sijn : of die hem tot gelatē
hij pynnt te bereyden gheen onlede of on
wede in hebben **M**er hi doe dat hem
meest tegen waer **E**n hi doe dat gelijcke
der waerhij schijnt : of wder hi doe ter
eren gods dat si hem alleens **W**ant als
wi cōmaer maken mitten dingen : wed
dit of dat beter is : of waer dat god eer
lic si of niet **D**an setten wi ons seluē
een grote materie van begangen hat
Dat beste sullen wi doen als wijt wese
En als wijt niet en weten soe sullē wi
onbetōmert wesen **E**en goede volle me
ninge en mach god niet missagen
Mer dat werck behaget hem oec om
daer goder meningē wille **A**ls oec gre
gorius en iohānes guldemont seggē

Ghelycher wyſe dat een goet werck god
 miſſaget dat wt een quade meninghe
 gedren is Als die phariſeen die hem v-
 magerden op dat ſi ſchenen te vaſten
 En admiſſen int openbaer gauen: apter-
 ſtraten haer gebet deden Daer die here
 of ſat Ic ſegghe v voerwaer ſi hebbē
 haer loon ontfaen en haer onrecht
 meninghe. **D**och wat ſaide doen wi
 ons ſeluen Dedden of lieten wi alle die
 al heel ter eeren gods Dan hadden wi
 vrede onberōmert Waer het god genaē
 of niet Want dat en mogen wi niet
 weten van allen dingen Doch ſullen
 wi dat onſe daer toe doen Veel men-
 ſchen ducht ic doen der rechtter volw-
 menh; groten hind' En ontſien hem
 daer ſi hem vbliden ſouden Soe wā-
 neu wi genen trooſt en geuoelē of
 bepringe hebben Als wi gods be-
 uoeliche gauen niet en geuoelen

noch licht noch kennisse hebben **E**n niet
doen of werken en mogen van binnen
of van buten **D**an clagen wi en sijn be-
droeft: en wanen van gode gelaten te
wesen **O**f dat wi ledich en onnutte sij
tegen dat hi selue gesproken heeft **H**i
selt: spreke hi: ind' werelt druck hebbe
en dat heb ic vaer geseit op dat ghy
gedenct als die wre coemt **W**aert hem
dan niet seer behaeghlich hi haddet **O**
soe waerlic niet geseit **A**ls wi storch
sijn ind' oeffeninge dan duncken wi **O**
seluen lichtelic wat te wesen: of wi
rusten daer op **E**n daer an moghen
wi weten dat wi dies ons selues wat
toe sriuen **E**n wi sijn getroost ende
bet te vreden als wi veel v moghen
En sijn coenre tegens god dan of wi
niet en v moghen **D**aer om en hebben
wi onsen troost niet in god alleen
Mer oec in onsen werken **E**n daer

om en sijn wi ons selfs niet gesturue
 En doch den armen veel meer geloest is
 dan den rycken Desen is wec gespreke
 hebben si haer troost in haer rychede
Mer salich sijn die arme van geeste die
 niet alleen berouet sijn van wtwen-
 digen wercken: **m**ar oec inden geest
 soe bloot sijn van allen werdelike troost
 En van allen geuoelen en geestelike
 eernst **D**at god grotelic en blotelic
 haer vrechde en vuerich; wil doen
 wassen **A**ls si in harder ouermoudiger
 angeuoelich; hem haer seluen en alle
 gebreken opdragen **E**n haer solace
 alleen in hem nemen: en hem laten
 volbrengen mit hem seluen voer alle
 creatueren en vgetelch; **W**ant desen va
 nade dat rycke gods is inden selue nu
 als si ontbloot sijn van alle creatuer-
 licken troost **D**at weseliche rycke gods
 daer hi ewelic voer alle creatueren

ſappinge in ghevoort heeft dat is ſij
ewige onbekende godh; **A**dese ontſae
die willige armoede want als ſi vā
minnen alle ſolacs vlochenen van go
de en vanden creaturen dat ſi niets
niet en begeren dan die wille gods.
Mer in hem ſeluen arm en ellendich
ghelaten onghelaten omogende en on
dogende te weſen dan willen ſi oec dat
haer here die ere hebbe van allen cre
aturen in doen en in laten. die gheer
is alre grauen **E**n hier om en mach hi
ſe niet vſaden mit dien dat ſi niet en
begeren dat is mit geuoeliche vſe
heden **H**i vultſe en trectſe mit hem
ſeluen onuodie naden wtwendige
menſche **E**n dat is die ſcherſte wiſe
daer men god in nemen mach in deſen
leuen als die wtwendige menſche
en die wereliche crachten in dorre
heden en in armoede ſtaen ſonder

beuoelicher en̄ genoechlich' gratien
 En̄ die inwendige mensche alsoe hon-
 gherich en̄ ghierich is naden godliche
 loue **D**at hi ewelic ter eren gods wil
 alle ontroost armoede en̄ blinthe en̄
 dorheit **D**an heeft hi god godlic **D**at
 is blotlic en̄ onbewonden in geuoelic-
 her genaden **E**n̄ soe hi in ons blotlic-
 her is soe hi den wtwendigen mensche
 onsmahelic smahender is **M**er als mē
 begeert crachten kennisse geuoelen en̄
 and' gratien **D**an en̄ begeren wi god
 niet: mar sijn goet **E**n̄ hoe wi deser
 grauen meer hebben: hoe wi god mē
 hebben **W**ant dit sijn alle bevinse-
 len daer god in vburgen en̄ bewō-
 den is **N**yemant en̄ iver hi en̄ had-
 de liever en̄ schoon cleynoot onbedect
 dan bedect **E**n̄ en̄ spise of en̄ sat die
 altoes besloten waer wat voetsel
 of vruchte mochte yemat daer of

nemen Daer om hunderen wi ons sel
uen een god in meniger manieren
als wi ynmer yet willen hebbē. En
alle hebbinge niet en willen. Verūt
Dan moet ons god geuen. mer crea
tuer werden. Ver toech hi ons sijn ga
uen op dat hi naemels in bequamer
tijt hem seluen mocht gheuen: wi en
souden sijn niet willen vbeiden. En
hoe wi onsen wille meer of bet ge
brucken. Hoe wi vord' sijn van sijn
alre liefste wille: en van dien dat hi
liefste gaue. En al ghyft hi hem in
den gaue. Wi en mogens daer niet
blotelic en godlich ontfaen. Mer
creatuerlich' vbeelt en vmiddelc. Hier
om en mach men den onbegripelic
ken god niet begripen in ondersey
de en in vstandelichen beelden. Mer
in een duistere stille. Als Dyonisy

en ander leeraer seggen **E**n dat is
 voer betekent van gode opten berch
 synay Daer hi hem moyses vtoonde
 in een duu sterisse **D**at is gestelic
 als hi voer scriuet in enen in wendi-
 gen outrede ruste bouen alle oeffe-
 ninge en werclike tocheer **E**n boue
 allen vstandigen beelden en boue he-
 seluen **D**aer die ceuoudichz der siele
 hoer trachten ou gegleden en ontson-
 ken is in gode **D**aer gnoelt si sijn
 blotelic en godlich **E**n si rustet i god
 en god in haer **E**n dit is die derde
 oeffeninge en die leste die wi in on-
 sen gestelichen voer warp sullē heb-
 ben in onsen here **J**h̄m xpm̄ **M**er
 dat niet nae synre sielen : of nae
 synre oeffeninge **N**och nae der drie
 rehande par soonlichz **M**er nae der
 simpeler godh̄z en godlich' ceuou-
 dichz **M**er dit mach bet hietē cen

onwisc dan een wisc bouen oeffeninge
dan enige oeffeninge Want wisc en
oeffeninge sijn in begeerten in loue in
gebede in ondersceyde en in kennisse
ghemeenlic te spreken in werken: het
si van buten of van binnen **M**er dese
wisc is een salige ruste **i** eens geestes
in gode **E**n alsoe die eeuuoudige natuer
gods is ee wescliche fonteyne der na
tuerlicher oersprongelich; **W**t welcke
ontspringen drie riuieren der persoon
licher drienouduich; **D**aer voert wt vlay
en alle gracen en genaden in allen
creatuere in euen ygelichen alsoe rye
kelichen en alsoe oueruloedeliche als
hi daer toe bequamen is van natuerē
of van genaden **E**n oec als die god
liche fonteyne stille staet in haer
seluen **S**oe vlayen die persoonliche
riuieren in hem seluen vanden ene
persoon totten anderen **E**n als dese

drie viueren nad' substantiē eē god
 liche fonteyne sijn. bi gelijchenisse te
 spreken **D**oe ist oec inder sielen die eē
 simpel wesen heeft eū drie vstandeliche
 crachten die oersprong hebben inder
 sielen simpelhz: **n**ac haerē ander scy
 denen werck hebben si onder scryt
Als die siele vuolt is mit god in haer
 simpel wesen **D**an stort god sijn gra
 tie eū gauen in die crachten der siele
Daer hi sijn persoonliche werck in
 weret **E**n daer vleyen wt gratiē eū
 genaden in die crachten der siele: eū
 voert in die nederste crachten **M**er
 daer die vader sijnen soon baert in
 sielen dat en begrypt si niet dan mit
 middelen der graciē **W**ant si alte groef
 eū alte werclich daer toe is **E**n hier om
 souden wi inen soeken gods genade
 eū sijn godlichen genoden in derue
 dan in hebben **W**ant wat hi ons
 ghyft des sijn dat hindert ons tot

hem want het maect een v̄middeling
tussch en god en die siele **Vij capittel**

Om seuen saken souden wi begieren
armoede des geests en ons selfs ge
uoelen en gratie En alleen altoes pijnē
te steruen **A**die eerste is dat getuuch d
scriften die enen inwendigen doot en
armoede des geests sonderlinge priset
en v̄heffet want die wise man seyt die
doot is beter dan dat leuen **J**ac die doot
der sielen daer si mede haer passien en
eygenth; steruct is veel beter dan haer
leuen in een onsalich leuen **E**nde die
doot des willes en der hebbinge om
minne der armoeden is beter dan ee le
uen van wtwendigen gauen **A**lsmer
bereyda is daer in te leuen mit leuendi
ge en werdeliker oeffeninge dan alles
dies in gode te steruen **O**p dat hyt al
hebbe daert al of want En op dat wi
schynen dat wi arm sijn En vā ons
seluen niet wesende noch hebbende noch

vmo gende dat is die doot der heilighen die duerbare is inden aenschyn des heren want en hadden si desen doot niet eerst ghestoruen die doot haere markken en hadde se niet ghevreyet vander ewiger doot En en hadden si in desen en in alle hoere genaden hem in gode niet vblijt en niet in hem seluen Als die apostel oec gebiet die doot is beter die steruender minnen die den gront in hem seluen altoes doot vnicten ontwillen in ene vloechen en geleden of hie doet vallen van hem seluen en van alle dingen: het si lief of leet die is beter dant leuen der leuender minne want si op leuen of doen of hebbe rust En die toern die een storch minnaer heeft op vleys op bloet op he seluen en op alle aenhangen of gebrucken vanden goeden gods die is

beter dan dat lachen der blide deuoter
minnen die haer selfs niet ghelyd en
steruet. **M** die ander sake waer om wi
ons selfs niet alleen naden lichaem **M**
oec van binnen onse siele hier vliessen
en salichlic te haten. **D**at is sonderlinge
die trouwe en die onbegripeliche mine
ons heren. **W**ant hoe mochten wi ymer
meer syn heilige leuen en synen bittere
doot bet vgeliden dan mit hem te leuen
en mit hem te steruen. **O**p dat wi altoec
en in allen steruende en leuende sij wa-
ren: alsoe als hi ons al geweest heeft.
En dit is seer behoerlic van recht recht
uaerdichz. **A**ls dat hem alleen bliue
die glorie en ere van allen synen wer-
ken: en oec van alle den onsen. **N**ochtas
wil hi van alle synen werken en liden
ons die vrucht laten. **M**er vbliden wi
ons dan in onsen werken als dat

wyse doen: of dat wi die ghene syn
 die dese genade of dat beuoden hebbe
 dan en gaen wi niet tot dier vruch
 den daer die rechte duer dat is dat
 wyse daer **christus** niet en ontfaen
 want si doch van hem coemt **Mer** wi
 climen ander waer in dese bliscap die
 wi hebben in deser genaden die hi ons
 doet **En** is voer ons seluen: **en** daer
 om syn wi die dieuen **Want** wi stele
 onsen here syn godliche ere **Want** hi
 seit **Mijn** glorie en sel ic niemant an
 ders gheuen **En** daer toe ontstelen wi
 hem syn wercken **En** wi syn moude
 ners **Want** wat niet steruet van na
 tueren dat doden wi mit sonden **Wi**
 moerden ons seluen aen die siele die
 een onsterfliche bedde gods is **¶** Die
 derde sake die ons tot onsen inwendig
 ghen cruce billix beweeghen sal dat is
 die leringe **en** die nae volgen der he

ligen **S**inte **V**naect seit here wi willen
alle wel mit di regnieren **M**er wi wille
eerst niet mit di steruen **D**ie halighen
hebben haer cruus op gheboert en syn
cristu nae gelopen **E**n hebben syn doot
nae hoere macht v'gouden **D**usommig
haer bloet van minnen om hem hebbe
gestort **D**ie and hoer vleysch mit syn
quade begeerten ghecrust hebbe mit
langher martelen **W**ant dese luden
hebben vleysch en bloet gehad als wi
Soe moghen wi ons wel ontscien ee
enige doot **W**illen wi niet daer god
liche minne en om broederlike exempel
dat ons onse menschen bewyft hebbe
steruen enen tyteliken doot **D**ie noch
kans troostelich is en alte soet **D**ie
vierde sake is edelhz des gesselike
dodes **D**ie minne is seer merckelic
den doot gelyt **W**ant daer is een
minne wecher dan die doot **D**at is

een soete wecke minne Daermen god mit
 alre herten mede mint **S**oe lange als
 hi der vleyschlicher herten geuochlik
 is soet en milde **M**er als hi synt ver-
 vreedt. **o**p dat hi hem seluen in lide
 en in slagen mochte webrengen **D**an
 gebrect si niet in minnen: **m**ar van
 minnen **W**ant si en glidch dan niet
 wter wercliker minnen inden gemi-
 den **M**er si ~~van~~ valt van minne en
 wt minnen neder achterwaert **W**at
 als men die ploech voert soude driuen
 vdrict haer te gaen aen die schynen **E**en
 and' minne is stercker dan die doot
 Daermen alle doot mede doer lidet en
 alle onghelych; **A**lsoe dat si haere ge-
 minden altoes ind' gedachten mach
 houden beelder **D**at selden geschiet:
 of werclike: **m**ar onbeelder **D**at is ee
 hongerich gherich vlangen naden
 geminden **E**n soe die daot en liden

starcher op haer comen soe die doot
starcheliker voer vliet **W**ant al sterft
si altoes alles lidens en alre armoede
en gelatenh; **N**ochtanb sent si voer ee
heet woedich hanger tot gode **D**aer si
onubect en ongemert die ewige ere
in begert **E**n van minnen aere mit
hem venicht te syn **D**ie is die derde
voerscreuen minne daer ^{men} gode een paerlic
mede mint mit alle den ghedachten on
vergeethlich **N**och is een minne die stark
is als die door selue **E**n is een steruende
minne die is starcher dan die eerste
Hier mede minnet men god mit alle die
crachten starchich **S**oe dat dese minne
scruwet en ougact die leuende minne
en die leuende oeffeninge der eerste soe
ker minnen eenre steruender oeffeninge
deser starcher minnen **W**ant si merct
Dat die eerste graed seer natuerlic is

en mit alle natuere begeert te wesen
Alle dat leeft begeert te leuen te wer-
 ken en te hebben **E**n die natuer daer
 si ryck is daer is si oock wel milde
En dese punten heeft die eerst minne
Want si soude gaerne sander arbeit
 en swaerhz staende bliuen wcnemē
 en wassen: en groeyen seer ryck wā
 werken: veel moghen gheuen **M**er
 si wil als die natuer lieū doen dan
 laten of liden: lieuer in minnen leuen
 dan in minnen te steruen **E**n wāt pue-
 re caritate des hoers niet en meent noch
 ghenen wille **E**n heeft en si vkrusen heeft
Hier om en is si niet ^{puer} en geestelick
Mer wel natuerlic en beestlic **E**n hier
 om vkiest die and' minne ee geestelic
 ke oeffninge die die natuer veel ot
 hoghet **W**ant si oeffent verhte aert
 van puere vrouwen minnen **E**n si
 outret en breeet alle punten natuer-

lieker minnen: en oer van geselicker
minnen ind' eersten graed **I**a si doet een
wonderliche doot **W**ant si pynt haer
selfe te steruen **N**och tans in dien dat si
goet is en god behaget nae dat haer
god ghegeuen heeft **E**n daer om mach
si wel een minnende doot hieken: of ee
steruende minne: en is storch als die doot
Want si sterft en dodet den aert der he-
liger minnen **W**ant ten is hou niet
ghenoech dat si eerst der natuerē sterft
En daer nae der leuend' oeffeninge sterft
Si en pynt haer ten derden maal haer
steruende oeffeninge te steruen **O**p dat si
buten god niet en houde **D**aer nae ster-
uet si haer aerts en natuerē **W**ant si
is ee vey edel coningynne die nyemat
en antsiet noch en wijt **S**i vout gaet
alle die and' vrouwen der duchtē **E**n
si wondet mit haere senper doer de in-
gender cracht **D**at herke des almach

tighen coninc **N**och si en gaect hem
 niets niet toe **S**i wil mit hem doen al
 dat haer lust **A**ls onse heilige vad' **A**ugu-
 stinus seyt **D**ie minne en kent geen ere
 der hoch; **M**er gaect bi haer seluen stou-
 telich sonder aenleit totten coninc **A**lle
 ander duechden beuen van aynse **E**n
 en comen nau haer onsedige stoutichz
 en haer onredeliche vmetelichz lidē als
 hem dunct **A**lsoe dat der wyfster een
 voert trect doct en trectse achter waert
 en vsprectse swacelich **O**f si niet en
 merct den ghenen daw si soe onse-
 mel tegen is **D**at hi is een almachtich
 sepper en here alre duechden **D**it doet
 die reden: en des gelijc doen alle die
 ander duechden **O**etmoedichz seyt
 du soudeste oetmoedelic gaen totten al-
 magenden here **E**n leren aen hē dat
 hi dach alleen gebiet doe hi seide **L**oert
 van mi dat ic bin oetmoedich ende

sachten oedich van herten dat onder
scijt seit **M**enschelike kenne di seluen du
biste eerde en asche **E**n dit is een coninc
der coninghen **D**ie vrede seit **D**ie
hemelsche crachten beuen voer dese god-
like macht **S**alich is die mensche die
altoes in vreesen is **M**er die sond vree-
se is en sal niet gerechtiget werden
En die van harder herten is sel valle
in quaden **D**re gelyck plagen die
menschen die and' duerden sonderli-
ge oeffenen dan dese blinde minne die
doch is der duerden coninghinne **D**ie
laten haer oeffenens nergent in vree-
den onghewetst onuersproken on-
berespt noch onghewordelt **S**i wille
ymer die minne mit reden leren **D**ie
der reden en alle duerden haestel
voer ulet mit barmherten en blinde
vlogelen **M**er die reden en alle du

elyden comen nae een ygelic in sij graet
 en staet **S**i seggen dat mensche niet be-
 rechten mach **W**ant die reden en hen-
 nisse willen een leren berechten dan
 doen **M**er minne wil altoes minne
Si hietense dwaes houaerdich vmetel
 ledich en onnutte **D**ie iongere hie-
 teden die arme magdalena dwaes en
 vqustende **J**udas verticet een beter ca-
 ritate hier in desen ellendigen leuen
 anden hongerigen armen te doen
Mer hi en can niet gelouen dat maia
 alsoe langhe haer soude conuen bedwi-
 gen van haeren wtstorte. **H**ent si van-
 de den coninck en dat hoeft der ar-
 men. ya en der saliger armen **S**ymo-
 schelste een sondaersche **E**n als hi haer
 onbecommerde minne: **m**ar nae syne
 sellen oerdel haer vmetel vwoethz
 berespt. **t**rect hem die duuelsche nijt

in onwaerde en vsmacth; tegen den
meester der waerh; kenre alre heeten
vholenth; **H**aar suster vkeentse ledich
omnutte ymer sond' caritate en minne
tot haeren hemelschen gaste **M**er si en
weet niet dat haer suster dat volbre
get inden hemel dat si vsumet ind' aer
den . al en licht si ind' eerden niet **W**at
al haer glorie is van binnen **S**i bart
dach inden hemel **A**l bedroeftse den
menschen mit haer selsch; **S**i vbllyt
die engelen mit haere gemene minne
Onueruchtbaer opten aerden: vol soeter
veuchten inden hemel **L**edich van bu
ten: barnende van binnen **A**l en spiset
se die groue waerlike luden niet: dat
doen si hem seluen **W**ant si en sien
niet aen dat herte als god **M**er si
sien die wercken van buten schynen
En daer om oordelen si haer geen

vercht oerded **M**er si oerdeden tegen dat
 gebot ons heren naeden aen schyn **E**n
 als si wanen voer die gherechtich; te
 spreken **E**n god enen lieuen dienst
 wanen te doen **D**an vliessen si die ge
 rechtich; **W**ant si blasphemieren den
 edelsten wech der minnen **E**n si vuol
 gen die alre liefste leden ons heren in
 hem **W**ant hi sprac **W**at ghy desen
Minnen alre liefsten minsten gedaen
 hebt die in mi gelouen mit alsoe min
 licken betrouwen: **D**at si mi alleen
 begeren nae te volgen. **D**at hebdi mi
 seluen gedaen: het si ere of onere **A**ldo
 warden dese menschen phariseen
Die vaster hangen op wise en werck
 en op schyn. **D**an op geest en op waer
 heit op die ewige onwandelbare ge
 rechtich; **E**n op te syn binnen in die
 gheest inder waerh; der godlich' en
 der broederlicher minnen **W**ant wt

herten coemt alleen gewaerlic dat leue
der duechden. en die doot der onduechden
Als die wise man seit **E**n onse here seit
Vand' herten comen die quade gedach
ten en ander sonden **A**l en werden dus
danige harde oerdelachtige luden vand'
heter inkeer. der marien niet ontfont
ind' minnen: noch ghespyt in lichte
den **N**och tans wort god haere vuerch
det **D**ie syn weelden heeft mit dusda
nigen hinderen der menschen **E**n alle
minnende herten werden haere ver
blijt en vbeteret **W**ant haer vuerighe
herte dwinget god dat hi sonderlinge
wt moet vloyen **E**n senden syn vuer
inden ghenen dat begeren bouen al
le grauen **E**n si ontfonten alle die ge
ue die hem mit minnen ghenaken
mit gloyende woerden of mit vuerige
scriftueren **W**ant een craft vand' min
nen ons heren die lidet mitter veden

dien hem alle die ghene beweegt die
 dat woert van hem hoert **Alsmē** leest
 van sinte **Pieter** dat die heilige ^{geest} viel op
 alle die ghene die woert hoerde dat
 god doer hem sprach en het **wrochte**
 in crachten **want** het is een natuer
 der woerden gods crachtelicken te
 wercken en te bewegen **Het** suyt of
 dat quade **En** het plant dat goede
 en het recht op **Als** onse here seide
 tot **Jeremias** **Dat** woert gods is be-
 quamen alle middel te vbarren en alle
 goet te verigen daerment mit min-
 nen ontfacen **Als** ee vuer besloten is
 in enen gloyenden ouen vanden selue
 vuer **En** dan die hetten vande vuer
 en vanden ouen die die een den ande
 ven onthouden en stanchelicken wtslaet
En daer een warm mensche van natue-
 ren bistet: **wart** hi niet warm dat
 is wonder **recht** alsoe geestelic te v-
 naen is **Die** bouen al dat vuer des

heiligen gheestes begeert. En mitten beger-
ten daer toe comt. **D**at hiet in hem ghe-
uoelt barnende: gaet hi dan mit beyde
vuere tot anderen menschen die hiet
vlangen hebben altes meer te barnen
mit desen vuere die moeten ymer seer
gloeyen. **S**i v gaderen mit driehande
vuere. **W**ant dat hemelsche vuere vint
in enen leuende colen diet ontfunct
en treetsc in hem. **D**an gaect voert mit
ten barnenden colen thent dattet vint
licht draech heut. **D**at v wandelt luy-
telick in hem mit syare twieuoudige
crucht en wart drieuoudich. **D**ese dre-
uoudige werde of colupne van vuere
en mach niet lichtelic gebroken of
gequetst warden. **N**och dat driesnyden
de sweert der driehande betoem
ghe. **A**ls des vleys: des werelt en des
viants en mach se niet doorsnyde noch
vslappen. **W**ar si vteret en treet in

haer dat sonderlinge drier hande vuer
 der begeerlicheden dat alre sannelich
 en ghemecnlic is in die werelt **W**at
 wat inder werelt is dat is begeerlic
 heit der oghen : als ydelh; en ghie
 rich; **B**egeerlich; des vleys : als waer
 heit gulsich; oncuysch; **H**ouaerdic
 h; des leuens : als ween nydich; ee
 willich; : ydel gloie en v metelch; **N**iet
 al dat in dese werelt is . dat is natuer
 lich of wesclic . als daer die kinich
 ten gods in syn **M**er dat daer mit
 minnen en hart is in dese werelt
 die altes in haer seluen varet mit
 sorghe en onleden **E**n si vuerret
 oec die goeden die si doet druc en
 onlede hebben **V**an haer en is xpus
 rijk niet **W**ant die werelt beloeft
 haer dienuers waerliche rijkede
Mar si geuen waerliche onwede
Cristus beloeft wtwendige pijnlic

heit en hi geuet in wendige brede **S**iet
nu voer in leit die daot en dat leue.
god en die werelt geuen goet en quaet
Minnet dat ghi minnet: **v**liet dat ghi
hatet **A**lle dese bande der sonden maer
die caritate ontbinden **E**n alle ^{dese} **v**uer
leschen en in haer trecken **W**ant die
minne dect menichuoudichz der sonde
Blyft si seluen barmende dan vbarnt
sise mit allen **W**ant die oumits haer
goede werck minnende syn dien to
men alle douch mit gode **D**at is alle
douch warden hem v wandelt inder
minnen die allen goet is **E**n buten
welken niet goet en is **A**ls onse
heilige vad' **A**ugustinus seit **W**er ver
gaet dese caritate dan wert v wert
die sonde die si hadde bedet **ix en**
Ic heb geseit een wile hier **pittal**
te voeren dat die steruende min
ne ten vierden mael haer v acerb

Struict En si leyden haer loet en dwi-
 ghen somwyl van haere derven der
 reden En om struicende minne doet si
 oeffende minne En om haers selfs
 ledich te wesen en te vsaken diw inget
 en dodet si haer seluen mit reden
 En breet haer goede leuende aert om
 een gheheel wtgacn haers selfs En
 om een gheheel wesclic ingaen i haers
 brudegoms vruechden: soe verret si
 haers van edelre vruechden En om
 een wesclic venigen mit hneren ge-
 minden. soe vscheyt si van haer eni-
 ghe lieue Dat haer niet min en cost
 dan alsoe bitteren doot Dat si lieue
 hadde van allen creatueren gequelt en
 gepijnt te warden Dan si desen leue-
 den doot liden soude En dan si ge-
 uelic haer late vscheyden en v mid-
 delen van haeren ewigen wellust
 Dat en lede si niet om alle die solacs

die haer god onder hem en̄ doer alle
en̄ van allen creatueren geuen mocht
te **M**ar want si geuoelt gencyerlych
tot gode te gaen onghelyndert doer
en̄ v̄sakende steruende ontfinkende
minne tot gode **H**ier om en ontfiet si
voert meer geen middele **M**ar om en̄
gehelen doot te steruen en̄ leren te
steruen **E**n̄ om een broederlike minne
of stichtich pynt si alle onghelych en̄
v̄stoerde middele in eenre gelych te
nemen **E**n̄ alle middele en̄ v̄trudde le
ge tusschen haer en̄ god neersticht si
haer alsoe soetelic en̄ essentlic te liden
En̄ alsoe blidelic en̄ puerlic te doerli
den dat si ten lesten alsoe starcklich
barnt. alsoe snellie doer vliet **E**n̄ alsoe
eenuoudelic en̄ geestelic doerclimmet
alle middele en̄ hinderussen **D**at si
nijmermeer en̄ mistet die tegēwoer
dichz haers lieues **E**n̄ al is haer sijn

te missen alleen een mistroost Noth
 tans piynt si haer van geselicker
 minnen tot hem. sijns geuoelich te
 ontberen en alle sijne gauen En si
 loept van begeerten tot een willige
 vermoede en bloothz van hem Want
 si daer altoes ruste en weelde vindet
 in allen creatueren tot allen middelen
 vanden ousten hemele tot inde afgrōt
 der hellen En si vgadert alle kind
 nisse en middelen en gebrcken en
 alle ongelychz die in allen creatue
 ren vallen moghen en aen gode hi
 deren: of haer god mogen benemē
 En alle dat god of creatueren tegē
 is of tegen wesen mach En daer set
 si haer ten eynde en in dat onderste
 en offert hem dat Dat hi van alle
 dien gheertgheloeff ghedient en ghe
 mint en ontsien si nae sijne alre hoc
 thst; oren Die hem ijmermeer mo
 gelich waer te crigen van allen

creatuere en van allen gelychede
en ongelycheden En nae synen alre
lieffte wille Dat hi dat hem selue alre
eerlicste make en alre willichste ond
alle dat hi ymermeer gemaect mocht
te hebben En noch inder ewichz make
en gestadigen mochte Want hi al mach
tich is Soe vmach hi alle dat hi wil
En want hi die ongemeten wijsheit
is: soe bekent hi alle dat hi vmach: Soe
dat hi dat tamelic en in rechter ordi
nancien in gewichte en in ghetale en
in maken volbrenghen mach: en sel
als hi wil: en alst tyt is: en den cre
atuereen noot of oerbacelic En hem
seluen tamelic en eerlic En want on
se lieue here bereit is oumits dattet he
weselic en natuerlic is: en synre af
grondiger multz wt te vlieten en ou
uloedelic in te ghieten syn ryche gaue
in alle synre creatuereen Die alle va

hem seluen arm sijn en ydel omachtich
 doncher hart onfacht Daer om bid
 si hem mit hem en mit alle dien dat si
 bouen ^{haer} waer hem gespyst heeft Dat hi
 doer sinen onsprekelichen name: en
 daer allen dat hi seluen is dat hi dz
 ten besten brenghe en hem eerlicke
 dat dit of yet anders gheschien mocht
 te Want hi alle dinc vmach En bi
 synre grondeloser wysshz soe weet hi hoe
 dat hi al dat hi vmach ten alren be
 sten sel laten gheschien: hem ter mees
 ter en En sijn creatuaren ter meester
 vruchten en oerbaer **x myttel**

Ick segge noch meer pruy van synre
 onbekender wysshz Dat alle sake
 gode nijmermeer en mochten soe scan
 delic warden: of den menschen soe
 sendelich Ja gheen dinc en mach
 soe seer vueren god en weet wel hoe
 hi dat en alle sonden en onere die

hem bewijst is ten alre besten beengē
sal **E**n hem en alle sijn wticoren te wille
Als of alle saken inden eersten nade alre
behoerlicsten manier gheschiet waer **A**l
naden eysehen der edelhe; gods **E**n van
haers selfs weghen ten eersten alre ryke
licste geschiet mochten hebben **D**it mach
men bewisen mit woerden mit waerhe
den **D**ie god van **J**ob sprac **A**ls dat hi
die scaldic vaet in haere scaldhe; **E**n dat
god een vint geslagen heeft in die no
se des duuels **E**n dat hi hem otfge
heeft in enen ewigen god **W**ant al
pijnt hi daer om dat hi god mach we
der staen **E**n sijn creatueren van hem
trecken **E**n al beenget hi menich men
sche te val: dies ontblijft aen gods lof
niet **N**och aen der menschen salicheit
niet **W**ant die bedrogen wardē dat
geschiet dat sijn wel vdiert hebben
Of die barmhertiche; gods wilse

tot meere gloie op vwecken w'd of die
 gerechtich; wils laten inden sonden wāt
 si daer niet wt en willen **E**n al waent
 die viant synen wille vake te crighen
Noch tans loept hi . al en weet hys selue
 niet onwillich aenden waghen ons he-
 ren **E**n hi dient hem in alle sijne boeshe-
 den **E**n daer toe heeft hi hem noch geset
 en ontfangen totten knechte: sont dat hi
 hem eerst van gode leerde **H**adde hi
 smende gebleuen dan hadde hi in al-
 len dingen die ere gods gemeent **N**u
 is hi een onwillich knecht **M**er doch
 in allen dat hi ter ere gods doet scan-
 de of onere gods: dat is god te loue
 dat hi geringe lidet van hem **E**n syn
 heiligen louen hem daer of **E**n die qua-
 de wart selue gepynt van syn quaet-
 h; **N**och tans heeft hi lieuer quaet te
 doen mit meere pynen **W**hier om wis-
 ten wi van alle misdaden waer om
 datse god vhenget wat oer spronck

en veruchten en wat eynde si hebben in
der vaersienich gods Wi souden billyc go
de daer van louen Dat hi dat alre quaet
ste ten alren besten ran en hem gewaer
dicht te v wandelen Als die siele dan alle
dese of deser gelyche wide offerhande
gedaen heeft Dan moet si hier in ymer
gchoert wesen En si achtet haer selue
alre ongelycke der waerh; En daer
om begeert si dat hi alle dese ongelyc
ke om hem en mit hem seluen gelyc
ke En v uulle dat in hem seluen dat he
daer an ontbreect in hem selue **xi cap**

Aldus cert en louet si gode in alle
Niet alleen in dien en van gods
wegen en van sijner natueren goet
en bequaem is Mar oec van dien dat
vā hem seluen quaet is en van sijne wer
ker qualic gewrocht En daer vā dus
weghen gode ongenaem is Want al
en wert god vanden quade werche

niet gheert **N**ochmans is hi daer van
 te eren: en vdiert ere daer an **W**ant hi
 ghenadelic spaert: of gerechtelic lidet
 tot haeren meerer lede **I**n allen saken
 werchet god nae gerechtichz en nae ge-
 nade **G**henadelic spaert hi: ~~of ghy~~
~~te lede~~ beide en vdoemt **W**ant die
 hi loont die ghyft hi bouen syn vdiens-
 ste **E**n die hi vdoemt die pynicht hi
 min dan die misdact cysticht nader
 wtter ster gerechtichz **S**laect hi den goe-
 den hi docket van genaden **O**p dat
 hi in die geessel toenemen sel **W**ant hi
 seit **J**e berespe en castic die ich minne
Op dat si daer in haer sonden bete-
 ren sullen **E**n haer vdiensste en mine
 vmeren moghen voer gode **S**laect hi
 den sondaer dat geschiet op dat hij
 hem betere: of doch alsoe veel min
 lidens heb mder ewichz **A**ls hi nu mi
 syn genuerchte gebruyt heeft **H**i loot

die rechtvaardigen doer syn genade en
doer syn goede En ghyft hem onspreke-
like bate voer eenre cleynre minnen
groot loon hi loont hem oer vā gerecht-
tigheden als synen dienare: mar van
genaden seer bouē sij vdienske **viij m^o**

God is van nature van syns selfs we-
ghen alsoe edel en seer te louen vā
dat hi gherechtich is. als dat hi gena-
dich is En daer om soude eē getrouwe
minnaer alsoe seer minnē syn gerechtich-
hiz als syn genadichz Alsoe lief lidē en
dragen die gerechtichz als die genadich-
hiz gods En daer om syn si beiden in al-
len oerdelen Syn gerechtichz is dat hi
in rechten oerdel: of in oerdel der ge-
rechtichz genade doet En syn genadic-
heit is dat hi ind' genade recht houde:
en doen syn genade wyslic en behoerlic
Want recht als oerdel sond' genade is
wrechtz En genade sonder behoerlicke

gerechtich; is dwaesly; **H**i v'geuet die
 sonde ontfarmhertelich. **N**ac hi pinicht
 se gerechtelic. **D**at hise pinicht dat is racht
Dat hise te luttel pinicht dat is genade.
Aldus staet dese edele minnende en mi-
 nentlike steruende siele altoes daer nae
 dat si beche en ouigae alle natuerlic-
 ke geneychty; en rust. **S**i seuwet soude
 alle hinder van minnen om te comen on-
 gelettet totten geminden. **S**i loept oer ach-
 ter en settet haer nae alle middel. **O**p
 dat si van gelatenly; en van steruend'
 minnen alre minnen steruen mach. **E**n
 dou' den geminden syns derue mach.
En om synre lieften alre lieften weechic
 en smahelic ontberen mach. **E**n dou'
 syn soctich; alle soctich; mach ontbere
 en leet liden mach. **E**n hem ter ewe geest
 si haer hem ouer: alle gracie en troost
 en alle creatueren. **E**n en wil noch in

tijt noch in ewichz aen hem noch aen
haer noch nergent an hebben of ontbere
dan dat hi wil en als hi wil En si is
van haers selfs wegen altoes armoede
en liden begerende Want haer dat pper
lic toebehoert En daer in machmen die
minne best bewisen Mer van synre
mildichz wegen wil si waerdelic syn ga
uen ontfaen: mar onwaerdelic op haer
seluen En blidelic tot synre eeren alleen he
en syn goeden gebruiken en ontfae Wat
cen milt gheuer wil ymer en moet al
toes gheuen Mer van haere cleynhiz en
behoerlichz wegen begeert si dat haer
eygen is en behoerlicke En darhi syn
goet storte inden edelen creatuere die
si hem mit hondertuoudiger vruchten
ontellics loues en eeren wider op dragt
Wen vierden seide ic hier **sin** **ap**
te vaeren dat ee willige gelatenhiz
alte edel is Want dat is ghewerighc

gerechtichz elcken dat sijn te geuen **E**n wāt
 dan god alle goet is **E**n wt hem vloeyt alle
 geschapen goet **E**n hi dat ongeschapen goet
 is **W**at bliuet ons dan: **N**iet **W**at is dā
 behoerlicher dan ^{dat} wi god altoes opdrage
 alle goet **E**n ons vbliden alleen in hem
Niet in ons noch in onse wercken **E**nde
Want hi bouen al en alleen is te minnen
Wat sellen wi minnē mogen dan hem
En alle creatueren en ons seluen tot hē
 en om hem **E**n ons seluen altoes hate
 van onser wegghen en alles goets vgo
 nen **E**n wat en wie ons helpt ons go
 des en alre creatueren vianz te vvol
 ghen **D**ien souden wi tot onsen beste
 vrient ontfaen **E**n mitter herten die
 gerechtichz gods in hem minnen **V**oe
 waer god comen sal daer comt hi alte
 mael **W**ant hi is al onusayden **E**n
 daer wil hi alleen wesen **W**ant alle
 creatueren sijn gebreelic en onrustelic

Hi is alleen volcomen en stille En daer
om en mach hi mitten creaturen niet
venighen En hier om arbeiden wi alle
tegen ons beste: als wi ymer willendoen
weten of hebben Want hoe wi des syne
meer ontfien hoe wi syne vord' syn
En hoe wi volre syn hoe wi meer gedult
syn En soe lange als wi des onses niet
ydel en syn Soe en mogen wi syne niet
vol warden Mer leyder als wi syne
ontfandichte syn En hi hem selue oes
s hier vtonen soude Dan haesten wi
soe seer vander saliger armoeden dat
hi ons van node moet sendeliche vnt
maken En als wi geen werdeliche
beeldeliche oeffeninge en hebben Da
wanen wi hem te vliessen: die hem
oumits beelden gauen: en daer af
wercken noch geestlic noch godlich
en hebben: noch en mochten ontfac
Hier is een ghemeen natuer allen

creatueren gemeenlich dat ydel is
 te vollen: en ydel^{heit} is allen creatuere
 tegen Al souden si alle haer eygen
 natuer breken en vgheten si souden
 dat ydel seuwen en voerhoede Want
 die dingen die van haere natuer swaar
 sijn en vand' eerden sijn En die gehele
 eerde en al datter in is soude eer haef-
 telic inden hemel vliegen en opclimē
 dan men mit enigen scutten schieten
 mochte Dan si daer enighe natuerlic-
 he ydelh; lieten warden Want ydel-
 h; ind' natueren al waert een stede Soe
 cleyn datment mit eenre erwit vulle
 mochte Die soude alle die natuer in
 roeren maken En die hemel soude
 ter eerden vallen Want Aristoteles
 seit Die natuer vreset voer ydelheit
 heest dan een puer niet dusdanige
 cracht ind' natueren Want daer ee
 stede ydel is . daer niet en is noch

gheen wesen in haer en heeft dat se vullt
Wat heuet dan cracht die geesteliche
ydelsz die alle creatueren niet en scaet
Noch en mogen te vullen: **m**ar si heeft
al wt **E**n trouwen en mach si hemel
noch aerde vullen. **h**eert si al dat wt
Het waer dat grootste scensel **I**der
gracien en der natueren die daer sij
machte. dat ergent yet ydels soude wese
Dat god noch creatueren vullen en sou
den **D**aer om moct god alleen dit gee
steliche ydel verachten en voer hooch
ceert confuus make den scapper en alle
dat gescrepen is **W**ant het vyaget en
weert wt hem alle creatueren **W**at en
mensche dan heeft dat is te veel **I**die
god godlic ontfaen wil die en heeft
ghenen eigenen wille **W**ant mit gode
en mit synen wille wil hi dat hi wil
en anders niet eigen **D**ese gelaten
en is niet alleen van **x**ps en vande hei

ligen opter aerden geleert **M**er si is oec
 vanden hemel gesproken om te tonen
 die hoghe edelheyt des dodens der doden
 die om god en in god steruen **E**n dat in
 hemel en in aerde enen wille soude wese
Als ons xps opter aerden van synen he-
 melschen vader leerde bidden **E**n liet
 ons segghen **D**yn wille geschie opter
 aerden als inden hemel **H**ier om scrift
 sinte Jan dat hi hoerde een stemme spreken
 de **S**crift: salich sijn die doden die inden
 he' steruen **V**riet ons dan scriuen de
 saligen door ons heren in onser heere
En laet ons alle tijt mit hem steruen **E**n
 wat ons op coemt dat laet ons nemen
 voer dat alre beste **S**onderlinge niet te
 hebben: niet te wesen: niet te wille: niet
 te schynen: en niet te weten **W**ant waer-
 lic hoe wi alles armer sijn willichlic
 om hem: hoe wi hem waerlicher ont-
 sien en alle dine in hem **E**n hoe wi

ongeluycker sijn: hoe wi sijn naere
sijn. En soe wi armer sijn van gauen
soe wi volre sijn vanden gheue.
En soe wi min middels hebben der
gracien en der geestelick' vryhedē. Soe
wi hem onū middelē naere sijn. En
hem wesclick' hebben onbewandē
in sijnen gauen. **¶ In capittel**

Die vyfte vrucht des inwendigē
v'sakens is die ongemeten oer-
baer die daer in gelegen is. En enē
onūstuerlichen vrede. Want onse lie-
ue here heeft voer tijtlic goet dat
men om hem latet hondertuout loob
daer voer gelouet in desen leuen en
daer nae dat ewige leuen. Wat soude
hi dan den ghenen gauen die alle dinc
v'saket: en daer toe oer sijnē gestorūē is.
Dat hi noch van hem noch van allen
sijnen goeden nijmermeer en begeert
dan hem ald' louelicste wnaer te gauen.
Het si yet of niet. Wnaerlic hi sal hē gauen

hem seluē nae allen wensche: en alle din-
 gen in hem seluen bouen haer seluē **W**at
 diet al van minnen lact. die salt al vā
 minnen wed' ontfaen meer dan hon-
 der fout edeliker en volcomeliker dant
 huyt lact. of doct of bekent **W**ant hi
 salt in gode ontfaen in syn eerste vol-
 comen hz oersprongelike **W**at is dā
 soeter dan dat uick ons heren: wat
 is lichter dan syn borden te dragen
 die niet en wegen **W**at is lichter dan
 niet **W**at weget min dan dat gheen
 gheuwicht en heuet **W**at is lichter te cri-
 ghen dan daer god en alle creatuerē
 we helpen **W**at is dan bet te houden
 dan daer men geen handen en slaen
 mach om te ontnemen **W**at is vrucht-
 baere sonder prebit dan niet te hebbe
 en daer of al getreogen: van ydelheit
 vol te worden: van armoede vye te wer-
 den **H**ier is oer die meeste vrede in **H**oe
 mach men die v'stoeren die winnē noch
 verliesen en en **W**at heeft hi te v'lusen

Die niet eygens en heeft **W**ant mach hē
bedrucken die dat sijn bliscap is gheen
bliscap te hebben **W**ant mach hem bedruc-
ken die hem in allen liden vblijt **W**ant
mach hem qualic vbliden die dat sijn
bliscap is gheen bliscap te hebben **W**ant
hi oec hebben yet onueredes dien sijn lide
sijn meeste vrede is **E**n bouen al sijn
vruerhde geset heeft in gode: niet nae
voelen of smaken **M**er naden geest dat
is in een volle gelatenh; in gode en
in sijn liefste wille **xv capitel**

Geen dinc en is behoerlicker dan dat
die creatueren hem willens daer
toe geuen dat hem van vercht tochoert
dat is een willige armoede in enē ge-
steliken doot van buten **W**ant geen
creaturer yet van haer seluen is **D**aer
om sellen wi dat blidelic begeren en wil-
lich lich dragen ter eeren gods dat den
creatureren van verchte tochoert **E**n wi
sellen gode alleen gonnen machtwyl-
heit edelh; rijch; weelde vrede lof

ere hoechz en preys. minne en alle goet
 sullen wi alleen hem op dragen en toe
 scriuen En hem mercken minne lonen
 in allen creatueren en in allen doe En
 alsoe het hem oerbacrlieft waer dat god
 yet soude gebreken aen alle lieue en aen
 syn godlike wille Alsoe recht ontamelic
 ist van onsen eygenen wegen gebreke
 ons yet van liden van armoede en van
 allen lede Want alsoe god is een god
 alre volcomenhz Soe is die mensche son
 derlinge een af god een of een vkeert
 god alles lides en onvolcomenhz En daer
 om wat den gewarigen god van recht
 volcomenhz toehoert: des contrarie hoert
 toe synen ongelyken in allen saken En
 want god dan van grondeloser mit
 hz die creatueren gescrepen heeft En die
 mensche sonderlinge daer in vloeyt mach
 en mit werken daer om sullen wi oes
 seluen hem rumen En laten hem doen
 wat hi wil En gaen en comen als hi

wil en vbliden ons in syn milde natuer
en in syn milde geuen van synre wegen
altoes en alleen bereyt wesen tot dien
dat den vkerden gode. dat wi syn: toebe
hoert **M**er als ons god dies gonne sy
grechtichz **W**ant hi ons dat luttel hebbē
dat ons behoert in synre luttelheit: dat
hi ons niet al en sendet dat ons behoert
Want god is sparsich in slagen: weldadich
in gauen **H**i wil dat wi niet en hebbē:
niet beuē met en syn **G**oede kind sorgen
voet haeren trouwen vad: niet dat hi hē
te luttel doen soude **W**i souden eer sorgē
dat hi ons alke veel doet en bereyt is te
doen **D**an eerder wi hem mer en alsoe
wi hem alsoe wter maken milde kenden:
en ons soe wonderlike onwacerdich
synre goeden **D**at wi altoes van onser
wegen meer duchten syn gauen dan sy
slagen **M**er van onser wegen soude ons
alleen genaem wesen synen liefften wille
sonder opsien van lief en van lede **M**er

als hi ons yet gaue wil dan sullen wi
 gnerne ryck wesen in hem En als hi ons
 arm laten wil dan sellen wi blidelic arm
 wesen om hem En dat wi euen wel ryc
 en arm conuen wesen in hem Ryck in
 synen loue van syn goede mar arm
 alre gaue en alre werken ontsinshede
 en hem opdringende Op dat wi altoes
 leuen en steruen moeten Al leuende die
 heilige dyuoudich; trouwelic ere moe-
 ten in allen onsen werken vheffen
 en groot maken: Der vaderlicher starr-
 heit te vresen Den soon wyslic moete
 kennen En den heiligen geest waerlic
 moeten minnen En hier nae alre oef-
 feninge ontsincken moeten. als die os
 niet en denken Noch onsen hongher-
 naeden loue gods niet en moghen
 vsaden Mer steruen in god in hem te
 ghiden Op dat hi alre creatueren ge-
 breck vol doe mit hem selue En wi
 hem vericht mochten warden Daer vor-

derc ons toe die eenuoudige drienou
dichz als si wil en weet hoet mit ons
gaet of staet in tijt en in ewichz **D**ie
seste sake waer om ^{III} onsen cruce opboe
ren souden **E**n volgen den ewigē god
in sijne menschz nae: dat ons. rechte
noot meer dan onse tijtliche nootrust
noot is **W**orhten wi inder waerhat
seggen mit paulo **H**et si veer van mi
anders te glorieren dan inden cruce
ons heven ons heven **G**heeruat is mi
die werelt en ick haer **D**an souden wi
erst smaken die vrucht des cruce
en die glorie des cruce **E**n kennen
oec die nootrustichz des cruce **J**ē
wi sullen merken dat den leuenden
toebehoert natuerlic te werken: te we
ten. te minnen: en minne te oeffenen
En gemeenlic alle werche te doen **D**at
leuen begeert natuerliche werche te
doen als een gloyende leuen der bonē

en der cruden te wassen groeyen bloy
 en vrucht te brengen **E**inlic leuen is
 die sinnen te regieren en dat lichaem te
 besorgen **E**n die sinnen sulic te regiere
 en gebruiken **D**ie siele die en v'standel
 leuen leuet die hoert toe van rechter
 naturen te dencken en te v'staen: te wil
 len te minnen: en dese wercken te oef
 fenen dan buten en van binnen **W**ant
 hier in is gelegen der sielen volcomenhe
Want den leuen dan toebijhoert **W**er
 kunge **H**ier om meen te bidden leue die
 ducht diemen veriget in oeffeninghe
 van doen en van wercken: of die sel
 ue goede minliche wercken **E**n alsoe als
 die natuer geneycht is tot die wercken
 daer si haer seluen mede besorget en
 staende hout en oeffent **E**n haers selfs
 mede gebreuket **D**es gelijcs ist inden
 geestelichen leuen **W**ant die gracie
 en minne sonderlinge die wil ymer

gheoeffent wesen **E**n oec toecomen in den
hantieringe **W**ant dan gracie en natuer
seer bewegen tot oeffeninghe en werken
Hier om ist alle swaer te struen **W**ant
al dat in ons leuet of beroert dat wil
leuen en leuendelic hantiert wesen **M**a
want onse geest alsoe gewoenlic en al
soe omate schier vanden sinnen ned' ge
logen wart. **v**blint **v**sinlic **v**metel **v**out
qualic blide wart **E**n tot allen cranchede
lichtelic beroert en vleyt wart **E**n die le
uende oeffeninge mitter natuerē seer ge
mengt is **E**n omits gelych mit malme
van onser grofthz en natuerliche mēne
tot ons seluen qualic bekent is of onder
kent is **H**ier om is die leuende oeffeninge
selden sond' bedrogenthz: ten si dat si haer
ontfincde altoes in een vloschenen en in
een wtgaen haers selues **E**n si en den
gent god op al dat hi in haer weret
van puerer minne **E**n niet om haer
oecbaer **H**ier om spreect **I**hū s ydrat

209

soon **H**oe du meere biste sae veel voutmoc
dige di meer in allen dingen **E**n du sal
le gracie vinden voer gode en voer die
monschen **S**oe groot als ons god maect
mit synre genaden en oec voer die men
schen **A**lsoe deyn moeten wi ons make
in synre gracie in ons seluen **O**f wi
sijn in geestelike houardichz vanden
goden gods **E**n sijn syns onweerd da
die ghenen die noch in geouen sonden
sijn van haere blinthez en onbekeethez
Owe vruchten meent god in allen ge
naden: als hem die een en ons die and
Van allen goden wil hi die ere en dat
lof en die glorie alleen hebben **A**ls ons
cristy leert **D**at wi daer om alle dat
licht der gracie gods dat hi in ons
stort sellen laten lichten voer die men
schen **N**iet dat si onse goede werke
ymer goet sullen sien **E**n die in ons
en ons in dien sellen eren **M**er op
dat si van dien lichte en vanden.

gauen gods Den vader glori fieren mo-
ghen die daer inden hemel is Die eē eerste
sake en vader is der lichten: en gheue
alre gauen En die daer om mit synen
lyhte inden hemel: dat is inden hemel
sehen geesten wandert Welche wandere
ge dat is haer ouste meninghe inden hoch-
sten hemel is Dat is een steruende oef-
feninghe: en eē gheheel ontsinche ende
minlic ontsinchen en vbreken inden
ousten hemelsan brudego Tot wel-
ken hemelsan duchden geen contra-
rie op of neder climmen en mach: noch
lycten der onghycordinierder minnen
of begeerten Want haer oeffenaers oef-
fenen ghen minne nergent toe noch
aen gode noch aen syn gauen Op dat
si syns noch haers niet en misbruke
Mer een minlic steruen gode gheheel op
te offeren alle dat si van hem ontfacen
en daer toe alle gauen En si houdē hē

seluen voer dat si syn **A**ls arm naect bloot
 blind omogende en ondogende **N**och die
 woude der mishopen noch der knechtelur
 her vresen en mach se niet belope **W**at
 si voelen hem inder hocchte deser he-
 mel se: ducheden alsoe vaste staende
 mitten rechteren voet haere puere he-
 ter meninge **E**n mitten luyttere voet
 haers al getroosten betrouvens in gode
 dat si geen vwarende woude eniger
 onhantlicher vresen en ont sien diese
 bedroeven of beswaren mochte **W**at
 tot desen hemel en mach niet genake
 enige vrecende indruckinge of vstoe-
 ringe **A**ls aristoteles seut vanden mate-
 ri des hemels **D**at si niet en ontfaent
 vrecende in printinge **D**at is hi en is
 niet heet noch cout: droech noch nat
Alsoe oec en can in desen hemel niet
 driuen noch tichz enigher waerlicher
 onstadichz: noch vschijnen enige droet-
 hz. of der onvruchtbaere blindheit

Want daer een ontwiken is alre wæ-
ken of wisen **D**aer om en is daer geen
werlich; **E**n daer niet eigens en is **D**aer
en mach gheen vliessen wesen dus dat
men eygentlick heeft **D**ie wise mā seit
God heeft alle dingen gemaect tot syner
glorien **E**n die pphcet seit **M**ijn glorie
en sel ic niemant anders geuen dā die
mi toebehoert van alle den genaden
die ic den creatueren doe of in hem
wercke **M**er die vrucht der god wer-
ken wil hi ons geerne laten **W**ant hi
en behoeft ons noch onse wercke niet
Mer onser minnen en wil hi niet ont-
beren **W**ant reyne minne als onse hu-
lige vader **A**ugustinus seit en wil niet
dan minne **D**ie minne minnet op dat
se geminnet si en om geen ander loō
Mer si is haer seluen genoeg **S**i is
haer vdiensste vrucht en loon **H**i be-
doeft ons niet alleen die vrucht onser

werken nae mate onser vdiensse **M**
 nae dmate synre alte genadiger gerach-
 tich; **W**ant voer alle dat wi hem late
 belouet hi ons honderfou-loon in dese
 leuen **W**ant die inwendige vruuchde
 en vrede die die mensche heeft voer al-
 le dat hi om god laet **D**ie syn hem seer
 honderfou beter in desen leuen. dan he
 was dat hi liet **W**ant wat helpt ons
 al dat wi hebben mochten sond vrede
 onser consciencien en vruuchde inde
 heiligen geest **E**n hier toe voer de late
 in hem: **D**at is voer syn godlike mi-
 ne **W**ant hi is die ouerste caritate
 soe wil hi ons geuen dat besit des
 ewigen leuens **W**ant soe wie van
 puerer minnen vader of moeder
 wyf of kind: huus of arher laten
 mach **D**ie soude voert doer die selue
 minne alle dat wel laten dat hem
 bestimeren of breken mocht **W**at die

van reyne minne trou is inden cleynē
die is oec getrou inden groten door
haer te begeuen om haer an te cleuē
En die alle dinc wil laten om gode
dien wil hi voer die creatuerē haerē
sceppe gheuen. **Wat** is troosteliker
dan dat ewige leuen mogen v'crige
mit armoede des geestes. **Vand** door
totten leuen: en van armoede tot vry-
heit. En van niet te comen tot alle de-
sen omceterelichen vruchten. set hi in enē
laten en haken alle dies daer wi te om-
verlyte toe gheneycht sijn. **xvi cap**

H seit die scriftuare dat eē ygelich
sijn loon sel ontfacen nae sijne wer-
ken. **Dat** en is niet te vstaen nae eni-
ghen toeualle die van buten comt en
die niet wter meninge comt. **Wāt** daer
wt comt alleen dat leuen der v'dien-
sten daer die wercken goet nae hietē
die gode behagen: of die doot der

onuerdienſten daer die wercken quaet
 nae hieten die gode miſſagen Want
 ic en oerdele niet ſprack hi door den
Pphcet als ghi oerdelct Want die mē-
 ſchen ſien aen dat ſchyn van buten
Mer die here ſiet aen dat heete en
 die meninge **E**n daer ^{nae} dat die wer-
 ken wt goder meninge of quad' me-
 ninge gedaen warden Daer nae ſal-
 ſe god lonen of vdoemen **E**n niet
 naden ſchyn van buten Daer om
 is der menſchen oerdel gemeenlic
 onrecht Die naden wtwendigen
 ſchyn der wercken oerdelen **E**n
 quaet ſalck heuet dicke wel eē goe-
 de **p**hiſomye als eē goet mā **S**oe
 ſchoon ſchynct een vuyl eij als een
 goet eij **M**er dat oerdel gods die eē
 kenre is der herten en eē weger d'
 geesten als die ſcript ſeit doerſochte-
 de die herten en die nyeren **V**o
 wānceer wi trooft ſetten op doen

en op hebben. op mogen of op wete dā
dwalen wi vanden wege cristi. die xps
selue is **J**a wāneer wi niet altoes en
vlochtenen ons selues voer hebben
En ons seluen haten in dien dat wi
wat syn **E**n alle creatuuren mit vry
en wille verlof en geuen **E**n wi niet
en staen mit eenre onweerden op
ons seluen die alsoe groot is **D**at
wi van gronde ons herten onse selue
niet liden noch dragen en winnen
En alre eeren en gracen en alles ghe
maect vrede en blyscap vgonne **W**aer
armoede geesselinghe liden hardichz
en al dat ons cruen mochte. **D**at ons
seluen te gūnen nae cē recht oerdel
gods **E**n wi niet altoes vsonken en
staen in ons seluen **W**aerlic soe lā
ge staen wi open onbedact en onbe
waert **D**at alle die vianden ons v
ueren en winnen mogen **E**n alle
beuoringe stede in ons maken moghē

Alle tribulatie mach ons quetsen Alle
 dat biden wege is dat mach wat des
 ons crigen en wi des syns Alle sonde
 vint dan materie genoegh ons aen te
 verhten en te bedriegen Want al dat
 wi sijn en dat wi hebben dat begeert
 te leuen en te roeren en hem te von-
 ledigen En in menich uloedichz he-
 te vstroyen. en dat vstant en alle die
 crachten En voerlichz die stoert die
 crachten en vstroytse en vgrouctse
 Want als Aristokles seit dat die siele
 sittende en rustende wys wart Als os
 dan alle dingen trecken tot wevelihede
 die ons van binnen breken: en vblinde
 die wat van eygenre minne die wi
 tot ons seluen hebben Als dat in ons
 is seluen te leuen. die nen en behagen
 en niet gode **M**er vallen wi altoes va-
 allen werken en gauen op dat af-
 gront onser onuolromenlyz En late
 ons dan alleen tot synne wille en cre-

Bliuen wi daer dan mitten afgronde
onser ongemetenre boesh; te gronde daer
besment confuyt en voetmoediget voer
die onspreekelike hoch; gods **D**ā sijn
soe veer alle creatiuen ondiept dat ons
niet onderhalen en mach yet datt' bee
stlic of wredelic woude lopen totten
berghē der ongemetenre hoch; **W**ant
die beeste die onwaardelike natē dorste
den berch alre bergen **D**ien soude die
steen sijne neder treckend' onbequaēh;
en onbequamer onpuerh; haestelic vā
daen werpen en confuselic neder ~~we~~
weghen. **S**oe wat daer enich leuen
in heuet onder desen onderlingē stry
denden elementen **D**at wart alre we
gen aengestast: en alle dingen bereyde
ter doot wert **J**a sijn voetsel en sijn le
uen gaen totter doot wart **W**ant dat
vaetsel is hem te heet of te rou: te dro
ech of te nat: te veel of te luttel **O**f
nae dat sijne complexien of sichten

of staet tegens of bequaem is **E**n daer
 toe wert dat leuen altoes van mengē
 en staet of van verhter natueren ghe-
 schicket ter doot **D**es gelyes al dat in
 ons leuet wart altoes aengheuoorten
 mitter doot der sonden **J**a onse voetsel
 dat sijn goede werken of die gratie
 die verkeren wi alte lichtlic: oūmis
 hetten der quader begeerlicheden: conde
 der wantrouwender salich: nath: der
 vloyender onstadiich: of droechte der
 bedrukkender dorrich: **A**Soe waer wat
 is dat machmen genaken bechen quet-
 sen nemen iveruen **D**aer om is ons
 sonder linghe noot een steruen alles we-
 sens en hebbens mit ceere ontsincked
 caritaten en mit neder slagene oetmoc-
 dich: **D**aer dan niet en is daer en
 vintmen niet te vliessen noch te stoeē
Want leuende minne gnet si opwart
 tot god: hoc hoerch si climmet: si mint
 god **A**lsmen lesct **G**od du biste alte sca-

vheuen bouen alle hemelen dat is bo-
uen allen gheschapenen geesten nae dñ-
re godh; **E**n dyn gloie is bouen die eer-
de **D**at is dyn mensch; is vheuen bo-
uen alle creatueren **A** **E**n hoe seer haer
die steruende minne daect in wonderlic-
ker oetmoedich; **N**och tans viut si god
onder haer **W**ant seronim; seet **H**oe seer
di du doetmoedichste. du en moge ste mij
mermeer ghenaken der oetmoedichat
xpi **C**limet dan dusdanige side op ten
hemel. hi is daer bouen haer in meere
minnen. dan si daer mit allen creatue-
ren brengen can **D**aect si ned ter helle
mit haerer onbegripeliker trancheit
Hi is haer bereyder te ontfarme of sa-
lich te maken dan si wesen mach haer
te ontsincken: te varmen: en te vdey-
nen **D**it cruus. dese doot is onse beste
goet. onse dagelyc broot **D**at ons noot
is **W**ant bidden wi god niet dagelyc

En verigen van dit broot **E**oc is onse
 leuen doot **S**onder dese noottruffe en
 moghen wi niet leuen **S**i is alsoe besne-
 den: hebben wise niet dagelijc wi ster-
 uen inden leuen **S**i is oec alsoe saden-
 de en ruum dat si ons spijst inder
 doot **S**i is een salige doot **D**ie ons
 in gode doct steruende weder leuen
Eoc wat dat leuet bereit hem ter doot
Mer dat steruen bereit hem ten anderen
 leuen **S**teruen wi dan in gode wi ver-
 sen weder in gode alsoe onsterflic dat-
 men van elken man seggen **D**ie doot
 der sonden en sal nijmermeer mach-
 ouer hem hebben **W**ant die namen
 der wticoren gods sijn gescreuen in dz
 boeck des leuens .en in die heerd: dat
 is in die ewige wyshe gods: en in die
 ontsinckende puerde gesele **D**ie inden
 vwinnen haer selfs .en inden minnet-
 lichen ontsincken enen vholen spise
 en enen nien naem ontfange **D**ie

niemant en hemmet dan diese ontfact
Want wie in allen dat hem oproemt altoes
naeden geeste hem mildelic bict tot alle die
nary daer toe dat die milde vader hem
wil helpen dragen of laten liden Die ont
fact alsoe hantliken betrouwen tot sijne
vader: dat hi meer vruchten heeft En vā
gode bet getroost. dan een ander die
sonder dit des hemelrycs v'schert waer
Want hi heuet al gerecht dat v'dientlic
ke en dat gode sonderlinge behagēde
ryche der hemelen Op dat hi waer sei
de die daer sprac Ic hoerde een stemme
vanden hemel die mi toefide Salich sij
die doden die in gode steruen die wel
ke hier syn in inder salichy dan die hi
gode waer sonder dese steruender gela
tenhy Ghelyc als der ewige nature
toe behoert ewelic wt te vlieten Soe
hoertt allen creatueren toe hē haer
selfs te ruimen En laten hem daer in

hem en mit hem wat hi wil En niet
 voer hem seluen: noch sijn goet te be-
 garen nae verhten aert in minnē vā
 haere wegghen Mer alsoe als hi ons al-
 toes wil instorten Soe souden wi ewe-
 lich ons selfs open houden Mer wat
 wi nergent vast en staen inden doen
 noch inden hebben Daer om souden wi
 ons hem openen en wiken Niet alleē
 mit dien dat wi seluen ruunden mit
 allen creatueren Mer oer souden wi
 van onser armoeden wegen: altoes eē
 lief huus ons heren wesen Daer eē
 vrolic gelaten mensche in vrede in
 woent mit onsen here Hier om spreect
 die wise man Climec ap di eē geest. eē
 die markt heuet. en laet dyn stat niet
 dese stat of stede als Ambrosig seit die
 wi om nyemant begaen sullen is gela-
 tenhz Daer om seit onse here In vwe v-
 duldichz suldi vwe siele besitten Soe

wie dan mit god syus selfs niet machtych
en is: die en is niet vduelich **S**iet hoe
die pphet hopen naden liden **W**ant
hi seit andere waer **J**ac menichuoudic
hz mynre rouwen hebben dyn troost
ghe here myn siele vblidet **D**ie heilige
hebben wonderliken smacch int lide
geuonden **E**n alleen waren getroost
als dat gequellert wart dat geestelic
ken troost pleecht beestelic te besitten
Hier om seit **J**eronimo **J**e sel inroepen
of wenschen tribulacie en ellende **E**n
job seit **S**yn ic lyt saem dan is die hel
le mi een huus der vduelichz en der
gesacth **E**n inden duusternisse heb ic
myn bed gemaect **W**ant doe hi was in
een minlic liden doe geuodde hi waer
ren vrede **J**a spreect hi: al dode hi mi
nochtans sel ic in hem betrouwe **M**er
doch sal ic myn wegen ~~setten~~ setten in su
te genwaerdichz **E**n hi sal mi behoeden

syn Voer hem en coemt gheen ypoocrite
 Je seg inder droefh; myns gells Je sal
 slappen inder bitterh; mynre sielen **W**at
 doe hi om god niet meer arbeiden en
 conste **D**oe woude hi om god liden en
 syn sonden belien voer gode **V**oert speet
 hi **D**at te voeren myn sielen niet gena-
 hen en woude **D**at is nu myn spise ge-
 worden **W**ant doe hi rijck en starc was
 doe dreef hem die werckende minne vā
 minnen veel te doen en te geuen **M**er
 doe hi in dien graet volcomen was **D**oe
 woude hem god oeffenen in enen hogere
 grad **E**n daer om ontnam hi hem goe-
 de en wercken van buten: en geuen
 en gevoelen van binne **D**at hi van min-
 nen hantierde: hoe dat hi dat in gelate-
 het ou geuen soude **E**n dat hi wercke
 en duerhden soude leren vliessen **D**at is
 int gevoelen en troost al te v'saken
 en latense die here der duerhden **E**n
 dit is een starcke doot der duerhden

en des geestes te steruen. die van hem sel-
uen onsterflich sijn. Nochtans moetme
die duerhyden steruen dat mensc niet ey-
gentlic besitten sal: naden aerdel des
geuoelens salmen arm van geeste we-
sen. Job waren in synre ryck; tott syn-
re eren. willen arm. en in liden wille
wesen. Want alsoe het die meeste trou-
we en minne is. die die rycke den ar-
men bewisen moghen. dat si hem bli-
delic en mildelic geue. Alsoe ist die me-
ste trouwe die die armen den rycken
moghen bewisen. dat si tot haere ere
blidelic liden: en altoes te willen ster-
uen. ¶ Want wi dan onsen sepper
niet en hebben te geuen: of niet doer
hem en mogen. Want hi werck doer
ons. En en scriuen wise hem niet alle
mael toe en vlien daer of als van
onsen heren goet. Soe mochten wi alle
schiec ons daer an stoten. Hier om lach
ons pynen altoes om hem bereydelic

te liden en geuue te steruen **D**an coemt
 eerst onse verhtu aerdich; wter syne **A**ls
 wi hem alle goet toescruuen **W**ant hi
 seit **A**lsoe die wijruanch gheen vrucht
 en mach brenghen hi en stae mid wyn-
 stoch **A**lsoe en moghet ghi gheen vrucht
 ten brenghen ghi en bliuet in mi **D**aer
 wi ons houden mit enen vlochenen
 ons selfs in hem **D**aer brenghen ⁱⁿ vru-
 chten in hem **N**iemant en vghet dit
Want soe schar als wi ons qualicheit
 tot yemant dan alleen in hem **S**oe vroe
 vallen wi wt onsen fundament **E**n wi
 vdooren en werden nergent toe hequaen
 dan wt syn lichaem die heilige kerche
 als een dorre block of gehouwen te
 warden mitter doot **E**n geworpe te
 warden in dat helliche vuur daer me
 ewelich sterft **M**er nimmermeer en
 vsterft **I**ch houde dese lesse of du
 ontfaeste ewige sende **W**at wi doe
 waer wi syn in alre werken en

Deuocien. In alle gracen en gewoene sta-
delic sonder ophouden vallen wi qualick
neder. **Och** mit hoe groter barmhertich-
minnen dat wi opgaen. Want wi syn een
geestelick steen ons seluen altoes aen te slo-
ten. En ander luden aen te scandaliseren
of mede te quetsen. En wi en moeten va-
nateuereu. van gewoenten van ingena-
tuurder. **W** en vharder. wette der sonden
sindelic nederdalende vallen. En hier om
moeten wi den werch des neder ganges
ymer van node mede of alleen oeffenen.
Die onnatuerlick seker vaste en onbe-
dreuehlic is. En die hem daer toe in cere
dieper vdeyninge voetmoedicht en va-
sint inden afgronde synre onbekender
en onspreekeliker cranck. Die sel al-
toes weder genadelic ~~in~~ opverheue
worden totten afgronde. Afgronde
der godliker trouwen en daer ghe-
troost worden. **W**i mogen wel salich-
lick en moeten van gode altoes oetmoet

Dclie neder gaen: in onse helle der duu-
 sterh; en onbekenth; en alre onvolco-
 menh; Daer wi nochtans vinden selle
 den hemel alre oetmoedich; **W**er al waer
 al dat hemelste heerscap ontrent ons
Wi soude nauwe sonder saemt op di-
 men **J**a of oer mit hem moghen staen
 inder tegenwoerdich; ons conincs
Daer en soude genouch in ons wese
 dat ons bewegen of dwingen soude
 dwaesh; en ydelh;: sonde en onvol-
 comen; spreken. denken of han-
 deren. **O**ch hoe veel edelre waert
 inden karcher onser eygenre duyster-
 nisse oetmoedelic vworpen te leg-
 ghen **E**n vsuchten doch tot onsen
 scapper **D**an wi voer hem vdiene
 souden van hem scadelich en onse-
 lich vdreuen te werden **H**ier om
 mach elck mensche dat voer ee aen-
 gelise veghel houden **W**ant wij
 enen wech totten hellen in ons

hebben guesicht En wi enen ewigen
nedergant in ons hebben Daer om mo-
gen wi dan dien nedergant te hulpe
nemen En pynen ons altoes dien wech
oetmoedelic te wanderen. en te ver-
loshenen neder te treden tot in dat niet
ons selfs En vnieten ons altemael En
ons doch daer voer houden. dat wi oet-
seluen gedaen en gemaect hebben Wat
wanneer wi onser hellen vgeten en in
onsen kercker niet en dalen: en onse
siele niet en haken En onsen cruus
niet en dragen En niet willichlic en
gaen ind' doot der eygerre minnen
Daer wi doch menich verdient hebbe
Dan vallen wi altoes inden doot der
sonden: en ind' vliesc en in alle syn-
re goeden min of meer nae dien
dat wi ons seluen behouden Wan-
neer en hoe vake het si: als wi sta-
delic ons seluen niet en waer nemen

Wat wi doen of spreken wi dwalen
 van gode ist dat wi dwalen van ons
 seluen En haken en vliessen wi onse siele
 niet om gode en in gode Dan vallen
 wi ind' hellen der gebreken **XVII** **cap**

O salige doot daer ons altoes ee
 salich leuen of coemt **O** noottruf
 tige doot sonder welke nyemant leue
 en mach **O** vruchtbaer doot die wt
 haeren steruen leuen brengt en alle
 goet **O** onsalich leuen dat alle goede
 verliest willen wi ons selfs steruen
 wi vallen dou den saligen doot in
 god Daer vnden wi ons seluen ende
 alle vyth **I**act ons dan leren alleen
 te glorieren inden cruce ons herē dit
 is een wonderlic cruus dat doot en
 leuen geuet **H**et dodet alleen dat on
 bequaem is ter ewiger vruchden **H**et
 is ee gessel der dwasen diese toe huus
 yaget **H**et is een sel daer die van
 Genen wten herelen treket **E**n tracht

Daer die doden v̄wecket **E**n tou dat v̄
der eerden inden hemel trecket **D**it cruut
cruet al dat niet wel en wil **H**et cruut
valsche bliscap en̄ geuet waere v̄ruet
de **H**et v̄drieff wtwendige vrede om
al inwart te yaghen en̄ daer te geue
geestelike vrede **H**et neemt die ydele we
relt en̄ geuet daer voer vollyz v̄ alle
goeden **H**et neemt die mensche en̄ setten
in gode **H**et v̄yaget al dat wadbaer is
en̄ geuet dat ewich is **H**ier om en
laet ons niet meer dat quaet der heb
binge der wesinge goet hieten **H**och
dat goet der vrolicher gelatenh̄z quaet
hieten of rekenen vaer goede **W**erpet
nu of in kintsh̄z **E**n hoert den raet
der ewiger wysh̄z daer hi seit **C**oemt
en̄ etet mijn broot: of mijn vleysch
Dat is mijn leuen en̄ gebode **E**nde
drinet den kelck myns bloedes en̄
myns wyne **D**at is mijn passie en̄
pyne **E**n ic sel in daer of laden **J**e

heb in exempel ghegeuen dat alsoe ic
 gedaen hebbe dat ghi oec soe doct den
 wille myns vaders en syn geboden en
 die minne te houden En als ic gelede heb
 dat ghi oec alsoe lidet Want costelic is
 die doot der heiligen inden aenschyn
 gods Mer die doot der sondaren is alre
 quaeste Want si van minnen niet liden
 en willen tot haere ewige leuen dat si
 van node liden moeten tot haere ewiger
 doot **G**aen wi dan van dat een tided
 inden and' En laet ons van minne mit
 hem streuen Op dat ons ontfange
 abrahams schoot Mer lieū sellen wi vā
 puere minnen streuen en en begerē niet
 te loon Mer liden en met alre begerē
 daer nae te vlangen Op dat hi altoes
 in onser armoede gheert si Want hi
 heeft alle satten in hem verburgen
 En en behoest onser ghisten noch onser
 werken niet En daer om soudē wi

altes dat alre swaerste vbiessen en doch
hem liden **W**ant die grootte en trouste
dienst diemen den rycken god doe mach
is dat die mensche alre meest tegen is
dat hi dat vbiest van minnen aen te
nemen **E**n wi souden oec begereu mit
steruender vlochtenen der minne de vch-
ten aert van leuender wercliker minne
pynen te steruen **W**ant si begereu va
minnen ryck te wesen **O**p dat si haere
geminden veel geuen mochte: machtych
te syn: op dat si hem veel trouwen bewi-
sen mach en daer hem doen mochte **M**er
dese steruende minne die pynt meer doer
den rycken here alle dinc en haer selue
te begereu **E**n offeren hem meer en liden
dan een doen: en een laten dan een heb-
ben: en steruen dan een leuen: een onuoel-
like harde vdoorhy dan en smakelike
claire deuocie **W**ant hi onser gauē niet
en behoebet **D**aer om offert si hē wat

nyck Dat hi selue niet en heeft: noch
 inden hemel niet en is Dat is lidē en
 gelaten te wesen: in alle des sijns niet
 te willen gebruiken Noch sijns goet
 noch genen vrede bliscap of troost te
 hebben Mer nochtans staet si gelate
 onder hem en onder synen wille ende
 ere Want si kent wel dat hi milde
 wil en moet wesen Waer om si syn
 grauen mit groeter reuerencien wil
 ontfaen En mit vsmaden haers selfs
 hem die altoes weder op dragē En de
 se doot en offerhande heeft cristy sy
 nen vader voer ons gedaen als ee
 nem mensche synen rycken god Die
 hem daer om weder heeft begauct en
 vheuen bouen alle gestapenlyc En hē
 geryet mit alle synen goeden En ee
 here gemaect bouen alle creatuerē
 en ee ghenoot sijre vwiend' godlyc

Hier nae volgt dat seue **xviii**
 de en dat leste Dat die volcomeste

Blyfste en die sekerste wech diemē gae
mach **M**ye quā creatuer ind' glorie
gods hi en hadde desen wech gegae
Al hadde hy en oer eerst geleert indē
vscyden der sielen vanden lichaem
Die moerdenar ou wandrende indē
cruce: en hi is wten doot der sonden
geuoert totten haligen doot syus selfs
van binnen **E**n daer om quā hi van
den noottruffigen doot syus lichaems
totten haligen leuen **W**ant desen doot
van minnen niet en storuen die leuēde
hemelst engelē **D**aer om storuen si
van node en vielen ind' ewiger doot
Al dat in den heind is of wmen sal
dat is en sal alsoe gelaten wesen en
geuestiget inden wille gods **D**at si lie
uer hadden gods en alles goets ewe
lic te ontberen **D**an alleen des saligē
dodes der gesturuen hi in hem **W**ant
eigen wille waer hem ee helle bouē
alle hellen **E**n hier om sal daer god

alleen wesen **E**n si alle in god **E**n hi
 daer al in al wesen **A**l paulus seyt
Hier om leert die halige wyssheit
 Als ghi dan gedaen hebt al dat in ge-
 boden **D**an segget **W**i sijn onnutte knech-
 ten **O**nse vdiensse en leit niet in ee doe:
 noch des gelycs onse salichz **W**ant in
 den doen sijn wi noch al onnutte knech-
 ten **W**aendi gode te behagen mit wer-
 ken **D**at doen die knechten van vee-
 se der scanden: of die huerlingen van
 hope der baten **M**er vniecten wi dan
 mit gronde onser herten ons en onse
 werken **E**n dra gent veyn onbesmet
 gode op **D**an behaget hem dat wi
 hem geuen dat sijn: en houden dat
 ons **I**s dese strenghe gerechtichz anders
 dan vaderlike minne **D**at hi kenisse
 onser cranichz en ongerechtichz ontfaet
 voer gerechtichz **O**ch mocht ee mis-
 dadich mensche der tytlicher doot
 ontgaen voer den sterflichen verhe

mit oetmoedigen belien synre boesht
hoe soude hi clagen herten en roepē
hoe luttel soude hi syn handen sparen
te slaen. **W**at gruweliker saken sou-
de hi voert brengen. **H**oe seer soude hi
louen. **E**n hem soude duncken dat hi
nimmermeer heren en soude tot dat qua-
de daer hem soe dootliken anste
van comen mochte. **S**oe groot noot
is ons dese leringe dat god selue in
synre mensche sprack. **D**ie niet dage-
lics syn cruce draget en volgt mi nae
en is mijns niet waerdich. **W**at wā-
neer wi onse cruce vlycken of laten
leggen: **D**agelics altes dan cruce en
die duuden. **D**ie werelt en ons vlyck
mitten cruce der sonden onse side
dan vlycken wi onse soete cruce v-
saet en doeruloyt mitten genade. **D**ie
vlycken wten vroschen cruce d'heel-
samer wondē en leuentmaer door

onses vlossers **M**in allen oeffeninghe
 daer wi in vresen. sijn wi niet altoes
 gewapent mit desen cruce des heren
 Want hiet ons leert en helpt draegē
 En hi sijn vruetche heeft inder starr
 h; die hi ons gheuet inden cruce **M**it
 desen cruce warden wi onsen here
 waerdich Want het vdyelt ons. als
 dat ons geen creatuer vaten noch be-
 sitten en mach En daer om wil hi
 gaerne comen dat hi die heerberghe
 alleen besitten mach **W**at salich sij
 die arme van grest Want dat rijke
 der hemelen is haers selues En daer
 mede warden si gode waerdich dien
 si mit puere oetmoediger armoede

Owyse arme die mit **V**dieneren
 dwaelh; ewige wysh; copen: mit
 omacht **A**lmachtich; **M**it hart
 en swaerh; ewige soetich; En mit
 niet copet alle goet **H**ier om seit die

ppheet **D**it is die wech wandert daer
in: noch ter rech ter hant der gauen
noch ter luffterhant der cleynmoedigh
van armoeden **D**it is die conincliche
wech die alleen die coninc en coninc
hunder coninc en plegen te wandere
Dit is als dauid seik die poerte des he
ren: mar alleen die rechtidigen gaen
daer in **S**oe wie doer dese doere niet en
gaet die is en dief en een moerdener.
Hier en is anders niet dan een huus
gods en en poerte des hemels sprac
iacob die patriarch dien desen wech
vloent was **M**er hi en wises niet seik
hi daer an **M**er al weten wyt ouer
mits den geloue en den getuge der
heiligen en der scriffen **W**ij en wetes
niet mit oeffeninge en onder unde
En daer om al kennende en volens
wyse niet **W**ant wi en gaen niet mit
ten geloue en mitten wercken **D**at is

noch tans en seer effen betreden co-
 nincliken werch **E**n is gheen dwacl
 werch der dwafer: noch synd werch d'
 scaleker: noch cuyl der vossen: of der
 moordenaren **H**et is die werch der ge-
 rechtichy en des vreden **W**ant als die
 wise man seit: distele en strycken sijn
 in die werch der bosen **M**er die den he'
 ont siet sel hem daer voer hoeden **N**au-
 we en enghe is die werch des leuens
 mar dat is inden gaen: en dat is die
 enge poerte **W**ant daer staen des me-
 schen huusgesinde: dat sijn hartste vi-
 anden sijn **D**at is vleysch en bloet
 en sijn bueren die werelt en die du-
 uel **E**n willen den mensche wt heren
Mer hi sal inden name gods doer
 dringen **E**n seggen mit dauid **D**ie
 here is myn hulper: en ic sal mi
 vianden versmaden **S**i hebbē mi
 omringet als byen: en hebben

gebedmet om mi als vuer indē doer-
nen En inden name gods heb ic mi
op hem ghewreket: niet meer te slūē
of te selden: mar oetmoedelic doer te
liden En mi van haere vade te herē
En haer v ueernisse en bedriech-
nisse. of dreigen niet te ontsien

Hoert voert hoe dese starcke vidd'
gods dauid eē ewich kintlick betrou-
wen op gode hadde En of hi enich
liden of vianden ont sach Die here
is myn licht of myn vlichtinge en
mijn salichz wien sal ic vresen Die
here is een bestremer myns leuens
voer wien sal ic mi ontsien Als op
mi nahan die scadelicke viandē dat
si mijn vleys moghen eten Die mi
bedrucken myne vianden. si sijn ge-
trentket en si sijn geuallen En heb
ic gebeden vanden here dat sal ic
vrrighen ¶ Dit woert staet soe in //

den latyn recht oft meende te duccht
 dat is die edele gelatenh3 dat syn
 werken en syn spise was **Mer** doe
 hi alles gelbloor was doe was een
 kinthe betrouwen syn spise: dat al
 toes wt eenre veyer gelaten h3 was
 set **Doe** want hi in ontroost troost
 en inder hellen vrede **Al** en sellen
 wi onsen minne nijmermeer ont
 veynen yet anders te willen **Noch**
 hinc is die milde here du sent werf
 bereyder te geuen **Dan** wi syn mo
 gen te begeren te eyschen of te sau
 wen **Laet** ons spreken mit paulus
Cristus is mijn leuen: **mar** sterue
 is mijn ghewin **want** hi inder
 leuender oeffeninge onthout hi ons
 inden leuen der genen **Mer** inde
 steruenden leuen leit meer gewins
Dat wist oec billes vvolgen soudē
 al dienden wi om loon **En** daer
 om diet al laten die syn oec wel

alles v̄sekerheit **L**aet ons dan v̄blide
ipden cruus ons heren **E**n̄ v̄armē mit
al onsen wille en̄ begeerten om den v̄
ken v̄armden god **E**n̄ die den wille
v̄leent die salt oec helpen volbrengē
Want alle dinc̄ is ons licht in hē
en̄ hem in ons. als hi onsen wille
heeft **M**er soe wie in desen wege niet
geuonden en wart: of doch aenuatē
de die is noch inder doot **W**ant wie
sijn siele hier tegen dat is tegen die
geboden god minnet die felse v̄liese
Mer diese hier v̄liest die felse v̄
den int ewige leuen: dat is in god
Den godminnenden comen alle dinc̄
int goede **D**er om v̄inden si yet
in boeken dat wt geuoelen gespro
ken waer **E**n̄ licht soe niet en waer
het en deerde hem niet **W**ant soe
wel souden si dat tot god heren
oft soe waer **D**ie leuere segghen

227
Al waer een opinie tegen dat herste
geloue. En het die mensche soe hilde
dat hi bereit waer hem te laten der
waerhy en der haliger kercken hi en
waer daer om niet ongelouich. Mer
om saken diet geloue niet contrarie
en sijn ist een cleyn scheid te onghel-
like beuoelen te hebben. Want dat heb-
ben die apostelen en grote leeraers wel
gheindt: en het sel geschien hent ten
eynde toe. Waerlike luden die een
werdlic leuen hantieren: haer sticht-
heit seer wt dit boec mogen nemē
En hem seluen te leren kennen ende
weten hoe veer si noch van enē inwē-
digen geestelic leuen sijn. En dat si
hem hoeden voert meer sonderlinge
die ghene te oerdelen of te becrachte
die si noch volgen noch beuoelē
en connen. Op dat si wten lichaem
ons heren sijn nootstruffe leden niet
en sijden. Si die hem meer pyne

den duuel aen te hangen. meer omge-
keert dan bekeert te worden **W**ant si
pynen wel vanden vleysche en wter
werdt gods kind' te maken **H**oe dor-
ven si dan syn kind' voordelen en
vdoemen **M**i dunkt dese lere veel oer-
baerlicher geweten en gheoeffent ge-
deliche menschen die inden eersten
graet vand' voerseid' drierehande mi-
ne hem meest oeffenen **W**ant daer
wart veel bedrogen en somige ver-
heren dat te maec **S**omige wardē
soe woedich en werelic dat si crach-
teloes en sunneloes warden **M**er oeffen-
den si hem in siende gesate puerheit
dan bleuen si clac sacht stille stanc
en bereit tot allen wercken en goe-
den oeffeninge **W**ant kennisse en
minne sonderlinge: **v**a en alle and
duerchden en machmen niet alleen
in wercken en in oeffeninge hantierē
men en ontsincke en ruste in starēde

luttel h; en in ongebruedend minnen
 en puer h; Alre oeffeninge mogen wi
 licht berouet worden En si berouē ob
 lichtelic alles Want si vteert en vsoet
 merck en been crecht en sinne **W**
 die gelaten h; en luttel h; en mach ob
 nyemant berouen dan wi ons selue
 mit onsen passien die al comen wt
 eygenre minne daer wt spruut eyge
 wille en goetduncken h; **ixi cap**

Hoert ghi wtuoren vaten waer
 die here op u gestadet drue gebrach
 en ander quaet dat sijn trouwe tegē
 staet dat hi dat doet wt minne raet
 dat ghi die par se die in beuact bi
 nen here ter vrucheden baet **V**a bu
 ten yage ter yare staet daer ghi
 leert sijn lesse **M**er bin seit hi die
 daer is die weerde brudegō op dat
 si dat leuen hebben dit is die wterste
 sake sijnre raemste in menschelich

natueren. dat daer aen te nemē die
wtuorene in een leuende minliche oeff-
ninge. En op dat si ~~vand~~ noch daer loc
meer toenemen in een steruende minne
en in minliche sterue. En op dat si vander
leuend' oeffninge een leuen ontfaen hier
in graciē: en ind' steruend' gelatenhē
volcomlicher mogen leue dan si dedē
in een werclike leuen. Op dat si vā
der doot xpi meer vruchten ontfaen
als si mit hem in graciē bliuen leue.
Op dat si hier eē leuen der graciē
wigen: en noch rustelicher in glorie.
Op dat si nae mijnē leuen oer leue.
En mit mi van hogher minnē sterue.
Ic bin hem gecomen om haer vrou-
den te vmeren: om leuende te ma-
ken. om troost en vrede. Want om
leuen en om meere leuen dat ic hem
voor liden wil gheuen. **A M E N**
Hier eeyndet dat boec van die ster-
uende minne. **H**tem dit salstu alle

Dage dencken en op setten in dijre herke
Whet is huden die eerste dach van my
 re beheringe: En het sel licht die leste
 wesen van mynen leuen Want tot noch
 toe en heb ic niet gedaen als enen ge
 trouwen dienaar cristi toe behoert En
 en heb genen sekeren morgen Daer
 om ist tyt dat ich huden beginne
 myn siele boer op dyn ogen En sich
 aen dynen oerspronck ihu cristi daer
 du wt geulotren biste En vscudde di
 vanden stoue der eert seker aendeuige
 Daer du mede beswaert vduustert en
 vbliut biste Waer om makestu dij
 wanderinge inder eerden En sochste
 genoechte in v gandichen dinggen
 En dyn wtu coren burgers die hali
 ge engelen v wachten dyns mit gro
 ter begeerten inden hemel Ja dij mit
 like here ihu cristi roept di in
 menigerleue wyse En begeert dijre

weder raemst als syue wticore doch
En du bedroefte en ontceeste syn mi-
liche soete aensichte en alre engelen al-
soe dicke als du dyn ogen ned' slact-
te mit consent tot ydelh; **D**aer om be-
ghyf alle creatueren die di v'middelē
en v'seyden mogen van dynen scapper
Want salstu den godlichen troest of
fangen of verigen: soe moesttu alre
creatuere troest v'smadē **M**er du sal-
ste god soecken in allen creatuerē **W**i
moecken hier steruen onser quad' begier-
ten en den sonde **O**f wi en sullen
met **n**isto niet verisen **W**ee ons dat
wi ye geboren syn ist dat wi niet
en steruen eer wi steruen **A**men

Hiert beginnen die sonē psal
men mit die glose

Hert in dijze verboltgrynthe
en straffen. en in dine
toezne en berispe mi in z. Hiert
spreeft dauid in end gelikemisse
eens menschen persoes. die anete he
uet voer dat brese elcke oordel, dat
god oordelen sal ouer een igelic
ke ziel. en in ach wel spreke elcker
mensche die penitenti doren wil
voer sinen sonde. O heer en be
rispe mi in z in dine verwoethe
den en berispe mi in z in dinen
toezne. die du bewisen fulste in
den laesten oordel. Mer ic bidde
di dattu mi hiert also castijes dat
ic dau bre voer v stavn morge.

O wertste wel dat ic crar ben
in der naturzen. en al mij crar
te va binnē. en alle mij zedeliche
de is bedroeft. versus 7^m

Mijn genoechlichz des vleis gaet
al bouen. make mi gesont. hoe
lange sal aldus mijn heestelicheit
bouen mijn ziel gaen. kwe di tot
mi. It wil mi beteren op dat ic
te male toti werde gekeert helpt
mijn siele die heromert is my voel
gezerkelichede des viats, des
vlots, der ijdelise bliscaps. Behou
det mi dus voortmeer mit leuen
der volstandichede. daer ic meer
in te gaen en in te bliue. Ondij
groete ontfamherlichz die wil
ic hier leue in een goet leue wat
die doot is. of die in der helle zyn
en souen di my. It wil voortmeer
leue in suchten en wene en was
sien mijn conscienci. mijns vleis
wuelde met tranen nacht en dach
wat mijn harte is zeer veruaret
en zeer bedroeft vorz die geuich

ticheden goids. Eñ dat ic alsolā
 ge nūder viandē naet heb ghe
 haert, en des duuels, des vleys
 en des werelts creature. darz
 ic mit sinne op genalle heb
 geueest. Gart alle vā m die
 m dus lāge bedroegen hebt. Wat
 die here heeft m̄ tranē anghe
 sien en m̄ stemē gehoert. Hij sal
 voert meer m̄ besozmē vā al
 le wederstaet. en alle goet sal hij
 mi geue. darz ic werldē plach
 mede te hebbe, sullen alle bedroeft
 werde en gesont. Die duuel, dz
 vleys, die werlt. si en vande geen
 vijck an mi. Allen den creature
 en persone die m̄ darz toe bren
 gen. dien geue god kēnisse. dat
 si hem scemē moete om hōer so
 den. Hij was zeer beswaert en
 in groete lide en zeer begaer

met werste. **W**er hi is nu getroest
aldus ist met een ijelic die pe
nitenti an neemt **psalm 118**

Salich zij die gene dien hoer
boesheden zij vergeuen. en hoer
bedertsonden zij **dauid seit hier aldus**

Salich zij die gene die haer son
den vergeuen worden ommits rou
en haer sonden zij mitter bierchte
en mit penitenti. also dathē god
haer sonde niet en verwijt ten iuste
dage. noch geen boeshēit in hē ghe
nondē wort **D**ie bierchte bedert
die sonde. dar om seit dauid **I**ste
solde mij bierchte gesprocke heb
bē. en ic verswoegēt. dar om zij
mij rechte vā binne gecreuket
en ic ben zeer gequelt vā die
hant gods. **E**n ind' quellinge
ben ic bekeert. doe mi die wed.
stoot toe quam. so vā god. so vā
wederbuigingē mij d' conseruēty

En van buten bi predication
 va beseldinge va vriende. **En**
 aldus heb ic mij misdade mij
 priester geopenbaert. en mine
 ongezechticheit, en voelde dit
 in mij. doe ic wil hadde mijn
 sonde te brychte tegen mi. **Je**
 nam datstu mi mij sonde al ver
 gaefste. daer een ijelic goet me
 se hier inder tijt om bidden sal. **Je**
 vernamet voer waer dat die ge
 ne die hierhoue in weelde dat sy
 tot goede n. roemen en ronen. **Je**
 helpt mi voer alle den gene die
 mij ziele verdoene wille. die we
 zelt. dat vleys. die duuel. **Want**
 du biste mij toeverlaet. mij bli
 scap daer ic mi vaert toe ghe
 uen wil. en alle tijtlike dingen
 en genoechten wil ic versmade
God antwoert den propheta en

een igelic mēſche die penitenti
doen wil It ſal di verſtat gene
en ic ſal di leren waar du ingan
ſulſte, en wat du doen ſulſte. Wes
niet hoeruaerdich noch traech mit
leue datſtu beſtaen hebſte. Wat
die hoeruaerdige luden en hebbe
geen rechte wiſheit. dar om
ſulle zij ſwaerlic geraſtijt werde
die hem nu nu tot god en geuen
niet biechte nu nu peniten
tie. Judez conſciencie verduy
ginge in tijcliker wederſtoet, en
ten leſten in die ewige doot. Waz
die he hiez betert, en hoert in
goede. die wert getroefthier en
hiez namaels. O gi die recht,
uaerdich zijt vā harte, wat ghi
ſult noch verblift werde. Bloue
Heze in dñw psalmus,
verbolguntheit en ſtraffe mi nu
q. Hiez ſpreet danid in d' gene
ſtede die penitencie doen wil vor

zynsonde Chere en bespelt mi
 niet in dijn verwoethz als ghi seg
 gen sult Sart gi vermaledide.
 dat ic daer niet ven of wesen moet
En in dine toren en besreft mi n^z
 Mer staet mi also. D^z ic ijimmer n^z
 en come inder helkē. noch int ve
 geniez. Wat dijn grzechlichz ver
 uerzt mi also zeer dat ic n^z wel
 gesont wesen en mach Omitsv
 toren die du bewijst hebste an veel
 creature Oer en can ic vā binne
 n^z yuste. ouermits die wederbij
 ginge mijre sonde, en besteliche
 de zyn gegaen boue mij vrede, en
 hebbe mi behindert an mijn ziele
 salichz. en hebbe mi also swaerlic
 belast. offer en groet borde op mi
 lage Mij oude sonde stavn noch
 op in mij. daer ic in selue also
 zeerf mede otgaren bin. en and
 lude mede ten scandē gebrocht

heb met my quade exempelē
Hier om moet ic leue in groeter
katiuicheit. in vrsmaert hede
dat ic mi jimmer meer verichte
lic verheffen en mach Mer in
groeter droefheden sal ic meer
leuen My bleiffches wulde start
noth op in mi. also dat ic in mi
geen gesonthz noch salichz en doe
ke. dar ic zeer mede gepyt bes
en alre zeer vliuert en verue
dert In sal dan billis zeer art
beiden. dat ic myder zude sa
lichz woude verrije Here ic wil
voert meer geen dinc begeren
dan di. Want my rou. my ver
sichtinge die ic heb voer mijn
sonde die en is di nuz verborge
noch my priester in v stede. wat
ic hebbe hem al openbaert ic sal
oer zeer bedroeft worde in mi dat
ic die duerht dat ic die duerht in
mi verlaten heb, en geen anyte

en heb gehad voer die pine d'
 hellen. noch geen begerste totter
 ewighe glorie. Doe ic mi dus
 begaue tot myre siele salichs. doe
 ginge mi vriende en naeste ver
 ye van mi. en sette he weder mi
 en woude mi weder brengen mit
 geweld in mi oude leue. Eude
 doe si nz an mi en wānen. doe
 sprauke si tot mi vsmadelicke ide
 le losse bosc waerde. It liet mi zecht
 als die gene die stom is. die hem
 geen antwoert en gaf. en ic en de
 de mi mont dar om nz eens op
Wāt ic hoerpe hure in di also dat
 stu mi hoere salste, en also bescrefme
 dat ic immer nz geneicht en wer
 de tot mi oude leue. Op dz mi
 viande nz verblift en werde, en otr
 quade waerde nz en spruke op mi
 dat si mi niet veruote en moge
 dz ic mi oude leue iet an mine

Wat ic ben bereyt onguual en
wederspoet te hiden om mij son-
de wille. en altoes zou en bit-
terhede dar om te hebbe. **Oock**
sae wil ic se in die burchte te op-
baren en mijnne zwerete pgeten
Mer altoes die te geduncken tot
mijder groeter verdriet **Mij** vi
andere gaen in na mij groeter
lijst. met groeter vlijt met groter
gachte. die duuel. die werelt
dat vleis. die persone dar ic
mede sonde gedaen heb die ver-
zen. en hebben mi gelact om dat
ic werde totter dierche en totte
ne gade hene. dar si in billix
om lief hebbe sonde. **O mijn here**
mij god helpt mi in deser wer-
driet en in dit oerloghe In dese
stide die ic hier bestae en en
gaet nuz van mi. noch en laet mi
nuz gaen van di **Mer helpt mi**

alstu wel salste. **W**at du biste te
mael mij troest. mij toeclaet
daer alle mij salichz in staet
Glorie si den vader psalmus

God ontfaem di oer nae
dijne grooter barmhertichz. **T**
Doe dauid gedaen had onrecht
en mastacht. en he die propheet
Nathan va goids wege dat seer
beroeft. doe sprac dauid. **H**ere
ontfaem v mij, na uwer groe
ter oeffarmhertichz. doe du den
mensche beroesen hebt. **D**rae
mi va mine quaethede. en va
mine sonde weinige mi. als of
hi sprake doe te voere groete anet
hadde voer goids gerechticheden
en u hoert op goids barmher
tichz. **H**ere al heb ic gedaen. daer
du mi om verdammē moechste
du en hebste mi verloren daer

du die ludē med pleges te be
houden Ontfarme dan mijns.
na dñ groter goe dertreuenheit
en om mñ groter vson en om
mñ bierche en penitenti' die
it dan om altoes meer te doey
Wat ic kenne mñ boesheit ende
sonde die altoes tegen mij. zn
dat ic se altoes bescreyen wil. Ik
heb di here alleen misdaē in dñ
tegenwoirdich. Mñ vriende seg
gen mi datstu mñ sonde nē ver
geue en salste. Rohtā hebste ge
sprocke. Wāneef die mensche ver
sichte vā dñ sonde. du selste
mñ memeref gudencke. Omdat
stu warachtich bliues in dinē
woerde. vergif mi mñ sondey
op dat mñ vriende logenazg
bliue die dit geseyt. hebben
datstu mi mñ sondey nē ver
geuen en woouste. Je heb teges

v misdaen In sonde ben ic ont-
 faen in mij moederz lichae. Du
 biste warachtich. du hebste mi he-
 melicke dinghen geopenbaert bi-
 den prophete nathan. dattu mi
 mij sonden vergeue hebste. Du
 salste mi geuen oetmoedichz, en
 ic sal daer mede gerezhtueerdicht
 werde en so vnder werde en wit
 als sine duer warachtige peniten-
 tie. Aldus sal ic verblijt werden
 op datstu mij sonde vergeue salste
 en huz dat ewige leue. Alle mij
 crachte va binnen worde al ver-
 brucht. Here en weert oer mij
 mermeer ouer mij sonde mitter
 pine die du vergeue hebste nad
 misdaet. Bif mij va binne ende
 va buten veinicheit op dat ik
 vermijet worde. Bif mij graci in
 dit leue. Maect mi va alle son-
 de op dz ic blidelic leuen moet

Gif mi die gracie en die sene
gaue des heilige gheests. Verse
wijshz. op dat ic ander luden
moge lezen mi woerde mit exem
pelen die va mi bezaught zijn
gewest. soe sullen die quade hem
totti keren Here verlos mi van
de sonde. Want du biste. Daer al
mi siele salichz anstaet Oer sal ic
mit groeter bliscap di rechtuer
dicheit openbaen. Du salste mi
lippen opdoen mi dize gracie
die te verre besloete ware ouer
mits die sonde Soe sal ic bidde
lesen predike en wercke doe va
penitencien Ne dinct dauid dat
hi mi gracie gouds ontfan is
en daer om seic hi Here hadstu
gewilt. ic hadde geoffert offer
hande groot en klein. mer daer
mi hadstu geen gonoerhte als in
en oetmoedich harte. Dat bez
uilt is mit bitterhz en leetwe

sen vā sonde. **O** goeder tierzen
 god ic bidde di datstu alle ker
 stenlude genē wilste. wchte ge
 loue. starcke hoerpe. en̄ ware mi
 ne. sou sal di gename en̄ bequae
 me wesen alle hoer wercke. hoer
 gebede. hoer penitenti die si doen.

Glori si den vader ⁱⁿ **psalmus**

Here verhoer m̄ gebet ende
 m̄ zoepē come totti. **David**
 spruwt in een mensches persoon
 die penitenti doet vorz z̄ sonde
 en̄ bidt oetmoedich. Here hoer
 m̄ gebede en̄ m̄ zoepē come
 totti. en̄ en keere d̄ h̄ aensichte
 niet vā mi nu. alstu pleechste doe
 ic in m̄ sonde verblint was.
Neige dinē oer tot mi als ick
 bedroeft ben. wāt mi start besien
 altans in droefhed en te leuen.
En̄ als ic dan di aenyoepē. sou
 verhoer mi snellit. wāt m̄ dage

gavij tottelic en woch vii ic en
marck n3 langer leuen. en mij
rachten vā binne die beuen
alle vā anyte. dat ic sieren droe
ge warde vā duuchde en van
gracien die god vā mi treet om
dat ic niet gehoersaem en hebbe
gewest god en mij priester. Wat
mij redelich vā binne heeft al
onder gewest en gehoersaē der
beestelicheden vā buten. Hierom
ist recht dat ic srewije mij v'such
tende. dat ic oer scrue en vlie
die gene dient mi gedac hebbe
Ik vloech vuer vā hē, en ik
woude oer geen geselschap mi hē
habbe. Ik bleue in mij ramer
en in mij huise en bewende
mij beestelichede ond' mij vrede
licheit te doen. Die mij v'siende
plegē te wesen in mij beestelic
leuen. en die mi plegen te p'zisen

Die begōnen mi quade en sma-
 delike woerde te geue om dz ic
 mi leue beteren woude en pen-
 fencie daer en sreyen voer mijn
 sonde. En sworē ic soude doen
 als ic gewoen was. of ic soude en
 quader doe. en spottē mit m Mez
 ic en hilde daer met of. om dat
 ic groete ameste hadde voer den
 toren dīre gerechtē oerdelē. en
 om datstu mi gemaect hadste na
 diue heidē. en om dattu mi dus
 gedruet hebste in deser groeter ver-
 driete en ellende. en dus zeer ver-
 nedert. Wat mi dage zyn alre cort
 en die rachte binnen veruuant
 en die graci had ic verloren Wo
 dunthē dauid dat hi inder gra-
 rien is. warzom dat hi den vad-
 licken god bidt en seit Heze du sal
 ste ewelic bliuen en ewelic salmē
 di gedoncken Stant op. du laeste

di verht. of steu sloopste Ontferm
der heiliger kircken en der gve
re die in di gelouue sulle. Wat
dy apostelen en prophete die sul
ten also predike. en bidde vorz
die gelouige lude. dat alle die
werelt hanz totti keren sal. en dij
ontfien groet en dem Wānez
thūs In sone aldus die heilighe
kerke gelouich gemaert heuet
for sal hi hier gesun worde in
zijder godlicker morgenthit //
Dit heuet god al gedaen hier
volget na. God heuet der be
dzoefder gebet verhoert en der
oetmbediger. Dit salme sruue
en kundige alle der werlt op dat
god mogen loue en danke hoe ot
farmelic dat thūs gecomen is wt
zins vaders sroet en moese gelboz
den is op dat hi te hulpe comen
moete. die bedzoeft ware ouer
mits die duuels bande. en hreft

hoer daer wt gebrocht, en wten
 ewigen doot, om dat si he hier lo
 ue soude, en hier na inde ewige
 leue. En daer om heeft hi oer wt
 gesent apostele, predicanen, lera
 ren, dat si hem alle kezen souden
 totte heilige krosse geloeue ghoet
 en dwyn tot dat toeromende leue
 dat ewelic duren sal. ¶ Nu spreect
 dauid voert in des grens perfoen
 die penitencie doet. Here gif mi
 dat altoes te weten in mijn harte
 dat ic n3 lange leuen en mach, op
 dz ic altoes bliue moge int leue
 der penitencien dat ic begonnen
 heb. Wat humet en aerde hebstu
 gemaect die nochtan nader foer
 men die zij nu hebbe vgan sulle
Mer du here bliues altoes datstu
 biste en je waerste. Al datter ind
 tijt is dat vergaet, mer dñ iaren
 duren ewich. Dñ vriende die

nu in penitencie leue, en al dat
vā hem coemt, die sullen met dij
leue en worden ind' ewich; **En**
haar goede wercke sullen darz
mit he' varen **Dich** hoer swaer
dat leue vā penitencien is te
beginen, nimmer coemt dat tot ee
nen goeden ende **Glou' n' psalm**

Here vande diepe heb ic ghe
roepen totti **O** here verhoer mij
stem **H**ier spreekt dauid in een
mensches persoey die in seluen
gave en merct zyn gebreke van
zyn der misdact oetmoed elike
en merct oet mede gouds goed
firzenh; en seit **here ic** roep e
totti wt gronde mij harte als
die zyn misdact bekent en gro
te anxt hebbe voer die pine die
ic sculdich vorz te liden. **Watte**
in gracie ygeue hebste die te be
kenen **D**oe bid ic di wt gronde

mijn herten. dattu mijn stemme
 mijn gebet hoeren wilt. Ende
 dattu mijn oren goedtieren op doe
 ste tot mi werts om mi te beser
 men voer alle quade, en geuen
 mi alle goet. daz ic mede voort
 gaen moege in ene goede sonen
Wat ist dattu mijn sonden derven
 wilt en daz om na dñre ghe
 rechticheit pminge wilt huz of
 huz namact. dat in mach ic noch
 yemat verdrage. Du here biste
 ofarmhartich en genadich. doch
 mi na dñre ofvzhartich. en da
 sal ic verduidelic liden wed'spoet.
En houpe dattu mi daz om sulste
 yden dat ewige leuen. En houpe
 dattu mi daz om sulste geue een
 voertganc in een duerhsac leuen
 te bliuen tot der doot toe en dattu
 mi ofarmen wilt. Wat va wels
 ter naturere biste ofarmhartich

en milde dñe gratien Omd
stu also mildelic dñe bloet wt
gestort hebste om onser wil. daer
ou os mede verlost hebste En
sonderlinge die gene die gode
voor ogen hebben en penitenti
doen wille. dien warden haer
sonde vergene ghort en den
Glorie si den vader *psalm*
Here verhoer mñ gebet *11*
Hy sprekt dauid in eens recht
ueerdich sineliken personen Die
nochtas wel voelt. dat dit leuen
anders nñ en is. dan een strijt
tege den diant. dat bleis. vnde
die werelt. Die den goede men
sche altoes anuechten. waer om
dat hijs altoes wel behouet mit
groeter vlijt zñ gebet te spreken
Daer om beghint hi aldus Here
hoert mñ gebede. neige dñe oren
tot mñ bedinge. bergif mi mñ
sonde. en gif mi dñe ewige leue

Oni dattu gespionke hebste. i
 Wānver die mēsch vespionket
 om zyn sonde. so salstu hē dū
 vergeue. Bif mi en vergeuet mi
 myn sonde om dī gerechtighe
 nē en den minen. Wāt ic en heb
 ber geen. Der om bid ic di dat
 tu mi nē en oerdelste nē dī gerech
 tichē. wāt na dat name recht. so
 en wert niemāt rechtvaardich ge
 uonde. Ten is ouer geen wonder
 dat ic mit blite bidde. Wāt mi
 viandē hebbe mi na vernolcht
 en hebben mi gebracht tot die ge
 uochte der werlt en in onbekent
 heden. en totter ziele doot. alsoe
 dat mi ziele in groter anke was
 en mi harte alte zere bedroeft was
Mer ic heb gedacht. hoe oeffinnich
 dattu den mēschen biste en
 wēst hebste en verlosser en dē
 genen salste dat ewige leue. dat
 om heb ic mi handē totte wtghe

zert mi; mi gebet en penitentie
Nochtans dat ic mi n̄ gruoelē
die vurchtichede d̄wregzatiē
daz om snelle di. d̄m̄ey god
tierenlyz tot mi. **C**onsi dattu
mi helpes. of ic verdrue. k̄re
zē d̄ ontfarmhartichz niet vā
mi. dochstu dat. ic valle haest
weder in die stercke d̄sonden
en der katinichez. **D**och mi n̄
farmharticheit om dat ic d̄
te male hope. en in anderz //
m̄emāt. **L**iez mi den rechten
berth. daz ic mit rechte ingae
sal om dat ic mi te male ghe
kreezt hebb totti als tot v̄n leuē
de fonteyne. **D**az ic mi siele
medelauē moge. helpt mi ende
verlost mi m̄emāt te hinderen
wāt ic hope totti. **L**aet mi dat ic
d̄m̄ē wil doe. en anderz m̄emāt
wāt du mi heze mi god. biste. **N**u
d̄innet hē dat z̄n gebet v̄hoort is

warz in hi getroest is en seft hi
Heze dñ goede grest sal mi leu
 de in dat lant der leuend. in een
 recht lant om dñs naems wille
 salstu mi leuendich make Die te
 voren mit sondē gudoet was om
 dñ goedertierenhede en om dz
 ic mi sculdich kende. so salstu
 mi helpē wt deser groeter droef
 heit. dat mi mij viande gedarm
 hebbe. en om dñre groeter ont
 farmherdich salstu se al verdreue
 alle die ander creature die mi
 bedroeft hebbe. Wat sijt mi ghe
 daen hebbe. om dat ic dñ vigen
 ben en altoes wesen wil Wes
 salich zij die gene die vsmact
 heit douge om goids wil Glorie
Heze ofarme di ps Lin
onser Christe ofarme di onser
heze ofarme di onser Christe of
ferme di onser God vader vnde

hemele otfarn di onser God zoey
verlosser der werlt otfarn di on
ser God heilige gheest otferme di
onser Besontmaker der werlt
helpt os: god heilige driuou
dichz otfarn di onser. Heili
ge moed' goids bidt voer ons
Heilige ioncfrouwe alse ionc
frouwe bidet voer os. Heilige
roniginne der hemele bidet voer
ons ¶ Santa maria bidt voer
sinte michiel bidet ¶ ons
sinte gabriel bidet
sinte ysaphael bidet voer os
Alle heilige engelē en archange
lē bidet voer ons.
Alle hemelsche crachte bidet en
sint Ja baptista bidet voer os
Alle heilige patriarchē en pzo
pheten bidet voer ons
sinte pieter bidet Sinte pou
vela bidet voer ons
Sinte andrews bidet ¶

sinth Jacob bidt. Sint ian bidt
sinth iacob bidt. sinth philipe bidt
Sinthe bartholomens bidt von ons
sinth mattheus bidt
sinth simon bidt. sinth mathijs b
Sinthe thomas bidt
sinth Judas bidt.
sinth barnabas bidt. sinth lucas b
sinth marcus bidt von ons
Alle heilige apostele en enageliste
en alle discipelen ons heyl biddet
Alle onsele kinderen die gedoot
worden om christus wille van he
rades biddet von ons.
sinth steue bidt. sinth sixtus bidt
sinth linus bidt. sinth cletus bidt
Sinthe Clemēt bidt
sinth Cornelis biddet von ons
sinth Cyprian bidt
sinth laurens bidt
sinth Vincent bidde von ons
Sinthe ian bidt. sinth poumbels bidt

Sinte Cosmas bidt
Sinte Damiaen bidt
Sinte Diomis met dñe geselle b
Sinte maurijs m̄z v̄ geselle bidt
Sinte victor m̄z dñ geselle bidt
Sinte gewoen m̄z dñ geselle bidt
Sinte patrokkel bidt
Sinte Crisogon bidt
Sinte fabiaen bidt
Sinte sebastiaen bidt
Sint Cuspyn bidt
Sinte Crispinaen bidt
Sinte blasius bidt vorz os
Sinte geruasius bidt
Sinte prothasius bidt
Sinte panthaleon bidt
Sinte adriaen bidt
Sinte quinijn bidt
Sinte marcellij bidt
Sinte Cijriacus bidt vorz os
Sinte alexand' bidt
Sinte tiburcius bidt vorz os

Sinte pavelars bidt vorz ons
 Sinte fernars bidt
 Sinte thimothaus bidt
 Sinte Romanus bidt
 Sinte bonifars bidt
 Sinte vitus bidt, Sinte la bert bidt
 Sinte alban bidt
 Sinte kalixtus bidt vorz os
 Sinte Cristofel bidt, Sinte abdon bidt
 Sinte hermes bidt
 Sinte eustachius bidt vorz os
 Sinte theodorus bidt
 Sinte valentyn bidt
 Sinte Iouis bidt
Alle hri lige martelare biddet
 Sinte Martyn bidt vorz os
 Sinte silvester bidt
 Sinte gregorius biddet vorz ons
 Sinte ambrosius bidt
 Sinte Augustyn bidt
 Sinte ierominus bidt vorz ons

Sinte Antonius bidt
Sinte benedictus bidt.
Sinte barnart bidt
Sinte nicolaus bidt vorz oes
Sinte leo bidt
Sinte paulin bidt
Sinte helarius bidt
Sinte isidorus bidt
Sinte eusebius bidt vorz oes
Sinte Remigius bidt
Sinte germaan bidt
Sinte vedaft bidt, sinte baef.
Sinte maximij bidt
Sinte wilvoert bidt
Sinte fransis bidt
Sinte dominicus bidt
Sinte feneij bidt
Sinte gal bidt
Sinte hubert bidt
Sinte Cunbert bidt vorz oes
Sinte lebuijn bidt vorz ons

sinte lucien bidet vorz os
 sinte olaef bidet
 sinte adulf bidet, sinte donaes b
 sinte roman bidet
 sinte seuerus bidet
 sinte Auznulf bidet
 sinte felix bidet
Alle heilige professoren bidet vorz os
 alle heilige moniche vñ heremice
 ten biddet vorz ons
Sinte anna bidet, sinte agnet b
 sinte felicitas bidet
 sinte perpetua bidet
 sinte petronilla bidet
 sinte archie bidet, sinte lucia bidet
 sinte ritha bidet, sinte terla bidet
 sinte dozothra bidet vorz ons
 sinte appolonia bidet
 sinte Cistina bidet
 sinte anastasia bidet
sinte Coluba bidet vorz ons
Sinte margarita bidet vorz ons

Sinte benedicta bidt vorz os
sinte scolastica bidt
sinte barbara bidt
sinte walburth bidt vorz os
sinte gverthijnd bidt
Santa maria magdalena b
sinte martha bidt
sinte maria vā egypten bidt
Santa helena bidt
sinte afusa bidt
sinte vsula bidt vorz os
sinte brigida bidt
Santa katherina bidt
sinte praxedis bidt
sinte aldegont bidt
sinte clara bidt.
sinte elizabeth bidt
sinte ana bidt vorz os
Alle heilige ioncfrouwe ende
weduwe. en alle die he onthou
de hebbe in vrimichz vā leuzy

lindt vorz ons.

Alle hvilige biddt vorz ons ⁿ

Wes genadich spour os heren
wes genadich. verlos os heren

Vandē quade viant verlos

vā allen sager des viants. verlos

vā alle sadelike beroringē, vā

vā een quade vinde. verlos

En vandē quade gadode vā de

onuerfunde doot. verlos

vandē ewige doot verlos ⁿ

vandē helper pme vlos

vandē uwer toerne verlos

vā allen quade vā himē vnde

van buten ons heren

vā alle quade behagē os selfs of

onser goud wuiken verlos

vant dūcke dat wi nits gouts

wet ons seluē hebbe verlos

vand dat wi ons meer gouts toe

frine vā min quates dā wij

hebbe. verlos ons here ⁿ

Van dat wi and ludē dwercht
en goede werke so n̄ en ver
houge noch minen en louen
als wi sondē verlos.

Van alder affsprake hemāts
quarts so vermīden, verlos

Vā alder gvesteliker en werelt
liker houerdie, verlos ons hē

Vā alle forrmichz verlos

Vā hart en nijt en bitterheit

Vā alle misinbugē op onsen vū
mensce, verlos ons here

Vā alle onreijffte werke en ge
noelen, verlos

Vā alle onreijffte sichte en hore
verlos ons here.

Vā alle vleisselike gnevīgīgē
en wereltlike g hgerete verlos

Vā ald' onreimichz des lichaens
en des ziels, verlos

Vā gierichz en droefh̄z der tijtē

kerdingē verlos ons hel
Vā eten en drinkē sander noot
 te veel of te durzbarz te lckerz
 hē ofte lustelē, verlos
Vā onbedachte, onutte, of fraede
 lose woizdē verlos
Vā onser groeter duijstrmissen
 tot god en tot alle hemelſan dīn
 gen, verlos
Vā onser onrechtē menige verd
Vā dat god nē geveet noch geloest
 en wordt vā ons mēſan, verlost
Vā onser groeter vresummissen
 en onbhue m alle deser verlosse
Vā onsen sondē verlos
Hi dattu marie gehoetsapt wor
 ste en menſe wortte, verlos
Hi dattu toe quames en geboren
 wortte, verlos, Hi dīze dorpe
 en vastē, verlos
Hi dī heilige cruce en pine

In dñ doot en begraue. verl
In dñ heilige vruſſenſſe vnde
heerliker hemeluarz. verlos //
Biden trooster den heilige geest
verlos ons heru

In die verdruſte ald heiligen
vzlogs **I**nde dach des ordelst
Wij sondaren bidden di horz os
wi biddē di dattu os inwendigē
en notwendige vrede geue
hoer os **W**i biddē di dattu ons
wilste geue iſchte hichte war
iſchtige rou. vergiffenisse en
affact vā alle onser sondē. hoer os

Wi bidden di dattu os wilste ge
uen dat leuen inder tijt. en inder
ewichz. en gesonthez an ziel vñ liſt
na onser behoeue tot dñre eer
hoer ons **W**i bidden di datstu
den staet der heiliger kerke in al
ten dñre dienste wilste vmeeren
in heilichz en in getale en dattu

den pauus en kiser bisscopē ende
 priesters. en alle macht geestelick
 en waerlic en alle wijsheit, en al
 le die di dienen. alle begunē sijn dē
 man en wijf. en die gheuele ker-
 stenheit wylste verlossen vā alle quāt
 verlos en hoer ons here

Wi bidden di dattu os dine dienare
 in ulben dienste wylste mildelic be-
 houde. hoer ons **U** Wi bidde di
 dattu alle den genen die os goet
 doen of hebben gedaen waerich wil-
 ste gruen dat ewige leuen. Wi bidden
 di hoer ons. Dattu alle bedroefde
 harte wylste na hoer behouue tot dijre
 eeren troesten en verblide. Wi bidde
 di hoer ons Dattu alle gelouighe
 zielen. en alle die in goet gedaen
 hebben. en alle die in dijre minen
 gestoruen sijn. wylste verlossen wt die
 pine des beguners. en grue har

dat ewige leuen. **W**i biddē di
hoer ons **D**oen goids wi bid
den hoer ons **I**am goids die af
nemste die sonden der werlt
hoer ons **I**am goids die afne
mes die sonden des werlts, hoer
Iam goids die afnemes die son
den des werlts, gif ons vrede
Christe hoer ons **H**ere ontfarme di
onfer **C**hrē ontfarme di onfer
Here ontfarme di onfer **P**ri **n**id
En in leit ons niet in becoringe
Here ontfarme di, verhoert mijn
gebet **E**n mijn roepen come totti
Wi bidden di **H**ere
verhoert dat biddē der in ni
ger menschen, lidet mitten sondare
der geenre die bij helijen en briedte
hoer sonde, op dattu gaeder tieren
ons geues vergiffens te gaeder
en vrede **A**men door onsen hēre ie
sun christum **A**men **n**

Ouffarme di onser ontbermel-
 like menschen. du barmhartige
 heilige dreuoudicheit vñ vergif oes
 alinge alle onse vrsunemissen ende
 sonde die wi gedaen hebbe voer v
 aensijn. en voer v rugel ouermits
 verdienste vñ aenforpe en bede al
 se heiligen. die wi wezen of daer wi
 haer tiden ofte feesten van honden
in der heiliger kerken. en die wi
 haer namen genoemt hebbe. goed
 fieren dreuoudichz verlos oes ende
 onsen ouderz mit alle onsen broede-
 ren en susteren en alle geminden.
 van alle quaden geluden tegen voer
 dich en toeromende. **Amen**

Verlos ons vanden doot tot dat
 leue. van die duisternissen totten
 lichte. van den hellen ten hemel. van
 den quaden totten goeden. Vā on-
wetenheit tot wetenrap. vā alle
 onse sonde tot woarheitich bezouwe

van alle onsen lasten tot volroe
men duerlyden Van alle lagen
des viants tot hemelschen mediti
nen en tot dinen godliker be
screvinge. ouermits dat ansoe
pen dijns drievoudigen namens
Vader soen en heilige gheestes
Want wie oetmoedelic ende
trouwelic dij naam aenroep
hi sal salich en gesont worden
dare om soe bidde wi oetmoedelic
en getrouwelic dattu vergutes al
le onse sonde ouermits en verdien
ste alderheilige en dat os te hulpe
comen moeten die engelen en an
thangelen die prinzen en moget
heden rijsche en heerlijchede thro
ne cherubin en seraphim die pa
triarchen en propheten; apostolen
en martelaren; confessoren ende
ionfouwe die heilige bisscoppe
heilige priesters. en heilige dia

conen. en alle die dienaren des
 heilige kerck. of in eenheit of
 anders oegens d. god dienē en
 alle die in christo liden. alle hei-
lige woude en wesen en ghe-
hijde mensche. en alle heiligen
 biddet voer ons dat wi moeten
 verrigen na dit leue ven ewich
 leuen. Amen. **D**or onsen he-
 ze lesim christu inden hemelen
 die mitten vader en mitte hei-
 ligen geest leuet en zegnet
 van ewichheit tot ewich. Amen
Hier vanden die seuen psalme
metter gloese.

Hier begint sint Jans hele
ge euangeli.

In den beginne was dz woert
 ende dat woert was bi god. en
 god was dat woert. dit was inde
 beginne bi god. Alludingē sijn

dore dat gemact. Datter ghe
maect is. In dat was tleuey
en tleuey was tlicht der men
schen. en tlicht schijnt in die
duijstermissen. En die duijster
missen en hebben dat n̄ begre
pen. Dacif heeft geweest een
mēse gesonden vā god. dien
z̄n naem was Ioānes. Dese is
gerouwen tot een getuichm̄s
om dat hi twijgen soude geuen
vā tlicht. dat si alle dore hē gelo
uē sonden. hi en was dat tlicht
mēt. mez om dat hi getuichm̄sse
sonde geuen vanden lichte. Het
was een warachtich lichte dz welt
verlicht alle mēsen comende in
desez welt. Het was ind' welt
en die welt is dore dūz ghe
maect. en die welt en heuet dat
mēt bekent. In z̄n eigen is hi ge
rouwen. en die sinen en hebben
hē n̄ ontfangen. Merz alle die

hem ontfangē hebbē, dien heeft
 hi macht gegeven gonda kinderen
 te worden alle den ghemen die
 in sinē name gelovē. die welc
 ken niet wten bloede, norch wten
 wille des vleis, norch wten wille
 des mā. mer wt god geboerē zijē
En dat wort is vleis geboorden
 en het heeft onder ons gewont.
 en wi hebben zij glorie gesien, en
 glorie als vanden emgen geboerē
 sone vande vader, vol gratien en
 waarheits. verfikel door dese hei
lige euangelise wordē moet ons
god vergouwen alle onse sonde Amē

J. 335.

Die heiligen geest hadde d'welck
krachtenreken schon dochteren die hi
met groter liefste besoken had En
doen hy sach dat dese krachtenreken
fonteynenreken op hroessen in alle
duchden daer hy groete behagen in
had des waer hy te rade mitten
sien die die ewige wysheit is des
vaders dat men dese waerdige
dochteren een reoster kinneren sou
de daer sy den vader inder verhoer
tot alle tijt diem men den dat
reoster getimmeret waer En dese lie
ue kinder en daer in geset waeren dat
quam die heiligen geest En wisste
dese doe waeren daer onder alle die
eene kinder en die alle krachtenreken
schoone En aldus waeren haer oet
moedicheit minne wysheit requith

252
ontfarmherticheit goderlikerwijs doe
de heiligen geest wort sijn lieue dochter
vromedich En sprack lieue dochter ochwe
lichheit v se make int abdisse van desen
saeygen trooster En beueet v dat ge v
susteren beuaret ende teert inder vromod
dichheit als dat daer die hemeste vader
in geert worde doe riep hy wort
minne sijn dochter En sprack myn lieue
dochter v merck int priuime En beueet
v dat ghy voort day v susteren vort
En teert in mynen geest v hemeste
vader v gemint heeft daer na riep
hy voort sijn lieue eersamige wyse
dochter En sprack v saeyge dochter v
make int procuratie En beueet v ds
ghy dit trooster voorsorget by nacht En
by dage dattet in scade noch in scan
de sy come En dat die goeden des

troosterd met te vergeeft en gaen ar
so dat gyt verantwoorden mocht vint
de waghheit daer na riep hy voort
sy sone tienne vrberey dochter
reynheit en sprach tienne en sonder
tinge seer gemide dochter v maecht is
rosterme en beuee v dat gy die on
taren god verriet en doet met whit
te rederen die seyn sy en onbent
en dat gy v susteren een troest en
een vmpaer syt inder reynheit
doe riep hy voort sy waerdige
dochter superheid en sprach myn
tienne waerdige dochter v maecht is
koeley maecht en beuee v dat gy v
koeley regeert in tamerheit soberheit
want soberheit is een moeder van beste
groter duenden daer na riep hy voort

sy tienne eersamge dochter ontfarmhartichheit
 En sprach myn eersamge tienne dochter out
 farmhartichheit v beweer ick dat gē ontfarm
 hartichheit sīt op alle den goey die ghy in
 erden kroet En sonderlinge den armen
 die over v poorte comen die sūde herber
 gen En den kochten deen daer na riep
 hy voert sy tienstike gemude dochter
 goedertierenheit daer hy groot behagen
 in hadde En sprach tot haer En seide
 myn tienstike gemude dochter v beweer
 ick dat gē die sicken bewaren kunt
 En sīt in goedertierenheit En mede tiden
 haerder sicken hebben En starrise in
 den geveue En veshichise inder minnen
 gods En maecte hoersaem totten evoigen
 tenen En doshy arduē sy dienstē be
 noyen hadde dese stūey ianlebrōuwen
 doe dede hysē bōiden hem gaen staen

En dede alle die anderen sy tichte
dochteren voor hem comen En als sy ge
comen haeren doe docting voor hem
op haeren knien En spraken gebenedide
vader wat is v begeerten tins kinder
ren sprake sy dat sat ic v seggen v
seuen susteren die hier by me stey die
heb ic bewonen die officien En die dien
sten die stevestert En hier om begier
ic dat ghy haer hert En bewert v
aer ge hoersaemige kinderren te wesen
En roue v ende verscher v dat oetlinge
teuen doe spraken die kinderren at gemeyn
mit vroelic aensicht En met vroelic
beder herten gebenedyt sy god inden
ouerste vader den vrees gesche in ons
En in alle creaturen daer heifden op
een vroelic sause dede me tanding
de god rouen huy de heer boeyen huy
En dit rooster hert geregiert voert

gaende in alle dinsten tot dinsten niet
 met lange doe dit clooster dus voort gaen
 de waer van dinsten tot dinsten en
 vermoert van sy heytige eenen dat ver
 men een priester in dien landen geseten
 die machts waer van magen en ver
 van goede en sy nam waer gesietey sa
 kanab en sy hadde des toery en not dat
 des heylighen geest leuderen soe een draach
 teynte dat clooster regnerden en dochte dat
 het sonen dochtkeny bevoogen soude dat cloos
 ter te regieren dan des heylighen geest leuderen
 in sende boerden ander abdisse en bruenen dichte
 en menich cloos alsoe lange dat die abdisse
 en die priorine en procurator over sey dra
 gen onder hem drie datmen sakanaab leuder
 niet ontfangen soude alsoe lange als sy drie
 machts hadden in dat clooster het gesiede
 dat die abdisse en priorine en die procu
 ratorene waeren gewaren onder hem drie

Wiltkenen een ander rooster. En dat vier
nam salauab En nam Guen by dochteren
met hem En voer daer mede te roester
waert doe hy inden roester quam daer
dede hy alle die edele leuenderen voers hem
romen En spate dochteren myn harte
heeft v lange gunstich getreest En
heb alle vroege waikes ghadaet myn
dochteren by v te brengen waiedy myn
leuenderen ontfangen inle hant v ghenen
scats genoech dit roester mede te ver
timmeren vordderf beter dant te hant
En inle hant v ghenen also veer roernd
En vout alle iare totte vtrige dagen
toe aeft roester verkeren marsh En in
vrie scats genoech senden den pamb dat
hy v reget tinte hant En dat gg besit
etey mogel En inle hant v een onder
stant vrasen togoy alle die ghene die v

Inder tyt sy en dat marsh inle doet doey
 want inle bey marshlych van magen en ryle
 van strakte en gaet ende beract v hier open
 seft my een goet antwoort dese satige kon
 deroy hoerde haer on en gingen te raden en
 aete haer ransley waarden besnyen van den
 grote bot dat hy haer boet en haer geen en
 dorste openbaren wat haer harte mende want
 sy waeren aete inder gheerichheit besnyen
 mer sy overdroegen dese antwoorde en seide
 tot hem dat sy daer toe niet doey en dorste
 haer overstey waeren thuyt gerouwen doey
 saluad dat hoerde en sach dat sy aete tot
 ter gheerichheit gheericht waeren doe sprack
 hy en seide outfaulit myn dochteroy at
 dat v daer of roemt van uwen overstey
 dat seet inle dat dragen en inle seet in rylen
 dagen hier goede bueten versterken dat die
 paue conueneren seet en v aboueren van

der impaet En men sae nye ouerste maek
traant in crige vanden paent at dat in be
geer En dat en taet v niet vertronnen
traant alle die boden paent sy die ma
stet hebben daer iser tükte of yemant
is en sy men maech of strager vort
heb in se sy sooy die rarduade is En
Biet sionna ten waer geey trouder he
en sionde noch paent trouder En dat is
dese kinder en broeder des dese simyten en
noseren kinder en dit hoerde des stacht en
is den strapey die geey harden en heb
ben En outfingen des dūuere kinder en
aedne waeren haer namen gienheit die
trat eerst in daer nae hōerde En daer na
gūstheit daer na ouerheit daer na haet En
niet daer na toern En gramscap daer na wraet
heit En ongehoersaemheit En dese dichte
rey haddes sonnege vli reuere ionthronde
son vli son vi waet giefieder des dese kinder en

ontfangen waren verstaenert wort honderd
 abdisse gemaect hat En het priorus gienich
 procurator onghesicht costerme gheschicht
 soken meester vreesheit totten aemissen
 vreesheit die sielen te bewaren doe dit
 gesriet wat doe quam die abdisse oetmoet
 dicheit mit hoer geselschap in den roef
 ter En vonden dat alle die vanden heil
 ighen geest beuolen waren dat roefster
 te vriegieren dat die of geset waren
 En verstaen doe sprac die oetmoedicheit tot
 ter minnen En totter vreesheit die mit
 hoer vreesheit hadden o hoer wat is int
 u gesriet dat vanden te vromen dat
 hebben veroren o dat dese iammer teghe
 maeren o hoer hoe seken dat dit verant
 vreden voor die ogen gods dat dat at
 die iammerlike versumet heb mit onsen dat
 heroren doe quam die ander vreesheit

dochteren be dese abdisse dat it hider oet
moedichheit En broder mine En broder wyf
hert En spraken o wy vrouwen hoe is
hier genach onse stesster En hadde wy af
so veel vreyken heeft in also veer meer
frande des sprac die vromheit vader inde
homet o set gertaent dat vromheit in
mine dy ist gecomen is die o outere met
ouegne beuente stedenen dertel die ist
met vromheden te dertien prach vader ta
set o vutarmen des sprac seprichet vad
in der vromheit o set gertaent dat gues
hert in my dienst gecomen is guesheit re
giet onse stesster vad vutarmt o onse des
sprac vutarmherheit o vryge vad dat
se o gertaent dat in geen mach En heb den
armen broet te geuen die in van honger
se vergaen o vad tacket o vutarmen des
sprac goddikerheit o vryge vader vriet
onse vutarmen dat wy iammer eith

257
bedroegen sy met des d'ingeb' kindren die
in onsen cloester gerouwen sy o' v'inge vad
hoer hoe myn stercken toggen sy baren die
it also godd'ert'iche w'ach te be'ouwen die
us gerouwen sy onder toery sy wederstrub
be'ie hand'en taket v' dorsh outfarmen a'd'us so
quamen desey v' susteren alle dage te same
begint'it waer sy mochten sy sy s'erde sy
v'v'inde met geb'ingende l'ien sy met ge
u'nderen hande met ualle v'vange met op ge
he'ne oge tey hemet waert sy sprak v'
v'v'inge vader ghy die alle d'inst' mogey de
st' sy die hemet sy a'erde gemaect hebt ge
deurt dat wy v' kindren sy vad at sy te
geu'aceten sy w'ickt ons met talen v'v'erde
vader b'ien v' sy mogey wy minnerme' op
st' sy v' vader v'v'le ons d'gy hant die ons ge
maect sy gesapen heeft so v'v'erde wy
v'v'roft vader outfarme d' onser v'v'ant
d'ose iou'el'vrou'ke haden sy s'erde and'ie

hemelste vader En hy verhoorde niet
En tiets in desen tide tange tot En
des dunnere kinderen regerde dat rooster
in groter hoerdien in groter gienheit
in vurstheyt En in voer and sonda des
ionsfronste niet of tatkende nacht nu
th dach tot ateen tode besnide se
des roosterd vat also dat die he
rige geest anach die geburthe kunen
die gevonde hande die besnide span
gen die stellige stemme die doerde
hemer ginte doe sprack die heilige geest
vader dit en hoere het in tanger
tids dat onse dochterey aednd verdrust
hoerde doe quam die heilige geest met
groter mogentheit inde voerside rooster
En hoer het die dunnere kinderen En
verdroesse vore vandae En doe riep
hy atee sy tike dochtere voor he
~~de~~

En binaet een ijdelheit sijn dienst die hi
 te voore wylt te bewaere En hi be
 naet die vermedelicheit En die minne En die
 voersichticheit by gelyoersaemheyt datsi mit
 meer niet en voere viften En is beger
 de haer alle maersteriche te bekere En is
 danke En roefde god dat is verlost wa
 ren van des duure linden En houey op
 met vroeliker herte en met soete stemme
 van creator sijn roent sceppe geest en
 doe dese vroelike sancte gesonge was doe
 maekte die heilige geest se trouwinge
 inde rooster en heeft in alle woge
 by haer en is roefde voert in groter
 duernde god geue dat wij onse rooster ac
 so regere moete datter god ind ewichheit in
 geest worde amen) dit is een geestelike sin
 gesproke van dese rooster en wert oud id
 ijdelheit misse van hie seene se roosterde
 make en merke hoe god hie gebreke
 en geyfde heeft en hoe dit rooster

te niet gaet so traanver dat wy va
on tate d'waer die drie overste d'waer
de dat is oetmoedichheit en minne tot god
en tot onse ene meste en overste
dit waer ons goet ofte quaet is daer comt
die viat ende brent sy dochtere dat is
bonerde g'vichheit onghesheit en voert
aere and gekele afsatke markt in ons
dat wy alle mat van he verhoert sy
en dese voornemde d'waerde en moye ges
waere in ons geringe thent waer he
geestelike minichheit en so menich waer
die h'ntpe gods aenroep dat god onser te
taetste vutscant en sent ons sy gracie mit
te gane des heilige geestes daver waer alle
onse gebrode mede verwinen en v'riag
hieron tieke broeder en suster taet on
mer vast h'nde oetmoedichheit minne en v'at
sichheit so waert onse cloester mit waer
ert mer mer taet ons broede voor g'e
vichheit want si waert g'v'ig waer ingeest

250

Dy sermoen van sene game des heiligen
geest Die propheet dauid in sy sende in
ysaiaen seet heer wat sy dy geest en
die mensche sullen veruyt werde dat is
se sullen door een geestelike geboort geeste-
like worden die te voren aerdsche en vles-
licke mensche waren en dan sullen verun-
weerd dat aenschyn des aerds dat is des sijn
dat door die sonde gevonden is werd gemis-
int in ruytliche seet god tot adam als hy
gesondicht had du biste aerde en in aerde sijn
sijn verwardet werde in aerde dat seide
ra seet god totken serpent du sijnste aerde als
aerde die dagghe duw eeuwe dat is geestelike
du serpent sijnste escorde en verthinnende aerde
sijn mensche waren op sint augustinus sijn
sijnste des dunnere seet niet werde seer
geey aerde dat is hangt niet in dese aerdsche
dinge mer sijnste hemelste ding als paradijs
sijnste inde opste tot die rocessonny int
in ruytliche seggende sy ge mit ruste
verrosey tot een uou eenen selet die goede

die hier boude sy en met die goede die hier
opter aerde sy mer eer god same wile sy
geest so moet ont eige geest dorst dat ge
vindet sy onse geest is een geest des hoerth
dragetheit en goddinnetheit en dat tract be
rage ont seft dauid seit inde 1 en xxvi
psalm staet op na dat ge geset hebt rest
of hi segge woude ge moest tot goey mi
eend op staen of ge moet eerst sitten dat
is v gebreke te kenne en in uwer eige ogen
kenen kenne en v veruodde die hoer gebre
ke niet kenne en wies de derde in die
heilige scrift hartuacklyk genodt van waer
dauid scrift inde 1 en xxviii psalm die hoer
die of mit die hartuacklyk der sonde die
hoer gebreke niet kenne en wies en dat
troude wies dat mit dat schyn der die
inde sy beroude se hoer contray die goede
mensly daer die kenne dat hoer versta
dghet mit sy is en dat hoer sonde v
sy woude mit dauid hoer woude
troude onder alle onse misdade die

260

sond den verstaendigen toern verdrage mo
gen god als dand seit vut seit den fentzen
der graven inde daes dat is in die beswepde
mansse en die hem teerch en oetmoedich
goude in asfuerie dat was sinte ponsus
als hg in die epistole tot die van die corinte
seit ick ben die ald' minste van die apostelen
ick ben niet tweedich een apostel te hiet
want ick die kersten kerke veruolcht heb
noch land van hoerhogt van een heilich te
ind' was hi een berch also hi seit ick heb
meer arbeit om dat vorte te heleren dan de
dand apostelen in sutter daes sinte ian bay
tist centurio sinte pater als dat een euan
geel tuercht en sinte grigorie in sye vome
te op den prophete eschise trawidende
dat sinte ponsus seest ind' epistole tot die
phileppensen 3 g' sutter onder maerander
die een den and' kerne en rekerne dan hem
seine noch seit hi aldus getyck alle goe
de minste ay merckte duercht in ander

ende dat g' van god boude hoer outfange
hebbe waer om g' hoere die mensche in re
uerence hebbe so die bofey merite in and
ende gebrolic en niet hoer diende
waer in g' hoer stede boue and ende
en sinte gregorius op dijnij onsey op die
propheet esaias frimende seit ons grote
sunde sijn on reyn om dat wy ons sicut
alles lief hebbe waer dier ons oge die
herbe goe gestoete bende en in sinte be
utheit en bedroth spieer wy ons sicut
in sueler beukheit en bedroth tot goddij
kechheit die wt ons geest come verdrine
wy gods geest wecke geest gods is se
inuderer na datter sy seich gans die
heilige geeste. Die eerste gans die hi
eigen geest is die geest die godlike vret
daer van deuteronomy int 2 capittel staet
op israhel wat begodt den god den heer
van de ander day datstu den heer den god
vrosen sijnste mer vrede van die andere van

israelt waer goddincheit van hoer seene god
 dincheit hobbende waer an sint ian baptist tot
 hoer seit matthei int ij ra ghe kinder dinstan
 ge vrie sat v toene hoe dat gi sinnen die toere
 mende toery gods daer om doet waerachtige vrie
 rike van penkenti en niet ateen vrypendige
 oversten mende dat die genoech sy mende
 fise int vrie ra seit god tot selsan onbevredde
 mensse ge maken v verhoordich voor die men
 se mer god lient v herte want dat hoer is
 ge die mensse is dinstic versmaek by god daerom
 die twee kindere sebedet sint ian sint ierop die
 vry vermoteheit dat sy verstant magde waer be
 geerd te sitten die een an die rechter hant
 en die and an die linker hant si heeft geant
 woert dat ge begeerthy hoert me niet toe v
 te gheny daer op seit sint augustey een hoert
 myn verhoordichheit niet toe me dat te geue
 v soe gestuet vspende want die begeerte te
 myn vry inre geest niet vry die geest doet
 godliker vriede daer dese geest die vriede sijn
 vry ons onse egey soude toe en in ons woert

En maket ons goede herte en die herte te
voebringe als vanden scrift tot die phisippen
sey die niet belont gods gracie is onverdient
die herte gods en hi veruinnert die name
gods daarom seit dauid heer gif ons die eer
onser diensdovliche herte mer scriffte den na
me toe dese geest de vrees begode hoim on
se vader noster als wi segge heer laet a
den myn geseitliche herte en groot ge
maekt daer door dat myn alles goet di toe
scriven en niet ons op alles dat wi herte
den moeten arm van geesten dat is be
roeft van een opbeasende geest waer dan
om matthijs int i rapped tot die opbeasen
de mensche niet arm van geeste wassende
seit god myn name is groot en gi hebtse
denkert vinnit dat gi niet alle vossomen
hert my toe scriven hebt mer dat gi v
scriven die eer van die gauen gods toe scri
uen hebt Die gauen des des heiligen
geest is die geest des goedertierenheit

doer welke gaef wy geprovet werden om ²⁶²
staadseke god dienstachtichheit te doen en mede die
heilige dat vriende gods sy gesent doerde dienst
des goedertierenheits die genoeft werkt int raton
pictas sey mensche die sy vaders dienst doet van
desen geest seit panteus tot die romain int vij
ra seggende ghy hebt ontfange den geest dat
ghy wotvoren kinderen gods set door welke
geest gy hiet god v vader te wesen dan doen
wy god die onsterft dieft aen wy hem nae
vorge in dienst die daer van staet ende int vi
capittel heeft barmhertich aen v hovesse van
der barmhertich is niemant wt twijfelachtige
tekenen veroordeende en hebt van niemant ge
vinge qua vermoedinge hebt vwe viand dief
medwet v gods dief gehoestich sy van desen
dienst spract panteus ind spytet tot die hebrayse
welc niet vergete v goedertierenheit v gods met
doed de arme draut door siet offerhand verdien
me vese by god dese gaef of desen geest des god
dierenheits begaer wy in onsen vader noster want
wy segge toe comde sy om den roete en dat vge
des dines moet te niet gary dayregeert
god in ons ~~in~~ herte aen wy wy dienstey

voey en na voey in dierhede en niet na dat
ge des dinnels berovinge noch die begeerte des
vrees of des vreeske vreeske alles die mensche
die des dinnels in gevinge of berovinge of de
geerte des vrees of genoots des vreeske na
voey die sy en vrees des dinnels en niet
van god contrare vreeske vreeske menschen
gebode van god mathei int vi sa daer god
seit spert principatink dat vreeske gods en sy
rechtvaardichheit vreeske of hy segg. vreeske seit
it gods vreeske en dat is gevege in rechtvaardich
ge vreeske door vreeske vreeske alles vreeske
sy des vreeske god vreeske vreeske in dese
dierhede of goest des goddientichheit vreeske
ont vreeske int eerste vreeske tot die van ro
int int vi sa seggende ghe seit v vreeske niet
vreeske god v vreeske vreeske vreeske vreeske
vreeske god in v vreeske vreeske vreeske vreeske
te of seit te vreeske also dat alles vreeske
vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske
god vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske
vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske
vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske vreeske

263
dare god se die sache sey die sijnvordige van gaeft
voant se sijn besitte die werde dat is dat hinc
se tant koge dese gaeft dooy principatijn die die
waerheit der heilige sijnvordige weder stey
op benneste van waerker mensche stant waermit
ut in ra die quatite dooy behatent ticht des
waerheit waant der die heilige scriffie
re is de sondare dare die dinct in regnerde
mer godde mensche in waerker herte god regnerde
Die derde gaeft des heilige geest is die
geest des waerheit waerker god in ons
harte regnerde alle creature dooy mid
de des waerker tone en bringe voer vge hoere
waerheit en genoothede se sachte dat hinc dan
geey vortt oerde waerker dooy geest des
waerheit van die dicheit en waerheit de
se waerheit se waerker hinc wederom getro
ke in of getoge van die waerheit der dicheit
dareom seit dauid in die in waerker waerker
bennige hinc waerheit en seert waerheit in die waer
tine waerker alle waerheit seit waerheit dinge he
tont vortt waerker bennige se goment met
sege se waerheit waerheit en bennige waerker met

Honger die Wijs man sapientia int is radie
creatura van god sey gemaect in een vat die
votke der dawaese monste die een vertuifet
vredde hebben minende in die creatur d'wa
rasthige gods te sey daer nochtan grothvat
scit in is dese geest des wistenrips it in die
mensse die bescreuen en verstantend met h'at
qua stricken is gebonde is hebben g'woest daer
is merke te vore dat w'arachtige s'antit
in g'woest waer merke de merke dat int xij ra
s'ggonde r'achen en g'woest dese creatur
sac s'ix na gemint t'wede met s'creuen en
int caest des bescrept sac haestelich ont ro
me w'arachtige d'wefme contrare asse s'ere
s'atione int eerste ra stant w'ant god geest
die w'ostenrip soe vertit daer na d'wefme
der w'ostenrip g'woest daerom dauid merke
s'egst inde i en xxiij psalm in die personen
der kindre van israhel op die vrede van b'abi
comen sake s'ere s'creuen als s'ag gedachtich w'ar
de die stat s'ey dat wit s'ugo g'woest h'at in die
persoen der rechtvaardige die s'ere pen die doerh'at

der creature die behoort te worden door die ver-
de van babylonie waanneer se dencken om die hemel
se syon desse geest des heiligen heils begoor vor int
vater noster als wy segge eerst den wie gesien
ind aerde dat is ind mensche die bekist binnē met
aertse dingē geeyt den wie ind hemel geeyt
en dat is in gods mensche die hemel se dingē se-
ke waant als paulus scrift ind iohannes tot die
essacominus int iij cap dat is die wie gods dat
voo heilich se dat is vry onbesmet van aere
quade begoorde waant als sinte tomas ons eerst
geeyt vry ding dat gement wort met se er
ger en als karwe met garst dat wort vry
en dat met se beter gemengt wort dat wort
vryer geeyt tin met suuer so geeyt als die
vrylike seet hem mengt mit aertse dī
ge door afferti en lief so wort se onvry mē
waanneer se hōt mengt met hemel se gods so
wort se vryer en heiliger als god wōie
Die vryde geest des heiligen geest dat is
die geest des heiligen geestes door heilige geest
vryt te worden om te roue tot voerhardichit
in aere duerheilige vrylike hōt se waer dat se
se voerhardich te gods tot dat ende toe en

Door die honger en dorste der verhuudich
sit allet prinsende dat die verrede wuery
niet genoech sy sy of niet sy beuon god
te versoune en te behage goetli sinte van
en die van hem seue srent dat he offer
die ringe set alle verlege wuery daer een
genoech beuon en alle tyde hoe swaer dat he
of hebbende en dat he van dach tot dach at
tot meer arbeide om beter wuery te doen
sinte augusten seit dat die mensche die veruult
sy niet vates verhuudichheit ouermits dat
he behach hebbe en stoune op hoer goede wuery
he menende dat he goet genoech beuon die sine
te seide come tot wuery verhuudichheit
of tot verhuudichheit in duerdicheit wuery en
sinte augusten seit op die s en p wuery s
de wuery ick anmerke die vrees die wuery
verhuudichheit in die wuery scriffure so kinde
ick hee hoerly sy mensche voortgaet in die
tyde die he hem s sref anmerke hoe sat he
beuonde dat he sy sondich mensche is dat he
wvst sinte augusten wuery at s wuery een
mensche wuery doetspaga ouersyue die wuery of a

gemant sy te bewin of te begere east hy vrie sin
vrie ingentade vatsvoren afdertlay nothkand 265
sit hy tot sy teue mensche stae vry herd vrot
rt racha of gorch ends atkwart dat hy dat mit
sida noch is hy mit onbesmet kwant atb hy god
biddt sal day so is hy dit wort versterkt int herte
dat sonder sond mit sy is atb ich gemant toe
sprakt seit sinte angustou hoerde hy day sy
aensou van my tot vry and in teut my stey
inle sond gram vrede hoe vree meer vort god
vertoort atb dog come om hem te liddt in
door een versterkt hert heer vry ond van
som dese geest des sterckheit begere vry int pa
ter woster heer gif ons onse dageloge broet
besonder dat broet des vort gods dat vort
vort vort int hert der mensche angestete
die voerspreke hunger en dorst tot die vvarach
tije vrichtuordichheit en vrechordichheit in godde
vort dat ons figurert is int ny boeste der ro
uinge int zig ray dat herias die propheet doet
sterke van krost ind affre godacht dat hy at
vranders tot die hert vrot so med doert vort
gods vort sy mensche sterckheitom in vvarre

Werk of straffe tids voort te gaen tot dat hy
roemt tot die hemel toe berch vord mer om dese
sterkheit te crigen so moet hy dat broet des brood
et gods rants en stent met grote naersterheit
niet hangende in die betker van liden mer saken
de die geest des heiligen scrifts amen
Die vyfte gaeft des heilige geest is die geest
des raets door twee gaeft hy van god ge
troethe vord van vord troethe die salich
maker sprot idis int vi rap in want mach
tot me come of my vad geest dat hem of troet
hem want so vord sterke bender in doper aerd
des dundes des vord in der boese mensche dat
geen vordsterheit van mensche of sterheit
gevoeth benuet om die te ontgaen waert dat god
een mensche niet gaf dese geest des raets
waer dier hy een mensche troet waermer hy
raet hem geboet hier van sprake paent in
epistole tot die romaine int vij ra seggende die
geest gods heept ons cranchheit in dat saken
de rap seit paent waer hy biddes sere
als hy behore te biddes dat vord hy niet
niet die geest bidt voor ons met sterke die
niet wtsprekelic hy dese troelinge waer
hy onbedorlich door onse budt sonder

266

tinge door onbegrijpelijkheid en dat wy onbegrijp-
elinge sy niet wistende vergou die ons mis-
daen hebbe en daarom bequaem te worden door
se geest des rechts te ontfangen so siddes wy in
onse vader wester vergou ons onse misdaden want
wy vergou die ons misdaden hebbe en ond' dinst
des matthei int vray die hiet die acht satishede
des swes die vyft is satich sy die die beemhertich
sy want korenherthichheit siet se verrighe
en god siet heer tracht door sy geest dat
alles veruue en stricke deser veruue des
veid en der bose misson ~~veruue des~~
Die vi gaeft des heilige geest is die geest
des verstante wische gaeft is vny goderliche
acht dat wy beuue beuue natuerliche
nicht en met die vge des verstante te be-
komme die veruue goede die wy door ons na-
tuerliche acht te vrees niet begrip moge
aest ons van nood is en saerich te vrees
van dese gaeft staet enri int coste vray dat
onse saerichmaker sy apostle vrende en
veruue die sin of verstant dat se verstan-
de die scriftuur men veruue heeft

Het ghehoer op die pinster dach dese jaer
als het bevoest heeft iomē int viij ra doo
hy seide ick sat myn kinteste vad kintē in
hy sat v gheue en and vertrooster in
die sae v mit reuer verstant indruet alle
durch die ick v gesdit heb dese indruet
ge of inpraesinge comt door die geest des ver
stante mer die kintet bekent noch en ver
stant dese vertrooster mit want se gheuen
geestelike vge. In heeft daarom want het
mit in hem te ontfange danid seit in den
en viij psalmen die af gods hebbe v
mont en se spreke, mit se hebbe ved en se
hore mit etetra so midut hy mit indat
kintem als sude augusten seit mer in die
seer alle die geen die af gods make of dat
op bestruete ia verli alle sondige mensche va
dese geestelike vde stant euri int viij rap dat
die sacrynaker in vde piratē gesproke
heeft seide hy die vde heeft fast hy hore
waer duer hy bekenent dat for vde indat
stuer waer die geen geestelike vde en
hadde vndermit dat het ontrouwdich tra
vch

267.
dove hoor sonde dese geest des verstante
maekt vsmthit van herte daer van die
sacrismales sprout mathewi int v ray sacris
benede se die rein van herte sey hant se sit
es god sijn desen geest hegeer hie int water
noster seggende intet ond niet in beroringe
des dinnel hant sathanas als arbeit se om
onse geestelike ege hette dary als die ege
des verstante hant die man seit pubiez int in
ray die herte der sondeur is duister se en we
ten niet waer se vaer of stede geeste
stede moest in mist of in duister hede se
stevint herte hier van sace die verdoem
de die door den dinnel edrege bened hoor
mde erthheit als sapienter int v ray
stact herte ge en segge die soon des verthner
dinhit heeft ond niet eschene Die vij
gaef des heilige geest is die geest des wis
heit door herte geest ond bemelste dingon
begint te smake en hie een recht vordel in
gey van god en godlike dingon geeste een roert
sint menske van god spge of deante sey qn
ald vordel geest als dat se niet herte sma
ke of bitter sey so den sondech menske sey
heest van god en van godlike dingon sey

Werkbaarst vordt daarom seet pante in
In eerste spijtel tot die vermet int ij sae
dat een mensche nae de vermette kind de ver
maakt niet dat god of ding dat god angaet
trant goddelike ding seend hem d'vreesheit te
In in dat seefde sa seet pante die geest gods
dat is die geest des vreesheit door d'staet der
die diepe verborgh gods gods hier van spraken
moed gregorius doet is en genoechheit is
te vreesen in deser aerde ene die creatur te
vreesen mer vrees is sech die hier inder aer
de die geest gods niet gesmaet te hebbe mer
nae dat nement die geest gods gesmaet geest
se beginne hem alle lichamelike ding bit
ter te In trant god en in god is bespelen
alle geest daarom alle moese begerde gods
geerie hem te vreesde gekont vordt int xxiiiij
sa hem is geantwoort is sae de todne al
te geest des geest des vreesheit onder an
der sondich en pante d'vrees se vrees alle
sint iacob in In canonica scrift int in sa
des maect se vreesheit goddelike vrees
trant se alle des geest geen goede vrees
vreesheit vreesen dan vreesige goede en die
vreesheit gods arht se niet meer dan

260
druck die maect se verke den mensche
dat he het verke van hoerretes goet
met en verstuert hoerret en van kinne
maect se alle eishamitische crachte met
rebet sione die rede om doer een god te
in god te behage en sen vottige recht te
verdisen hier van reuert die satishma
hier iosef int eui rap alle he sen apof
teer vore anstompe en tude te vore
Bad ghespit dat hoer om gods madu
nathende hoer hoest he sen rede be
stoken seggende alle deson dinghe heb
ich v gesdit op dat ge in me vrede sate
te hebbe in die hoerret sege drinke en
pide hebbe mer hebt god betrouwen heb
die hoerret verhoorn recht of he sey
ge hoerde hoerret is die hoerret vore
romen verhoornen heb so betrouwen
dat doer die goest des hoerret ghe
verke die rechtelike verhoornen sate
contraire vrede hebbe die meesten
mensche des hoerret in hoerret
mensche die rede dronke hoerret

in die moethe der creaturen voeghet die sin-
tichheit sonder robet waer toe die sintiche-
it genoecht is dese geest begeert wy int wa-
ter wester waant wy seggen verstoff on-
van alle quade dat in ons sonde magt sy
dese godtliche vrede verdrin en beroude
ons van die gracie waer dier wy vrede
is kinders gods bende daer van staet ma-
thi int v say salich bende die in hoer
sene en kuffte andere mensche god-
like vrede make waant sy saken kin-
dery gods hieten **D** m v n
Dey sermoen op voort ysacab int ex ra
Stant op ierusalem en waert verlicht
god begeert noch en behoeft niet in alle
die waeret van alle en omge dat be-
geert sy also tekende soer of ac sine
salichheit en veistichheit daer an sage dat
is dat omge so dat sy de edes gront
die sy in die edes geest des mensche ge-
teit heeft dat sy die beot en berouet
vint dat sy sy waerite daer in waerke
mach waant god heeft allede ghewint
in de bende en in vrede sonderlinge

dat an gebroet hem aessen dat he sy aere
 vromdergele tuerch inde mensche met tve
 rlike en mach in waat sat die mensche hier
 toe doen dat god in dese minnentlike gront
 eithle en waerlike mach he sat op steyn
 sprout dat waort stant op dit endet ver
 ist of die meste hier yet toe doen sonde
 he moet op steyn van al dat geen dat
 god niet en is en van hem seue en
 an van aere creatuere tot desen op
 steyn waort dese gront bevoert met
 een sterlike begeerte nader eedinge en
 metomminge aere minthoudicheit en
 hoe die eere meer is geveit d so die
 begeeringe ders meer waort en hogere
 uer hoer seue gaet en gaet dit waer an
 de beoerde des beote gront dour beoeght
 en beoet en dour dat merke mer dit be
 voere beuende of verbeoget in t waerhan
 de manere of t waerhands ende die ver
 ste some met hare natueregele beken
 dicheit en met vdrnustighe pinsten en
 met hoge dinge daer moed verfride B

Van dese gronde en stipes dese be-
geringe om dat se hoge dinghe t'wiltte ho-
re en verstaen en daer in nome se en
st en vrede en men in die vernufti-
ge geynsen en iherusalem te se en vre-
de te hebben in hore sigte op set als se set
ne dinstie of als se sien dat ander tude
doen en met deser maniere spieles se ho-
re gront bereide en daer in vrede heb-
be en nome dat se gansheit en aetheer
en iherusalem geywode se en sonder
dit en hebben se geen vrede dat dese vre-
de vaels is dat satme daer an proude
dat in haer gebrode kleine het se t'roat
tet se honaerdie ofte t'weelste des
lichaem of der sinnelikeit of die re-
atiers of quade vermedinge en vage or-
de se en geyst hem yet te hante heb-
be se stede t'wode en t'wode t'wode
de of hant en vrede verstaenisse en
deser geystie onderde daer se se bei-
ne met haer spieles hier se bekendme
dat god die gront met bereide en heeft
noch en mach bereide vndermit haer

270
gebroke dese sy inder trouweheit niet op
gestae en sy in myge hem inder trouwe
heit niet an nome dat sy ihonisation sy
mer dese sutter hem noch sver vefene
dat sy hawer gebroke verhoime in dat
minnetike boeds ont hene + ihon miste
en in oetmoedichede en minnetike hawer
re en storm hawer gebroke en rere
op staen mer die andere edere mensse
die staen op inder trouweheit en daer
of werve sy verlijst die mensse
gaen vrage en hure en gaen hawer hre
in alle dinge en take god hure grout
beride en sy en behunde hure jeene
niet noch in hwise noch in hwerste
noch in gene dinge dan hre dattet god
hoip en nome alle dinc van god in
oetmoediger vresen en dragent hem
aetomade op in armoede hawer gestae
in hweeiger getadentheit bingon sy he
ouder die godenle hwele en nome

Die en leit in vrede se hebben vreden
in vrede want hem smart doet die
te godde dese ende te is doet herst dat se
hem sake en laten god in alles se niet
te bethende en se en vrede met hem
meer se te is of die noch get gerome
se dat se wachte of gode wie ver
tichtinge of smart dat sake se an se
in gode wachende wille
en dese ende se vnder seide van
de eerste se hebben wate die
te bethende en die anstet die
fonde of die bethende want daar
en is moment edith of meer hem
meer se dat getoer wate se rom
se te god vrede se in se
an hem se onthent en sake hem
god dese stave in de wachende en
want se rom over alle ding en
over hem se en se wachende
is vrede want se want alle die

271
tot waarachtige vrede en ver onbrede
voert hier vrede en dat alle creaturen
en alle dinnere gescreve hadde sy en ton
de hem die mit benime dese ende smad
it alle god recht en moment alle dese
verrijken ~~alle~~ god in alle in hem en
in derne ons kinderen dit sy also minent
eike ende sy sy natuurlijke godforing en
de god woerheit in hem en ofme segge
dorste so sy sy in snelle mate met mer
god die is in hem dit sy die edere poste
daer alle woertt op onthoude woert
ons die in dese rechtstende woelke won
derlike wese dat waer die-derste
die hore gront seene met hem seene
meende te bereide haer rachte beine
also beange inder gebrode dat sy daer
ouer mit come come mer sy seene daer
in mit gewerthe en behoude dat met
woerste hoer vige woel mer dese
edere getake menste en behoude mer
gond mit de hore en daer om sonder
die gebrode mit mer sy sy in een god
eike

Waarheit te verhooren dese ende te verhooren
en hoer doen is allet en opder heffen
en en in de sorg en hoer doe is dat ver
stant op te heffen in god en in en in
tege des gront en dave been beent in
kom vragt waer is dese die geve en
te sy in oetmoediger vrese en in waer
name insoondich des overvattende wie
te gods geeft kom god in idender maniere
te rade sy of in sonder en waer in
maniere sy of in gebrueker maniere te ge
brueke sy dese gront gaet in kom te
in van kom te in die te verhooren die
kom god beent heff en verlaert te
off en god te die dese gront allet te
sitte en te niet dat immermeer te
atuer dave in roms of dave in sy en
hy te verhooren hier in te sy godeike te
vte in de eerste ende waer te met
middel en in de andere sonder middel
mer teat te in dese vromte en
onmiddede ende waer dave of en
ran geen te atuer met engel syrdie

sonder die god alles d'et beuink hy was
 tot en en ranc nochtand met begrepe no
 ch dat of spreke spanner dat godde
 se gront besitte heeft inder waerheit
 so vaker hem heer wettsoudich weder
 ke of en des mensche doey t'voert al
 inwendiche geluwt op een stadich, in
 wendich waerwone des gronts en in
 een meffige versakinge des mensche son
 seene in v'itmoediger vresen en menen van
 at herde grondt fiat volentab t'na do wyle
 re die gesien en waerke heer dat sy
 megent op rene op dat die heer daer
 niet en vint dat sonde yge misrage en dat
 sonde minnelike waerheit yet ghindron ma
 ch dat her in alles also v'icouste f'ar dat
 her inder waerheit verlicht moet w'or
 den des heer ons die minnelike heer amen
 den s'romen op heilige d'w'ouinge d'ach
 waer is hy die geboere is romsch der
 v'ode her w'ille hem anbiddey en v'ore
 y met mirre en met waerheit en met
 gont mar end int x capittel 888

Die sie weet weet dat god is gaer
van naturelles lichte mer wie heid of wa
er hy is dat is haer aghede vordient en
verborge en weet daer op niet met in sta
dun in haer op een minuttelike bysoringe en
soeket en vraget niet sterke en wiste ge
en over horen en god die haer die verborge
en bedert is in dit uerfijge soeke so gaet hi
er op een sterre dat is een sijnste der god
eiker genade dat is een gederike eicht vout
die sprent dat eicht hy is ginder geboen
en weet die sie op die geboerte waar die
is vout daer en soude haer geen natuur
eike eicht wisten waar hy is mer somni
ge ende wisten met haer naturelles
verstant hier na biffe in deser geboerte
en alle moete die vergaen se moete ver
derde of daer en wort niet of dese geboer
te en mach niet geboende warden dan in
dat seende eichte waer om die geboer
te geschick is dat moet vora die geboert
aewisen waerse is en waerse gesicht
nu dese doerachtige ende en wenne no
te en wisten niet alsoe eangs verber
de dat hem dat eicht eichte daer in

273
Hendrickus dyert mer sy brude hier syt en
tritte met haren natuerelike ticht der
wonde en dat sy mach met sy sy motte
die tot verbeide die sy is noch met dese
begeringe verliest seer en dyert also
groet datse quet door verlust en broet
ga door dat mach dyert gebroede want
ardat die natuer begrip mach dat
moet coste sal dese begeringe noch gesied
en sal dese geboorte in swaerheit gevon
de werde want alle natuerelike tichte sy
wygste dy met hier sy drie dinge te wone
re dat een is dat daer verliest dat is
die begeringe die ander is die maniere
die verlust dat derde is dat vnde dinge
broete in sy hier drie dinge dat een
reest en die natuer in verluste en in
broet als die verluste sint en sinterheit
dat ander is die vernust dat derde is een
contage beeste subitauris der sieke alle
dese sy ongeente en outfangs oerle en
geente sy ygeente na syner maniere
dat segunde der seune is der onvondich

in hem sijn dat sijn sijn sijn sijn
wordt ongekort ontfange in d' geest dat
sijn geest is sijn dat ander geest dat dit
de wort sijn dat sijn geest manne in
in die sijnheit en bo dat geest die vor
nuffheit en bo dat sijn die eonters geest
dat nu die sijnheit sijn in toge in d' geest
so sijn dat sijn geest in dat geest
wort in sijn sijn eonters sijn bou
dich daer die eicht de in eicht en ander
norgent wort die eicht recht ontfange in
der sijnheit en in d' eicht vate alle
sijn en forme en geestelike of in
sijn sijn alle die geboorte in d' sijn
heit die sijn die nu is in sijn velle
trekke d' sijnheit sijn by d' sijn
deet in sijn eonters sijn sijn alle
sijn en mochte in d' d' ander sijn
sijn d' d' sijnheit sijn sijn
die sijn eicht eicht in d' sijn so ont
gae sijn alle sijn en forme in sijn
er die eicht sijn sijn daer moef dat
narknovele eicht vnder gady sijn
die sijn die d' sijn d' sijn geboor
te sijn dat sijn sijn sijn sijn

Forme als ander forme. In sy stonde vord 274
mit ander forme als die andere die forme
wint die verbeddinge vande maniere
dinge. In nochtant vord edere sy die forme
dan die ding in hem send sy dat seker
te geb meint. Anmer mer die vermissenheit
reunt dade sonde in ontdeet die sinelike beede
de van hore sinelike dade. In vord geest als
die vermissenheit hore seet ontdeet in
de sy hore seet verrechone in vord vord
deet hore inder eontone beede geest dade
soartot wort dade tichtot die streeke aere
ne in hore vord gant aere teene der mensche
in dade dade ontdeet dade die offerhan
de die dade soning offerde sy offerde inder
maniere vord gant in hem teene vord
die inder die is bitter in wint die bitter
heit die dade toe hore dat die mensche god
teene vord in als die mensche teene vord
sy hem hore vord vord vord vord vord
aere die eint in genochte heet die inder
vord dat moet van vord sy dat aere dat
vord moet dat die mensche mit eintone be
seet beede dat is teene vord seer bitter
in seer vord vord aere die ding so bitter

Wesde als de rust soet was dat' minne
syn moet daer hoert een grote sin toe en een
somsnondige neerscheit daer nadat de rust
groot was daer na hoert vde die minne
bitter en een bitterheit en moethen sege
hoe mach die minne sonder genoechtes syn
soe lange als hy inder tyt id een hongert
is ic als my dorst ic demste in een steyn
is ic steyn ic een roet ic was me my en
dit en ran my niet gestien dattet me bitter
syn mege of sonder genoechtes der natuer
dat en kan ic niet gemerke also wie
ne natuer natuer id mer dese genoech
te en sae niet in gaen noch gaen stede in
der minheit sy sae syn in een hert gant
mette hertste en gaen keine herte sy
sae gaen rust daer sette sonder hertste
en niet in enige besittinge datmen yet
daer op ruste met genoechtes of met rust
mer ruste hertste aede die genoechtes
die du daer in de ruste totter herte
en totte creaturen daer moet sin natuer
met natuer dode en verdoene ga die ge
noechtes die du ruste met goede vrienden
en gods minne te spreke dat en al daer

278
In de toe gelyket vinst dat moet sta en in
artemact vordinnu also lange gont wordet
en de sy geseft die des kindes siet socht
in di temaelen vordinnu te lirk en sekerheit
doet te daver om in vordinnu de seking met
besist sove meer sochte her dattet met de
staet en sove met te vri noch isse sey
ander minre die vore bouen gant dese ver
ste dat is die minre die god gont soe sy in
soat eide dattet sy in vordinnu of vordinnu
dits of die minre name in die minne en
soe die grunde daver sy god vordinnu soat
sey vordinnu te vordinnu vordinnu in die
minste vordinnu soat vordinnu soat vordinnu soat
sey eide dinge vordinnu dat ga dat minste
en dat meeste eiden dat god vordinnu op
de east valle dat geest vordinnu grunde
seve vordinnu te minne gant soe so gro
te minne als die vordinnu en die vordinnu ga
ne die sy vordinnu mochte of vordinnu vordinnu
also nütte za alle dat eide dat als minste
haver dat van de vordinnu vordinnu des in met
sy vordinnu also sy vordinnu vordinnu vordinnu
re sove sey hore sy soe met vordinnu
seine

In het en mach immermeer so ruyen gods op
de passien god heeftet versterken aengesien
ende dat gemint en gemint ende alsoe ge
trouet dattet op de aese goode die sijn vonden
vingher doet du dy hoeft hoede vruwen
dy voeten de hongert of dorst of men bedroet
in dy met verdoren of met verdoren wat dy
immer geschien mach dattu node hebste dat
bereyk de alles en dient de alles toeyde
ten wonderen ende vruwen het is al van
god alsoe geordint dat de dat alsoe vru
den sat het is gemint geordint en ge
teet en het en mach met ander sijn
dat my myn vge staen in myn hoeft
dat is versterke van god den hemelste
vader alsoe geordint in dat vge gung
my het en in vruwen beint of doof dat
hoeft die hemelste vader versterken aen
gesien alsoe dattet alsoe somen sonda en
hoeft end vruwen raet dade vruwen
en gebaet en hoeftet versterke in hem
voor sien en sat in day met myn in vru
dige eyen of vruwen op doey en dan sijn me
wen god dat sijn vruwen raet an my vru
braucht is sonda my dat leet sijn het sat

276
vrienden te dancken seg het sy an ver-
rijs der vrienden of des ghefts of vrees of
des kreesters of wat datte god geeft dat be-
veft dy an diene dy tot een ewerwichtige
so seggen sy ons heere het gaet me also
quaderli en ick ende so sprac die so segge
ick hem sy vrees recht also sprac die so seg
het in hebt verdient ick heb een bose me-
ninge in my getoge en rothou dy des met
ende tene hant het sy verdient of onder-
dient my dat eden van god en danstet god
set dy en fast dy alles die myne die god
geeft sy in rechter ordninge dat he
die menschen daer mede die krechten
en dremits eden tot hem also is alles
dmet geset contrarot van god tegen die
menschen also was en also eichtrecht hadde
god eaden dat broet was en alle dat roem
dan dat die menschen moet in alle dingen ge-
oeffent worden en in een ygeerte dat
heeft sy inder gesoeger hoeghert also ge-
ordint en voersien so dat die maere minne
meer so voer dy siet in sonen sinen het sy een
ygeerte stredie wonden beede het roet het
het eant en het broet dattet met anderi-
en mach sy set dat beede een meester
eete formen reigen en die rede en die

beantwoorde datte eggot god en houet in
den mensche dinsten vrede mit mensche
yde hoe hy den mensche metten ende maet
stapde en maet vrede mit die forme
dat hy hem behagelike werde op dat goden
ste die deser gane en deser minne vrede
desse mit suete ende en genoeget mit mit
ter minne die hem god geest sy vrede
oeste meer op hem eaden en malen bo
se leuantes hoedden en vantsien dat sy
oeste boede en vrede vrede sy en
doen die dinge mit vrede en dadr comt
de dinge genaden dat en onder beoet
vrede vrede sy vrede op hoer eygen
opset het sy in pondentrie of in dastme
rie so ist gebot of gedachte ommer moet
god hoer genade vrede so lange
als hy dat hoer godden vrede dadr en
werket en met dat god houet hem de
braden dat hy met en vrede konde dan
sy eygen vrede inden houet en
vredent hy met dan sy eygen vrede
en met dadr vrede hy met in en vrede
het dadr en houet hy met of nu is oste
en seer bitter minne die god geest
en die is

1
wonderlich gedwange In vryden en iustendige 277
duyff dinstenisse dat dat wot in waerheit
en heyl daer na vryheit dat verkeret vlysch
en bereet en die natueren verstandelt veer
meer dan inwendige werven en dan grote
oefeninge van liden want god comt met gen
wonderlic berovinge en in wondererlyke ma
nieren die menschen sijn leuenet dan die
beuindelt ogh dat men des niet waer en ne
emt dat in alle wondererlyke sijn d'vande die
stade mach niemant te verlagen in wot
leer vubgrypeteren minne god des mirre
gheest en lachmen dat heyl gheyl in soue
stapender vnahtsarmheit en wervenit
daer niet wot so loomen sijn liden ende oer
oer hoer irl bey so d'vry so d' dinsten
van sijn wot liden hant in d'vry oer
fend de so sijt v vrede beter daer an dan
offen in groter genoege swaerste dese
mirre wort angetast in liden d'vry
wot wonderlic mirre wort angetast
mette sijn also dat sijn liden
wollen also wot sijn en moment niet
hoer wot sijn alle wot bewaren
en genout dese wot wonderlic fortune
en gheent

En geensli toe en mens so sunden dat eg
de at wyet behoude hebbe radme at
dus en also ghedaer so wyet wyet roem
en dat ende wyet behoude en be
houde so wyet god te wyet sy en
hem eere en myster en en romme
die dingen van hem men die hebbe
groot eere en hem wyet die myere
soer bitter die ander lasten die myere
dige myere an met hoere natuur ter
re behoude en breke hem seene
wyet drange dat is met vernuiftige
gepynsen en wyet en die geue
vernuiftige ende vete vete daer toe
van die met hoer vernuiftige grote din
gen wyet hebbe sieke mens so also wyen
dorene ende en also sonder enige mye
re dat nauwe vromt hem daer of be
steide an mye god wyet wyet wyet he
dare mede eere die son houghe men
se die volgen god sy woude sy en
wyet met ander mye trouwen vol
gende die vernuiftige en siet hem sie
ney so quam vete edele en wyen
derlike daer mye och die hem seene

270
noch kende tate so en waer geen hooft
droeft so reene het diende hier toe hier
dan enast en iddes redder den tlyng
ke des iddes hoierverle dat hooierverle heeft
goede roete so spanner dat vier dat leet
ke des hooierverle begripet so eitel en fon
ket eert den roete het goet die gongem
de roerlegh tary dat die op gatt en hooier
en grote roete daer het dat vier en is an
ders met dan en beroude minne tot god
die inde gebode eitel dat ghebet is die hooier
verle die het eert die verthe goede doer
deverle ~~de~~ roete der minne op hooier
tot god verthe als dat stromen des roerle
wites vergadert waer en als dat roerle
daer het geslagt is met meer en doer of
die wileste daer en bedde of malde daer
die op ruste also is alle hooierverle ge
bet met meer nutte dan also verre al
set tot dese iddes andacht de minne
erent en daer het breket die roete
waanner die dan het roent se eert dat
gebet des monts roerle vare hierne
me die het die van gebots hooierverle
soitiger kerle toe geboden verbon
den en

die derde offer was dat gont die dat
gont offers dat sy die dars hunder
emste sonder emste ende diem us
watspreke en kan sy sy watspreke
dors van vader en de soen sy gady hi
en met ander te ende en moment
marthe bekome noch sy hem soene mit
want sy hunde hem soene vor mit sy
sy ongenont ongeschit en onbekent god
kensd sy offert hem hem fere soen en
hem soene offert ho hem orh wat ten
hunder ist onder die ende doord
hier om yet kidee dat hie dese doer
ende marthe derde het marthe
moment dan die die die van omme geer
loft is trouwe linder it heb my doer
berade moment en sae noch en wist
noch en moet en hier omme want god
moet soene hier om bidde en moet ver
soene geue en moment andere hie he
er needer bidders des geuers en der
nemere mer een ander gont moete
en wist om bidden dat vub god dat
geue dat is en

279
waerachtich gancse of keere van end sijn
en van alle creature en een geheet
waerachtige in keere in god dat is een
waerachtige keere des sijnen van die
bidde dat dese in keere gheschiede gheschiede
daer gaeft sijnheit die sijnen en
behoort die geboorte mer trouwe die
keere ende die sijnen hem die hem de
gansche en god doctse tomate in gaen
en aldus is over dese minste enden die
hem geynt en over hem keert, die
vaderliche sijnne geheet dit is men
gancse sijn in keere in keere behage
en die keere geest keert op hem ge
sijn inder waerheit in gelycknisse der
dinen en hem keert voerbicht dat keere
dat dat sijnen gesiede dat dat keere
keert sijn keere gemaect en die
keere derst is segge god so keere
gansche goden en daer en beest met
noch en is met dag en beste sijn en een beste
fonten god dat keere in alle dese geboorte al
so met dese romme mette sijnen dat keere
dese inder waerheit

moete honden dat hooft van god Duen
op ten yarm sondar dat
anderde sermoon

Het is van nodes dat een mensche staet
niet op dat dat alle dat volke niet en
vergaen dan so is die mensche een aet
die inwendige mensche staet gekerst
in god en die vterwendige mensche
voert die inwendige mensche voort
so siet alle die crachte des mensche
vermicht te wesen also dat die siet
niet tege sat stan tegen die vterht
rede en die rede vast geboort is
in die tijde hoewel god voort en
mensche die twee wesen en die sat
sat in hem sene wesen ingedoot en
sat hem sene van alle dat hem is
vrent alle die creature so die me
ste vrent god is for sy en ge want
alle die creature die mensche van god
beroofte dan sint quade also vde hest
by god aet by sy hoewel eest in god
hirom een mensche die twee wesen en
die sat gesonden

Wesey van alle creaturen die die enghheit
meeghen verstercken dat hem en dan veremicht
god hem mette mensche hierin sprac 200
Wij dinc is van node en dat was dat beste
dat dat maria vercore hadde nu ac die men
sche was wesen en so ist van node dat
hy geesteliche steruet nu steruet die ende
made tichae in vier manere sicut sommi
ge ende warden met gendert gestlagen
ander ende steruet met beestcrayen an
der met droefde ander en natuerlike
dact als aldus sy daer vierde hands
geeste te steruige sicut ende mit ge
wilt dat sy die gene die god van ene
stact synder moentheit te hatstolike
tet hem tracht en teent hem de scatsure
woesheit also veel s dat sy vergete ac
te creaturen en alle vefeminge der sin
ne en dit is en genoechelic doot ac dus
is wanten gestorue die daer was vre
van vone quade witeer en vort ind
worch nedergestoge en minchlic wredor
op gerdicht en sterf so alle creaturen
hoant des hy opstont hadde hy sy oge
op gedaen

en hy sach niet ander tade forme ga
stierle van broetheit dese sey ons beta
kent weder iustitronde die onsen heer
overvloedige vande doot die iustitron
we was t'vreesfide en was in hooft
vaders hooft door stof so aldus sal die
mensche wesen iust die is iust die dat
na is so het voot dat is dat he vnder
doet so van alle creaturen en stant
in sy eerste conterheit en sal ver sey
iustitronde daer by verstaetmen
dat he sal wesen overvloedige van
alle groene verbesedinge sints vander
seit en iustitronde die sonder man
is die deure die dinge die goderly sy
die mensche sal wesen in sy vaders hooft
alle dat is dat he vergoet alle crea
turen in vengand of heer van alle
creatures en wesen in sy vaders
hooft dat is dat he alles berout is te
vervullen die eerste wiesedon vaders
van hemvervullen die sal sy vanden
die wraut god wies gaderne sy
met overle

201

die vanden die sy met wysheid waer vanden
dingen van wysheit is daer is stentichheit
mer wy smaken die vondenheit maer
wy menste god bequamen waer ense heer
spreet christe daer als serpentin en sm
pot als ~~waer~~ dinnen dese mensche sat ghes
weert hi dooson twaer iare ont dat is hy
sat honden die tingenbede in goderike tref
den en tref tot sy ene kerste dese
ionsevervanden in hadde moment die
voor haer badt dan alleen die vader
dat is als die mensche is geate als van
alle creaturen en die creaturen he
eft geate en god aldusdange mensche
onderwint hem die hemelste vader
alleen en toent hem sy hemelste sat
also bede dat hy van grote vrueth
die steruet wy soeken verduende
doot en hirom spreet want hi wis
tus is myn kint en steruet is myn
gessin hier of stave inder rominge
boerle dat die rominge van sabar
quam on te hore salomon dagg
heft en doe

Is sacht by hooft hooft en sey meent
heyt doest in recht ontgeest aldus
als die mensche den geest smact
en vrent de ongemeten stadt des
der goderke gods so sticht hy re
cht meten eckerle of geestich en
sticht de soete doot in veruonden
der gods gods en god onder doent
hem des mensche en sticht hem met
sine goderke vracht en so sticht
et die mensche den niet en
met christo en sprekt met de apos
tel paulus ic en en niet ic niet
en christus leeft in mi derde sticht
in geestelike vandröfthede en
dese sijn d'elken hede ongereint
die daer was gestorven was en
nige sijn sijn moeder dese was
ter poete gedragt hier en versta
ic en mensche die den creatur ge
bruyt heeft also dat die gebuur
tenisse der creatur hem hact
na hebbe te gebruyt hoker poete
des hemtes

wylt hant sy harte wert te troosten berouwen
 der intfer harticheit gods arpe dat hy inder
 lof wat grote schade hy in de creatuere in heb
 be gebrocht in wat grote gedyne hy in com
 mach van godecker oeffeninge sy begint hy te
 daren in rouwe van versuminge soude des
 te tot en steruet dan ene geesteliker dat
 en aedne sterft hy die creatuere aedne was
 pantus die creatuere gesterne seggende die
 doret is mo en ruyt in it ben die doret
 en ruyt in dese iangelike hadde alle
 sine moeder die voor hem badt aedne als hi de
 se mensche vergete heeft alle creatuere
 re en gesterne is sy seft ende alle
 creatuere se en behoeft hy niet dan sy
 mede dat is die genade godet die daer sy
 moeder is die hem sterft in ene godecker
 tenen die vuerde mensche steruet en natuer
 enge dat en dese sy bederlent en lousa
 ruit die daer sterft die natuerelike dat
 en dese en hadde moment voor hem badt
 dan sy twee sustere maria en mar
 tha hier hy verkenne den mensche
 die lange leeft in een geesteliker
 oefeninge

En aldus staft die doot die mensche en
heeft niemant die veer hem bit dan sijn
twee susters maria en martha dat is die
vesoninge des scrifwonds conyn en en want
kende conyn en dese twee susters bidde
sae veer hem die vesoninge des doot
kende conyn is en vesoninge wethen
dige vesoninge als die hongerige te sijn
sijn die dorstige de land en in andere
soetwendige dingē hierom sprach ou
se liden heer martha du bist soeth
fondich in vele dingē want dese vese
ninge is met enre ontode en met enre
sconfondichheit mer want die vesoninge
enre besonninge conyn is in enre
eatenheit der verdere en edichheit
en staet in en godlike bekennē en
in en sijn te minne en dese mensche heet
en geest met god en dese vesoninge
is doere day die werste want haer
eoge beken is god mer die hoochbeur
der vesoninge des scrifwonds conyn
is die vint te kerstij of dat doer te
datma den vintkerstij bekent in en
re verdoringe

Worbet v maget maria want ghy in
een te niet gedaen hebt alle heilichheit
du die daer getroft hebste die verorden
des vuersten engel gabriel wannar du
magnet bevindende gebart hebste god in mi
hoo getruy dat die archangeel gabriel
et du van gods wegen toe gesproken he
eft van goet die richden van de he
rige geest te sey vruchtbaer gewor
de raet hem stam die onfartige ioden
die daer seit xpi van israhel sant ge
bore te te sey wannar du magnet ge
we son god den vader die son son maria
heeft bevrucht te sey moed' geveit is
god der maria gebore hoesen de een
verhinnere gebroke heeft die heere
glorie is god den heilige geest te
hois maria gedragt heeft die deden
druwendichheit enwendichheit wannar
du magnet vbesmet vgeracht en vden
lijste maria die hoere lijste gewerden
een beentende poerte der heere v
heilige aere vijfte moed' xpi ont
faut die goedertiere prouinge der
trou

204
Ox dat onse herte vry mege sey en
meed onse tichcom. ~~Wetker~~ denke her
ten en monde mi bidden o maria door
dy soet endende gebode seit vns
~~Wetker~~ vry vergiffnisse door alle
gode o maria o goddertidry o romin
gine alle conige waerdich wissende
die daer alle gebene syte vndicert

Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

